15 EKİM 1989 YIL: 7 SAYI: 41 2500 TL. (KDV dahil)

nokta

DOLUNAY ÇILGINLIĞI

Bülent Ecevit,
Nokta için Güneydoğu'yu gezdi ve yazdı

Hıfzıssıhha'da skandal:
Kanalizasyon suyuna "içilebilir" raporu

KİŞİLİK ÇİZGİSİ
ANTALYA
DENİZLİ
İZMİR
KADIKÖY
mithat

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE

Özal'ın veliahtı: Pakdemirli 20
Savunma 22
TRT 24
Altın tarikatı 29
Özel arabesk radyosu 31

EKONOMİ

Söyleşi/Jak Kamhi 34

FOTO-RÖPORTAJ

Ecevit Güneydoğu'da 36

DÜNYA

Tarihin sonu mu geldi? 58
Anne Frank'ın yayımlanmamış anıları 60
İngiltere/İdama geri dönüş 63
İtalyan kızları 68

İNSANLAR

Müjde Ar/Kuraldışı olsa da 72
Keçeciler'in özel dünyası 76
Genç Ilıcak 80
Günlerin Getirdiği 82

KAPAK

Dolunay çılgınlığı 84

TOPLUM

Hıfzıssıhha/Kanalizasyon suyuna temiz raporu 96
Hepimiz fanatik miyiz? 100
Kadın sığınma evleri 102

KÜLTÜR—SANAT

Sinema/Batman Türkiye'de 106
Bienalden izlenimler 110

HAFTANIN İÇİNDEN

Suriye ile su kavgası 112
Üniversitelerde olaylı açılış 114
Haftanın içinden/Türkiye 118
Haftanın içinden/Dünya 120

SPOR

Şenes Erzik anlatıyor 122

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Mektup 126
Bulmaca 127
Test 128
Karikatür 130

Kapak fotoğrafı: Beysun GÖKÇİN

DOLUNAYIN GÜCÜ Ambülans şoförlerinden astrologlara, emniyet müdürlerinden psikiyatristlere kadar bir dizi insanla Ay'ın etkisi üzerine konuştuk.

(Sayfa 84)

ECEVİT GÜNEYDOĞU'DA Bülent Ecevit Nokta için Güneydoğu'yu gezdi, inceledi ve yazdı.

(Sayfa 36)

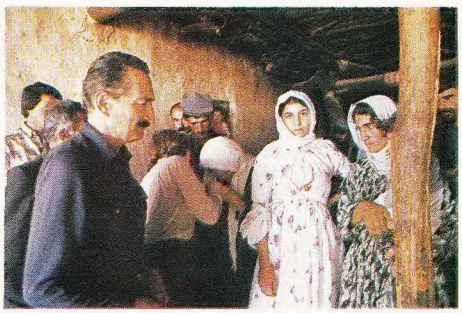

KURALDIŞI MÜJDE Müjde Ar, yaşamının perde arkasını anlattı.

(Sayfa 72)

BATMAN TÜRKİYE'DE Avrupa'daki toplumsal çılgınlığın Kara Şövalyesi şimdi sinemalarımızda.

(Sayfa 106)

1979 YILI İÇİN P.L. 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları AŞ ve Süreli
Yayınlar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı
ASİL NADİR

Yönetim Kurulu Başkan Vekili *Fahri Görgülü*
Yönetim Kurulu Başkan Vekili *Ercan Arıklı*

Yayın Kurulu Başkanı: *Dr. Adil Özkol*
Genel Yayın Yönetmeni: *Arda Uskan*
Ankara Temsilcisi: *Aycan Giritlioğlu*
Haber Müdürü: *Emin Tanrıyar*
Sorumlu Müdür: *Korhan Atay*
Ankara Temsilci Yardımcısı: *Aytekin Yıldız*
Dış Haberler: *Aydın Demirer*
Toplum: *Ali Boratav*
Kültür Sanat: *Haşmet Babaoğlu*
Foto Röportaj: *Levent Tayla*
Haftanın İçinden: *Can Kozanoğlu*
İnsanlar: *Ayda Özlü Çevik*
BÜROLAR İstanbul: *Mustafa Akkerman, Haşim Akman, Figen Akşit, Haluk Akter, Ayşe Arman, Mete Çubukçu, Ayşegül Devecioğlu, Yücel Göktürk, Metin Hakyeri, Aytekin Hatipoğlu, Sinan Hıncal, Siren İdemen, Cem İlhan, Viki İzrail, Sefa Kaplan, Mahmut Övür, İnci Özkan, Hatice Seçkin, Yurdanur Toprakoğlu, Hızır Tüzel, Esra Ünlüçerçi, Pınar Yeşilkaya, Erdir Zat*
Özel Haber Birimi: *Şaziye Karlıklı, Mehmet Yalçın*
Ankara: *Erdal Kılıçoğlu (İstihbarat Şefi), Can Karakaş, İlter Sağırsoy, Müşerref Seçkin, Tansel Semerci*
Yurt Dışı: *İNGİLTERE: Övül Tezişler, FRANSA: Semih Vaner, İSVEÇ: Abdullah Görgün, HOLLANDA: Jale Şimşek, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis*
Görsel Yönetmen: *Mustafa Eren*
Görsel Yönetmen Yardımcısı: *Deniz Karanis*
Görsel Bölüm: *Tahsin Armağan (Teknik Sekreter), Nejat Ceyhan, Gamze Kutluk, Feyyaz Tandoruk*
Fotoğraf: *Adem Altan, Sedat Aral, Vahit Aras, Ertuğrul Balıkçıoğlu Erzade Ertem, Batuhan Kıran, Çağrı Kılıççı, Zambak Tukan, Ümit Uzmay*
Grafik: *Erdal Alay, Çetin Ceylan, Tanju Güngör, Yaman Tetik, Emre Ulaş*
Katkıda Bulunanlar: *Şahin Erkoçak, Hakkı Deveci, Ufuk Doğrusözsöyleyen, Sotiri Konomi, Gülçin Tahiroğlu, UBA*
Reklam ve Halkla İlişkiler: *Ayşe Şaşmaz (Genel Müdür Yardımcısı)*
Reklam Sorumluları: *Kadriye Filiz, Naci Baltacı*
İdare: *Ümit Umar (Genel Müdür Yrd. Finansman), Turgay Huysal (Müessese Müdürü), Yıldırım Ünverdi (Satış Müdürü), Ayşe Karabece (Dış İlişkiler Müdürü), Cüneyt Altunç (Belge Bilgi Merkezi), Mehmet Karabat (İdare Müdürü-Ankara)*
Teknik *Güman Birincioğlu (Müdür), Fazıl Mecit (Şef-Pikaj-Montaj), Figen Turna (Şef-Düzelti), Serpil Köse Tetik (Şef-Dizgi), Yalçın Salur- Ruhi Dilgimen (Şef-Kamera), Yurdakul Işıtman (Şef-Renk Ayrımı), Savaş Kayar (Şef-Fotoğraf Laboratuvarı)*
Adres: *Gelişim Yayınları, Levent-İSTANBUL*
Tel: *169 66 80 (20 Hat), Fax: 169 66 99*
Ankara Bürosu: *Konur Sokak, No: 7/4 Kızılay, Tel: 117 44 50 (5 Hat), Fax Tel: 118 35 27 Telex: 42008*
İzmir Bürosu: *Şehit Nevres Bulvarı Sedir Apt. No: 5/5 Alsancak-İzmir Tel: (51) 22 36 34 Fax: 22 36 33*
Basıldığı Yer: *Ge-Pa Basım Sanayii ve Ticaret AŞ -İstanbul*
Dağıtım *Gameda Ltd. Şti. -İstanbul*

Yayın Kurulu: *Suay Aksoy, Ahmet Turhan Altıner, Duygu Asena, Korhan Atay, Haşmet Babaoğlu, Ali Boratav, Ayda Özlü Çevik, Aydın Demirer, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Attilâ İlhan, Can Kozanoğlu, Mustafa Özyürek, Mustafa Sönmez, Emin Tanrıyar, Levent Tayla, Hıncal Uluç, Arda Uskan*

MARS'IN GÜNEYDOĞUSU

Adı Harris Graphics...
Bir makine sürati ve tekdüzeliğiyle dur durak bilmeden çalışıyor... Aslında buna şaşmamak gerek... Çünkü o, bir makine...
Harris Graphics, **Nokta**'yı uzun bir süredir basıyor, kesiyor, katlıyor ve cilde hazır hale getiriyor. Sabırla ve şikâyet bilmeden haftalardır, aylardır yapıyor aynı işi. Ama bu cuma gecesi, onun yanına indiğimizde, o umursamaz, tekdüze sesinde heyecan dolu bir mırıltı varmış gibi geldi bizlere. Çünkü bu hafta kuşe kâğıdın yumuşaklığını yaşıyordu Mr. Harris. Üstelik, her hafta 82 sayfa olarak bastığı **Nokta**'nın, neredeyse bir o kadar fazlasını basmanın sorumluluğu da onun omuzlarındaydı...

.....

Evet, sonunda 3 ayı aşkın hazırlık döneminin, uykusuz geçen geceleri, aramızdaki sonu gelmeyen tartışmaları, defalarca bozulup yeniden yapılan maketleri bitirmenin coşkusunu sizlerle paylaşmanın zamanı geldi. Çağının ötesine geçen, onun tüm imkânlarını zorlayan bir dergi olmak kolay değil elbette... Beş koca yılı bir solukta deviren ve Türkiye'de kendi türünün lideri olan **Nokta**, artık bu iddia ile sürdürecek yayın yaşamını. Özenli baskısı, kuşe kâğıdı, artan sayfaları ve yeni bölümleriyle gerçekten "soluk alıp veren" bir dergi var elinizde. Sayfaları çevirdikçe bu yeni soluğu sizler de hissedeceksiniz...

.....

"Partinin genel başkanlığına seçilmek üzere olduğum dönemdi... Aynı günlerde Özgür İnsan dergisini de yayına hazırlıyorduk. Matbaaya gidip ilk dergiyi elime aldığım anda duyduğum hazzı, inanın genel başkan seçildiğim gün yaşamadım..."

Hafta içinde ayağının tozuyla **Nokta**'ya gelmişti Bülent Ecevit. Dergimiz için zorlu bir Güneydoğu gezisi yapmış, uçaklar, Landroverlar, helikopterlerle binlerce kilometre katedip bizleri onurlandıran bir gazetecilik örneği sergilemişti. **Nokta**'da, bu yeni kanın yarattığı heyecanı görünce de yukarıdaki anısını anlatmıştı birkaç cümleyle... Hemen hemen aynı anlarda Ankara'dan insanı insanlığından utandıran o tatsız, çağdışı haber gelmişti. TRT, Bülent Ecevit'in televizyon için hazırladığımız reklamdaki cümlelerini sansür etmişti. "Çözümü halk bilir" diyordu Bülent Ecevit'in yasaklanan sesi... İşte bütün suç bu cümledeydi... Sadece buruk bir şekilde gülümsedi Bülent Bey...

Bu olaydan iki gün sonra yeniden karşılaştığımızda ise oldukça keyifliydi "Dün TRT'den aradılar" dedi gülerek... "Can Okanar'ın programı için TV'ye çıkıp uzay ve Mars hakkında konuşmamı istediler. Ben de 'Önce Dünya'ya gelelim, oradan Türkiye'ye ve Güneydoğu'ya... Mars'ı sonra düşünürüz' dedim..."

Biz, bu akıl almaz olay karşısında şaşkınlığımızı gizleyemezken, muzip bir gülümsemeyle ekledi: "Ama haksızlık etmeyelim... Herhalde Mars'ın güneydoğusunu kast etmişlerdir...."

Arda Uskan

EN ÇOK SATAN KİTAPLAR

1. **Özel Hikâyesi**
Hasan Cemal,
Bilgi Yayınevi (1)
2. **Aslında Aşk da Yok,**
Duygu Asena,
Afa Yayınları (2)
3. **Kışkırtılmış Erkeklik Bastırılmış Kadınlık,**
Erdal Atabek,
Altın Kitaplar (4)
4. **Muzır Etkiler,**
Woody Allen,
Altın Kitaplar (3)
5. **Kenan Evren'in Yazılmamış Anıları,**
B. Oran - F. Kocagöz,
Bilgi Yayınevi (5)
6. **Evet Ama Bir Lokomotif...**
Woody Allen,
Ayrıntı Yayınları (6)
7. **Dünyayı Değiştiren On Yıl,**
Server Tanilli,
Say Yayınları (9)
8. **Japon Gülü,**
İlhan Selçuk,
Çağdaş Yayıncılık (7)
9. **Bir Kadın,**
Anne Delbee,
Afa Yayınları (11)
10. **Tanrı,**
Woody Allen,
Hil Yayıncılık (12)
11. **Biz de Duvar Yazısıyız,**
Türkiye'den Graffiti (–)
12. **Tüysüz,**
Woody Allen,
Ara Yayıncılık (8)
13. **Kadın Suretleri,**
Engin Ardıç,
Cep Kitapları (13)
14. **Arabulucu,**
Frederick Forsyth,
Altın Kitaplar (10)
15. **Nasıl Sosyalizm Hangi Yeşil Niçin Sanayi,**
Rudolf Bahro,
Ayrıntı Yayınları (–)

Bu listenin düzenlenmesinde başvurulan kitapevleri: İstanbul'da Ablalar (Yeşilköy), Akademi (Nişantaşı), Net (Galleria), Nezih (Kadıköy/Şaşkınbakkal), Gençlik (Kadıköy), Tuncer (Bakırköy), Beyaz Adam (Bakırköy/Kadıköy), Yeni Karamürsel (Şişli), İnkılâp (Cağaloğlu), Remzi (Cağaloğlu), İstanbul Reklam (Cağaloğlu), Uğur (Levent), Ece (Göztepe), Alp (Göztepe/Moda), Haşet (Tünel), Şendemir (Yeşilyurt), Babaoğlu (Levent), Altınköprü (Sahaflar), Hitit (Beşiktaş); Ankara'da Bilgi, Dost, Dönüşüm, Galeri Arkadaş, İlhan İlhan ve İmge; İzmir'de Dost ve İleri. (Parantez içindeki sayılar, kitabın listede bir hafta önceki yerini belirtmektedir. İstanbul kitapevlerinin listeleri A&B Dağıtım'dan alınmaktadır.)

KİTAP

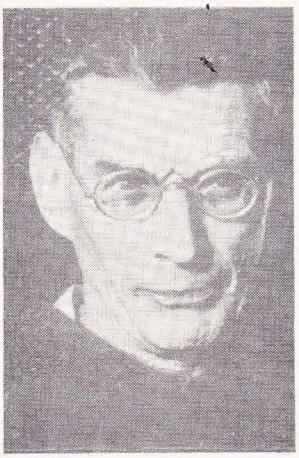

Samuel Beckett

• **İMGE** Samuel Beckett, Türkçesi: Ahmet Deniz, Nisan Yayınları, 16 sayfa.
İşte avant-garde yayıncılık. Türkiye'de çıkmış belki de en kısa kitap. Çünkü bir broşür değil. Özenli çeviri, kalite kâğıt...
Samuel Beckett'in "İmge"si bir tek cümleden oluşuyor. Bir kitap, sadece bir cümle. Kitap bittiğinde başa dönme ihtiyacı hissediyorsunuz. Derken bir daha, bir daha. Dolayısıyla okumanın kendisi "İmge"ye dönüşüyor.
Sıkı edebiyat okurlarına...

• **MUZIR ETKİLER** Woody Allen, Türkçesi: Belkıs Çorakçı, Altın Kitaplar, Eylül 1989, İstanbul, 160 sayfa.

Türk yayıncılığında Woody Allen furyası bütün hızıyla sürüyor. "Okuma tembeli" Türk okuyucuların Woody Allen'ın kısa, kolay okunabilir, etkileyici hem de eğlendirici öyküleri karşısında kitap kurdu kesilmesi, her çeşit yayıncıyı repertuarına bir Woody Allen kitabı almaya itiyor. Gerçekten de Allen'ın Türkçede yayımlanan bütün kitapları çok kısa süre içinde "En çok satan kitaplar" listesinde üst sıralara tırmanıyor.
Orijinal adıyla "Side Effects", Allen'ın en ünlü kitaplarından biri. ABD'de de "best-seller" listelerinde uzun süre yukarılarda bir sırayı işgal etmiş. Kitaptaki on yedi öyküde Allen, özellikle akademik çevrelerden gelen, entelektüel nevrotik kahramanlarını okuyucuların emrine sunuyor... "Can yakan ve bazen de soluk kesen gülme krizleri" için. "Geceyarısı sıkıntılarıyla boğuşmak" ve bazen de tamamen unutmak için "Muzır Etkiler" birebir.

• **YARIN BAŞKA BİR GÜNDÜR** Ruben Gallucci, Türkçesi: Meriç Gök, Alan Yayıncılık 1989, İstanbul, 175 sayfa.
"İşkence, işkence kurbanlarını dilsiz kılmaktadır. İnsan dili, işkence altında kalan insanların çektiklerini anlatmakta oldukça yetersiz ve elverişsiz kalmaktadır. Buna karşın bu konuda sessiz kalınmamalı, anlatılamayanlar ortaya koyulmalıdır." Uluslararası Af Örgütü Genel Sekreterliği de yapmış olan Helmut Frenz, altbaşlığı "Arjantin romanı" olan bu kitaba yazdığı önsözde böyle diyor.
Ruben Gallucci, bu romanıyla Frenz'in işaret ettiği "dil engelini" aşmaya çalışmış bir yazar. Yapıtları ve siyasal angajmanıyla uluslararası kamuoyunun gözünü "karanlıkta yaşayan, acı çeken ve ölenler" için açmaya çalışmış. Kitap öte yandan Cunta Arjantini hakkında da birçok bilgi içeriyor. Dengeli, kolaylıkla okunan bir roman.

• **KANLI SÜRGÜN / AYDIN CEZAEVİ DİRENİŞİ** Hikmet Çetinkaya, Boyut Yayınevi, Eylül 1989, İstanbul, 160 sayfa.
Aydın E Tipi Cezaevi'nde mahkûm ve sanıkların örgütlediği direniş ve sonrasındaki gelişmeler, geçen ayların en dramatik toplumsal olaylarından biriydi. Bir kez daha Türkiye Cumhuriyeti'nin "hukuk devleti" niteliği tartışılabilir bir noktaya geldi; olay kamuoyunda da ilgi uyandırdı ve ilk kez kamuoyu, bu genişlikte, 12 Eylül 1980'den itibaren cezaevlerinde süren insanlık dışı koşullar ve mahkûmların mücadeleleri hakkında bilgi sahibi oldu. "Aydın Cezaevi direnişi" aslında 9 yıllık geçmişi olan bir olgunun simgesi.
Cumhuriyet gazetesinin İzmir temsilcisi Hikmet Çetinkaya, olayları ilk gününden itibaren titizlikle, hukuk nosyonu olan bir insanın yaklaşımıyla izlemiş bir gazeteci. Bu olaydan sonra, "yazılan, çizilenlerin unutulmaması için" Aydın direnişini yazmaya karar vermiş... "Salt Aydın değil, Gaziantep, Bursa, Nazilli, Çanakkale, Eskişehir ve diğer E Tipi Cezaevleri'nde yaşanmış dramlardan da görüntüler vererek."

"Woody Allen çılgınlığı" sürüyor. Çılgınlığın sonu merak konusu

TİYATRO

• **FERHANGİ ŞEYLER** Ferhan Şensoy, Ortaoyuncular.
Üstüne yapılan onca "mavra"ya rağmen bakir bir oyun. İzlemediyseniz kaçırmayın. Çok güleceksiniz. Ayrıca beş yüzüncü oyunu geçti.
10-14 Ekim, Küçük Sahne, Beyoğlu, 144 43 27

• **AÇ SINIFIN LANETİ** Sam Shepard. Türkçesi: Pınar Kür, Yöneten: Tunç Yalman. İstanbul Şehir Tiyatroları.
"Vahşi Batı"dan sonra ikinci Sam Shepard bombası. Geçen yıl izleyemeyenler için iyi bir fırsat.
8-14 Ekim, Üsküdar Müsahipzade Sahnesi, 333 03 97

• **MERAKLISI İÇİN ÖYLE BİR HİKÂYE** Sait Faik Abasıyanık. Oyunlaştıran: Savaş Dinçel. Yöneten: Macit Koper. İstanbul Şehir Tiyatroları.
Savaş Dinçel'in, Sait Faik öykülerinden yola çıkarak yazdığı ve oynadığı oyun. İddiasız, yumuşacık. Koper'in işçiliği görülmeye değer.
9-12-13 Ekim, Harbiye Cep Tiyatrosu, 140 77 20

• **KAFES ARKASINDA** Musahipzade Celal. Yöneten: Ergin Orbay. İstanbul Şehir Tiyatroları.
Türk tiyatro klasiklerinden. Orbay'ın Musahipzade tiyatrosuna getirdiği çağdaş bir yorum.
8-14 Ekim, Fatih Reşat Nuri Sahnesi, 526 53 80

• **KAÇ BABA KAÇ** Ray Cooney. Yöneten: Çetin Akcan. Dormen Tiyatrosu.
Oldukça hafif ama hareketli bir gırgır. Son iki haftası.
10-14 Ekim, Kadıköy Halk Eğitim Merkezi, 346 01 06

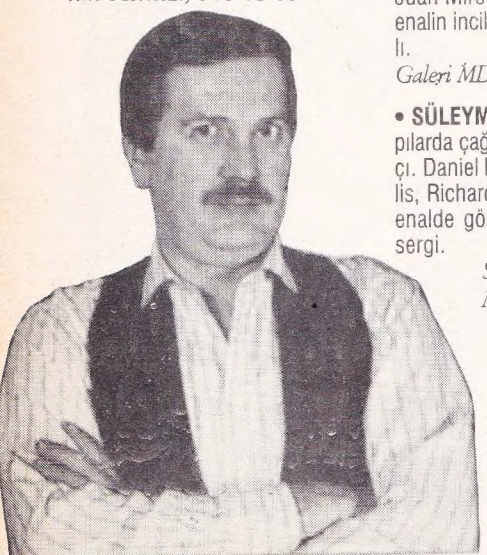

"Ferhangi vaziyetler" pek tutuldu

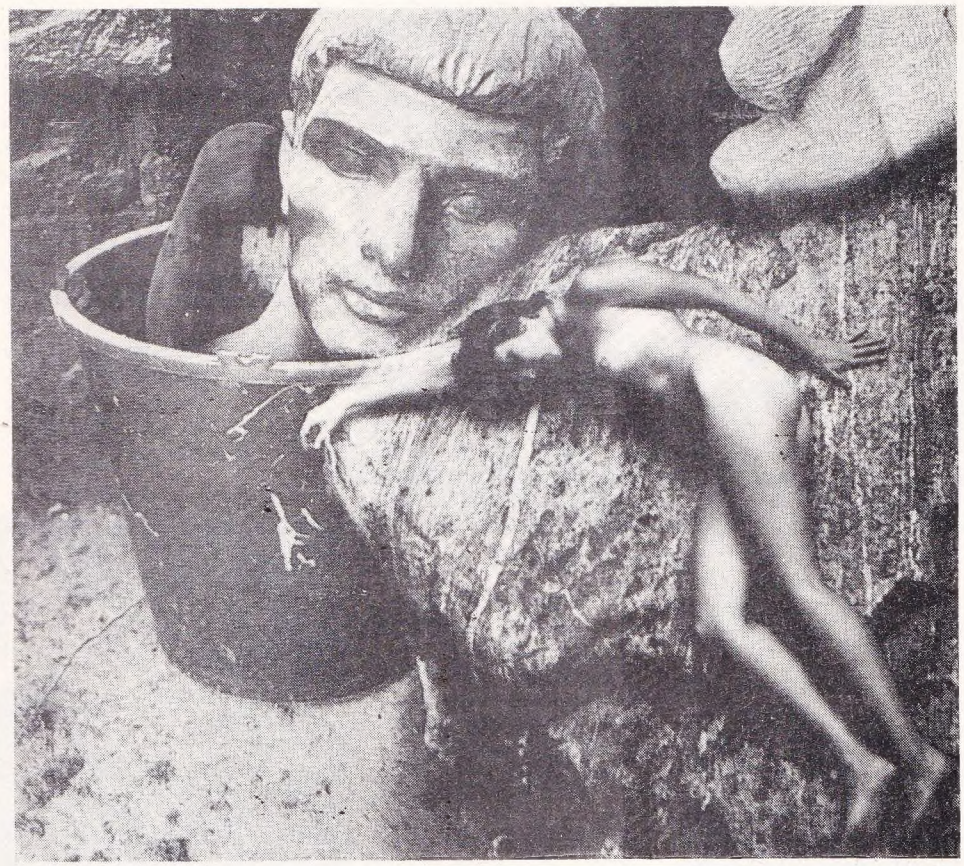

Ahmet Öner Gezgin'in "kavramsal ve görsel imgeler"inden biri

• **DANTON'UN ÖLÜMÜ** Georg Büchner. Yöneten: Jean-Paul Micouleau -Savaş Ulukılıç.
Büchner'in Danton'a bakışı. Genç bir karma tarafından oynanıyor.
9-12-13-14 Ekim, Fransız Kültür Merkezi, Taksim, 144 44 98

SERGİ

• **MIRO** Ünlü İspanyol ressam Juan Miro'nun son baskıları. Bienalin incilerinden. Kaçırılmamalı.
Galeri MD, Elmadağ, 132 59 59

• **SÜLEYMANİYE** Geleneksel yapılarda çağdaş sanat. Dört sanatçı. Daniel Buren, Jannis Kounellis, Richard Long, Sol Lewitt. Bienalde görülmesi gereken "ilk" sergi.
Süleymaniye Kültür Merkezi, 519 48 77

• **ÖNCÜLER** Avusturyalı "avant-garde" sanatçılar. Atterse, Kogler, Schmalix, Walde. Bienal programında özellikle altını çizin.
MSDB Hareket Köşkü, Beşiktaş, 161 42 98

• **ALTAN** Bir retrospektif sergi. Özdemir Altan'ın otuz sekiz yıllık resim serüvenini izleme imkânı.
Derimod Kültür Merkezi, Kazlıçeşme, 582 84 00

• **BAFOIL** Fransız ressam Ivan Louis Dominique Bafoil. "Siyah" resimler. 9 Ekim'den itibaren.
Teşvikiye Sanat Galerisi, 141 04 58

• **GEZGİN-YONKUŞ** Ahmet Öner Gezgin'in "nesneleşmiş görüntüleri". Kavramsal ve görsel imgeler sergisi. Yunus Yonkuş'un heykelleriyle birlikte.
Vakko Sanat Galerisi, Merter, 151 40 92

• **GÜN** Mehmet Gün'ün son dönem resimleri. Bir "tematik dışavurumculuk" yaşantısı.
MSDB Hareket Köşkü, Beşiktaş 161 42 98

• **SERETONİN-1** "İfade özgürlüğünün eleştirisine katkı"lar Komet'ten. "Baybi"nin dayanılmaz çağrısı Gürsel Boyla'dan. (Her türlü elektrik projesi kabul edilir.) "Toprağın Terry" Gürel Yontan'dan. (Trompette Melisa Davis.) Saçını, kaşını, başını üfürür; gözün, dudağın, burnun nerede? Tan Oral'a sorun. Şaşırmayın, bunlar bizim uydurduğumuz şeyler değil. Sanatçılar bir dizi ilginç "happening" gerçekleştiriyor.
Feshane, Eyüp

• **SU** Genç ressam Su Yücel'in yapıtları. "Terk edilmiş" iç mekânlar. Yücel-Birgi Evleri'nde geziniyor.
Artison Sanat Galerisi, Ortaköy 159 51 55

• **YUNANSLAVYA** Yugoslavya'dan iki (Evgenia Demnievska ve Jasna Tomic) Yunanistan'dan beş ressam (Dimitri Alitrinos, Daniil, Niki Liodaki, Marios Spiliopoulos, Marianna Strapatsaki). Yugoslavlar Sabancı Kütüphanesi Yunanlılar Sergi Salonu'nda.
Yıldız Üniversitesi, Yıldız

• **ÖNSOY** Bir dışavurumcu. Kemal Önsoy'un son dönem resimleri. 9 Ekim'den itibaren.
Galeri Nev, DGSG, Beyoğlu, 131 67 63

OPERA

• **SEVİL BERBERİ** Giacomo Puccini. Sahneye koyan: Yekta Kara. Şef: Renato Palumbo.
İtalyan usta Puccini'nin iki perdelik komik operası. Kimine göre AKM'de "toplu tıraş", kimilerine göre "hiç yoktan opera".
14 Ekim Cumartesi, İstanbul AKM, 15.30

• **ASKERİN ÖYKÜSÜ** Igor Stravinski. Sahneye koyan: Önder Gökseven. Şef: Serdar Yalçın.
Ünlü çağdaş Stravinski'nin Sovyetler Birliği'nden ayrılmadan önce yazdığı son yapıtlardan (1918). İki perdelik müzikli sahne eseri.
13 Ekim Cuma, İstanbul AKM, 18.30

SEMPOZYUM

• **SOSYOLOJİ** Türkiye'de ilk sosyoloji kürsüsünün kuruluşunun 75. yıldönümü. İ Ü Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nün organizasyonu. İki gün boyunca konferanslar. İki önemli Fransız konuk: François Georgeon ve Jacques Berque. Ayrıca aralarında Baykan Sezer, Amiran Kurtkan, Mehmet Genç'in de bulunduğu on yedi konuşmacı.
9-10 Ekim, İ Ü Rektörlük Binası Doktora Salonu, 10.00-16.30

BAR

• **ECE BAR** Prestijini yıllardır koruyan bir bar. 17.00-04.00 arası açık. Pazar hariç her gün müzik: Rüya-Cem ikilisi, ardından Paul-Andy ikilisi. 01.00'den kapanışa kadar Fatih Erkoç, Ayşe Gencer ve İmer Demirer: Caz. Pazar günleri ise, özel müzik, özel mutfak. Kapanış 07.15'te.
Levent, 168 66 60-61

• **KEDİ BAR** Pazar hariç her gün Grup Kömür. Cuma ve cumartesi günleri takviyeli "jam-session". Nefis "Kedi Tabağı", bir de sarmısaklı ekmek ve ançuez. Kedi 01.00'de kapanıyor.
Arnavutköy 163 32 34

• **BABIÂLİ WINE BAR** Ramada Oteli'nde. Her gün 12.00-02.00 arası açık. Hafta sonu hariç her gün 17.00-19.00 arası fiyatlar yarı yarıya, ayrıca sıcak-soğuk kanepe ikramı. Akşamları 20.00'den sonra Doğan (gitar) ve Nihat (piyano).
Laleli, 513 93 00

• **NOYAN & NOYAN** 21.01: 40'lardan caz; Engin'in taş plak koleksiyonundan. 22.00: String quartemble (klasik-ragtime). Ardından: Engin+Eser; sokak şarkıları-alaturka. Daha sonra: Piyanist Al; klasik-caz. Daha daha sonra: Al+Eser; yüzde 90'ı ilk kez seslendirilen tangolar. Bu arada: Engin Noyan'ın anneannesinin defterinden 1911 model sebze çorbası. (Daha önce kivi kokteyli içmiştiniz.)
Taksim, 153 45 44-153 45 27

DANS

• **DISCORIUM** Hali vakti yerinde gençler ve genç kalanlar için. Doğrusunu isterseniz mekânın görkemliliği karşısında dans ikinci planda kalıyor.
Gayrettepe, 174 84 10

• **AIRPORT** Sis ve lazer yağmuru altında dans etmekten hoşlananlara. Pist iniş ve kalkışlar için her an açık.
Zincirlikuyu, 166 74 19

• **STUDIO 54** Her yaştan, her baştan dansseverler için sıcak bir mekân. Farkı; ara sıra ciddi rock da çalınıyor.
Levent, 168 66 60

TAT

THE PUB

İstanbul'un ortasında, Beyazıt'ta bir İngiliz pub'ı. The Pub! Canlı, sıcak bir ortam. Her çeşit bira, ulaşılabilir bütün içkiler. Hotel President Beyazıt Square, Theatre Street, 25.

ROSES'S'LAR

Kokteyl meraklıları Grenadine'iniz hazır. Artık "kırmızı" için vişne suyu ya da boya kullanmayacaksınız. Halis "nar şurubu"; işte kırmızı. Ayrıca limonun tadıyla oynayabilirsiniz. Lime juice sayesinde... (20.000 TL)

GERÇEK KROSAN

Kahveniz tütüyor, gazetenize bakıyorsunuz. Croissant'larınız sıcacık. Tam bir sabah keyfi. Dikkat edin, kısa haberlere gelene kadar dört tanesini yemiş olabilirsiniz. Galleria Café Croissant'ta her an gerçek krosan. Paris'teki gibi... (1.500 TL)

MÜZİK

KONSER

• **CAZAL** Fransızların "harika çocuk"larından biri. Olivier Cazal, piyanist. Fransız Kültür'ün konuğu olarak bir resital verecek. Chopin ağırlıklı bir program.
10 Ekim Salı, İstanbul AKM, 18.30

• **PARLIAMENT** Superband, ülkemizde. Ünlü piyanist Gene Harris'in şefliğini yaptığı bir "big band". Ve tabii ki sıradan bir "big band" değil. Trompetçi Harry "Sweets" Edison, basçı Ray Brown, saksofoncu James Moody... Bu hafta İstanbul'da iki konser, haftaya Ankara'da.
13-14 Ekim, İstanbul Belediye Konser Salonu, 20.30

• **BİLSAK** Caz festivali sonundan yakalanabilir. Son gün, Michael Heupel, City/6/Tett, Balloon Man, Mike Westbrook.. Hiçbirini izleyemedim, demekten iyidir herhalde.
8 Ekim Pazar, İstanbul AKM, 16.00/20.30

TELEVİZYON

• **ÇİZGİNİN ÜSTÜ** İzzet Öz'ün programı. Önce geçtiğimiz günlerde Türkiye'ye gelen Black. Kısa bir süre onunla beraber olduktan sonra, Supertramp! Program bütünüyle Süpertramp'e ayrılmış. Çeşitli albümlerden seçmeler, clipler... Ayrıca topluluktan ayrılan "teenage" sesli gitarist Roger Hudson'dan clipler.
TV1, 10 Ekim Salı, 21.50

• **GENÇLERDEN GENÇLİĞE** Ankara Devlet Konservatuvarı Gençlik Senfoni Orkestrası çalıyor. Şef Prof. Koral Çalgan. Vivaldi'nin "Dört Mevsim"inden "İlkbahar", Mozart'ın "La Majör Piyano Konçertosu", Bartok'un "Romen Dansları". Solist, Elif Yetimoğlu.
TV1, 12 Ekim Perşembe, 18.15

• **MÜZİK ŞÖLENİ** Ümit Tunçağ'ın programı. Charles Lloyd'un İstanbul Festivali'nde verdiği muhteşem konserden görüntüler. Ünlü saksofoncu ('haliyle' flütçü) ve süper ekibi. Piyanoda Bobo Stenson, basta Palle Danielson ve davulda Jon Christensen. Sakın, ama sakın kaçırmayın!
TV2, 14 Ekim Cumartesi, 19.20

• **DÖNENCE** Bütünüyle Iron Maiden'a ayrılmış bir program. Topluluğun altı parçası, clipleriyle. Aralarında "Running Free" bile var. Metalciler ekran başına!
TV2, 14 Ekim Cumartesi, 00.00

Lloyd'un İstanbul Festivali'nde verdiği muhteşem konser ekranda

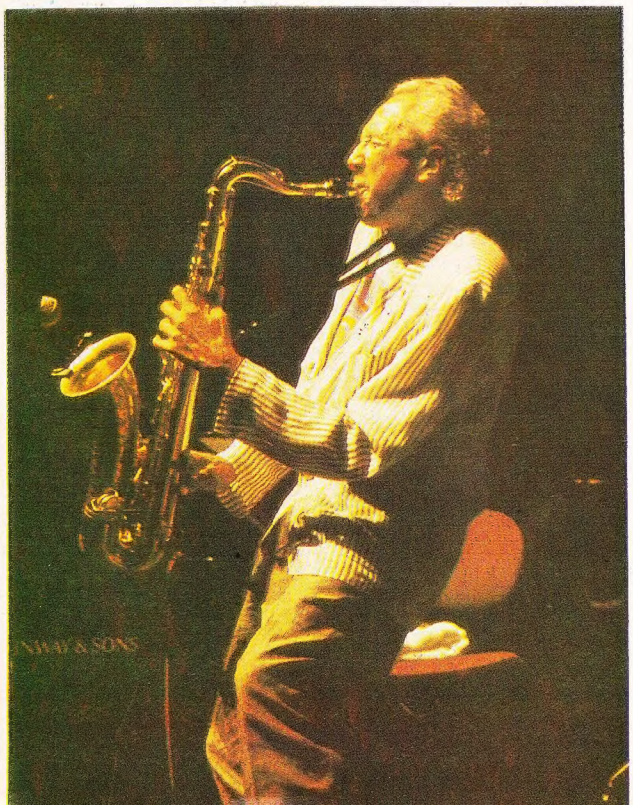

Metalciler ekran başına! Iron Maiden karşımızda

RADYO

• **GÖKKUŞAĞI** Kendi halinde bir seçme. Elton John, Stevie Wonder, Mark Almond, Bryan Ferry, Kenny Rogers. Yumuşaklıktan hoşlananlar için keyifli olabilir.
10 Ekim Salı, R3, 22.15

• **SWING ÇAĞI** Benny Goodman. Swing'in babalarından. Gelmiş geçmiş en büyük klarnetçi. Erol Kutay, Goodman'ın big-band'i dışında yaptığı çalışmalardan bir program hazırlamış. Cazseverler ve Scott Fitzgerald hayranlarına...
12 Ekim Persembe, R3, 22.00

• **MÜZİK MAGAZİN** Tin Machine. David Bowie'nin topluluğu. Kendi adlarını taşıyan albümlerinden dört parça. Ardından Jason Donovan, Little River Band, Marc Almond, Sam Brown.
13 Ekim Cuma, R3, 14.00

KASET

• **POINT OF VIEW** Spyro Gyra, MCA/MMY.
İstanbul Festivali'nde dinlediğimiz Spyro Gyra. Hem aynı ekip, hem de aynı parçalar. Topluluğa yeni katılan basçı Oscar Cartaya ve gitarist Jay Azzolina'nın birtakım renkleri beraberlerinde taşıdıkları kesin. Kaldı ki, bunlardan Azzolina, Julio Fernandez gibi bir gitaristten sonra Spyro Gyra'da çalma dezavantajının üstesinden gelmeyi başarmış.
Yine de bildik Spyro Gyra karşımızdaki. Anlaşılan topluluğun sacayağı, saksofoncu Jay Beckenstein, klavyeci Tom Schuman, vibrafoncu Dave Samuels olduğu sürece Spyro Gyra değişmeyecek.

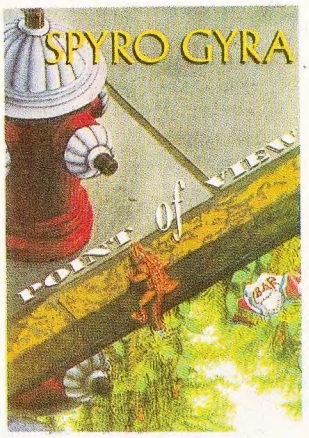

• **TIN MACHINE** Tin Machine, EMI/Kent.
David Bowie şaşırtmayı sürdürüyor. Bu yaştan sonra kalkıp bir topluluk kurdu. "Oradaydık, duruyorduk. Ama bu parçaları söyleme imkânımız yoktu. Bir araya geldik. Sonra, teneke makine. Anlayacağınız kaşındık." Bu ifadeyi kullanıyor Bowie, "kaşındık." Tin Machine gerçekten bir deney. Rol dağılımı altmışların rock topluluklarını çağrıştırıyor. Tenekelik de buradan yapışmış herhalde. "Heaven's in Here", "Tin Machine", bir Lennon bestesi olan "Working Class Hero" ve post-punk fantezisi "Preety Thing" sivrilen parçalar. Unutmadan: Gitar ve vokal David Bowie, solo gitar Reeves Gabrels, davul Hunt Sales, bas Tony Sales.

SİNEMA

• **BATMAN** Yönetmen: Tim Burton, Oyuncular: Jack Nicholson, Michael Keaton, Kim Basinger, Rober Wuhl, Jack Palance, Jerry Hall, Tracey Walter, 1989 ABD yapımı.
Batı'da tişörtlerden çakmaklara, reklamlardan şarkılara yaşanan yeni çılgınlığın kaynağı. İlk kez 1934'te gün ışığına çıkan çizgi kahraman Batman kötülerin düşmanı, adaleti kendi elleriyle gerçekleştirmeyi seven bir genç adam. Ama filmin yıldızı Joker'deki Jack Nicholson. Renkli, hareketli bir seyirlik.
Beyoğlu Emek, 144 84 39, Kadıköy Reks, 336 01 12

• **SANIK** (The Accused). Yönetmen: Jonathan Kaplan. Oyuncular: Jodie Foster, Kelly McGillis, Bernie Coulson, Ann Hearn, Steve Antin. 1988 ABD yapımı, 90 dakika.
Jodie Foster'dan sinema tarihine geçecek bir oyunculuk gösterisi. Bir barda bilardo masası üzerinde ve tezahürat eşliğinde ırzına geçilen genç bir kadının, hemcinsi savcının da yardımıyla adalet arayışı. Sağlam bir senaryo ve sağlam bir tartışma... Kadın sarhoş ve seksi olabilir ama tecavüz tecavüzdür.
Beyoğlu Dünya 149 93 61, Osmanbey Gazi 147 96 65, Suadiye Atlantik, 355 43 70, Bakırköy Sinema 74, 572 04 44, Kadıköy AS 336 00 50

• **CEHENNEM SİLAHI** (Lethal Weapon). Yönetmen: Richard Donner, Oyuncular: Mel Gibson, Danny Glover, Gary Buser, Tracy Wolfe, Darlene Love. 1986, ABD yapımı, 110 dakika.
Dostluk ve aileyi yücelten, sürükleyici bir polisiye. Emekliliğine yakın, işleri ağırdan alan bir dedektifle, "intihar" isteği her şeyden ağır basan genç bir sivil polis el ele verip Los Angeles'ı suçlulara dar ediyor. Yakışıklı Mel Gibson'ın en sempatik rollerinden biri. İki saat, iki dakika gibi geçip gidiyor, soluk soluğa.
Topkapı Sur 523 67 12, Aksaray Yıldız 589 61 39

• **BOĞA TAKIMI** (Bull Durham). Yönetmen: Ron Shelton. Oyuncular: Kevin Costner, Susan Sarandon, Tim Robbins, 1988 ABD yapımı, 108 dakika.
Beyzbolu, iyi cins viskiyi ve uzun süren önsevişmeleri seven genç bir kadın ve sporculuk yaşamının sonuna gelmiş bir beyzbolcu. "Under Fire"ın senaristi Shelton sevimli, romantik bir senaryo yazıp yönetmiş. Yeni yakışıklı Costner ve rollerine sahicilik katmayı bilen Sarandon, filmi sürüklüyor. Sevdikleri erkeği yatağa bağlayıp ona Whitman'dan şiirler okuyan kadınlardan hoşlanıyorsanız.
Kadıköy Kadıköy 337 74 00.

• **ENTRİKA** (Blue Jean Cop). Yönetmen: James Glickenhaus. Oyuncular: Peter Weller, Sam Elliot, Patricia Charbonneau. 1988 ABD yapımı.
Hareketli sahneler ve heyecanlı orjisi. Film boyuncu tam 61 dublörün kullanılmış olması da bu özelliğini açıkça gösteriyor. Bir avukat ve olağandışı yöntemleriyle tanınan dedektif Marks (Sam Elliot), birlikte büyük bir uyuşturucu şebekesinin peşine düşerler. Sayısız arabanın paramparça oluşuna, bir jet uçağının havaya uçuşuna ve adaletin yerini bulmasına tanık olmak isteyenler için.
Beyoğlu Elhamra 144 22 36, Kadıköy Hakan 337 80 82

"Küçük Vera"

• **KÜÇÜK VERA** Yönetmen: Vasili Pikul. Oyuncular: Natalya Negoda, Andrey Sokolov, Yuri Nazarov, Ludmilla Zayitseva. Sovyetler Birliği yapımı.
Sovyetler'de de bir alkolik babalar, mutsuz anneler, bunalımlı, gençliklerini tüketerek yaşayan genç kızlar var... "Glasnostun yarattığı film" diye bilinen "Küçük Vera", Sovyet gençliği ve ABD seyircisinden geçen yıl büyük ilgi görmüştü. Başrol oyuncusu Natalya Negoda da kendine ünlü Playboy dergisinin sayfalarında bir yer bulmuştu. Kocası ve sevgilisi arasında kalan mutsuz bir genç kadın, aile kavgaları, cinayet, intihar. Çözüm nerede? Sevdiklerinden uzaklaşmak mı, yoksa yuvanın sıcaklığı her şeye karşın bütün yaraları sarıyor mu?
Beyoğlu Lale 144 35 95.

"Çalışan Kız" modern bir komedi

• **ÇALIŞAN KIZ** (Working Girl). Yönetmen: Mike Nichols. Oyuncular Melanie Griffith, Harrison Ford, Sigourney Weaver. 1988 ABD yapımı, 113 dakika.
Bir post-yuppie peri masalı. İyi eğitim görmüş; computerle çalışmayı öğrenmiş; işinde yükselmek için gece gündüz çalışıp ayaklarında Reeboklarıyla koşuşturan genç kadın hedefine ulaşabilecek mi? Sınıfsal çelişkiler, iş yaşamında dönen dolaplar ve "The Graduate"ten bu yana iyi anlatan, iyi yorumlayan ama "Amerikan Rüyası"ndan hiç vazgeçmeyen yönetmen Nichols. 80'lerin çalışan kızları açısından ayrıntılarda gerçekçi, öyküde ise inanılmayacak ölçüde naif bir film. Romantik ve komik. Çırpı bacaklı, tombul bebek Melanie'ye dikkat.
Şişli Site 147 69 47, Kadıköy Süreyya 336 06 82

• **AY** (La Luna). Yönetmen: Bernardo Bertolucci. Oyuncular: Jill Clayburgh, Mathew Barry, Veronica Lazar, Renato Salvatori, Alida Valli. 1979 İtalyan yapımı, 144 dakika.
Anne, anne olmak, oğul yetişkinliğe adım atmak istediğinde, karşı karşıya gelirlerse... Sanat yaşamının yoğunluğu yüzünden yıllar boyu oğlunun iç dünyasında neler olup bittiğini gözden kaçıran anne, her şey dışarı döküldüğünde şaşırır. Oğluyla "çok özel bir ilişki" çıkış yolu olabilir mi? "Son İmparator"un Bertolucci'sinin opera kıvamında sinema şöleni. Çok incelikli bir senaryo ve Vittorio Storaro'nun enfes görüntüleri. Her şeyin iki yüzü var ay gibi; annelerin, oğulların, dostların ve yaşamın...
Beyoğlu Sinepop 143 70 71, Kadıköy Moda 337 01 28, Pangaltı İnci 140 45 95

VIDEO

• **MASUM AŞK** (Crystal Heart). Yön.: Gil Betman, Oyn.: Tawny Kitaen, Lee Gurreri, Lloyd Bochner, Simon Andreu, Marina Saura. 1987 ABD yapımı, 102 dakika

Duygusal, biraz erotik bir gençlik filmi. Sinema dili ikinci sınıf; sevişme sahnelerinde

Tawny Kitaen

kullanılan kırmızı filtre çok itici; aralara serpiştirilmiş müzik clipleri anlamsız. Ama video karşısında vakit geçirmek için fena bir seçim olmadığı da söylenmeli. Çünkü bağışıklık sistemi çalışmadığı için izole bir yaşam süren Chris ile seksi ve zıpır rock şarkıcısı Alley arasında camdan engele karşın filizlenen aşk öyküsü, herkesi çekecek nitelikte. Chris bu aşkın gücüyle steril odasının dışında yaşayabilecek midir? *(Rex Video)*

• **KATİL OTOMOBİL** (Christine). Yön.: John Carpenter, Oyn.: Keith Gordon, John Stockwell, Alexandra Paul, Robert, Prosky, Harry Dean Stanton. 1983 ABD yapımı, 111 dakika.

Nitelikli gerilim ve korku filmlerinin "baba"sı Carpenter ve korku romanlarının ünlü ustası Stephen King el ele... 17 yaşındaki Arnie, Christine'e âşıktır. Christine kim mi? 58 model "güzeller güzeli" bir Plymouth-Fury! Ve bu otomobil kıskanç, mülkiyetçi, ayartıcı ve asıl kötüsü cani ruhludur... *(RCA/Columbia)*

• **ÇILDIRTAN DUDAKLAR** (Lipstick). Yön.: Lamont Johnson Oyn.: Margaux Hemingway, Perry King, Anne Bancroft, Chris Sarandon, Mariel Hemingway. 1976 ABD yapımı, 90 dakika.

"Güzel ve çekiciydi. Ama şimdi her şeyi nefretiydi... Kız

"Çıldırtan Dudaklar"da M. Hemingway

kardeşinin öğretmeni tarafından tecavüze uğrayan bir fotomodel, ona inanmayan bir mahkeme ve sonunda aynı adamın bu kez de kız kardeşine tecavüz edişi. Gereğinden çok cila ve ırza geçmeye, neredeyse röntgenci "ruhuyla" yaklaşımı filmi sakatlıyor. Ama gerilimi yerli yerinde. *(AVT)*

"Katil Otomobil" birinci sınıf gerilim filmi

Bond yine hareketli ve becerikli

bir zamanlar şahin'di...

• **GÜNIŞIĞINDA SUİKAST** (The Living Daylights). Yön.: John Glen, Oyn.: Timothy Dalton, Maryam d'Abo, Jeroem Krabbe, Art Malik, Robert Brown. 1987 İngiliz yapımı, 130 dakika.

"Adım Bond, James Bond" dediğine bakmayın, başka biri bu... Ne Sean Connery gibi hergele, ne de Roger Moore gibi züppe. Kimi İngiliz eleştirmenler "Bizim kendinden emin, zeki ajanımız tedirgin, üstelik pek erdemli biri olup çıkmış" diye hafiften yakınmışlardı. Haksız da sayılmazlar. Sonra nerede o çapkın Bond? Bu Bond tek bir kadınla, sevdiği kadınla yatağa giriyor film boyunca. Ancak "Günışığında Suikast"in de kendine özgü çekicilikleri var. Tabanca gibi bir girişten sonra fark ediyorsunuz ki, egzotik mekânlar, "gerçekçi" politik göndermeler ve geleneksel Bond sulukları arasında müthiş sürükleyici bir serüven filmiyle karşı karşıyasınız. Ayrıca Roger Moore'lu filmleri mahveden yapmacıklık, burada en aza indirgenmiş; yani drama, fanteziye feda edilmemiş... Timothy Dalton'a gelince utangaç gözleri, alçakgönüllü edasıyla "majestelerinin ajanı" için gerçekten ilginç bir seçim.

Öykünün kahramanı "yoz" Sovyet generali Georgi Koskov. Aklı fikri para ve iyi yaşamda olan bir KGB yetkilisi bu adam. Tabii uluslararası planda bin bir dolap çeviriyor. 007 ve KGB, iş-

M. d'Abo ve T. Dalton

birliği yapıp Afganistan'dan Avusturya'ya uzun bir kovalamaca sonunda Koskov'u hakliyor. Yalnız A-Ha'nın filme yaptığı müzik değil, bu glasnost havası da (çok hafiften tabii. Yoksa "kötü Ruslar" olmadan Bond olur mu?) filmi modern kılıyor. Eski tip inciler de yok değil. Sözgelimi General Koskov çellocu Kara'yı yakaladığında şöyle diyor: "Artık Sibirya Senfoni Orkestrası'nda çalacaksınız. Repertuarı çok burjuvacadır, ama iyidir..." *(Warner Bros.)*

TELEVİZYON

• **ALACA KARANLIK KUŞAĞI** (The Twillight Zone) Yönetmen: Jim McBride, Oyuncular: Jeff Yaghon, Lisa Jane Persky. ABD yapımı, 30'ar dakikalık 19 bölüm. Gary Pitkin, Elvis Presley'in taklidini yapan bir müzisyendir. Geçirdiği kaza sırasında ölür ve 1954 yılına gider. Elvis Presley'le tanışır. Onu yapacağı hatalardan korumaya çalışır ama işler düşündüğü gibi gitmez... Bilimkurgudan, hayaletlerden ve fanteziden hoşlananlar için zekice hazırlanmış kısa fakat yoğun bir eğlence. Dizinin orijinal ses bandı aynı anda FM Radyo 4'ten yayınlanacak.
TV2, 8 Ekim Pazar, 23.40

• **BİR GECEDE OLDU** (It Happened One Night) Yönetmen: Franck Capra, Oyuncular: Clark Gable, Claudette Colbert, Walter Connolly, Roscoe Karns, 1934 ABD yapımı, siyah-beyaz, 100 dakika. Milyarderin kızı, yaşadığı çevreden bunalmıştır. Babasından ve kendisiyle parası için evlenmek isteyen erkek arkadaşından kaçar. Uzaklara gidecektir. Kendisine esaslı bir konu arayan genç bir gazeteciyle tanışır. Ondan gerçek kimliğini saklar. Fakat gazeteci, genç kızı tanımıştır. İkisi de diğerini kullanmak ister ama birbirlerine âşık olurlar...
Usta Franck Capra'nın zamana karşı koyan bu yapıtı, 30'lu yılların romantik komedilerinin en iyilerinden. Ayrıca en önemli 5 Oscar'ı birden kazanan ilk film: Yönetmen, senaryo, erkek oyuncu, kadın oyuncu ve görüntü Oscarları... TV'de daha önce de gösterilmişti. Tekrar tekrar izlenebilir filmlerden.
TV2, 8 Ekim Pazar, 23.10

• **CATHERINE** Yönetmen: Marion Sarraut, Oyuncular: Claudine Ancelot, Pierre-Marie Escourrou, Pascale Petit, Philippe Clay. 50'şer dakikalık 30 bölüm. 1400'ler, Paris... Bourgogne dükü ile Kral 6. Şarl arasındaki savaş sürmektedir. Parisli kuyumcunun kızı bir ayaklanma sırasında bir genç soyluya âşık olur. Ne var ki genç soylu idam edilir. Yıllar sonra Catherine, Bruges'de tutuklanır ve Bourgogne dükünün önüne çıkarılır. Dük kendisine âşık olunca Catherine serbest kalır. Djion'a doğru yola çıkan Catherine, yıllar önce öldürülen genç soylunun şövalye olan kardeşiyle karşılaşır. Aralarında yasak aşk başlar... Yakıcı aşklar, ürpertici entrikalarla bezenmiş bir TV dizisi.
TV3, 8 Ekim Pazar, 23.05

• **BEN ÇAĞIRMADIM** (Blithe Spirit) Yönetmen: David Lean,

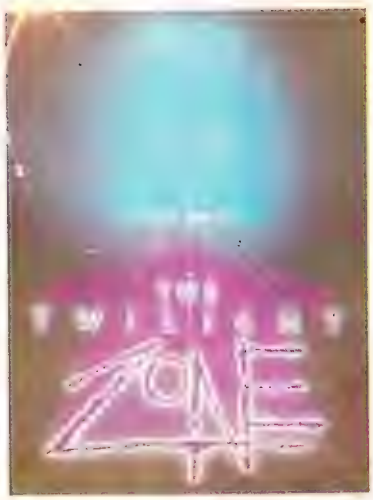

Elvis Presley Alaca Karanlık Kuşağı'nda

Capra'nın esaslı komedisi "Bir

Yeni dizi "Catherine" izleyiciyi 1400'lerin Avrupası'na götürüyor

8 EKİM Pazar

TV1

10.00 Haberler
10.10 İşitme Engelliler Haber Bülteni
10.30 Pazar Sineması "On Yiğit Kaşif"
12.05 TRT Çocuk Korosu
12.15 7'den 77'ye
13.00 Pazar Konseri
14.00 Haberler
14.10 Tele Tatil
15.40 Robin Hood -6
16.30 Türkiye'nin Rekorları
17.00 Özel Dedektif -1 *(Mesleğe küskün eski polis Jack, ağabeyinin kaza sonucu ölümündeki gizi araştırıyor)*

17.45 Pop Saati
18.20 Telespor
19.20 Yerli Belgesel "Türkiye Mağaraları"
19.50 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Spor Stüdyosu
22.25 Gündem
23.20 Geçmiş Zaman Olur ki
23.40 Alaca Karanlık Kuşağı
00.05 Günün Sonu

TV2

13.59 Açılış
14.00 TV'de Türk Sineması "Devlerin Öfkesi" *(Halil ve Nuri askerlik arkadaşlarıdır ve birlikte nakliyatçılık yapmaktadırlar. Kaçakçılıkla uğraşan bir çete bu işe Nuri'yi de bulaştırmak istemektedir. Halil ise çeteyi meydana çıkarıp yakalatmak için çalışmaktadır.)*
15.25 Pazar 89
17.15 Son 7 Gün Dünya
17.45 Matlock -13
18.35 Besteciler ve Yorumcular
19.00 Akşam Bülteni
19.20 Dünya Listelerinden
19.50 Nasıl Başardım
20.15 Harvey Moon'un Hayatı -1 *(İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yaşam konu ediliyor.)*
21.05 Portreler
21.35 Notalardan Yıldızlara
22.30 Gece Bülteni
23.10 Toplu Gösteriler "Bir Gecede Oldu"

TV3

21.00 Babam ve Ben
21.30 TV'de Sinema "Vahşi Kumpanya" *(Kovboy olmak isteyen Ben, sığır sürüsünü Colorado'ya götüren kovboyların arasına katılır.)*
23.05 Catherine
23.55 Müzik
00.00 Eğer Yarın Olursa

9 Pazartesi

TV1

07.00 Gün Başlıyor
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı -5
10.20 Sevme Hakkı -31
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Anadolu'dan Görünüm
18.40 Akşama Doğru
19.20 Altın Kızlar -11
19.47 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Kaldırım Serçesi -2
22.00 Stüdyo A "TV Dergisi"
23.10 Anılarla Müzik
23.40 Beyefendiler ve Oyuncular -2
00.35 Günün Sonu

TV2

18.14 Açılış
18.15 Zenginler de Ağlar -71
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Caz
20.15 Charmings Ailesi-2
20.40 Müzikle Yarışıyoruz

ecede Oldu", Claudette Colbert ve Clark Gable'ı ekrana getiriyor

Rex Harrison zor durumda

Oyuncular: Rex Harrison, Constance Cummings, Kay Hammond, Margaret Rutherford, 1945 İngiliz yapımı, 92 dakika. Charles ve ikinci karısı Ruth, Dr. Bradmen ve eşini düzenledikleri ruh çağırma seansına davet ederler. Medyum Madam Arkati'nin çağrısıyla gelen ruh, Charles'ın ilk karısı Alvera'dır. Seanstan sonra konuklar gider fakat Alvera kalır. Zaman zaman Charles'ın ikinci karısı Ruth'un yerine geçerek kocasıyla dalga geçmeye başlar. Neye uğradığını şaşıran Ruth, yardım istemek üzere madam Arkati'ye başvurur...
40'lı yıllardan esaslı bir fantastik komedi. Yönetim güzel; özel efektler güzel, oyunlar güzel. Çizdiği "Arkati" tipiyle Margaret Rutherford çok başarılı. Orijinal ses bandı FM Radyo 4'ten dinlenebilir.
TV3, 9 Ekim Pazartesi, 21.00

Al Pacino "Serpico"da unutulmaz bir oyun sergiliyor

Rutherford bu kez medyum

• **SERPICO** Yönetmen: Sidney Lumet, Oyuncular: Al Pacino, John Randolph, Jack Kehoe, Biff McGuire.
New Yorklu bir polis... Diğer polislere benzemiyor. Kendisini mesleğine adamış, büyük beklentileri var. Arkadaşları tarafından pek sevilmiyor çünkü rüşvete, yolsuzluğa karşı. Hele bunları polis teşkilatında görmeye hiç tahammülü yok. Bir gün vuruluyor, ölümün eşiğine geliyor...

21.15 Belgesel
21.35 Opera Öyküleri "Il Travatore"
22.30 Gece Bülteni
23.10 Kimin İşi Kolay

TV3

21.00 TV'de Sinema Unutulmayan Filmler "Ben Çağırmadım"
22.35 Sahra'nın Sırrı -2
23.30 Belgesel "Equinox" -2 *(Yapay zekâ konusunda bilgisayar teknolojisindeki son gelişmeler.)*
00.20 Şahika -2

10 Salı

TVI

07.00 Gün Başlıyor
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı -6
10.20 Sevme Hakkı -32
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Önce Sağlık
18.40 Akşama Doğru
19.20 Kim Bunlar -14
19.47 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Yarışmadan Yarışmaya
21.50 Müzik "Çizginin Üstü"
22.45 Televizyon'da Sinema "Serpico"
00.45 Günün Sonu

TV2

18.14 Açılış
18.15 Zenginler de Ağlar
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Türk Sanat Müziği "Solo"
20.15 Belgesel
20.45 Şiir
21.05 Dorothy'nin Esrarı
21.55 CNN Dünya Raporu
23.00 Gece Bülteni
23.10 Festivallerden *(Stephane Grapelli, Spyro Gyra)*

TV3

21.00 TV'de Sinema "Walküre Operasyonu" -2
22.45 Alfred Hitchcock
23.10 Müzik "Tek Konser"
00.10 Casuslar Kralı -2

11 Çarşamba

TVI

07.00 Gün Başlıyor
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı -7
10.20 Sevme Hakkı -33
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Köyümüzden Mektup Var
18.40 Akşama Doğru

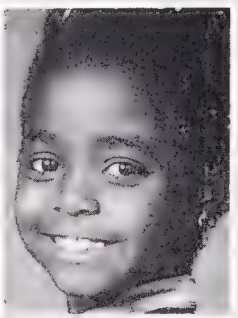

19.20 Cosby Ailesi -22
19.47 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 "Urfa'daki Kutsal Mekânlar ve Hz. İbrahim"
21.40 Mevlit Kandili
23.20 Beraber ve Solo Türküler
23.45 Günün Sonu

TV2

18.14 Açılış
18.15 Zenginler de Ağlar
19.00 Akşam Bülteni

Film, üzücü bir gerçek yaşamöyküsüne dayanıyor. Polisi bir meslek adamı ve bir insan olarak ciddi ciddi ele alan, fakat bilinen örneklerine kıyasla pek de "polisiye" olmayan bu film, polis teşkilatındaki çürüme olgusunun mükemmel bir "suçüstü" tespiti... Pacino'nun başarısı unutulur gibi değil. Senaryo ve Al Pacino Oscar'a aday gösterilmişti.
TVI, 10 Ekim Salı, 22.45

• **FLYING DOWN TO RIO** Yönetmen: Thornton Freeland, Oyuncular: Dolores Del Rio, Gene Raymond, Raul Roulien, Ginger Rogers, Fred Astaire, Blanche Frederici, Eric Blore, Franklin Pangborn. 1933 ABD yapımı, siyah-beyaz, 85 dakika.
Rio, güzel bir kadın, peşindeki iki erkek ve bol bol dans... Sinemanın unutulmaz dans ikilisi Fred Astaire ve Ginger Rogers'ın birlikte oynadıkları ilk film. İkilinin "Carioca"sını ve "uçağın kanatlarında dans eden kızlar"ı görmek için izlemeye değer... Orijinal ses bandı FM Radyo 4'ten yayınlanacak.
TV3, 11 Ekim Çarşamba, 22.30

• **GÖL** Yönetmen: Ömer Kavur, Oyuncular: Müjde Ar, Hakan Balamir, Talat Bulut, Orhan Çağman, Senaryo: Selim İleri. Görüntü Yönetmeni: Salih Dikişçi.

Ömer Kavur-Selim İleri ikilisinin ilginç deneyi "Göl" başarıya ulaşamamış bir film

Müzik: Atilla Özdemiroğlu. 1982 yapımı.
Pavyon şarkıcısı, konsomatris Nalan Şeyda, program yapmak üzere geldiği kasaba gazinosunda sahneye çıktığında, Murat Ağa çılgına döner. Nalan, bir zaman evvel gölde intihar eden karısı Sabiha'ya çok benzemektedir. Murat Ağa, karısının ölümünden sonra bunalıma düşmüş, karısının bir gün döneceği düşüncesine saplanmıştır. Şarkıcı Nalan daha sonra kendi kasabasına geldiğinde, düşünün gerçekleştiğini sanarak onu zorla evine kapatır...
Selim İleri ve Ömer Kavur, saplantının yarattığı drama eğiliyor bir bakıma. Türk sinemasında, başarısızlıkla sonuçlanmış bir modern korku filmi deneyi. Başarısızlığın nedeni, sinema dili kadar, Hakan Balamir'in "durgun" hali yüzünden atmosferin bir türlü kurulamayışı olabilir.
TV3, 12 Ekim Perşembe, 21.00

• **TEPKİ** (Impulse) Yönetmen: Graham Baker, Oyuncular: Tim

19.20 İyi Akşamlar
20.00 Türk Halk Müziği
20.15 Sigara ve Sağlığımız
20.25 Sanat Dergisi "Plastik Sanatlar"
20.55 Stüdyo C "Kaybolan Dünya"
21.25 Müzik Galerisi
22.30 Gece Bülteni
23.10 "Büyük Tuzak" -2

TV3

21.00 Müzik "Street Set"
22.00 Kate And Allie -2

22.30 TV'de Sinema "Müzikaller" (Flying Down to Rio)
00.00 Ben Claudius -2

12 Perşembe

TVI

07.00 Gün Başlıyor
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı -8
10.20 Sevme Hakkı -34
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Gençlerden Gençliğe
18.35 Akşama Doğru
19.15 İnanç Dünyası
19.50 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Fahri Korutürk Özel Programı
21.35 Kantodan Tangoya -2
22.35 Gönül Bağımız
23.30 Forum -1
01.00 Günün Sonu

TV2

18.14 Açılış
18.15 Zenginler de Ağlar -74
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Korolar
20.25 Gençler Üretiyor
20.55 Market
21.50 Yerli Belgesel "Anadolu'da Bahar" -2
22.30 Gece Bülteni
23.10 Tiyatro Klasikleri-Tanıtım
23.20 Tiyatro Klasikleri "Oidipus Kolonos'ta"

TV3

21.00 TV'de Sinema "Göl"
22.35 Belgesel "Ülkeler Coğrafyası"
22.55 Polisiye Dizi "Otomatik Adam" -2 *(Çok ünlü bir kumarbaz ve adamları, dürüstlüğüyle tanınan bir yargıca komplo düzenlerler)*
23.45 Müzik
23.50 Straus Ailesi
01.15 Kapanış

13 Cuma

TVI

07.00 Gün Başlıyor
09.20 Hanımlar İçin
09.50 Susam Sokağı -9
10.20 Sevme Hakkı -35
10.50 Kapanış
14.59 Açılış
15.00 Haberler
15.20 Öğleden Sonra
16.30 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.15 Köyümüz Kasabamız
18.40 Akşama Doğru
19.20 Gençlik ve Gençlerin Gençlik Uzmanları Hakkındaki Düşünceleri
19.45 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Başkent Ankara

"Karar Kimin" ilginç bir hukuk tartışması

"Sokaktaki Ölüm"de Andy Griffith

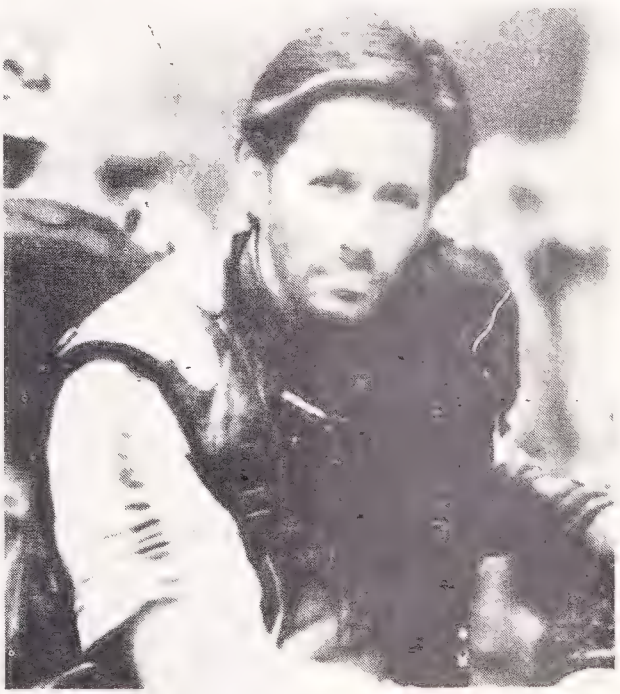

Peter Strauss "Yarış"la ekrana geliyor

Matheson, Meg Tilly, Hume Cronyn. 1984 ABD yapımı, 87 dakika.
Jennifer, intihara teşebbüs eden annesini görmek üzere erkek arkadaşı Stuart'la birlikte, doğup büyüdüğü kasabaya gider. Kasaba halkı bir gariptir. Herkes aşırı sinirli ve saldırgandır. Stuart'la Jennifer, garipliğin sebebini araştırmaya girişirler...
TV1, 13 Ekim Cuma, 00.30

• **KARAR KİMİN?** (Whose Life Is It Anyway?) Yönetmen: John Badham, Oyuncular: Richard Dreyfuss, John Cassavetes, Christine Lahti, Bob Balaban, Kenneth McMillan. 1981, ABD yapımı, 110 dakika.
Genç ve ünlü heykeltıraş John Harrison, bir otomobil kazası sonucu tamamen felç olur. Bu şekilde yaşamaktansa ölmeyi tercih etmektedir. Kendi ölümünü seçme hakkını elde etmek üzere mücadeleye başlar...
Brian Clark'ın hit olmuş oyunundan uyarlanan, başrol kadrosunun ustalıkla altından kalktığı "zor" bir film. Dreyfuss, "yalnızca başını" kullanabilecektir John Harrison'u oynamak için. Ve olağanüstü bir başarıyla çözüyor bu aktörlük problemini. Başhekim rölündeki Cassavetes de tek kelimeyle mükemmel...
TV3,13 Ekim Cuma, 22.30

•**YARIŞ** (Jerico Mile) Yön: Michael Man, Oyn.: Peter Strauss, Roger E.Mosley, Brian Dennehy, Billy Green Bush.
Bir mahkûm kafasına dünyanın en hızlı adamı olmayı takarsa başarabilir mi? ABD'de bir mahkûmun isterse olimpiyat şampiyonu olabileceğini, "birilerine" kanıtlamaya çalışan ilginç bir film. 3. Kanal'da yeniden izlemeye başladığımız "Zengin ve Yoksul"un senatör Jordache'i Peter Strauss başrolde.
TV1, 14 Ekim Cumartesi, 15.40

•**SOKAKTAKİ ÖLÜM** (Street Killing) Yön: Harvey Hart, Oyn.: Andy Griffith, Bradford Dillman, Hary Guardino, Robert Loggia, 1976 ABD yapımı, 78 dakika.
Mulberry sokağında garip bir cinayet işlenmiştir. Cinayetin ardında mafianın olduğundan kuşkulanan savcı araştırmaya girişir. Orta karar bir TV filmi.
TV3, 14 Ekim Cumartesi, 22.15

21.35 Yarı Şaka Yarı Ciddi
22.35 Stüdyo B "Hodri Meydan"

23.30 Spenser Emrinizde -13
00.15 Günün Sonu
00.30 Gece Sineması
02.00 Kapanış

TV2

18.14 Açılış
18.15 Zenginler de Ağlar -75
19.00 Akşam Bülteni
19.20 İyi Akşamlar
20.00 Hafif Batı Müziği *(Richard Clayderman)*
20.25 İslam ve Toplum
20.55 Müzik Söyleşileri *(Minyatürlerde geleneksel çalgılar. Necdet Yaşar, Ersu Pekin)*
21.25 Gün ve Ekonomi
21.55 Hooperman "Ayrılmaz İkili" -15
22.30 Gece Bülteni
23.10 Dünya Eğleniyor

TV3

21.00 Christabel -2
22.00 Show "Süper Yıldızlar" -2
22.30 TV'de Sinema "Karar Kimin"
00.30 Bebekler Vadisi -2
01.15 Kapanış

14 Cumartesi

TV1

10.00 Haberler
10.10 Cumartesiden Cumartesiye
12.00 Yeni Bir Gökyüzü -2
12.25 Gençliğin Dünyası
13.15 Beyaz Gölge -15
14.00 Haberler
14.10 Hafta Sonu
15.40 Tatil Sineması "Yarış"
17.15 Otomobilin Gelişimi *(Motorlu arabaların 1800'lerde günümüze kadar geçirdikleri gelişmeler)*
17.45 Yay -2
18.15 Bizimkiler
19.00 Savunma Sanayii
19.20 Şiir Dünyası
19.45 Tarihten Sayfalar
20.00 Haberler
20.55 Televizyon'da Bugün Yarın
21.00 Merhaba Gece
22.00 Televizyon'da Türk Sineması "Yaz Bitti"
23.25 Sahneden *(Yeni tiyatro sezonu, Deniz Gökçer-Metin Belgin)*
00.20 Günün Sonu
00.35 Ziyaretçiler -15
01.20 Kapanış

TV2

14.00 TV'de Sinema "Scorned And Swindled" *(Evli kadınları baştan çıkarmayı iş edinen bir adamın öyküsü)*
16.20 Yaşama Sevinci "Antalya"
16.45 Belamy -2
17.35 Son Yedi Gün Türkiye
18.05 Brett Ailesi -2
19.00 Akşam Bülteni
19.20 Müzik Şöleni
19.50 Korolar
20.15 Şöhret -2
21.05 Devlet Sanatçıları
21.35 Cumartesi Spor
22.00 Çevre
22.30 Gece Bülteni
23.10 Güzel ve Çirkin -27
00.00 Dönence
00.30 Kapanış

TV3

21.00 Çizgi Film "Laserion"
21.25 Karındeşen Jack -2
22.15 TV'de Sinema "Sokaktaki Ölüm"
23.30 Zengin ve Yoksul
00.20 Kapanış

Dört öne

Bir araç, birbirleriyle mükemmel uyumlu 10.000'den fazla parçadan oluşur.

Sürücünün yoğun dikkati, refleksleri, düşünceleri ve zekası, bu 10.000 parçanın gücüyle bütünleşir, lastikler aracılığıyla yola aktarılır.

Aracınızdaki en önemli dört nokta lastiklerinizdir.

Dört dörtlük güvenilir olmalıdır!

Bridgestone, yol, iklim, trafik koşullarını, sürücü davranışlarını, dünya çapında sürekli gözler, sürekli test eder.

Sorumluluğunuzun ağırlığı, kaç can, kaç ton olursa olsun, Bridgestone paylaşmaya hazırdır.

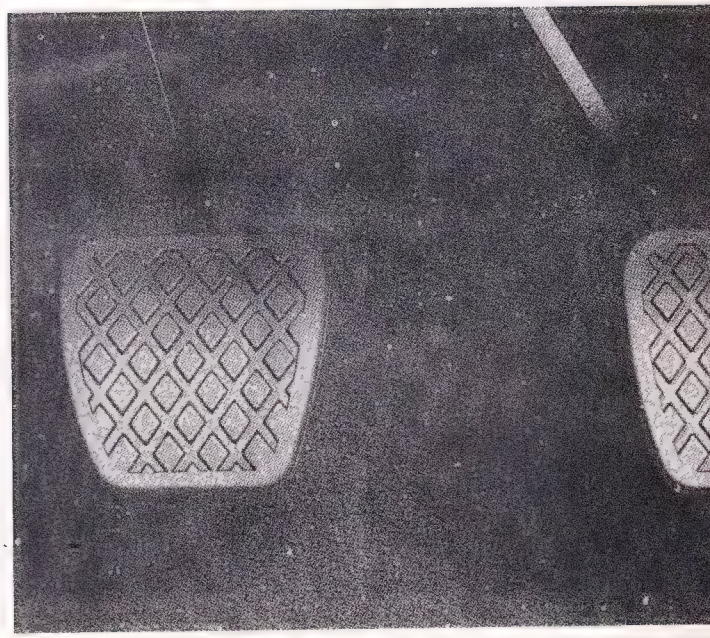

Aracın markası, yapım yılı, modeli ne olursa olsun, otomotiv sektöründeki her üretici için, temel hedef, her zaman tektir:

Kendi markasına, "mükemmel araç" övgüsü kazandırmak.

Otomobil yapımcıları, çelik güvenlik kuşaklarıyla, bilgisayar kontrollü motorlarıyla, 4 x 4'leriyle, ABS frenleriyle gururlanırken, bir dayanak, bir güvence ararlar...

Bridgestone'da buldukları, budur.

Bilinen bir gerçek: hiç bir araç üreticisi aracının gücüne ve hızına yetişecek lastik üretmiyor, üretmez de...

Her marka ve her model aracın, gücü ve hızı ile doğru orantılı lastiğini, Bridgestone üretir.

***Ferrari ve Porsche** gibi yüksek performans otomobil üreticilerinin, araçlarında öncelikle Bridgestone'u görmek istemeleri, Bridgestone teknolojisine duyulan güvenin çok açık bir ifadesidir.*

mli nokta

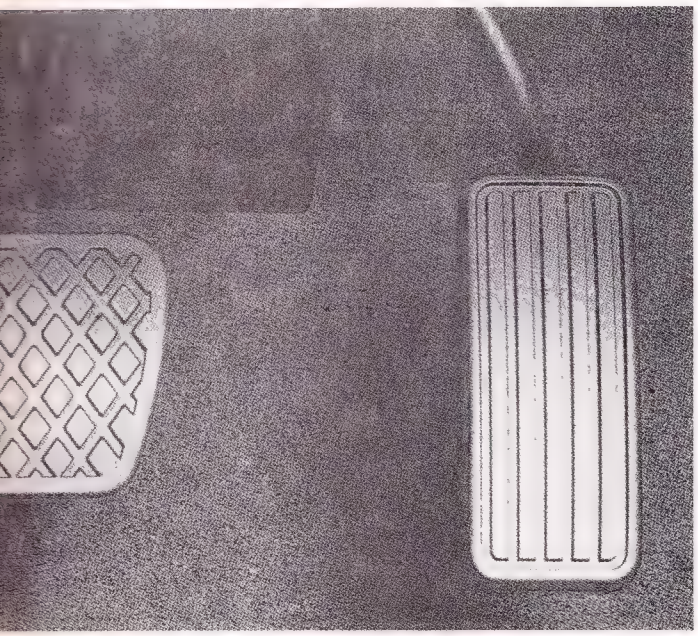

Bridgestone'un, her türlü yol koşulunda yüzbinlerce araçla kuracağı teknolojik güç birliğinin en üst sınırlarını araştırmak, bulmak ve lastiğe katmak için!

Sürekli, son derece disiplinli bir uğraş bu... ***testlerle, testlerle, testlerle mükemmeli arayış..!***

Patentleri Bridgestone'a tescilli, ***RCOT ve TCOT*** *lastik tasarım teknikleri. bu bilimsel arayışın, lastik üretim teknolojisine son yıllarda kazandırdığı* ***önemli iki yenilik...***

Aklın yolu Bri.

Her yol koşulu ve araç tipi için...

Bridgestone, lastik üretirken, araçlarınızı Sizden daha iyi tanımanın, üreticisinden daha iyi bilmenin büyük sorumluluğunu, asla unutmaz!

Performansı ve yol karakteristikleri farklı araçların-sizin otomobilinizin, şirketinizin minibüsünün, ürünlerinizi taşıyan kamyonun, tatile gittiğiniz otobüsün - değişik yol koşullarında güvenle ilerlemesi için en önemli katkı,
Bridgestone'un teknolojisidir!

Bridgestone, mükemmeli arayışta, yolları ve ***bilimsel yolları*** *tanır! Sınır tanımaz!*

Şu anda, Siz yola çıkmaya hazırlanırken, yoldayken ya da bir mola verirken, Bridgestone mühendisleri, yeryüzünün bütün yollarında, işlerinin başında, dur durak tanımadan, araştırmalarını sürdürüyorlar...

Araştırmacı sabrı ve titizliği *ile, lastiklerimizi-yol, sürücü, yük, çevre ve hava koşullarının çok bilinmeyenli denklemini çözmek için-test ediyorlar...*

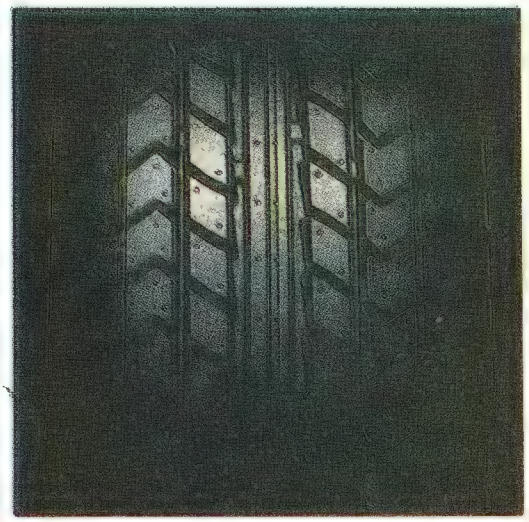

BRIDGESTONE
Yolunu Bilir...

Kendinize ayırın!

Bırakın çocuklar Fame City'de coşsun, siz huzur içinde gezin, eğlenin, Fame City'yi keşfedin.

HAFTA İÇİ VE PAZAR
10:00-24:00

CUMA-CUMARTESİ
10:00-01:00

galleria
ATAKÖY

zaman

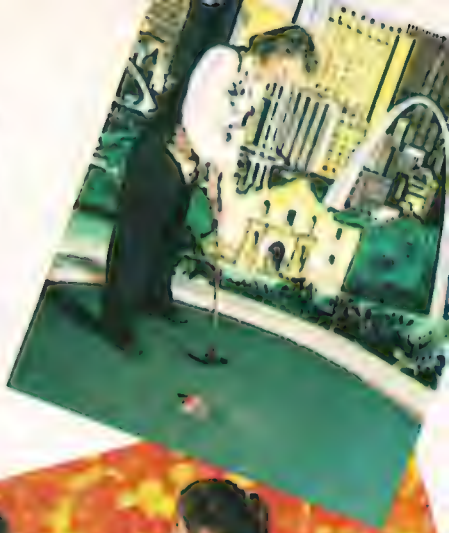

Fame City

İSTANBUL'DA EĞLENCENİN YENİ ADI

Pakdemirli ANAP'ta muhafazakâr olarak tanınan Pakdemirli'yi parti başkanlığı için destekleyenlerin çoğunun liberal kanatta olması dikkat çekiyor

ANAP / ÖZAL VE SONRASI ÜZERİNE

Özal'ın veliaht adayı: Pakdemirli

ANAP milletvekilleri Özal'ın köşke çıkacağına kesin gözüyle bakıyorlar. Bu arada gerek Özal'dan gerekse milletvekillerinden gelen bilgiler, veliaht adaylığı için Ekrem Pakdemirli'nin şanslı olduğunu gösteriyor

"Bana göre kesin favori Hoca'dır. Gerek ekonomik konulara hâkimiyeti, gerekse ciddiyeti açısından bu göreve layık bir kişiliğe sahiptir."

Devlet eski bakanı ve geçtiğimiz dönem ANAP TBMM grup başkanvekilliği görevini yürüten liberal kanat milletvekillerinden Ahmet Karaevli'nin **Nokta**'ya yaptığı açıklamada sözünü ettiği "Hoca", Maliye ve Gümrük Bakanı Ekrem Pakdemirli'den başkası değildi. Uygun gördüğü mevki ise ANAP genel başkanlığı ve başbakanlıktı.

Başbakan Turgut Özal'ın "Düşünüyorum da ben cumhurbaşkanlığına aday olursam ANAP'ın başına kim geçer" sözünün ardından ANAP Meclis Grubu hemen hare-

kete geçerek muhtemel "başbakan adayı"nı tespit etmek için yoğun bir kulis faaliyetine girişiyordu.

Parti içindeki arayışlar sürerken Başbakan Özal'ın İspanya dönüşü 8 bin feet yüksekte gazetecilere yaptığı açıklama ANAP kulislerinde "bomba" gibi patlarken bütün ilgiler tek bir kişi üzerinde odaklanıyordu: Ekrem Pakdemirli. Çünkü Özal kendisine Mesut Yılmaz'la Hasan Celal Güzel'in hatırlatılması üzerine "Durun bakalım. Pakdemirli'yi unutmayın. Lütfullah Kayalar da var" karşılığını vermişti.

Veliaht Ekrem. "Sayın Başbakan durup dururken neden Sayın Ekrem Pakdemirli'nin ismini deklare etmiştir? Bunu sizin de araştırmanız gerekir" diyen Turizm Bakanı İlhan Aküzüm, Başbakan Turgut Özal'ın "bir işaret vermiş olabileceği" kanısındaydı. Üstelik başkaları da vardı Aküzüm gibi düşünen. Bitlis Milletvekili Faik Tarımcıoğlu'na göre "Ekrem Pakdemirli teşkilatın da benimseyeceği ciddi, kültürlü bir yapıya sahip"ti. Gerçi "tek eksiği hâlâ bürokrat gibi davranması"ydı. "Ama öğrenir"di.

Kars Milletvekili Kerem Güneş ise "Ekrem Pakdemirli pırlanta gibi birisidir. Sanki Demirel DSİ genel müdürüyken tüm konulara vâkıf mıydı? Sayın Pakdemirli de en kısa sürede tam bir devlet adamı olacaktır. Bazı olaylar insanları bir yerlere zorlar. Pakdemirli'nin durumu işte budur" diyordu. Malatya Milletvekili ve eski Milli Eğitim Bakanlarından Metin Emiroğlu da Ekrem Pakdemirli'yi "favori" gösterirken eski Sağlık Bakanlarından Erzurum Milletvekili Nihat Kitapçı "Diğer arkadaşlarla ilgili birçok şey söylendi. Ama Pakdemirli gerek şu andaki durumu gerekse mazisi itibariyle tertemiz bir arkadaşımızdır" diyordu.

Pakdemirli'nin aday olmasını isteyenleri daha da çoğaltmak mümkündü. Erzurum Milletvekili Togay Gemalmaz, Gaziantep Milletvekili Ünal Yaşar, Ankara Milletvekili Rıfat Diker bunlardan sadece birkaçıydı. İşin ilginç yönü bu milletvekillerinin çoğunun liberal kanatta yer almasıydı. ANAP'ta muhafazakâr olarak tanınan Pakdemirli'nin beklediği ölçüde olmasa bile hareketçi ve muhafazakâr kanattan da destekçisi vardı.

Bir dönem genel başkan yardımcılığı yapan ve "ANAP Nasıl Bir Lider İstiyor?" araştırmasına imzasını koyan Muş Milletvekili Alaattin Fırat, bu iş için aranan vasıfları sıralarken sanki bir "Pakdemirli portresi" çiziyordu. Fırat'a göre ANAP'ın başında olması gereken kişi: "1. Milliyetçi, muhafazakâr, 2. Kariyer sahibi, 3. İş ve finans çevrelerince tanınan, 4. Güç odaklarının tepki duymayacağı bir kişi olmalı"ydı.

"Boş vaktim yok." Başbakan Turgut Özal'ın adını açıklamasından sonra politik hiçbir çıkış yapmayıp önümüzdeki ay TBMM'ye sunacağı genel bütçe çalışmalarını sürdüren Ekrem Pakdemirli ise **Nokta** muhabirinin yaklaşık bir haftadır ısrarla istediği görüşme randevusunu kabul etmiyordu. Ancak TBMM çıkışında **Nokta** muhabirinin "Size artık başbakan diyebilir miyiz?" sorusunu gülerek "Kalem sizin elinizde. İstediğinizi yazabilirsiniz" şeklinde yanıtlayan Pakdemirli hızla makam otosuna yöneliyordu. Bu arada asıl gözden kaçmayan husus, TBMM'ye geliş gidişlerinde Pakdemirli'yi kapıda bekleyen tiyöyü almış milletvekilleriydi. Bunlar arasında Muş Milletvekilleri Alaaddin Fırat'la Erkan Kemaloğlu, İstanbul Milletvekili Ülkü Gökalp Güney ve Malatya Milletvekili Metin Emiroğlu özellikle dikkat çekiyordu.

Yıldırım Akbulut Özal cumhurbaşkanlığını istemezse, Akbulut şanslı görülüyor

Özal olmazsa Akbulut. Öte yandan geçtiğimiz hafta SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'nün gündem dışı konuşmasına Başbakan Özal'ın verdiği yanıt ANAP kulisinde bir heyecan fırtınası yaratıyordu. Bazı ANAP'lılar Özal'ı tebrik için el öpme kuyruğuna girerken bazıları da "Cumhurbaskanlığı sorununu hallettik. Sıra Özal'ın yerine kimin geçeceğinde" diye düşünüyordu.

Nokta muhabirine "çok sıkıntılı bir ay yaşanacağını" belirten Kırklareli Milletvekili Cemal Özbilen ise "Tam bir bıçak sırtındayız. Bakarsınız Başbakan bir sürpriz yaparak cumhurbaşkanlığına aday olmayabilir" diyerek ANAP'ın ikinci formülünü hatırlatıyordu.

ANAP'lıların büyük çoğunluğunun yüzde 99 gözüyle baktıkları Özal'ın cumhurbaşkanlığı adaylığından yüzde 1 de olsa vazgeçme ihtimali, Grup Başkanvekillerinden Onural Şeref Bozkurt ve Ankara Milletvekili Göksel Kalaycıoğlu'nu harekete geçirmişti. Onlara göre Özal olmazsa köşke en uygun isim TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut'tu. Akbulut'un köşke çıkmasıyla boşalacak Meclis Başkanlığı'nı, iç tüzüğe göre "yeni başkan seçilene kadar en yaşlı başkan vekili" yapabilirdi.

TBMM Başkanlığı'na "muhalefetin de katıldığı bir oylamayla seçilen Akbulut'un köşke çıkmasına muhalefetin 'Biz seni TBMM Başkanı olarak tanıyoruz, cumhurbaşkanı olarak tanımıyoruz' demesi mümkün değil"di. Hem de "böylece muhalefetin bütün kozları elinden alınmış olacak"tı.

Bütün hesaplar bir yana, gerçekten "bıçak sırtında bir ay yaşanacak"tı. ANAP Genel Başkan Yardımcısı Metin Gürdere'nin dediği gibi "Başbakan'ın yerine atayacağı kişi kongreye diğer adaylardan yüzde 70 fazla şansla girecek"ti. Ama kimdi bu veliaht? Tüm yorumlar Pakdemirli üzerinde dolaşırken, gözler Başbakan Turgut Özal'ın iki dudağı arasına takılıp kalmıştı. Çünkü "bu Özal"dı ve nerede ne yapacağı hiç belli olmazdı.

Erdal KILIÇOĞLU

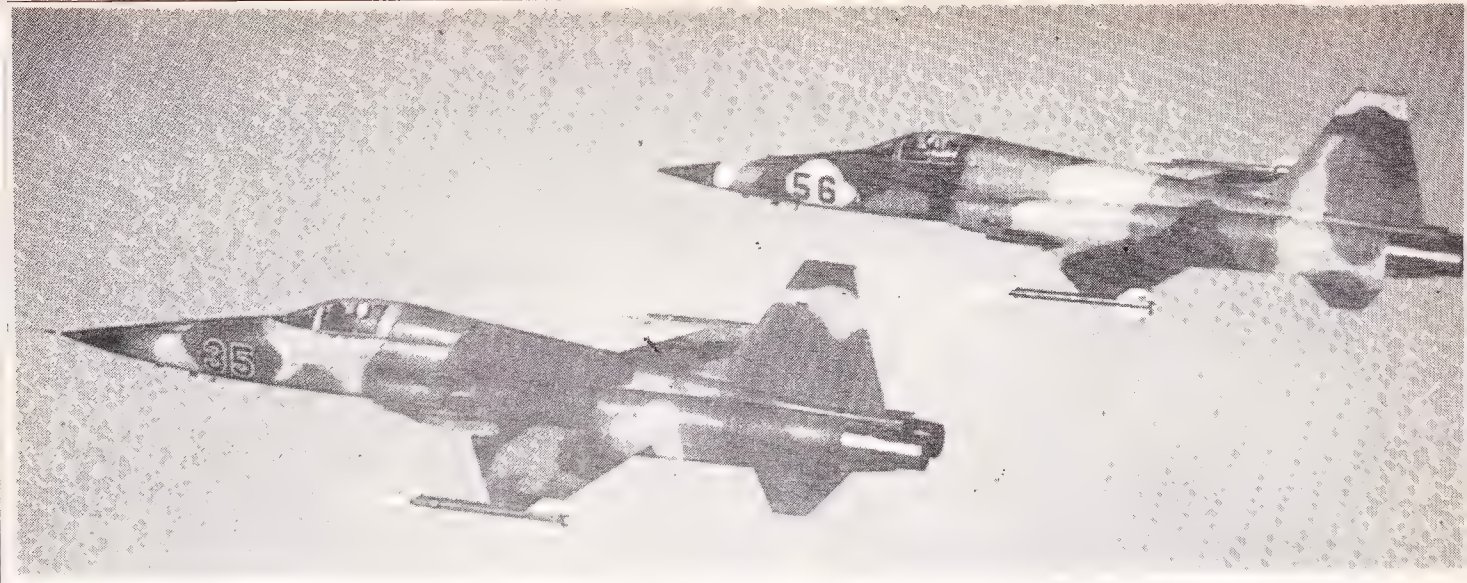

NATO'nun elindeki en modern "uçakların ve tankların" zayıf NATO ülkelerine verilmesi düşünülüyor

SAVUNMA / NATO'DA SİLAH İNDİRİMİ

Silah yağmuru

Varşova Paktı ile yapılan konvansiyonel silahlarda indirim pazarlığı anlaşmayla sonuçlandıktan sonra, Avrupa'daki son model bir yığın tank, top ve uçağın Türkiye'ye verilmesi düşünülüyor

İngiltere Savunma Bakanlığı'nın Parlamento binasına uzanan Whitehall caddesine bakan dördüncü katındaki geniş bir odada hararetli bir tartışma sürüyordu. Kraliçe Elizabeth'in görkemli bir tablosu önünde oturan İngiltere Genelkurmay Başkanı Hava Org. Sir David Craig, Amerikalı meslektaşı NATO Müttefik Kuvvetleri **Başkomutanı Org.John Galvin'i** ilgiyle dinliyordu.

Org.Galvin, önündeki küçük masanın kenarına tempo tutarcasına hafifçe vurarak,

"Elimizdeki yepyeni silahları, araç ve gereçleri hurdaya çıkarmamız doğru olmaz... Bunca teknolojik uğraşı, emek ve dökülen milyarlarca doları bir kalemde silip, çöpe atamayız" dedi.

Kremrengi odada bulunan üst rütbeli subaylar Org.Galvin'in açıklamalarına kulak kabartmışlardı.

"Viyana'da süren Konvansiyonel Silahların İndirimi (CFE) müzakereleri bir anlaşma doğurursa, ki doğuracaktır, Sovyetler ve dolayısıyla Varşova Paktı güçleri de aynı yola başvuracaktır. Yani onlar da olası anlaşma uyarınca mevcut eski silahlarını ortadan kaldırırken en yeni silahlarını da saklayacaklardır."

İngiltere Genelkurmay Başkanı Sir David dayanamadı:

"Peki sizin bu konudaki öneriniz nedir?" diye sordu.

Avrupa'daki Müttefik Kuvvetler Başkomutanı Org. Galvin oturduğu koltuktan öne doğru eğilerek, sözlerini sürdürdü.

"Bence, sahip olduğumuz en modern ve en yeni silahları ittifak üyesi ülkeler arasında değiş tokuş etmeliyiz. Bu silahları özellikle askeri sanayii zayıf, gelişmekte olan üye ülkelere, örneğin, Portekiz, İspanya, Yunanistan ve Türkiye'ye kaydırabiliriz. Elimizdeki en yeni silahları, tankları, savaş uçaklarını, helikopterleri ve topları üye ülkeler arasında paylaştırırsak, böylece hiçbiri hurdaya çıkarılacak envanter listesinde yer almaz..."

Salt Org.Galvin'in ve odadaki kolları bol sırmalı, omuzları bol yıldızlı amiral ve generallerin değil, Türkiye gibi ezeli silah ve donanım açlığı çeken bazı NATO ülkelerinin bile ağız sularını ipek mendille sildirtecek bu plan, Org.Galvin'e göre, NATO hükümetlerinden "olumlu" bir yanıt aldı.

Ancak NATO ülkeleri genelkurmay başkanlarının,

"Gönder generalim bana iki filo **F-5 Falcon savaş uçağı,** haa bir de 105mm. namlulu 100 adet Chieftain tankı..." demeleri yetmiyordu. Çünkü, Org.Galvin'in bu "parlak" önerisinin NATO ülkelerinin parlamentolarınca onaylanması gerekiyor.

"Yangından mal kaçıran" Org. Galvin'in Viyana görüşmeleri sonunda belirlenecek silah kotaları uyarınca ortadan kaldırılacak silahlar arasına NATO'nun en modern savaş araçlarını katmak istememesi belki asker gözüyle doğal gelebilir. Ancak Org. Galvin de çok iyi biliyor ki, bu plan onaylandığı takdirde beraberinde birçok ciddi lojistik sorunları da getirecekti. Zira NATO üyesi 16 ülkenin silahlı kuvvetleri birbirinden farklı, değişik silah sistemlerine sahip bulunuyor. En güç lojistik sorunlardan biri tankların değiş tokuşunda ortaya çıkacak. Zira NATO'da beş değişik tip muharebe tankı bulunuyor, yeni model tankların üretilmesi projeleri de sırada bekliyor. NATO'daki en yeni tanklar, Amerikan M1 Abrams, Almanya'nın **Leo-**

pard 2 ve **İngilizlerin de Challenger.** Üstelik bu tankların namlu çapları da birbirlerinden çok farklı. Sözgelimi bu tanklardan ya da helikopterlerden Türk ordusuna ödünç verilme söz konusu olursa, bu savaş araçlarının bakımı ve yedek parçalarının sağlanması nasıl olacak? Yeni silahtan ziyade ekonomisini kalkındırmak, vatandaşlarının eğitim, sağlık gibi temel gereksinmelerini sağlamaya öncelik vermesi gereken Türkiye, bu silahların parçalarının sağlanmasında faturayı kime çıkaracaktı? Türk vergi yükümlüleri mi yoksa ödünç silahı veren ülke mi bu hesabı ödeyip, bahşişsiz devreden çıkacaktı?

Tarafsız savunma uzmanlarına göre, Amerikan Savunma Bakanlığı, Pentagon, piyon olarak kullanılan Org.Galvin aracılığı ile NATO ülkelerinde yeni pazarlar arayışında. Konvansiyonel Silahların İndirimi Anlaşması kapsamı dışında bırakılmasına çalışılan en modern silahların diğer NATO ülkelerine satılması söz konusu olmamasına rağmen en azından yedek parçaların satımı ile bu pazarların eşiğinden adım atılarak, içeri girilebilmesi önemliydi.

NATO Müttefik Kuvvetler Başkomutanı Org.John Galvin, İngiltere Savunma Bakanlığı binasından ayrılırken yüzüne çarpan serin bir havayla kendine geldi. Rahatlamıştı. Ama iki saat dil döktüğü planla ilgili kafasındaki bazı sorulara kendi de yanıt bulamamıştı.

Bakalım zaman ne gösterecek?

Övül TEZİŞLER/LONDRA

Org. Galvin "Varşova Paktı eski silahlarını imha ederken yenilerini saklayacaklar"

SAFA GİRAY

"Miktar henüz belli değil"

Milli Savunma Bakanı Safa Giray, NATO silahları konusunda sorularımızı yanıtladı.

Nokta: NATO silahları konusunda General Galvin'in önerisini akılcı buluyor musunuz?

Giray: Tabii akılcı bir şey. Diyelim ki Türkiye'de, faraza 3000 tane tank var. Yeni silah dağılımında da azalmadan sonra, gene 3 bin tane olacak Türkiye'de, azalmayacak. Ama diyelim ki Hollanda, Almanya, Fransa'nın elindeki, faraza toplam 4 bin tank 2 bine inecek. Şimdi onlar o iki bin tankı imha etmeye mecbur. 2 bin imha edeceği tank benimkinden daha yeni, daha iyi durumda, daha ileri teknolojili tank ise imha edeceği tankı bana versin. Ben bendeki 2 bin eski tankı imha edeyim. Böyle bir düşünce var, Galvin bunu söylüyor. Gayet tabii akılcıdır bu. Biz de bunun böyle olmasında fayda olduğunu müdafaa ediyoruz.

Nokta: Hükümet olarak bu görüşü aktarabildiniz mi?

Giray: Aktarıyoruz elbette. Aktardık, aktarıyoruz... Biz de o görüşmelere sürekli katılıyoruz.

Nokta: Şu anda miktar belli mi?

Giray: Hayır canım daha belli değil...

RECEP ERGUN

"Çok akılcı ve mantıki..."

Milli Savunma Komisyonu Başkanı, ANAP Kayseri Milletvekili Emekli Orgeneral Recep Ergun NATO'nun indirime giren silahlarının Türkiye'ye aktarılması konusunda **Nokta***'ya şunları söyledi.*

"Atlantik'ten Uraller'a kadar yapılacak indirimde NATO ülkeleri de bazı silahlarını depoya koymak zorunda kalacaklar. Hatta imha etmek zorunda kalacaklar. İmha etmek ya da depoya koymak yerine diğer ülkelerle, nesli yaşlanmış silahlarla değiştirme şeklinde olmuş oluyor. Diğer ülkeler Portekiz, Norveç veya Türkiye silahları indirme programının dışında değil. Müttefik ülkeler birbirlerine haliyle silah modernizasyonunda yardımcı olurlar. Bizdeki tankların büyük bir kısmı 2'nci Dünya Harbi tankları.. Şimdi bir NATO ülkesinin elinde son model ve tekâmül etmiş bir silahı depoya atacağına müttefik ülkenin elindeki eski silahla değiştirebilir. Bu çok akılcı, mantıki bir şeydir. Karşılıklı ve dengeli silah indirimi müzakerelerine halel getirmeyen, makul, akıl lı bir açıklama bu...

Parlamentodan geçme meselesine gelince... Bizde böyle bir prosedür yok biliyorsunuz. Buna icra karar verebilir. Mesela biz de Leopard tankı aldık. Parlamentodan mı geçti? Bizim parlamenter sistemimizde böyle şey yok. Herhangi bir yerde bir topun eski modeliyle yeni modelini değiştirme hareketi başlamış ya da namlusunu değiştirip yeni namlu koyma icap etmiş ki biz bunu yapıyoruz, toplarımızı 90'lıktan 105'liğe çevirdik. Bunun için Meclis'ten mi müsade aldık. Öyle bir şey yok."

TRT / SANSÜR ÇİZMEYİ AŞTI

Halk bilmezse TRT bilir...

Bülent Ecevit'in dergimiz için yaptığı Güneydoğu gezisinin reklamının TRT tarafından sansür edilişinin öyküsüdür

"Müjde Ar reklamlarda kendi sesiyle konuşuyor da Bülent Ecevit'i niye konuşturmadınız?"

Perşembe gecesi ve cuma günü **Nokta**'ya telefon açanların ortak sorusu buydu. **Nokta** reklamlarda Bülent Ecevit'i niçin konuşturmamıştı, yoksa TRT'den bir engelleme mi vardı?

Evet TRT'den bir engelleme vardı, hem de "işte bu ancak Türkiye'de olur" dedirten cinsten bir engelleme. **Nokta** reklamlarını hazırlayan Reklamevi Ajansı elemanları Bülent Ecevit'le birlikte Güneydoğu'ya gitmişler ve televizyon reklamları için çekimlerini ve ses kayıtlarını da orada yapmışlardı.

Ecevit konuşabilseydi şunları söyleyecekti:

"Doğu'nun kaynakları zengin, insanı gayretli...

Peki neyi eksik Doğu Anadolu'nun?

Halkı neden yoksul?

Ve çözüm nedir?

Bunları en iyi halk bilir."

Ancak TRT Reklam Daire Başkanlığı ve Denetleme Kurulu "Bunları en iyi halk bilir" cümlesine takmıştı. TRT'nin yayın esasları ile ilgili yönetmeliğinin 9'uncu maddesi gösterilerek bu cümlenin TRT yayın ilkelerine aykırı olduğu ileri sürülüyordu. Bu maddede ise aynen şöyle yazıyordu: **"Reklamlarda politik propaganda amacı güdülemez. Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak politik nitelik taşıyan ve devletin yasama, yargı ve yürütme yetkileri ve bunların kullanılması ile ilgili bulunan reklamlar kabul edilemez."**

Anlaşılan TRT yöneticileri ve altın makas denetçileri sorunların nedeni ve çözümünün en iyi halk tarafından bilinebileceği gibi bir olguyu kabul etmiyordu. Ve bunu politik propaganda sayıyordu. Buradan hareketle yarın bir gün Atatürk'ün "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" sözü de TRT makastarları tarafından sansür edilebilirdi. Öyle ya şeriatın, laikliğin, mutlakiyetçiliğin ve demokrasinin, rejimlerin tartışıldığı bir Türkiye'de Atatürk'ün "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" sözü ancak Cumhuriyet rejimi doğrultusunda bir politik propaganda olabilir. Hadi buna Atatürk Yasası nedeniyle cesaret edemediler, arkasından referanduma takabilirlerdi. "Ne demek efendim referanduma gitmek. Şimdi referandum ne demek, çözümü ve tercihi halka bırakmak demektir. Olur mu efendim, halk ne bilir, olsa olsa TRT yöneticileri olarak biz biliriz."

Aslında TRT'nin sansürü salt "halk bilir" sözüne karşı alerji göstermeleriyle sınırlı değildi. Çünkü Bülent Ecevit'in de onayıyla Reklamevi ikinci teklifini yapmış ve bu teklifte o son cümle yer almamıştı. Yani TRT'ye "Peki sizin istediğiniz olsun, 'halk bilmez' olsun, reklam konuşması 'Peki çözüm nedir?' de kalsın" denilmişti. Ancak sansüryen hazretleri bu kez de yeni bir gerekçe çıkarmıştı. "Halkı neden yoksul cümlesi de politik, yer alamaz, onu da çıkartın." TRT yöneticilerinin istediği ve kabul edebileceği sadece ilk iki cümleydi: "Doğu'nun kaynakları zengin, insanı gayretli. Peki neyi eksik Doğu Anadolu'nun?" Anlaşılan Güneydoğu insanı ile alay ettireceklerdi Ecevit'i. "Her şeyiniz tamam, kaynaklar zengin peki niye ortalığı karıştırıyorsunuz?" der gibi. Tabii ki artık TRT'nin bu çizmeyi aşan tavrı **Nokta**'nın ve Bülent Ecevit'in sert tepkilerine neden olacaktı ve Kerim Aydın Erdem'e **Nokta**'nın protestosunu içeren üç sayfalık mektubu derhal fakslanacaktı. Mektubun sonu şöyle bitiyordu: "**Nokta** dergisi olarak sayın genel müdürlüğünüzün bu şekilde bir yaklaşımı ile sansür kararı alabilmiş olmasını, olağan bir denetim sonuçlarını çok aşan önemli bir sorun olarak nitelendiriyoruz.

'Çözümleri en iyi halk bilir ' şeklindeki bir temel ilkenin politik tartışma sayılarak sakıncalı damgasını taşımasını hiçbir demokratik ve hiçbir anayasal ilke ile açıklamayı mümkün görmediğimizi, dünkü ve bu sabahki sözlü başvurularımızı teyiden yeniden bilginize sunarız."

TRT Genel Müdürü Kerim Aydın Erdem, kim bilir, kim bilir?

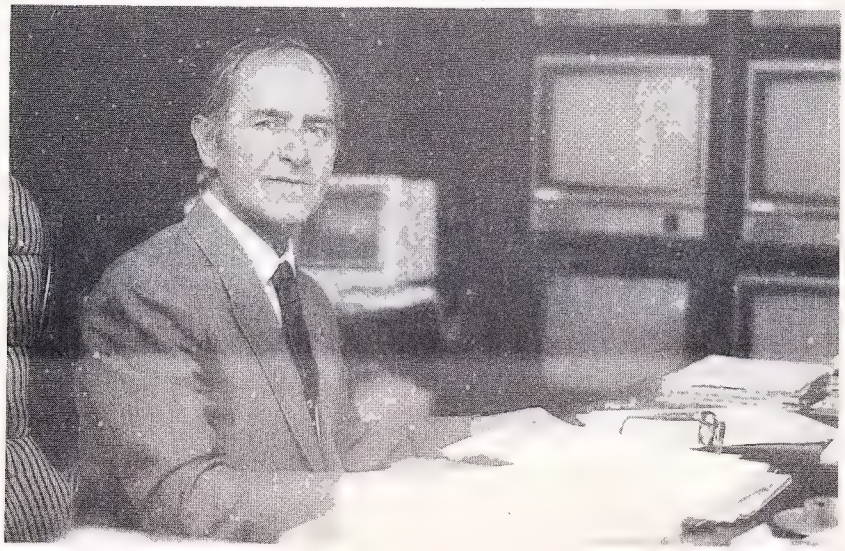

VAHİT ARAS / NOKTA

Netaş Türkiye'yi geleceğin dünyasına bağlıyor...

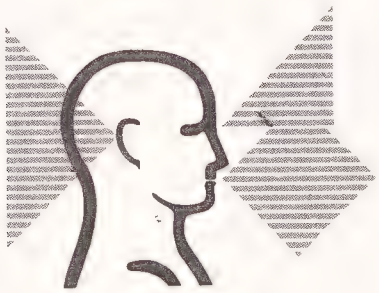

Türkiye, haberleşmede sayısallaşma açısından Avrupa'nın ikinci ülkesi.

Son yirmi yılın en büyük teknolojik atılımını telekomünikasyon alanında yaşadık. Bundan en çok gurur duyacak kurumların başında da, PTT'den sonra, Netaş geliyor: Netaş, Türkiye'yi yarının enformatik dünyasına bağlayan hatları, PTT ile işbirliği içinde adım adım kurmuştur.

Bir Haberleşme Patlaması

Netaş, başta DMS Sayısal Santralları olmak üzere, çağın en gelişmiş telekomünikasyon teknolojilerini Türkiye'ye transfer eden kuruluştur. Ama bununla yetinmemiş, teknoloji transferine paralel olarak, kendi Araştırma/Geliştirme birimini kurmuş ve Türkiye'nin özel koşullarına uygun ürün ve çözümleri de piyasaya sunmuştur.
İşte son 21 yılın haberleşme patlamasının önemli göstergeleri:

- 1967'de Türkiye'de otomatik santrallara bağlı 200.000 hat vardı... Bugün bu sayı 6 milyonu aşmıştır ve bunların 4 milyondan fazlası da Netaş'ın ürünüdür.
- Türkiye'de ulusal haberleşme ağına bağlı köy ve kasaba oranı 1982'de %23'tü... Günümüzde bu oran %70'i bulmuştur ve bu gelişmede de en büyük pay 1000'in üstünde köyü Elif santrallarıyla donatan Netaş'ındır.
- Netaş özel elektronik ve sayısal santrallarıyla, Türkiye'nin 4500 büyük şirket ve kurumuna çağın en ileri telekomünikasyon olanaklarını kazandırmıştır.

ULTRA

Geleceğin iletişimi

Sınırları Aşan Teknoloji.

■ Netaş, sadece telefon ve santral üretmekle yetinmeyen, veri iletişiminin her alanında çözüm geliştiren bir telekomünikasyon lideri olarak Pakistan'dan Nijerya'ya kadar birçok ülkeye haberleşme teknolojisi ihraç etmektedir.

Farklı İhtiyaçlara Farklı Çözümler.

Netaş, ürün ve çözüm yelpazesinin genişliğiyle de Türk telekomünikasyonunun lideridir.

Efes... Side... Belkıs... Ditto... Ege... Netaş'in farklı zevk ve ihtiyaçlara cevap veren ve daha hızlı haberleşme sağlayan telefonları.

Şefsekreterler: *Spacenet EX-16... Ultranet TX-16... Meridian Norstar...* Çağdaş yöneticinin vazgeçilmez yardımcıları. *Spacenet Özel Elektronik Santrallar ailesi...* Farklı kapasiteleri ve 100'ü aşkın yetenekleriyle iş dünyasında büyükten küçüğe her kuruluşun ihtiyacını karşılıyor.

Netaş, sayısal teknolojinin olanaklarını da çalışma yaşamına yaymakta gecikmedi: Yeni *Diginet* Özel Sayısal Santralları ise gelişebilen yetenekleriyle geleceğe bir iletişim köprüsü kuruyor.

Meridian SL-1 Özel Sayısal Santralları ise kendi alanında dünya lideri. 8000 hatta kadar büyüyebilen dev kapasitesi ve geleceğin haberleşme sistemi ISDN'e şimdiden uyumlu yapısıyla, en büyük kurumların ihtiyaçlarına kesin çözümler getiriyor.

Netaş sadece kurumlara değil, ulusal haberleşme ağına da çağın en gelişmiş çözümlerini sunuyor. 1985'ten beri PTT'ye teslim edilen *DMS Sayısal Santralları*, Türkiye'nin enformatik çağına ilk adımı atmasını sağladı.

Ses görüntü ve veri iletişimini tek bir hat üzerinde birleştiren *geleceğin haberleşme sistemi ISDN*'in ilk uygulamasını da Netaş 1988 başında kamuoyuna sundu. Netaş'ın başka çözümleri de var: Santrallar ve iletişim cihazları için *Güç sistemleri... Modem uygulamaları... Veri şebekeleri...*

Hizmette Kusursuzluk.

Netaş, müşterilerine sadece farklı ürünler sunmakla yetinmeyen, onlara *bütünsel telekomünikasyon çözümleri* sağlayan bir kurumdur. Bu açıdan, hizmette kusursuzluk, Netaş'ın kalite anlayışının vazgeçilmez bir boyutudur. Netaş'ın 24 saat çalışan Müşteri Hizmetleri Birimleri, satış öncesi danışmanlık ve satış sonrası teknik eğitim desteğiyle, ürün performansını en yüksek düzeye çıkarırlar.

21 yılı aşkın çalışma, Netaş'la birlikte Türkiye'yi de şimdiden 21. yüzyıla taşıdı. Bugün Türk insanı, dünyanın bütün seslerine, görüntülerine ve bilgilerine bir tuşa basarak ulaşma olanağına sahip. Siz de şimdi telefona uzanıp Netaş'ı arayacaksınız: Hattınızın ucunda geleceğin dünyası var!

Netaş

iletişimin geleceği

Bir
değişim
dizisi...
igs

İSLAM / EFENDİ HAZRETLERİ KAPALIÇARŞI'DA

"Altın Tarikatı"

"Efendi Hazretleri", kuyumcusu, dövizcisi, kaçakçısı ve ayakçısıyla Kapalıçarşı esnafını kanatları altına topladı

Kapalıçarşı'nın tanınmış kuyumcularından biriydi. Ne var ki, yalnızca "zenginlerin kuyumcusu" olduğunu söylemek, hayli cılız bir tanımlama sayılırdı onun gerçek "ün"ü yanında. Gayri resmi altın borsasının ve gayri resmi altın ithalat ve ihracatının da - kimileri kaçakçılık olarak nitelendirebilir- parıltılı isimlerinden biriydi. Gün gelmiş, Kapalıçarşı altıncı esnafının sıkça yaşadığı "mesleki" karabasanlardan biri onu da pençesine almıştı. "Polis, altın operasyonu yapıyor"du... Gözaltına almalar, sorgulamalar birbirini izliyor, sıranın ona da geliverecceği kaygısı günbegün büyüyordu. Sonunda baskıya dayanamadı ve uçağa atladığı gibi baba evine, memlekete uçtu. Ama huzursuzluğu orada da son bulmadı. Dükkânı, en önemlisi de her gün oynanan fiyatlarıyla altın piyasası onu durmaksızın çağırıyordu. Daha fazla bekleyemezdi. Bir haber gönderdi: "Efendi Hazretleri, polis operasyonu var. Belki bizim ismimiz de arada geçiyor. Buralara geldim, işimden, ocağımdan oldum. Ne yapmamı tavsiye edersiniz?" Yanıt fazla gecikmedi: "Gel evladım. İşinin başına dön. Allah seninle birliktedir..." Nasihate uydu, gönül rahatlığıyla döndü ve hiçbir şey olmadı...

Altın Hoca. "Efendi Hazretleri"nden "el alıp", onun nasihatlerine uyan ve başı dertten kurtulan ne ilk, ne de son kişiydi o "ün"lü altıncı. Nasihatlere uymayıp 52 kilo altınını bir çırpıda kaybeden başka bir "ün"lü de, ilk ve son arasındaki pek çok örnekten birini oluşturuyordu... "Altın Hoca", ya da altın esnafının deyişiyle "Abdürrahim Reyhan Efendi Hazretleri"nin adı, 1984 yılından sonra Kapalıçarşı'da duyulmaya başlamıştı. Kısa sürede ünlenmiş; sohbeti, "bağnaz" olmayışı ve kendi deyişiyle, "Müslümanca nasihatler"i sayesinde, ünlü altıncılar çevresini sarıvermişti. Kaçakçısından imalatçısına, dövizcisinden ayakçısına, Kapalıçarşı "taifesi"nin büyük çoğunluğu "Efendi Hazretleri"nden "el almak" için hocanın Büyükçekmece'deki üç ▶

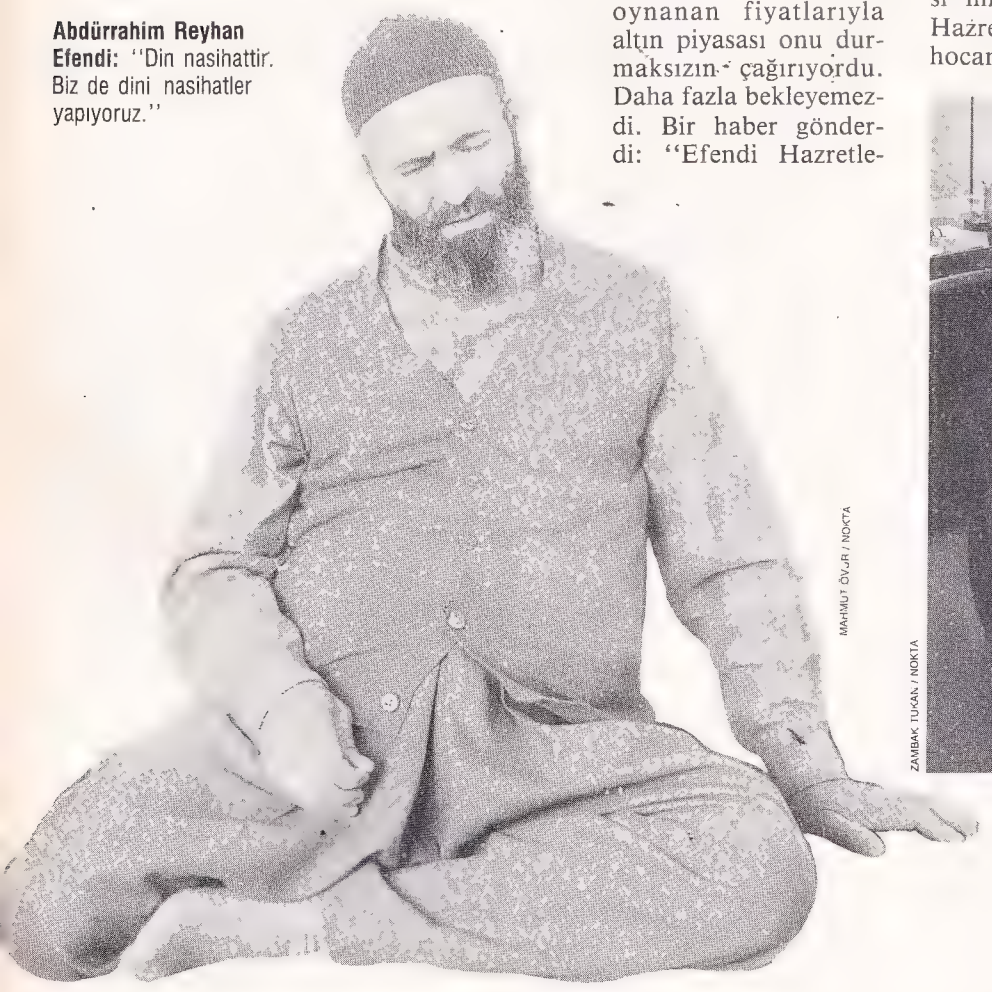

MAHMUT ÖVÜR / NOKTA

Abdürrahim Reyhan Efendi: "Din nasihattir. Biz de dini nasihatler yapıyoruz."

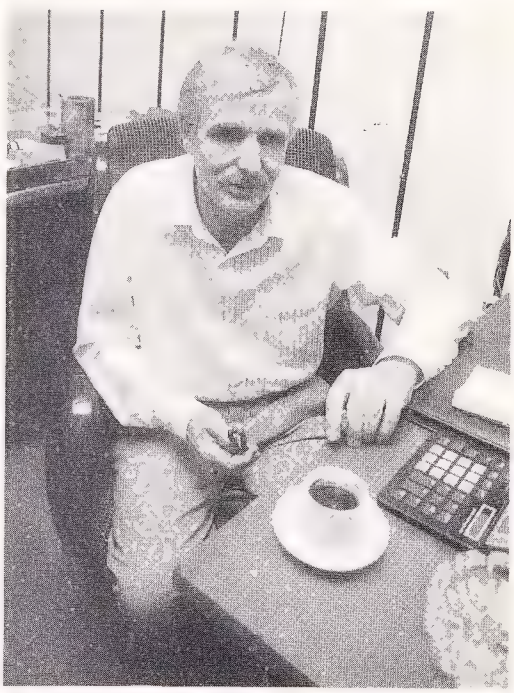

ZAMBAK TUKAN / NOKTA

Altıncı Şeref Şenyüz hocanın ilk "mürit"lerinden

ZAMBAK TUKAN / NOKTA

Kuyumcu Mustafa Gülay: "Hocam sevgiyle yaklaşıyor."

katlı villasını mekân tutmuşlardı. Kimler yoktu ki çevresinde: Tanınmış kuyumcu Şahin Yeğenoğlu "mürit" halkalarından ilkini oluşturuyordu. Hemen ardından, MSP kurucuları arasında da yer alan ünlü altıncı Mazhar Bayatlı geliyordu. Bayatlı, Kapalıçarşı'nın "baba"sı sayılan Ceyhan Bektaş ve Talat Alacahanlı'nın da ortağıydı aynı zamanda. Bu ilişki, çarşıya giriş için yeterli referanstı doğrusu. Randıman Döviz büfesinin ortaklarından Cihan Kamer ve külçe altın ticaretinin önemli isimlerinden, babası Atasay Kamer de hocanın müritleri arasındaydı. Bu kişilere, Mustafa ve Bekir Gülay, Şeref Yeğenoğlu gibi öteki önemli altıncı müritleri de eklemek gerekiyordu. Altın ve döviz piyasasının bu tanınmış isimlerini daha pek çoğu izleyecek ve hocanın çevresini altından bir hâle gibi kuşatan "Altın Tarikatı" da böylece yerli yerine oturacaktı.

Bu tarikat kaç ayar? "Abdürrahim Reyhan Efendi Hazretleri"nin çevresindeki "altın hâle"; kimine göre "Altın Tarikatı", kimine göre de "modern bir cemaat"ti. Ama reddedilemeyecek olan, "finans gücü yüksek" yeni bir İslami grubun yavaş yavaş su yüzüne çıktığıydı. Bu nedenle olacak, yalnızca altın erbabının değil, pek çok siyaset adamının da görmezden gelemeyeceği bir hocaydı Abdürrahim Reyhan Efendi. Hocanın daha '70'li yıllardan başlayarak MSP ile dirsek temasını hemen hiç eksiltmediği biliniyordu. Hoca, **Nokta** muhabirine her ne kadar, "Hiçbir siyasi görüşe angaje olmadığını" söylüyorsa da; Hasan Celal Güzel, Necmettin Erbakan ve Alparslan Türkeş gibi kişilerin Büyükçekmece'deki villasının önemli konukları arasında sık sık yer aldığını da yadsımıyordu doğrusu. "Bize gelenler arasında siyasi ayrım yapmayız. Bizde her siyasi görüşten insan vardır" diye ekliyordu Abdürrahim Efendi. Bu "her siyaset"ten yansıyan ilgiyi, hocanın kendisinin mi, yoksa ardındaki müritlerinin yüksek ayarlı parıltısının mı cezbettiği ise pek açıklık kazanamıyordu.

"Altın Tarikatı"nın önemi yalnızca siyasilerin ilgisiyle sınırlı değildi. Çarşıda başı sıkışan hemen herkes; ekonomik sıkıntıya düşen, yeni yatırım yapmak isteyen, soluğu Abdürrahim Efendi'nin yanında alıyordu. Başı polisle derde düşenler bile hocanın yol göstericiliğinden medet umuyorlardı. Hoca her sıkışanın kendisine gelmesini şöyle açıklıyordu: "Müslümanın Müslüman nasihatine ihtiyacı vardır. Çünkü, din nasihattir..." Hoca, verdiği nasihatlerin ekonomiyle ya da ticaretle hiçbir ilgisi olmadığını söylüyordu. Çünkü kendisi de dünya işleriyle hiç ilgilenmiyor; hatta radyo dinlemiyor, gazete okumuyor ve televizyon seyretmiyordu... Ama bu durum yakınlarının "dünya işleri"yle ilgilenmesine engel değildi doğal ki. Çünkü oğlu da, yeğenleri de Kapalıçarşı'nın tanınmış altıncıları arasında yer alıyorlardı.

"AR Cemaati." "Abdürrahim Reyhan Efendi Hazretleri" tarikat iddialarını şiddetle reddediyordu. Aslında o "tarikat fikrine de karşı" bir kişiydi. Bu fikrini, "Tarikat, Allah'a giden yol demektir. Bu çoğu zaman yanlış anlaşılıyor. Evvel şeriat, sonra tarikat..." diye açıklıyordu. Hoca bu saptamanın ardından bugün var olan tarikatları eleştirmekten de geri kalmıyordu: "Şimdi mesela Süleymancılar, Nurcular, Işıkçılar var. Bunların hepsi tefrikacıdırlar..." Abdürrahim Efendi, Nakşibendi tarikatına bağlı bir aileden gelmesine karşın, Nakşibendilerin bir kolu olan İskenderpaşa Cemaati'nin lideri ünlü Mahmut Hoca'ya da laf dokundurmadan geçemiyordu: "Mahmut Hoca, sakal bırakacaksın, şöyle yapacaksın, böyle yapacaksın diyor. Bunlar zamana göre değil. Şimdi sünnet mi yok? Başka sünnetler işlesinler..." Zaten hocanın bu "farklı" tavrıydı altıncıların kendisinden "el alma"sını sağlayan. Aslında "mürit"ler de kendilerini tarikat olarak değil, cemaat olarak tanımlıyorlardı. Sahiplendikleri ad ise "AR Cemaati"ydi. "Abdürrahim Reyhan Efendi Hazretleri"nin adının baş harflerini benimsemiş "mütevazı" bir cemaatti onlarınki...

...ve müritler. Kapalıçarşı'nın ünlü "Gülay Kuyumcusu"nun sahiplerinden Mustafa Gülay, hocadan el almalarını, "camilerde verilen vaazların yetersizliği"ne bağlıyordu. "Efendi Hazretleri çok yumuşak bir insan. İnsanları zorlamadan, sevgiyle yaklaşıyor. Yani, cehennemde yanmak yerine, cennete gitmenin yollarını anlatıyor..." diyordu Gülay. "Bizim işimiz de ancak böylesine uygun" diye ekliyordu. En eski "mürit"lerden altın imalatçısı Şeref Şenyüz ise, "Efendi Hazretleri'nin zorlamaları yok. O yüzden kendisine giderim" diye açıklıyordu ilişkilerinin nedenini.

Tarikat ya da cemaat, bağnaz ya da modern; önemli olan, "Efendi Hazretleri"nin çevresinde İstanbul'un altıncılarından oluşan önemli bir "finans gücü"nün kümeleşmesiydi. Böylesi bir gruplaşma hangi temelde olursa olsun önemsenmeliydi. Ancak, Abdürrahim Efendi, 1984 yılında birdenbire gökten zembille inmemişti çarşıya. Aslında, başta Erzincan olmak üzere; Erzurum, Kars, Bitlis, Bayburt, Niğde ve Denizli gibi illerde daha binlerce kişi "Efendi Hazretleri"nden "el almış"tı. Hoca, '70'li yıllarda Anadolu'da ünlenmiş, daha sonra altıncı akrabaları aracılığıyla Kapalıçarşı esnafı tarafından tanınmıştı. Artık yılın yarısını Anadolulu müritlerine ayırarak Erzincan'da, öteki yarısını da altıncı müritlerine ayırarak İstanbul'da geçiriyordu.

"Efendi Hazretleri" şimdilerde yine İstanbul sezonunu açmış, Büyükçekmece'deki villasının kaldırımını aşındıran Mercedes'li müritlerini dinliyor; "dünya işleri" ile son derece içli-dışlı bir yaşam süren altıncı müritlerine "ahirete ilişkin" nasihatler vererek, girift "dünyevi" işlerinin üstesinden gelmelerini sağlıyor.

Mahmut ÖVÜR

İLK ÖZEL RADYO İSTASYONU

Allah, Allah, bu nasıl radyo?

Arabesksever radyo tamircisi Hakan Karabağ, kendi yaptığı küçük bir vericiyle ilk "özel radyo istasyonu"nu kurmuştu. Yayını aksatmaksızın sürdürüyordu ki, bir gün polis kapısını çaldı...

"Burası çok kısa dalga FM kanalı 99.2 MHz. üzerinden stereo ve mono radyo deneme yayını yapan Işın Elektronik verici istasyonu. Karşınızda yapımcı ve sunucunuz Hakan Karabağ. Hepinize iyi günler, neşeli dakikalar diliyor, Acıların Kadını Bergen'den bir şarkıyla bugünkü yayınımıza başlıyorum..."

Bu açılışın ardından, radyo merkezini oluşturan ufacık dükkânı ve bu özel radyo istasyonunu yakalayabilen ev ve işyerlerini; kısa süre önce cinayete kurban giden Bergen'in genizden yükselen boğuk, ama etkileyici sesi doldurur verdi:

"Yeminimiz var seninle
Ömür boyu sevecektik
Kara topraklara bile
İkimiz bir girecektik..."

"Bismillah" deyip İstanbul Örnek Mahallesi'ndeki ufacık radyo-televizyon tamir atölyesinin kapısını açar açmaz, telsizden bozma mini radyo vericisini çalıştırmak ve biraz soluklanıp yayına başlamaktı Fahrettin Hakan Karabağ'ın ilk işi. Her sabah bıkmaksızın yineliyordu bu uğraşı ve gün boyu sürdürüyordu yayınını. Bir yandan atölyesindeki tezgâhın üstünde sökülüp bırakılmış radyo ve televizyonları onarıyor, bir yandan da o günün yayın programını kuruyordu kafasında: Bergen'i Küçük Emrah, onu da Orhan Gençebay izleyecekti. Çünkü en çok onları seviyordu Hakan. Daha sonra dinleyicilerin gönderdiği kasetlerden istek parçalarını çalacak; kayıp haberleri için "Polis Radyosu"yla, maç nakli için de TRT ile "ortak yayın"a geçecekti.

Aslında ne Polis Radyosu, ne de TRT ile ortak yayın yapmak gibi özel bir anlaşması vardı Hakan'ın. O yalnızca, özel radyo istasyonunu geliştirmek ve TRT'nin yılbaşı programları dışında yüz vermediği "arabesk"e yaşam hakkı tanımak ▶

Fahrettin Hakan Karabağ; kendi yaptığı küçük vericiyle arabesk müzik yayını yapıyordu

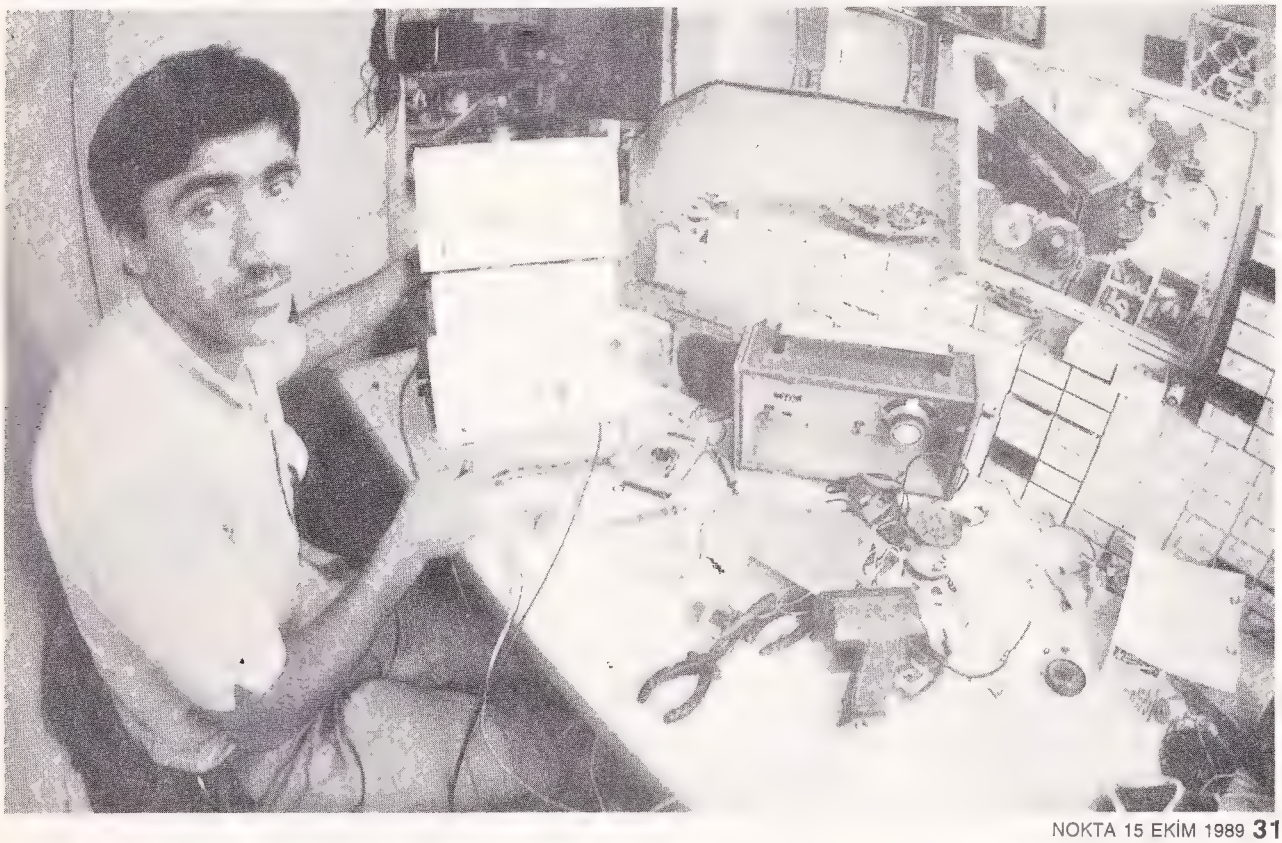

ÜMİT UZMAY / NOKTA

istiyordu. Yoksa, özel radyo kurmak gibi, yasalarla pek de bağdaşmayan bir işe kalkışmak "haşa" aklının ucundan bile geçmemişti delikanlının. O yüzden olacak; ne adını, ne de adresini gizlemişti dinleyicilerinden. "Şeffaf radyoculuk" ilkesine duyduğu bu saygıdandır ki, önce "dinleyici istekleri"yle yüklü zarfları taşıyan postacılar, sonra da "polis abi"leri çalmıştı kapısını.

Elden gelen bir şey yoktu... "Özel radyo"culuk, özelleşme şampiyonu Özal'a rağmen hâlâ yasaktı Türkiye'de.

"Polis abilerim beni dört gün tuttular karakolda. Ama abi gibi davrandılar, çay bile ısmarladılar" diye anlatıyordu serüvenini Hakan Karabağ. Daha sonra savcıya ve mahkemeye çıkarılacak, "bir daha böyle şeyler yapmaya" tövbe edecek, serbest bırakıldıktan sonra da ilk işi vericisini imha etmek olacaktı Hakan'ın. Bir "özel girişimcilik" atılımı daha, işte böylece sona ermişti. Ama söz konusu Fahrettin Hakan Karabağ'sa eğer, her şey öyle bir çırpıda sona eremezdi elbet. Bu yola baş değilse bile, gönül koymuştu Hakan bir kez...

Bir eski denizcinin yaptığı. Hakan'ın ortaokulu terk edip, memleketi Kars'tan İstanbul'a göçmesi topu topu on yıl öncesine dayanıyordu. Burada "hep ezilmiş ve iyice hamurlaşmış"tı, ama elektroniğe duyduğu tutkuyu hiçbir şey engelleyememiş, bir meslek kursunu bitirip, amacına giden yolda ilerleyecek hale gelmişti. İşte bir gün Örnek Mahallesi'nin kuytu bir sokağındaki tamirci dükkânının kapısını koltuğunda bozuk bir telsiz vericisiyle eski bir denizci açmış ve o andan başlayarak dünyası değişmişti Hakan'ın. Önce vericiyi tamir etmişti. Tamiratın ardından vericinin devrelerinin kopyasını çıkartıp, benzerini yapmak pek de güç olmamıştı genç usta için. Haftalar süren uğraştan sonra, vericisinin ilk deneme sinyalini radyosunun FM kanalında yakaladığında ise dünyalar bir anda onun olmuştu.

"Özel radyo"culuğa işte böyle adım atmıştı Hakan. Dinleyicileri hızla çoğalıyor, taa Karaköy'den bile istek mektubu alıyordu. Yazık ki, mutlu günler fazla uzun sürmeyecek, sonunda "polis abi"ler gelip kapıya dayanacaklardı.

Can sıkıntısıyla gelen. "Tövbe"yi ağzına almasıyla birlikte, "radyo"culuğu bir yana bırakıp havyasının, lehimlerinin, bozuk elektronik araç-gereçlerinin başına dönmüştü yine genç adam. Günler bunaltıcı bir tekdüzelik içinde akıp gidiyor, kendi radyosundan çaldığı müzikleri dinlemeye, dinleyici mektuplarına ve övgülere alışmış olan Hakan sıkıldıkça sıkılıyordu. İşte bu sıkıntılı günlerden birinde, nasıl olduğunu kendisi de pek anlayamadan yepyeni bir vericinin üzerinde çalışmaya başlayıvermişti. Alet tamamlanıp da, "Canım şöyle bir-iki deneme yayınından ne çıkar yani?" diye düşünmeye başladığında bile, hâlâ işin nereye kadar varabileceğinin farkında değildi Hakan Karabağ. Hem bu kez daha "akıllıca" davranacak, öyle İstanbul'un yarısına falan hizmet vermeyi bir yana bırakıp, yalnızca kendi mahallesiyle yetinecekti. Yetindi de... Işın Elektronik radyosunun ikinci yayın döneminde dinleyicileri bir çırpıda çığ gibi büyüdü. İstek sahipleri artık kaset de gönderiyor, Hakan da bu sayede 119 kasetlik bir diskoteğe sahip oluyordu. Bir telefon edinip, dinleyicileriyle daha da yakın ilişkilere geçmeyi başarmıştı. Tıpkı o eski "radyo günleri"nde olduğu gibi, istekleri artık istek sahiplerinin adlarıyla birlikte yayınlıyordu: "Hale, Jale, Lale ve elli arkadaşı birden..." Ama öyle her isteyenin kasetini de çalmıyordu doğrusu. "Ahmet Kaya, ya da başka yasak kasetleri" ön denetimden geçiriyordu. Aslında yapı olarak sansürcülüğe karşıydı Hakan Karabağ, ama koskoca TRT bunları yasaklıyorsa, elbet bir bildiği vardı. Bir garip Hakan'a mı kalmıştı değiştirmek memleketi? "Yeni yayın dönemi"nde, yayın saatlerini artırmış, kayıp ilanlarına da hayli ağırlık vermişti. Bir defasında da mahallede kaybolan bir çocuğun yaşını, boyunu-bosunu, elbisesini iyice tarif etmiş; iki saat sonra çocuk getirilip kendisine teslim edilmişti. Mahalle esnafı reklam yayınlamasını da istiyordu. Fena mı olurdu; "Temiz elma, gönül alma, Temiz Aile Manavı Şerafettin'de", ya da, "Koç yumurtası deyip geçme, Ciğerci Recep'i ihmal etme" türünden reklam anonsları, şarkılar arasına serpiştiriverilirse... Ama o bu işi para için yapmıyordu... Hatta artık, "radyo"culuk bile ona "hafif geliyor"du. Hakan'ın gönlü, "çok kısa dalga video yayını yapmak"taydı. Televizyonda "aile filmleri" yayınlayacak, "elektrik ve elektronik hakkında eğitim programları" düzenleyecekti. Hakan bütün bunları belki bir gün gerçekleştirecekti. Eğer Emniyet Müdürlüğü Muhabere Şubesi ekipleri onu ikinci kez yakalamasalardı...

Dinleyiciler, o gün radyo yayınının aniden kesilivermesine pek anlam veremediler... Aslında Hakan Karabağ, iyiydi, mutluydu, sağlığı yerindeydi. Yalnızca "polis abi"leri yine gelmiş, o da yayından vazgeçmişti. Dinleyicilerin onun sesini yeniden duyabilmek için, Özal'ın özelleştirmeleri gerçekleştirmesini beklemekten başka çareleri yoktu. Tabii bir gün Hakan Karabağ'ın canı yine çok sıkılmazsa...

Nur TOPRAKOĞLU

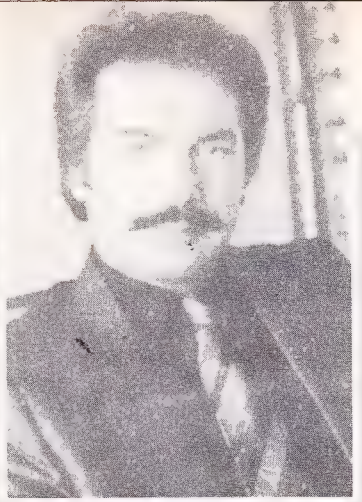

ORHAN GENCEBAY

"Yanlış olan, müziği yasaklamak"

Nokta, *Hakan Karabağ'ın arabesk radyo istasyonunun yasaklanmasıyla ilgili olarak, bu müziğin piri, Orhan Gencebay'la görüştü.*

"Bu arkadaşın zevkine ve cesaretine saygı duyuyorum. Çok hoşuma gitti. TRT'nin yarattığı bir boşluğu doldurmuş. Eminim ki, arkadaşımız bu müziği sevdiği için; vatandaşa, bu müziği sevenlere hizmet etmek gibi kendisine göre kutsal bir amacı gerçekleştirmek için, bu işe girmiştir. Bu tip yayınlar dünyanın her yerinde vardır. Asıl yanlış olan müziği yasaklamaktır..."

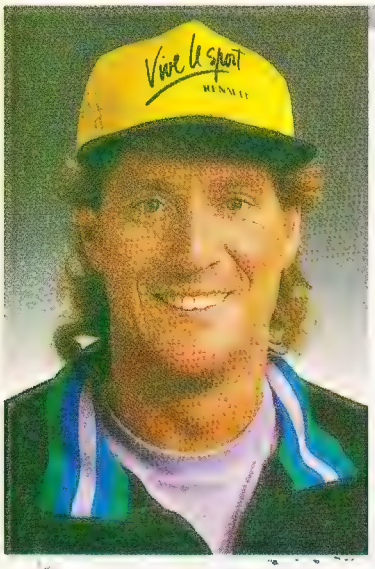

TONI SCHUMACHER

"İkinciliği hiç sevmem... Şampiyonu...Renault'yu seçtim!"

İki yıla yakın sizlerle birlikteyim.. Türkleri.. Türkiye'yi çok.. çok sevdim. Dostluğunuz ve futbola olan tutkunuz beni büyüledi.

Benim futboldan sonra en büyük tutkularımdan biri de otomobil kullanmak.

Otomobilden iyi anlarım.. dünyada kullanmadığım otomobil kalmadı!

Türkiye'de bir konu özellikle dikkatimi çekti:

Ülkenizde çağdaş anlamda otomobil üreten tek marka Renault.

Renault, Türkiye'de dünyadaki benzerlerinden farksız.. mükemmel otomobiller üretiyor.

Duydum ki, **Avrupa'ya da ihraç ediliyormuş.**

Bravo Türk mühendislerine...

Bravo Türk işçilerine.

◆ ◆ ◆

Ben ralli şampiyonu Flash'ı seçtim. Bana kaleler dar geliyor.. Flash'ın iç mekanında rahat ediyorum: geniş.. rahat.. çağdaş. Renault 11 Flash gerçek bir şampiyon: çevik.. hızlı ve güçlü! Dış görünümü çok etkileyici.. dinamik! Flash iyi bir kaleci gibi insana güven veriyor. Dıştan da içten de cesur ve atak.. güvenli!

◆ ◆ ◆

Kolay dünya markası olunmuyor.. kolay şampiyon olunmuyor!

"ZAMAN RENAULT'YU HAKLI ÇIKARIR"

RENAULT

YORUM

SÖYLEŞİ / JAK KAMHİ

"Yabancı ortak arıyorum"

Jak Kamhi 70'li yaşların eşiğinde, şirketlerinin

"Jak Kamhi şirketlerini yabancılara satıyormuş..." İş dünyasının kulisleri bir süredir bu haberle çalkalanıyordu. Tabii ki bunun ardından "ne zaman, neden, kime" soruları da gündeme geliyordu. Türkiye'nin en büyük ilk 10 sermaye grubu içinde yer alan Profilo şirketlerini yabancı sermayeye satmaya Jak Kamhi'yi ne itmiş olabilirdi?

Bunun yanıtını ancak Kamhi verebilirdi. "Temasları" nedeniyle sık sık Avrupa'ya giden Jak Kamhi'ye Türkiye'de ender bulunduğu günlerden birinde ulaştık ve sorduk: "Doğru mu?". "Yüzde yüz doğrudur..." dedi. Haber doğruydu, ama en azından şimdilik bütünüyle değil. Kamhi gerçekten de şirketlerini Avrupa'da "görücüye" çıkarmıştı. Ama şirket hisselerinin "yönetimi" kendinde kalmak şartıyla satacaktı. Ya sonrası...

Jak Kamhi "Yabancı ortak arayışı"na ilişkin çabalarını ve Profilo'nun geleceğine ilişkin düşüncelerini **Nokta** *muhabiri Şaziye Karlıklı'ya anlattı.*

Nokta: Bugünlerde iş dünyasında, şirketlerinizi yabancılara satacağınız söyleniyor. Bunun nedenlerini anlatır mısınız?

Kamhi: Dünya büyük bir değişim içinde. Rekabet edebilmek için yeni teknolojilere ayak uydurmak gerekir. Bunu yapmayan ölür. Profilo olarak biz de yeni teknolojilere ayak uyduracağız. Bu olmazsa biliyoruz ki pazarda tutunamayız. Artık Türkiye kapalı bir ülke değil. Dış pazarlara daha fazla mal sat-

PORTRE / KAMHİ

Türkiye'nin ilk kuşak sanayicilerindendi. Sanayi dünyasında adını ilk kez 1953 yılında kurduğu Demir Çekme Fabrikası ile duyurmuştu. 1960'lara ulaştığında beyaz eşya üretimine soyundu. Kısa sürede Koç Grubu ile birlikte bu sektörün devlerinden biri haline geldi. Daha sonra aynı büyümeyi elektronik alanında da gösterecekti.

Kurduğu şirketlere bugüne dek kendi deyimiyle "mürebbiyelik" etmişti. Dile kolay, 30 yıldır kurduğu şirketlerin sayısı 30'a yaklaşmıştı. Ama aradan geçen yıllarla birlikte "mürebbiye" yaşlanmış, şirketler de "yetişkin" olmuştu. Artık bu yetişkinlerin başka "hami"lere ihtiyacı vardı. Bu hamileri bulmak görevini de o üstlenmişti.

Onu yakından tanıyanlar, yabancı sermayeyle böylesine haşır neşir olmasını "Avrupai" olmasına bağlıyorlardı. Kapalı ekonomi döneminde bile gözü hep dışarıda olmuştu. Yurt dışı ilişkileri her zaman iyiydi. Zaten İKV Başkanlığı'na getirilmesinde de bunun önemli bir etkisi olmuştu. AT'yle ilişkileri düzenlemekte onların "dilini" iyi bilen Kamhi'den daha başarılı kim olabilirdi? Fransız-Türk İş Konseyi Başkanlığı'na getirilmesindeki neden de tabii ki aynıydı... İşte Avrupa'nın "dilini" iyi bilen Kamhi, şimdi şirketlerine yeni ortaklar bulabilmek için yine Avrupa yollarına düşmüştü.

geleceğini çiziyor. Tüm çaba 2000'li yıllar için.

malıyız. Bu nedenle dış ülkelerdeki kuruluşlarla iş birliği yapmayı ne zamandır tasarlıyoruz. Hem beyaz eşya olsun, hem diğer konularda olsun bize yeni teknoloji yeni pazar getirecek kuruluşlarla ortak olmayı istiyoruz. Bu bütün kuruluşlarımız için geçerli. Bunu ilk kez AEG ile yaptık yüzde 10 sattık, yüzde 10 opsiyon verdik.

Nokta: Siz daha önce Sony teknolojisini, Sony ile ortak olmadan Türkiye'ye getirmiştiniz. Şimdi değişen ne?

Kamhi: Eskiden Türkiye kapalı bir ülkeydi. Gümrük duvarları kapalı olduğundan birçok kuruluş içeride üretim için teknoloji verebiliyordu. Son zamanlarda artık birçok kuruluş için Türkiye'ye doğrudan mal satmak imkânı hasıl oldu. Böyle olunca da firmalar teknoloji vermez oldu. Ee, o zaman da tek çözüm yolu ortak olarak bunları içeri almaktı. O bakımdan dış ülkelerdeki firmalarla ortak olmak arayışımız yüzde yüzdür.

Nokta: Fransız Thomson firması ile işbirliğine gideceğinizi söylemiştiniz. Bu ne tür bir işbirliği?

Kamhi: Elektronik alanında işbirliğimiz olacak. Aslında oldu. Telra'nın yüzde 20'sine ortak oldular...

Nokta: Hem AEG hem de Thomson ile olan işbirliğinizde sattığınız hisse payı yüde 20'yi geçmiyor.

Kamhi: Evet biz dış kuruluşlarla kontrol bizden çıkmayacak şekilde ortak olmayı düşünüyoruz. Kuruluşların yönetiminin mümkün olduğu kadar ülkede kalması suretiyle muayyen bir süre dıştan ortak almanın faydasına inanıyoruz.

Nokta: Pekiyi ya bundan sonra?.. Önce sadece yerli üretim, sonra yabancı teknoloji ile yerli üretim, şimdi de yabancılarla ortak üretim. 2000'lerde ne olur? Örneğin Profilo Jak Kamhi'nin olmaktan çıkar mı? Hâlâ şahıs şirketi olmaya devam eder mi?

Kamhi: Bugün isimlerini muhafaza etmiş fakat profesyonel yönetime dönüşmüş birçok kuruluş var. Mesela Rockefeller. Dev bir kurluş bu adla anılıyor. Oysa Rockefeller ailesinin kuruluşta çok cüzi bir payı var. Şirket tamamiyle teknik insanların, bu işi bilen eksperlerin yönetimiyle devam ediyor. Örnekler çok. Tabii isimler kalır. İsimler kalmakla beraber, biz de yaşlanıyoruz... Altmışı geçtim. On sene sonra da yetmişi geçerim elbette. İnsan kendini emekli edecek zamanı bulur. Oğullarım var. Bir dereceye kadar işleri idare ederler, tabii ki güvenim vardır. Ama bu da yetmez. Zamanla bu büyük kuruluşlar öyle bir noktaya gelirler ki, artık şahısların değil toplumların malı olurlar. Bunun iyi yönetilmesi için elbetteki dış ekspertize ihtiyaç vardır. Yani artık bu modern metotlara bizim de ayak uydurmamız gerekiyor. Çocukluk çağında iken bir mürebbiye ister bu işler. Biz bunun çocukluk çağını geçirmiş bulunmaktayız.

Nokta: Telra şirketinizde şimdi oldukça ilginç bir görünüm var. Bir yandan Sony teknolojisi ile üretim yapıyorsunuz, diğer yandan Thomson'la ortaksınız. Bu iki kuruluş rakip. Ama siz ikisini dolaylı yoldan birleştiriyorsunuz. Bu durumda Sony'nin tavrı ne olur?

Kamhi: Evet biz Sony üretmeye devam edeceğiz. Tabii diğer markaları da. Bu durumun Sony'i rahatsız edeceğini sanmıyorum.

Nokta: Ancak bazı söylentiler var. Sony'nin sizden ayrılacağı söyleniyor. Hatta bu iş için de Türkiye'ye uzmanlar gönderdiği söyleniyor.

Kamhi: Sony aslında her ülkeye tek başına gelir. Ya tek başına fabrika kurar, ya da ihraç yoluyla mal satar. Kimbilir? Türkiye için de belki böyle şeyler düşünüyorlardır. Ama şu anda böyle bir şey yok. Uzmanlar geldiler ve Profilo'da çalışıyorlar. Bizimle birlikte Sony'yi Türkiye'de nasıl daha iyi pazarlayabilirler. Bunun çalışmasını yapıyorlar. Gelme nedenleri kesinlikle budur. Burada büyük bir Sony sergisi hazırlıyorlar. Bu sergide de işbirliğindeyiz. Öyle olsa bunlara girişmezlerdi. Şimdiden ayrılırlardı ●

Fotoğraflar: Sedat ARAL, Erzade ERTEM, Levent TAYLA

BÜLENT ECEVİT Nokta için Güneydoğu Anadolu'yu gezdi ve yazdı

HALKIN GÖZÜYLE GÜNEYDOĞU SORUNLARI

Derebaşı köylüleri, yüzlerinde donmuş yaslarıyla, birer heykel gibiydiler: Eski Anadolu uygarlıklarından birer yaslı ve yaşayan heykel...
Derebaşı, Silopi'nin kuzeyinde sarp bir kale azmanı gibi yükselen Cudi Dağı'nın doruğa yaklaşan bir yerinde, köylülerin, ufacık bir akarsuyu değerlendirerek cennete çevirdikleri ufacık bir köy...
Köyün, hepsi hısım akraba olan, aile içi evlilikler nedeniyle de sakatı bol olan halkı, geçimini armut ve narla sağlamaya çalışıyor. Besledikleri tavuklarsa ancak kendilerine yetiyor.
Şimdi bu köyün tüm halkı yaslı. Çünkü **"terörist"**likle ilgisi olmadığını söyledikleri beş evlatlarını bir **"terörist avı"**nda yitirmişler.

Caddeleri yüksek yapılarla donanmış Şanlıurfa'dan 40 dakika uzaklıkta, geceleri ışıldaklarla aydınlatılan Atatürk Barajı inşaatının yanı başında, bir ilçe merkezine, Bozova'ya geliyoruz. Güneydoğu'daki ilk durağımız burası. Sönük ve hüzünlü bir Anadolu kasabası... Görkemli GAP şantiyeleri, buraların halkına, yüzyıllar sonrasının bir bilimkurgu dünyası gibi görünüyor olmalı.

Ama halk kendi gerçeklerinin dünyasında ve o gerçeklerin bilincinde yaşıyor.

Akşam karanlığında habersiz geldiğimiz halde, çay bahçesi birkaç dakikada tıklım tıklım doluyor.

Amacım söylev vermek de muhalefet de değil. **"Nokta"** dergisinin düzenlediği saha röportajı için halkı konuşturup dinlemek üzere gelmişim Güneydoğu'ya... **"GAP"**ı raporlardan incelemiş, **"İcraatın İçinden"** dinlemişim; GAP'a ve Güneydoğu sorunlarına bir de halkın içinden, halkın gözüyle bakmak istiyorum bu gezide.

GAP'ın (Güneydoğu Anadolu Projesi'nin) neler getireceğini anlatarak söyleşiyi açıyorum. GAP tamamlanınca ülkemizde elektrik ▶

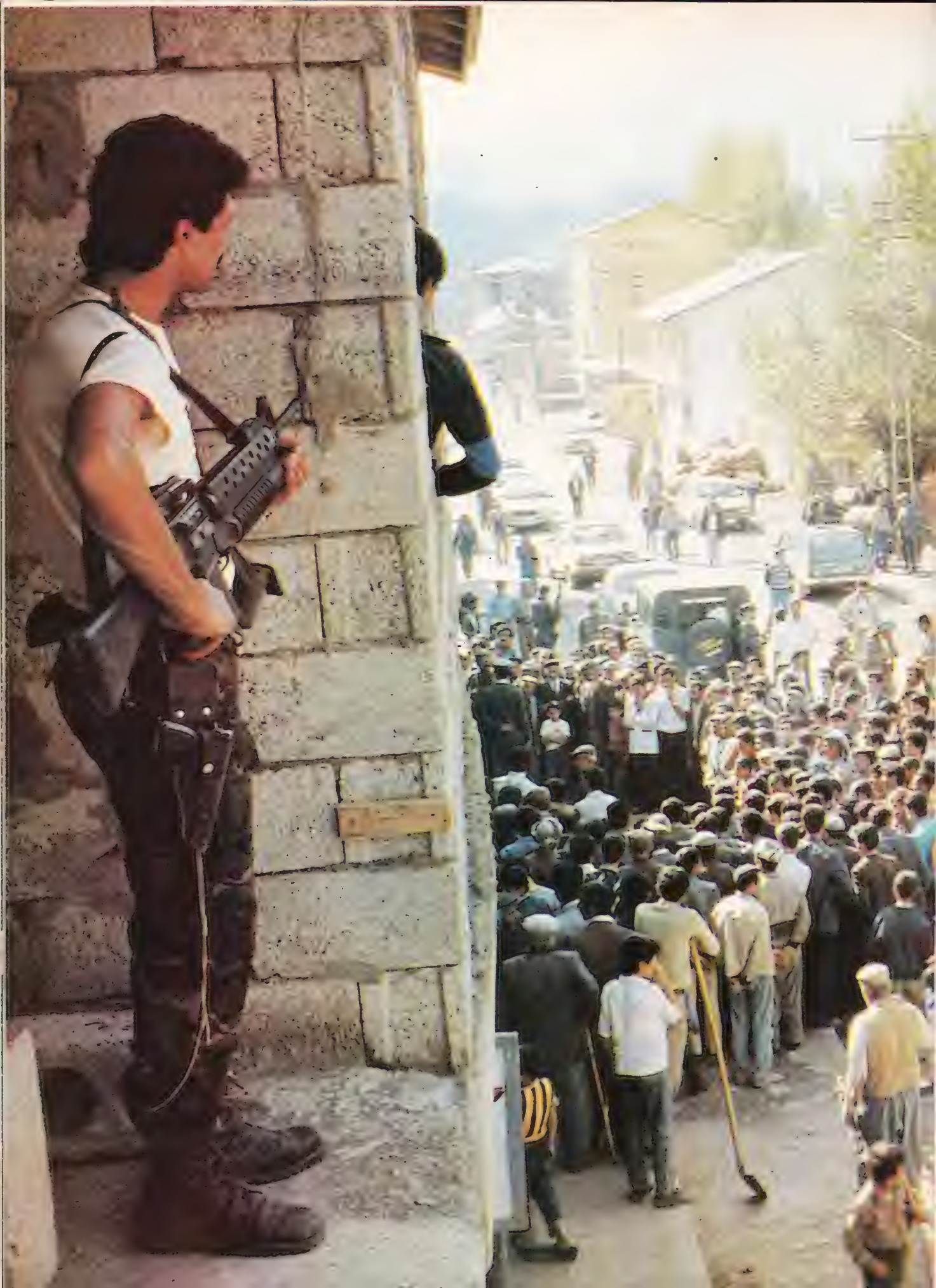

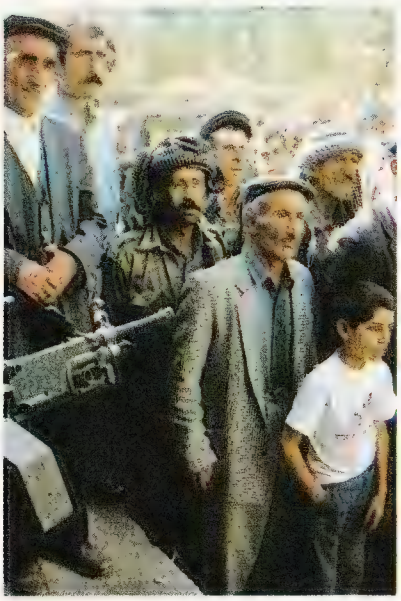

Güneydoğu'da güvenlik görevlilerinin de canları, köylerdeki mezralardaki insanların canları kadar tehlikede... Teröristlerin nerede ve ne zaman karşılarına çıkacakları belli değil.
Etkili ve yeterli bir güvenlik düzeni de kurulamamış bir türlü...
Çoğu yerde, yıllarca gerilla eğitimi görmüş teröristlerin karşısına, deneyimsiz köy korucularıyla veya ancak birkaç aylık eğitimden geçmiş gencecik erlerle çıkılıyor.
Kılık kıyafet de bir acayip... Kim askerdir kim **"özel tim"**; kim **"emniyetçi"**dir kim terörist, belli değil... Herkes birbirinin kılığına girmiş. Halk da, dağ başında karşısına çıkan eli silâhlı, pejmürde kılıklı, tıraşı uzamış gencin dost mu düşman mı olduğunu kolay kolay kestiremiyor.

üretiminin katlanacağını, bölgedeki toprak veriminin 10-15 kat artacağını söylemeye hazırlanıyorum. Fakat ben daha **"GAP"** der demez, **"Olmaz olsun"** sesleriyle kesiliyor konuşmam...

Türkiye'ye, özellikle de Güneydoğu Anadolu'ya **"çağ atlatacak"** bir proje neden **"Olmaz olsun"**du bölge halkı için?..

Kimi yetkililer etkililer, **"Halkımız cahil, kendi çıkarını bilmez"** diye düşünebilirler. Ama ben, ülke yönetiminde, halktan ve hayattan öğrenilenlerin en az kitaplardan, raporlardan, uzmanlardan öğrenilenler kadar anlamlı olduğunu bildiğim için, Bozovalıların GAP'a neden böylesine olumsuz baktıklarını anlamak istiyorum. Açış konuşmamı kısa kesip, yanımdaki portatif ses aygıtının mikrofonunu her isteyene uzatıyorum; Rahşan Ecevit de teybe alıyor söylediklerini; ve halk boşanırcasına içini döküyor.

Güneydoğu gezimizin sonuna kadar bu yöntemi izliyoruz.

SU ALTINDA KALAN TOPRAK İŞSİZ VE AÇ KALAN KÖYLÜ

Baraj suları altında kalacağı için kamulaştırılan toprakların metre- ▶

Güneydoğu'nun her yöresinde göç, göç, göç... Varlarını yoklarını ya bir katıra ya da bir taşıta yükleyip, beşikteki bebelerini sırtlayıp, yoksulluktan açlığa, terörden ve baskıdan işsizliğe kaçıyor insanlar... Beytüşşebap'taki söyleşimizde konuşan bir diplomalı işsiz gencin deyimiyle, **"bilinmeyen yolculuğa çıkıyorlar."**

karesine, devlet genellikle 30-40 lira, en verimli yörelerde de en çok 100 lira değer biçmiş. Bu yaşam pahalılığında dişin kovuğunu doldurmayan, üstelik taksit taksit ödendiği için yatırıma da yöneltilemeyen kamulaştırma bedelleri, enflasyonun da etkisiyle, çoktan eriyip gitmiş. Su altında kalan evlerin yerine yenileri yapılsın diye ödenen 250'şer bin lira ise taşınma masraflarına zor yetmiş.

Köylülerden çoğu, üreticiyken tüketici olmuş böylece... Hem topraksız, hem işsiz kalmış. Eskiden kendi toprağından kendi yiyeceğini olsun çıkarırken, şimdi karnını da doyuramaz olmuş.

Devlet Bakanlığı sırasında Sayın Yusuf Bozkurt Özal buraya uğradığında, köylüler,

—Bari bize köprünün, barajların "kârdan hisse senetleri"nden verseydiniz de onların geliriyle karnımızı doyursaydık!, demişler.

Sayın Bakan,

—Bunu hiç düşünememiştik, demiş.

Yani köylünün, toprağı, evi barkı su altında kalırken, nasıl geçineceğini, nasıl barınacağını, ne yiyip içeceğini **"hiç düşünememiş"** hükümet...

Gece ışıldaklarla aydınlatılan Atatürk Barajı şantiyesi, yüzyıllar sonrasının bir bilimkurgu dünyası görünümündeydi. Ama bölge halkı kendi gerçeklerinin dünyasında... Urfa Tüneli yapımı üç vardiyayla gece gündüz durmadan çalışarak hızla ilerliyor. Bu tünelden akacak, sonra kanallarla yöreye dağılacak su, toprağın verimini 10-15 kat artıracak. Ama toprak reformu yapılmazsa o sulardan ve verim artışından kimler yararlanacak? Yeni tarım türleri için gerekli eğitim de ayrı bir sorun...

Bu durumda, belli ki, Keban Barajı'yla birçok Elazığlının başına gelenler, GAP dolayısıyla toprakları su altında kalanlardan da çoğunun başına gelecektir: Bir avuç işinibilirle birkaç avukat zengin olur ve bölge **"kalkınır"**ken, halkın büyük bir kesimi işsiz ve yoksul kalacak, hatta büsbütün yoksullaşacaktır.

—GAP inşaatında iş bulamıyor musunuz?, diye soruyorum;

—Bulanlarımız var ama az; onlar da başka bölgelerden gelenlerin altında ücret alıyor, diyorlar.

Acaba halkın eğitim düzeyi düşüktü de, iş bulabilenler veya yeterli ücret alabilenler o yüzden mi azdı?.. Bunu anlamak için,

—Kaç lise mezunu var bu toplulukta?, diye soruyorum.

Söyleşiye katılan yaklaşık 400 kişiden 40'ı parmak kaldırıyor.

—Lise mezunu bu 40 gençten kaçının işi var?, diye soruyorum: Bir tek parmak kalkıyor.

Böylece, ben **"GAP"** derken Bozovalıların neden **"Olmaz olsun"** dedikleri, kısa bir söyleşi ile, bir ucundan aydınlanmış oluyor.

DİPLOMALI HAMALLAR

Bozovalı gençlere yönelttiğim so- ▶

SAÇLARINIZDA HARİKALAR YARATIN...

ALİCE

- Orjinal-ithal motor aksamı
- Kullanışlı, şık dizayn
- Pratik, taşınabilir
- İki ayrı güçte devir
- 1 yıl garanti

Yeni Saç Kurutma Makinanız

★ İnanılmaz Fiyat
★ Üstün Kalite
★ 8 Ayrı Renk

Üretici ve Genel Satıcı:

ALİKARAGÜL

Elektronik ve Tüketim Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.

Marpuççular Cad. Marpuççular İş Hanı No: 10
Sultanhamam - İSTANBUL
Tel: 512 78 24 - 25 - 519 11 26 - 519 11 27
Fax: 512 99 29 Telex: 31342
ANKARA Tel: 117 96 70

Saçlarınızda Harikalar Yaratın..

Saç Kurutmanın Yeni Adı..

ALİCE
Turbo 1600

Türkiye'de İlk Defa...

Evde Otelde İşyerinde

- Güvenilir, pratik
- 30 sn.monte edilen her zemine kolayca yapışan
- 1 yıl Garantili

ALİCE Turbo 1600 ile Saçınızı, Elinizi, Vücudunuzu Kolayca kurutun.

Banyonuzun prestiji
ALİCE TURBO 1600

Üretici ve Genel Satıcı:

ALİKARAGÜL

Elektronik ve Tüketim Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.

Marpuççular Caddesi, No: 10
Sultanhamam - İSTANBUL

Tel : 512 78 24 - 512 78 25
519 11 26 - 519 11 27
Fax : 512 99 29
Telex : 31342 S.E.R.F.
ANKARA Tel : 117 96 70

* ALICE TURBO 1600 bir Türk-İtalyan ortak yapımıdır

Güneydoğu'nun zorlu ulaşım koşullarında gezinin büyük bölümü helikopterlerle gerçekleştirildi.

ruları, daha sonra uğradığım yerlerden de bazılarında sordum.

Akçakale'de söyleşiye katılanlardan 60'ı lise mezunuydu ve hiçbirinin işi yoktu. Taşıyabilecek yük buldukça bazıları hamallık yapıyordu. Diplomalı hamallardı onlar... Çukurca'da **"Lise mezunuyum"** diye parmağını kaldıran 60 gençten ancak ikisinin işi vardı. Şırnak'ta da öyle... Kurtalan'da söyleşimize katılanlar arasındaki yüz lise mezunu gençten ancak biri iş bulabilmişti. Topluluğun içinden bir vatandaş,

—Ona da kaç milyon karşılığında işe girdiğini sor!, diye seslendi.

—İş bulabilmek için kime milyonlar ödemek gerekiyor?, diye sorduğumda, bazı Anavatan Partili politikacıları saydılar.

Kulaklarıma inanamadım; **"Doğru mu?"** diye sordum; halk bir ağızdan **"Doğrudur"** diye haykırdı. İçlerinden biri de bir ANAP'lı politikacıya parasını kaptırmış, ama yine de iş bulamamıştı.

TERSİNE "TOPRAK REFORMU"

Toprak adaletsizliğinin Güneydoğu'da akıl almaz ölçülere vardığını, köylülerin büyük bölümü topraksızken, binlerce, onbinlerce dönüm toprağı ve 5-10-20 köyü olan ağalar bulunduğunu biliyordum. O yüzden, bir an önce bölgede gerçek bir toprak reformu yapılmazsa, GAP tamamlanıp da toprak verimi 10-15 kat artınca, bölgedeki gelir dağılımı adaletsizliği de 10-15 kat artacaktı; ve sosyal sorunlar asıl o zaman patlama noktasına varacaktı.

Bunu düşünerek, Akçakale, Viranşehir, Ceylanpınar, Silopi gibi, toprak dağılımı adaletsizliğinin belirgin olduğu yörelerde, toprak reformunu soruyorum. Her yerde aldığım yanıtlar bir:

1970'li yıllarda büyük toprak sahiplerinden parası karşılığında alınıp topraksız köylülere dağıtılan topraklar, 1983'ten sonra, köylüden geri alınıp eski sahiplerine geri verilmiş. Hem de toprakların verimi bunca yıldır yapılan devlet yatırımlarıyla bir hayli artmış olarak...

Toprakları geri verilen ağalardan bazıları da, topraklarını satıp İstanbul'a yerleşmişler.

—Buralarda toprak satışları durdurulmamış mıydı?, diye soruyorum; aldığım yanıt şu oluyor:

—Durdurulmuştu ama Ankara'dan izin koparan ağalar, topraklarını diledikleri gibi satıyorlar. Kimi ağalar da, bir daha reform yapılırsa bir karış toprakları alınamasın diye, toprağı çoluk çocuklarına, kardeşlerine dağıtmış gibi işlem yapıyorlar.

Viranşehir'de bir köylü,

—Bizi köyden kovalayıp, işlediğimiz Hazine arazisini ağaya verdiler. Ağalara karşı gücümüz yoktur; adaletin önüne de çıksak kendimizi savunamayız, diyor.

Silopi'de bir köylü,

—Kocaman ovamız var; ama çoğunu bir avuç ağa işlemekte... Köylülerin çoğu topraksız, diyor ve şunları ekliyor:

—Devlet gitsin de 20 bin dönüm toprağı işleyen ağanın ödediği vergiye baksın, benim iki odalı evim için ödediğim vergiyi ödüyor mu acaba?..

Son zamanlarda Akçakale yöresinde göstermelik birkaç toprak dağıtımı yapılmış; ama körlerden, okuması yazması olmayanlardan bu topraklar geri alınmış.

Oysa körlerin gözü gören çocukları; okuması yazması olmayanların da okumuş çocukları vardır elbette ... Ama onlar da açlığa veya rençberliğe mahkûm edilmiş. Böylelerinin ne yaptıklarını soruyorum;

—Sabun fabrikasına gönderilmeyi bekliyorlar, yanıtını alıyorum.

—Niçin?

—Kesilip sabun yapılmak için!

Bu kâbus gibi **"sabun fabrikası"** tema'sını başka yörelerde de dinleyecektim.

Bir köylü konuşuyor:

—Başbakan diyor ki "İşçiye zam verdim, köylünün ürününe zam verdim..." Peki, topraksız, işsiz köylüye ne verdin?

Not aldığımı görünce vurguluyor:

—Yaz oraya: Ne verdin?..

Toprak reformunun tersine çevrilişini, yani köylüye dağıtılmış toprakların bile geri alınıp eski sahiplerine iade edilişini, bir Akçakale köylüsü şöyle anlatıyor:

—Toprağı biz asker zoruyla almadık; devlet bize verdi. Ama şimdi devlet askerle gelip, kendi verdiği toprağı bizden geri alıyor. Millidini duygu sömürüsü.

Ve Silopi'de bir vatandaş konuşuyor:

—Bizim seçip Meclis'e gönderdiğimiz adamların hepsi ağa kökenlidir, ya da ağa desteğiyle Meclis'e girmiştir. Onun için bizim meselelerimiz halledilememektedir. Mesela birisi Ahmet Türk (SHP Mardin Milletvekili...) **Kendisinin 40 köyü vardır, ondan hiç söz etmez. Fakat onun gibiler, burada bir olay oldu mu, gelip bizim zayıf tarafımızı yakalarlar. Bazıları bizim dini duygularımızı, bazıları milli duygularımızı sömürürler. Bizim neremiz zayıfsa oramızı sömürürler. Dalkavukları vasıtasıyla da sömürürler. Asıl mesele ekonomiktir; fakat ona hiç değinmezler. Yani bizim seçip gönderdiğimiz adam bizi temsil etmez. Buraya gelip bizim duygularımızı sömürür; oraya gidip kendi çıkarını kollar. İstanbul'da daha ne kadar apartman alayım, İzmir'de, Ankara'da daha ne kadar yatırım yapayım, diye düşünür. Asıl sorun buradadır yani...**

DOĞU'DA ÜRETİLEN KAYNAK BATI'YA AKIYOR

Yalnız köylüler, yoksullar topraksızlar değil, yalnız diplomalı işsizler değil, Güneydoğu'nun az sayıdaki sanayicileri de bundan yakınıyor. Şanlıurfa'da, Diyarbakır'da sanayicilerin tüccarların temsilcileriyle de görüştüm. Hepsi, Doğu'da kazanılan paraların başka bölgelere aktarılmasından, Doğu'da üretilen kaynaklarla başka bölgelerde yatırım yapılmasından dertli...

Bankaların Doğu'dan Batı'ya sürekli para aktardıklarını; bunun Di- ▶

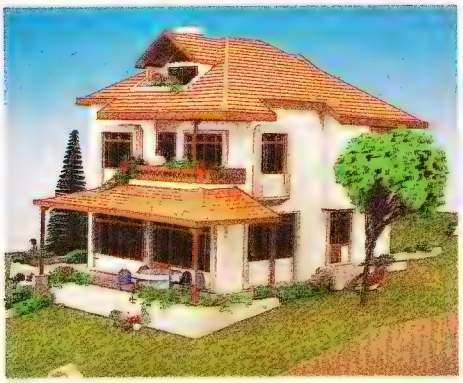

- 6 adet dubleks köşk,
- 10 adet tripleks köşk sahiplerini buldu.

6 SAPANCA KÖŞKÜ
6 SEÇKİN AİLEYİ BEKLİYOR...

- Sapanca'da, 4 mevsim yaşama ve rekreasyon olanağı sunan 22 köşkten son 6'sı, sizi bekliyor.

Bir Sapanca Köşkü, az bulunur özelliklere sahip:
- İstanbul-Sapanca ulaşımı otoyolla 1 saat...
- Nefis göl ve orman manzaralı
- Ferah bir yerleşim sağlayan 12.000 m²'lik arazi üzerinde yalnızca 1650 m² inşaat alanı
- Sapanca gölünü çevreleyen yeni otoyola 900 m mesafede
- En iyi kalite lüks inşaat.
- Aralık 1989-Mart 1990 tarihleri arasında kesin teslim

Müstakil tripleks köşkler: Salon, teras, üç yatak odası, mutfak, çift tuvalet, banyo, çatı katı, yardımcı odası, bodrum (toplam 250 m²)

Alt, üst ikiz müstakil dubleks köşkler: Salon, teras, üç/dört yatak odası, mutfak, tuvalet, banyo (toplam 125-150 m²)
- Isıtma her villa için müstakil kat kaloriferi
- Doğal çevrenin güzelliklerine ek olarak: uydu anten, yüzme havuzu ve tenis kortu.

MALA İNŞAAT Sanayi ve Ticaret AŞ Merkez İrtibat bürosu: Çamlık Sokak 31 İç Levent-İstanbul Tel: 168 03 40 - 168 54 88 - 164 27 13
Cumartesi-Pazar günleri Şantiye Tel: 9 26 41 1546

Ülke yönetiminde, halktan ve hayattan öğrenilenler, en az kitaplardan, raporlardan, uzmanlardan öğrenilenler kadar anlamlı... Onun için halkı konuşturup dinliyoruz Güneydoğu'da.

yarbakır'da günde 500-700 milyon lirayı bulduğunu; ama bölge sanayicisinin tüccarının yeterli kredi alamadığını söylüyorlar.

—Devlet gelmedikçe özel sektör gelmez buraya!, diyor Diyarbakır'ın özel sektör temsilcileri...

Oysa devletin yeni sanayi yatırımları için Güneydoğu'ya gelmesi şöyle dursun, 1980 öncesinde kurulmuş devlet fabrikalarının bile ya kapanmış olduğunu ya da kapasitelerinin çok altında çalıştığını anlatıyorlar. Şanlıurfa'daki Tarım Alet ve Makineleri Fabrikası'nın, 1500 işçi çalıştıracak kapasitede olmasına karşın, ancak 70 işçiyle; Diyarbakır'daki Jeneratör ve Türbin Fabrikası'nın, 450 yerine ancak 150 işçiyle çalıştığından yakınıyorlar.

Teşviklerin de bir yararı olmadığını; çünkü kalkınmış bölgelerden bazılarına verilen teşviklerle aradaki farkın, çekici olamayacak kadar düşük tutulduğunu söylüyorlar.

Teşvikten yararlanıp Güneydoğu'da fabrika kuranlardan bazılarının da fabrikalarının **"hayali"** olduğunu duyuyorum. Bu bölgede fabrika kurmuş gibi görünüp İstanbul'da üretim yapan işbilirlerden söz ediliyor.

KORUCU MU, FABRİKA MI?

Şırnak'ta bir genç,

—Burada fabrika olsa gençlerimiz parasız kalmaz, diyor.

Ama Beytüşşebap'ta konuşan bir genç bu konuda umutsuz:

—Fabrika istemiyoruz, çünkü yapmazlar, diyor... **Doğru dürüst eğitim verilsin, biz kendimizi kurtarırız,** diyor.

—Neden fabrika yapmazlar?, diyorum.

—Ben inanmıyorum, yapmazlar! diyor.

Nedenini söylemiyor; **"Beni söyletme sen anlayıver"** demeye getiriyor.

Diyarbakırlı bir sanayici ise, nedenini açık açık söylüyor:

-Devlet, bizler için "Bunlar Kürt'türler, bu memlekete sadık değildirler, ne zaman olsa ayrılırlar" değerlendirmesi yapan kadroları bu işlerle görevlendirmiş. Oysa bize ayrımcı gözüyle bakmak Türkiye'ye bir şey kazandırmaz. Doğu'da ve Güneydoğu'da olanlardan dolayı bu bölgenin insanını suçlayıp buralara yatırım getirmemek kadar yanlış bir şey olmaz, diyor.

Böyle bir izlenim doğru olabilir, yanlış olabilir; ama önemli ve acı olan, böyle bir izlenimi Doğu'da, Güneydoğu'da yaygınlaştıran davranışların artarak sürmesi...

Şırnaklı bir genç ise, bölgenin en yoksul kalmış ve terör eylemlerine en çok hedef olan yörelerini fabrikalara kavuşturmanın bir yolunu gösteriyor:

—Köy korucularına, devlet, yılda elli milyar dolaylarında para vermekte. O paralarla buralara fabrika kurulsa, gençler o fabrikalarda çalışıp kurtulurlar, diyor.

Güneydoğu'dan dönünce araştırıyoruz: Gerçekten de, bu yıl devlet, 28 bin kadro ve 46 milyar 240 milyon lira ödenek ayırmış köy korucuları için... Ücretiyle, hizmet tazminatıyla, Toplu Konut Fonu payıyla, bir korucuya ödenen net aylık 379 bin lirayı buluyor.

Yılda 50 milyara yaklaşan bu parayla, terörün yoğunlaştığı birkaç ilçeye birkaç fabrika kurulsa, ne işsizlik ne de teröristlerin ve ayrılıkçıların istismar edebileceği bir durum kalır ortada... Can kaygısıyla köylerden, mezralardan kaçıp bu ilçe merkezlerine sığınanlar da rahatça iş bulabilirler.

ZENGİNİN HATIRI FAKİRİN KATIRI

Fakat buralara ne devlet fabrika kuruyor, ne de özel girişimci... Üretim de yatırım da yapmadan, aracılık tefecilik yaparak servetine servet katan **"özel girişimci"** ise pek çok... Devlet köylünün hayvanını, ürününü, balını yerinde almadığı, köylünün de bunları pazara taşımaya gücü yetmediği için; aracılar bunları köylüden yok pahasına alıp, kentliye ateş pahasına satıyorlar.

Devletin ürettiklerinden de halk değil, zenginler yararlanıyor. Örneğin Şırnak'ta özel ocakların kapatıldığını; kömürün sadece bir devlet ocağında üretildiğini; bazı zenginlerin de devlet ocağından ucuza aldıkları kömürü piyasada iki katına sattıklarını anlatıyor halk... Ve bir Şırnaklı vatandaş:

—Ama bir köylü iki çuval kaçak kömürü pazara taşırken görülse katırı öldürülmektedir, diyor

HAFTAYA: BAŞKA SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER

Güneydoğu'da sorunlar bunlardan ibaret değil elbette...

Ekonomik ve sosyal sorunlarla iç içe geçen ve halkı canından bezdiren terör ve güvenlik sorunu var en başta... Cumhuriyet Türkiyesi'nde **"Hamidiye Alayları"**nın yeniden diriltilmesi sorunu var... Eğitimdeki çelişkiler ve yanlışlıklar var... **"Bilinmeyen yolculuğa çıkanlar"**, yani köylerden kasabalara, kasabalardan başka bölgelere veya kentlere akın akın göç olgusu var... En acısı da, halkın kırılan onuru ve bilinçaltında uyanmaya başlayan, ve ruhbilimde **"ölüm özlemi"** diye bilinen olgunun belirtileri var.

Bunlara ve halkla söyleşilerimizde ortaya çıkan çözüm yollarına da haftaya değineceğim.

SAATLİ BOMBA

Hükümet,

—Hele bir GAP tamamlansın, bölgeye para akacaktır ve bütün bu sorunlar kendiliğinden çözülecektir, diye düşünebilir.

Oysa her şey yalnızca parayla çözülebilseydi, petrol zengini Meksika ile Venezüella bugün perişan durumda olmazdı; Ortadoğu'nun petrol zengini ülkeleri de en gelişmiş ve çağdaş ülkeler arasında yer alırdı.

Kaldı ki GAP'ın tamamlanması için 2000'li yılları beklemek gerekiyor. Sosyal yapısının temelinde saatli bombalar işleyen Güneydoğu'nun ise o kadar bekleyecek zamanı yok ●

Hayal değil, gerçek!

Birçok seçkin kişinin gelip görüp beğendiği

BODRUM

YALIKAVAK GÖKÇEBEL YALISI'nda süper manzaralı, dayalı döşeli, inşaatı bitmiş tapulu **DEVREMÜLK;** Avantajlıdır; tatiliniz kadar kullanırsınız Hesaplıdır, çok küçük tasarruflarla sahip olabilirsiniz. Tapulu malınızdır, nesiller boyu tatil fırsatı verir. Akılcı yatırımdır, sürekli değer kazanır.

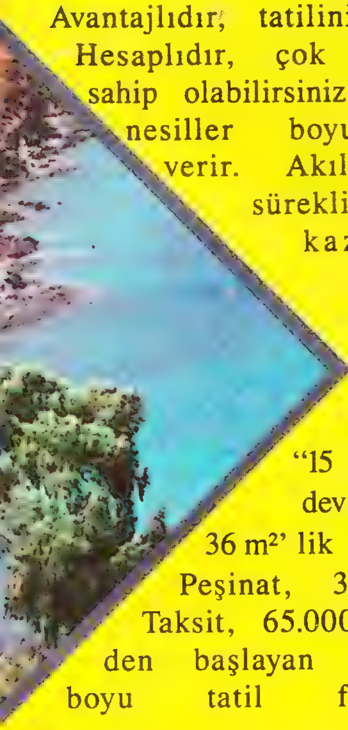

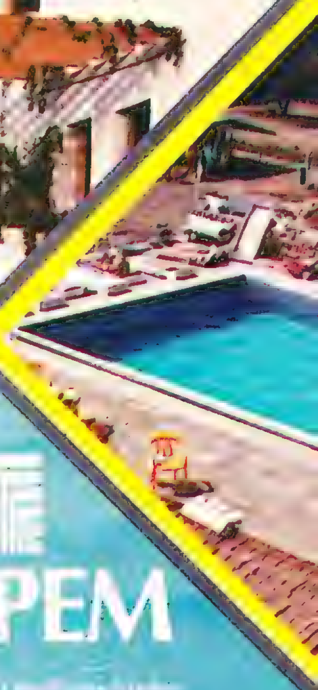

"15 günlük devremülk 36 m²' lik alan" için: Peşinat, 325.000.- TL. Taksit, 65.000.- TL. (30 ay) den başlayan fiyatlarla nesiller boyu tatil fırsatını yakalayın.

Kuruluşumuz, bitmiş evleri göstermek üzere cuma günleri haftasonu turları düzenlemektedir.

TURPEM

Bilgi edinmek istiyorum.

Adım Soyadım ....

Mesleğim ....

Adresim ....

Tel: ....

Artık anlatmanın zamanı geldi.

Son birkaç yıldır Mudo'da çok şey değişti. Vitrine uzaktan bakanların bile hemen farkettiği bir değişiklik bu. Ama aslında kadrosu, stilisti, atölyesi, kumaşı, düğmesi, herşeyiyle baştan sona bir değişiklikti başlattığımız. Tabii sıfırdan başlamadık. Arkamızda insanları iyi giydirebilmek, giydikleriyle mutlu etmek, onlara en çağdaşını, en iyisini sunmak için yaşanmış bir 25 sene vardı. Bu arada dünyada her yaş için rahatlıkla şıklığı, doğallıkla gösterişi birleştiren yeni bir giyim anlayışı, hatta bir hayat tarzı doğmuştu.

25 yıldır genç giyimin öncüsü bizdik. Kimse bu işi bizim kadar derinine inerek yapmamıştı. Ama onun kuralları, onun esprisi farklıydı. Şimdi yeni bir tarzın öncülüğünü yapacaktık. Bu her bir ayrıntıyı bir daha, bir daha gözden geçirmemizi gerektiriyordu. Bir yıl, iki yıl, üç yıl... Uğraştık. Bu atölye istediğimiz dikişi dikemezse başka atölye. Bu tarz başka bir göz gerektiriyorsa başka bir göz. Bu kadro istediğimiz kaliteyi yakalayamıyorsa yeni kadro. Ne gerekiyorsa yaptık. Bazen aradığımız gibi bir düğmeyi bulana kadar uykularımız kaçtı. Ama hepsine değdi. Artık "Her yaştan insan bizden giyinebilir" ve "Herşeyden önce kalite" diyebiliyoruz.

İşin sonu bu demiyorum. İşini iyi yapmak isteyen için daha iyisi hep vardır. Hep olacaktır. Ama şunu iftiharla söyleyebilirim. "Mudo Collection" her yaşta doğal, rahat ve şık giyinmek isteyenler için bugüne kadar hazırlanmış en iyi koleksiyon. Sayısız modeli, kumaşı, düğmesi, dikişi, herşeyiyle... Burada göreceğiniz birkaç örnek bile size anlattıklarımı hissettirecek. Hele bir de çarşıyı dolaştıktan, Mudo'ları yakından gördükten, üzerinize giydikten sonra bana iyice hak vereceksiniz. Bundan eminim.

Mustafa Taviloğlu

Mudo Collection

Mudo Collection

MUDO COLLECTION

İSTANBUL BEYOĞLU/İSTANBUL SUADİYE
İSTANBUL BEBEK/İSTANBUL GALLERİA PRİNTEMPS
KUŞADASI/BODRUM/MARMARİS
VE
TÜM **MUDO MAĞAZALARI**

Mudo Collection

YENİ BİR DÜNYANIN EŞİĞİNDE...

Tarihin sonu mu?

Amerikalı siyaset bilimci Fukuyama'nın ''Tarihin Sonu'' başlıklı makalesi Avrupa ve ABD'de geniş yankılar uyandırdı. Fukuyama'ya göre, sınıf mücadeleleri, ideolojik çatışmalar ve savaşların egemen olduğu ''tarih'' sona erdi.

Peter Gabriel, Tiananmen Meydanı, Hegel... Ünlü rock şarkıcısını, Çinli gençleri ve idealist felsefenin pirini buluşturan bir tarih var: 1789.

''İnsanlığın hedefi, 1789 'İnsan Hakları Beyannamesi'nde yer alan hükümleri gerçekleştirmektir'' diyordu Peter Gabriel geçtiğimiz günlerde düzenlenen ''İnsan Hakları Konseri''nde. Tiananmen Meydanı'nı dolduran Çinli gençlerin sloganı Fransız Devrimi'nin ilkeleriydi: ''Eşitlik, özgürlük, kardeşlik.'' Ve Hegel, 1806'da Prusya ordusunu Jena'da yenilgiye uğratan Napolyon ordusunu coşkuyla karşılıyordu.

Napolyon'un, Fransız Devrimi'nin ilkelerini zafere ulaştırdığını düşünüyordu Hegel. Ünlü filozofa göre, Fransız Devrimi'nin ideallerinin gerçekleşmesi ''tarihin sonu''ydu. Toplumun ve devletin en akli biçimi alması, dolayısıyla da insanlık tarihinin nihai noktaya erişmesi demekti.

Gelişmeler, Hegel'in düşündüğü gibi olmadı ne var ki. Monarşi Fransa'ya geri döndü, baskı ve sömürü beş kıtada egemen oldu, iki dünya savaşı yaşandı. Ardında soğuk savaş, nükleer silahlar, dehşet dengesi, çapı küçük etkisi derin bölgesel savaşlar ve tüm insanlığı dehdit eden çevre sorunları. Akıl dışıydı her şey.

''Tarihin sonu'' başlıklı makalesiyle olay yaratan Amerikalı siyaset bilimci Francis Fukuyama'ya göre, Hegel yanılmamıştı. Jena'daki muzaffer ordu, Fransız Devrimi'nin ideallerini gerçekleştirmeye çalışan bir ''öncü kuvvet''ti; tarihi ve insanlığı nihai noktaya götürmek isteyen bir öncü kuvvet.

Fransız Devrimi'nin 200 yıl sonra kendisini insanlığa kabul ettirdiğini, devriminin ilkelerinin evrenselleştiğini savunan Fukuyama, ''bugün tanık olduğumuz'' diyor, ''...soğuk savaşın değil, tarihin sonu. Yani insanlığın ideolojik evriminin sonu ve Batı demokrasilerinin nihai yönetim biçimi olarak evrenselleşmesi.''

Fukuyama'nın hararetli tartışmalara neden olan makalesi, Washington'da yayımlanan bir akademik dergide çıkmıştı. Önce, üniversite çevrelerinde ilgi uyandırdı, kısa bir süre sonra da tam anlamıyla ''hit'' oldu. New Republic, Encounter gibi ciddi dergilere kapak oldu, Time ve Herald Tribune'da tartışıldı, İndependent'da tefrika edildi, Japonca'ya bile çevrildi. Harvard mezunu, 36 yaşındaki siyaset bilimci bir anda günün adamı oldu.

Fukuyama, ''Tarihin sonu''nda şöyle diyordu: ''Geçtiğimiz yüzyılda liberalizme iki ciddi rakip çıktı: Faşizm ve komünizm. Faşizmin yenik düşmesinin nedeni, yarattığı ahlaki tepki değil, başarısızlığıydı.

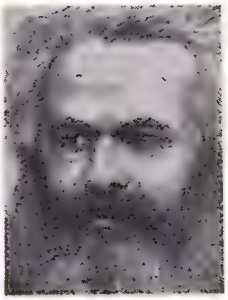

Fukuyama'ya göre, Marx yanılmış, Hegel haklı çıkmıştı. Fransız Devrimi'nin idealleri. 200 yıl sonra evrenselleşmiş, insanlığın ideolojik evrimi nihai noktasına ulaşmıştı.

Atom bombaları faşizmi hem madden, hem de manen çökertti.

Komünizmin rekabeti daha ciddiydi. Marx liberal toplumun sermaye-emek çelişkisini çözemeyeceğini ve çökeceğini iddia ediyordu. Ancak sınıf sorunu Batı'da önemli ölçüde çözüldü. Artık Batılılar için komünizmin cazibesi kalmadı. Marksizm-Leninizm'in tabutuna son çiviyi çakan Gorbaçov oldu.

Milliyetçilik ve din. Tüketim toplumlarındaki manevi boşluk nedeniyle son yıllarda dini ideolojiler güç kazandı. Ancak, sadece İslam, liberalizme ve komünizme alternatif konuma gelebildi. Diğer dini arayışlar liberal toplumun müsamahakâr davrandığı "özel hayat" içinde tatmin edildi.

Son yıllarda ivme kazanan bir akım da milliyetçilik. Ancak, milliyetçi hareketlerin büyük çoğunluğunun bağımsızlık kazanmanın ötesine uzanan bir siyasi programları, sistematik ideolojileri yok. Ayrıca, milliyetçilik sorunu liberalizmden değil, insanların kendilerinin seçmediği ve temsil edilmedikleri siyasal sistemlerden kaynaklanıyor.

Tarih sonrası. Artık bazı izole yerler dışında Marksizm yaşamıyor. Bu, ideolojinin ölümü, uluslararası ilişkilerin "ortak pazar"laşması ve devletler arasında çatışmaların ortadan kalkması anlamına geliyor. Etnik, milliyetçi hareketler ve terörizm gündemde kalacak ama, devletlerin büyük ölçekte çatışması tarihe karışacak.

Tarihin sonu hüzünlü bir dönem. İnsanlar, soyut amaçlar için hayatlarını tehlikeye atmayacak, ideolojik mücadelenin gerektirdiği cesaret, yaratıcılık ve idealizm, yerini iktisadi hesapları, teknik problemlerin çözümü, çevre sorunları ve rafineleşen tüketici talepleri alacak. Liberal demokrasinin tek yönetim biçimi olduğu "homojen" bir dünyanın eşiğindeyiz.

80'li yıllardaki gelişmeler Fukuyama'yı doğruluyor gibi. Batı Avrupa "tek ülke" olma yolunda ilerliyor, Doğu Avrupa çoğulcu parlamenter sisteme geçmeye çalışıyor, Sovyetler hızla Marksizm-Leninizm'den uzaklaşıyor, Üçüncü Dünya'da dikta rejimleri devriliyor, savaşlar sona eriyor. Silahsızlanma için ciddi adımlar atılıyor, insan hakları uluslararası gündemin başında yer alıyor, çevre sorunlarına uluslararası çözüm aranıyor ve "ulusal bağımsızlık" ilkesi yerini "karşılıklı bağımlılık"a bırakıyor. Teknolojik gelişmelerle dünyamız her geçen gün biraz daha "global köy"e dönüşüyor. Live Aid'le başlayan, insan hakları konserleriyle süren rock rüzgârı beş kıtayı etkisi altına alıyor ve dünya toplumu "mono kültür"e doğru hızla ilerliyor.

Liberalizm mi, özgürlükçülük mü? Ancak, "Liberal"in anlamı ülkeden ülkeye değişiyor. Örneğin ABD'de Cumhuriyetçiler muhafazakâr, Demokratlar liberal. Amerikalı seçmenin pek sevimli bulmadığı bir sözcük liberal. Neredeyse komünistle eşanlamlı. İngiltere'de ise muhafazakârlar liberal, ama bu liberallik serbest pazarı savunmak anlamına geliyor. İngiliz Liberal Partisi ise serbest pazara karşı çıkıyor, "sosyal pazar"ı savunuyor. Üçüncü Dünya Ülkeleri'nde ise, liberallik neredeyse özelleştirme ve ithalat serbestisiyle eş anlamlı.

Liberal demokrasi yarının dünyasında tek yönetim biçimi olmaya aday belki de. Ama bugün, "liberal", sözlük anlamı olan "özgürlükçü"nün hakkını vermekte zorlanıyor gibi. İlla tarihe bir son aranırsa, liberal demokrasi "mutlu bir son" olabilir. Ama, liberalin sözlük anlamıyla olursa ●

FRANSA / ANNE FRANK'IN GÜNCESİ

Yayımlanmamış hatıralar

İlk yayımlandığı 1947'den bu yana 30 ülkede 16 milyon satan Anne Frank'ın Hatıra Defteri, Fransa'da yeniden yayımlandı. Ama bu kez, kendi yazdığı gibi, düzeltmesiz ve eksiksiz. İlk önce babasının sonra da yayıncıların sansür ettiği, ailesi ve cinselliğiyle ilgili bölümler 42 yıl sonra ilk kez gün yüzüne çıkıyor

Yerde, bir hatıra defteri buldum. Bir de kitap ve üzerinde Anne'ın elyazısı bulunan tek tek sahifeler...'' Eğer 4 Ağustos 1944 gecesi, SS subayı Silberbauer, 15 yaşında bir kızın eşyalarıyla doldurduğu küçük çantayı, tutukladığı Yahudilerin mücevherleri ve paralarıyla doldurmak üzere boşaltmasaydı, Anne'ın, 12 Haziran 1942'den, 1 Ağustos 1944'e kadar, 13-15 yaşları arasında yazdığı günce ebediyen yokluğa gömülecekti. Frank ailesinin, diğer iki aileyle birlikte iki yıl boyunca bir çatı katında Nazilerden gizlenmesine yardımcı olan Miep Gies, defteri bulduğunda, bir gün geri geleceğini umduğu Anne'a vermek üzere saklamıştı. Ölüm kamplarına yollanan sekiz kişiden geri dönen sadece, Anne'ın babası Otto Frank oldu. Miep Gies, defteri ona verdi ve böylece, Anne'ın kötü kaderinin ardından, güncesinin serüveni başladı.

İlk yayımlandığı 1947'den bu yana, 30 ülkede 16 milyon satan ''Anne Frank'ın Hatıra Defteri'', yayıncılık tarihinde eşine az rastlanır badireler atlatmak zorunda kaldı. İlk önce babasının, sonra da yayımlandığı her ülke ve dönemde yayıncıların düzeltmelerine, hatta sansürüne maruz kaldı. Kâh, aşırı sağcıların saldırı ve ''sahtedir'' ithamları karşısında mahkemelerde yeniden ve yeniden kanıtlandı. Kâh, Siyonistlerin emellerine alet edilmek istendi, Otto Frank davalar açarak kızının eserini onların elinden kurtarmak zorunda kaldı. Ta ki, geçtiğimiz günlerde Fransa'da Anne Frank'ın Hatıra Defterleri'' adı altında, çeşitli versiyonlarının yanı sıra, harfi harfine yayımlanana kadar.

Önce oto sansür, sonra sansür. Aslında ilk sansürü Anne kendi kendine uygulamıştı. Tavan arasında, her an Naziler tarafından basılmak korkusu içinde özgür olacağı günü bekle-

1 Ağustos 1944. Anne'ın güncesine yazdığı son sözler: "Nazik ol, cesaretini yitirme." Küçük kız birkaç ay sonra, götürüldüğü Bergen-Belsen kampında, ablası Margot ile birlikte tifüse yakalanarak can verecek

Prinsengracht Caddesi, 263 Amsterdam. Tavan arasında sekiz kişi, iki yıllık bir kaçış. Ölüm kamplarından tek dönen Anne'in babası Otto Frank oldu

yen küçük kız, başta, içinden geldiği gibi, fazla özen göstermeden yazdığı güncesini, bir buçuk yıl sonra yeniden kaleme almaya başlamıştı. Bunun nedeni, o sıralarda İngiltere'de sürgünde olan Hollanda Eğitim ve Kültür Bakanı'nın radyodan gençlere yaptığı bir çağrıydı. Bütün yazılı belgeler, gazeteler, hatta mektuplar bile saklanmalıydı. İleride, tarih yazılırken, hepsine ihtiyaç olacaktı. Anne o an kararını vermişti: Ünlü bir gazeteci ve yazar olacaktı. Ergenliğe yeni yeni adım atan küçük kız, bu kaygıyla, fazla "çocukça" bulduğu güncesini düzeltmeye koyuldu.

Otto Frank, kızının güncesini ele geçirdiğinde, yakınlarının da okuması için Anne'ın düzelttiği metin üzerinden yeniden daktiloyla temize çekti. Fakat, bu arada, herkesi ilgilendirmeyeceğini düşündüğü bölümleri de çıkarıverdi. Özellikle, Anne'ın annesi ve çevresi hakkında olumsuz, hatta saldırganlığa varan düşünceleri, bedenindeki değişikliklere ilişkin gözlemleri, cinsel konulardaki soruları günceden atıldı. Yazılar, elden ele okundukça yeniden birtakım ufak tefek değişikliklere uğradı. Sonunda, Otto Frank'ın edebiyat profesörü bir arkadaşı güncenin yayımlanmasını salık verdi.

Bundan sonra, küçük kızın hatıratı, her ülkede, yayıncıların birtakım kaygıları nedeniyle değişikliklere uğradı. Almanya'da, Alman halkını incitecek bazı cümleler çıkartılırken, Amerika'da, "Almanların insanları konuşturacak bazı yöntemleri var" şeklinde eklemeler yapıldı. Bazı yerlerde, Mendel'in Kanunları anlaşılmaz bir biçimde Kepler olarak değiştirildi. Fransa'da ise, dili gençleştirmek kaygısıyla eklenen birçok argo kelimenin yanı sıra, "kırk üç yaşında bir adam", "kırk üçlük yaşlı maymun" oluverdi.

"Temiz" bir küçük kız. Fakat bütün ülkelerdeki yayıncıların en büyük ortak kaygısı, toplama kamplarında ve gaz odalarında can veren 6 milyon Yahudi'nin ve Nazilerin uyguladığı soykırımın simgesi haline gelen Anne Frank'ın, "tertemiz" bir küçük kız olarak kalabilmesiydi. Hiç kimse hakkında kötü şeyler düşünmeyen, anne ve babasına başkaldırmayan, herkesi seven ve en önemlisi cinselliği olmayan bir küçük kız. Dönemin değer yargılarına göre "temizleştirilen" Anne, belki de her yayımlanışında, "insan" tarafından bir şeyler yitirmişti.

Otto Frank, 1980'de ölmeden önce, güncenin hem müsveddesini, hem de Anne tarafından düzeltilmiş şeklini, Hollanda Savaş Belgeleri Enstitüsü'ne bıraktı. Enstitüye bağlı bir grup tarafından yürütülen araştırmalar, neyin nerede nasıl düzeltildiğini, veya değiştirildiğini tek tek ortaya çıkardı. Geçtiğimiz günlerde Fransa'da yayımlanan "Anne Frank'ın Hatıra Defterleri", üç versiyonu birden içeriyor: Anne'ın ilk müsveddesi, kendisi tarafından düzeltilmiş şekli ve babası tarafından yayına hazırlanan 1947 tarihli metin. Kitap bunların yanı sıra, güncenin kırk yıldır aşırı sağcıların sürdürdüğü, "sahte bir hatırat", "Siyonizmin tiranlığı", "ilk çocuk pornosu" şeklindeki saldırılarını da gözler önüne serip tek tek yanıtlıyor. Her şeyden önemlisi, isyanları, korkuları, nefretleri ve yeni yeni uyanan cinselliğiyle Anne'a, "insan" tarafını, ergenlik çağındaki küçük kız kimliğini iade ediyor.

42 yıllık sansür

Anne Frank'ın Güncesi'nden şimdiye kadar yayımlanmamış bazı bölümler:

"Annemden ve Margot'dan her gün biraz daha uzaklaşıyorum." ..."Evdeyken, hiçbir zaman, bir gün tuvalette yıkanmak zorunda kalacağım aklıma gelmezdi. Fakat önemli değil, tuvalette yaşayabilirim bile." ... "(Geceleri) lazımlık olarak bir şişeden yararlanıyorum. Vajinamın altına yerleştiriyorum. İdare ediyor." ... "Babam, annem kendini iyi hissetmediği zaman, ona kendim yardım etmeyi önermemi istiyor. Ama bunu yapmayacağım, çünkü bunu yapmayı sevmiyorum... Külotumda sürekli sarı şeyler var. Sanki erkek tohumu gibi. Merak ediyorum, ama sormaya cesaret edemiyorum. Vajinam gittikçe büyüyor. Ama belki de kendi kendime abartıyorum... Bazı yeni kelimeler öğrendim: Kerhane ve orospu." ... "Onları sadece annem ve Margot oldukları için seviyorum. Ama kişi olarak cehenneme kadar yolları var." ... "Bir gece Jacque'ın yanında yattım. Bedenini merak ediyordum. O ise benden gizliyordu. Sonunda kendimi tutamayıp, birbirimizin göğüslerini elleyebilir miyiz diye sordum. Reddetti. Aynı zamanda ona sarılmak için içimde dayanılmaz bir istek vardı ve bunu yaptım. Çıplak bir kadın bedeni her görüşümde hoşuma gidiyor." ... "Söylemesi çok üzücü ama sonunda annemden nefret edeceğim." ... "Tuvaletler ve petler için buldukları o yapmacık tatlı isimlerden nefret ediyorum. Bence iğrenç. Bu babamın tercihi sanırım. Bunlardan kurtulmayı nasıl istediğimi anlayamıyorlar." ... "Alttaki delik o kadar küçük ki, bir erkeğin oraya nasıl girdiğini tahayyül bile edemiyorum. Hele hele bir bebeğin oradan nasıl çıkacağını. Ancak işaretparmağı girebiliyor, o da zar zor acı vererek. Hepsi o kadar. Oysa o kadar önemli bir rolü var ki."

İSTANBUL'UN KEŞFİ

CADDE CADDE SOKAK SOKAK

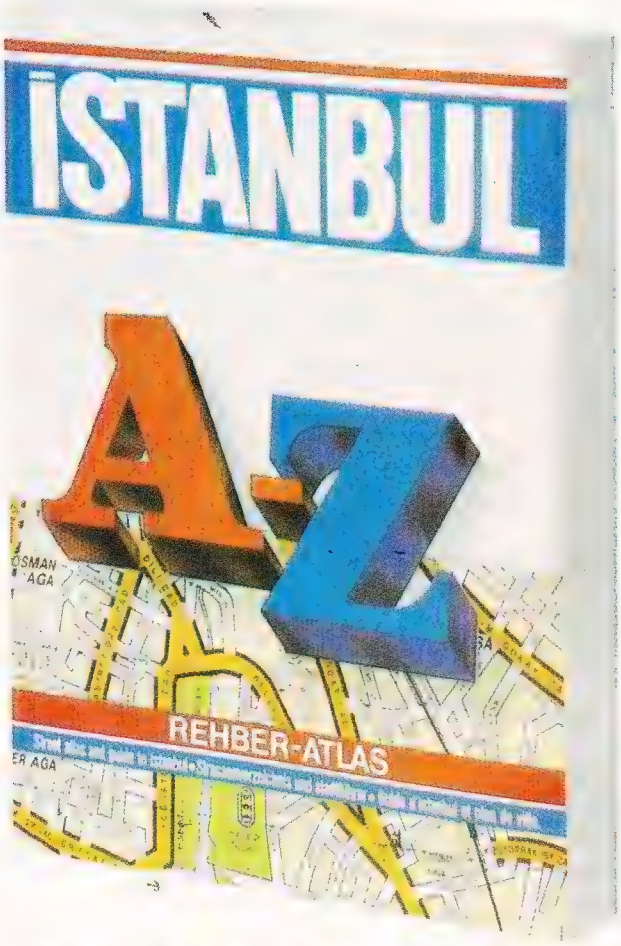

İSTANBUL'U BU KİTAPTAN SORUN

İstanbul A'dan **Z**'ye **Rehber-Atlas.**
Avcılar'dan Tuzla'ya İstanbul'un bütün ilçeleri, bütün semtleri cadde cadde, sokak sokak bu kitabın içinde.
Sarayları, anıtları, camileri, çeşmeleri, okulları, kütüphaneleri, parkları, iskeleleri... tüm varlığıyla İstanbul, bu kitabın içinde.

Tamamı bilgisayarla hazırlanmış 280 sayfa plan-harita, 23.375 cadde ve

sokağı içeren alfabetik fihrist, 105 hastane, 178 otel, 60 konsolosluk, 51 havayolu, 49 müze bu kitabın içinde.
İstanbul A'dan **Z**'ye **Rehber-Atlas**
Türkçe, İngilizce, Almanca, ve Fransızca.
Kuşe kağıda 6 renk baskılı.
Çok dayanıklı.

ELİNİZLE KOYMUŞ GİBİ BULUN

Benzin İstasyonlarında ve **Kitabevlerinde** satılmaktadır. Genel Dağıtım: **AYSA** Limited Tel: 130 97 07 - 130 97 08

İNGİLTERE / ÖLÜM CEZASINA DÖNÜŞ

Cinayete karşı cinayet

Üçüncü Dünya ülkeleri ölüm cezasının kaldırılması yönünde adımlar atarken, İngiltere "geriye dönüş" hazırlığında. Thatcher hükümeti, 1965'te kaldırılan ölüm cezasının yeniden yürürlüğe konması için kampanya açtı

Bulutların biraz dağıldığı, güneşin hafif de olsa kendisini belli ettiği bir öğle vaktiydi Güney Yorkshire'da. Bir motosiklet, kasabanın sessizliğini bozmuş, meraklı gözler meşin ceketli sürücüye çevrilmişti. Motosiklet önce ilkokulun önünde durmuş, sonra da okula bitişik olan Peder Keenan'ın evine yönelmişti. Peder, evde değildi. Öğle saatlerinde evde olmazdı zaten. Okulun kapısında meşin ceketli yabancıyla konuşan Mr. Walsh da böyle demişti. Ama, yabancı aldırmamış ve Peder'in garaj kapısını açarak içeri girmişti. "Günah çıkartmak istiyor herhalde" diye düşünmüştü Mr. Walsh. Yine de tuhaf bir olaydı.

Kısa bir süre sonra, sessizlik yeniden bozuluyordu. Bu kez, polis arabalarıydı gelen. Önce yabancının eşgali soruluyor, ardından da okul boşaltılıyor, Peder'in evi kuşatılıyordu. Ve sessiz bir bekleyiş başlıyordu. Saat 1.30 sularında, bir silah sesi geliyordu Peder'in evinden. Biraz bekledikten sonra garaja giren polisler bir cesetle karşılaşıyordu. Aradıkları suçlunun, "Rudolf Hess" lakabıyla tanınan Hugles'un cesediydi bu. Yaklaşık 11 saat önce bir polis memurunu öldüren Hugles, intiharı teslim olmaya yeğlemişti.

"Hugles vakası"yla İngiltere'de eski bir tartışma yeniden gündeme geldi. Son birkaç yıldır biraz çekingen bir biçimde dile getirilen "çözüm yolu" bu kez yüksek sesle telaffuz edildi: Ölüm cezasına dönülmeli.

İdamlar müzeden çıkacak mı? İngiltere'de 1965'te son verilmişti ölüm cezasına. Devletin "öldürme araçları" ünlü mumya müzesi Madame Tussoud'un "korku odası"nda uygarlığın tatsız anısı olarak sergileniyordu artık.

İngiltere'nin ardından birçok Avrupa ülkesinde ölüm cezası kaldırılmış, gözler ABD'ye çevrilmişti. Okyanusun öteki yakasında da ölüm cezasının kalkması bekleniyordu. Bu yönde önemli adımlar atılmış, federal hükümet ölüm cezasını eyaletlerin takdirine bırakmıştı. Genel kanı, tüm "uygar" ül- ▶

Madame Tussoud'un korku odasında sergilenen ölüm araçları uygarlığın tatsız anılarından

Dünyanin büyük bir çoğunluğu her gün spor yapıyor. Evet. İnsanlar spor yapmaktan vazgeçmiyorlar. Tek bir sorun var; çoğu egzersiz programlarında yaşanan, her gün aynı şeyleri yapmaktan doğan, sıkıcılık. Size

HER GÜN BAŞKA SPOR

harika bir değişiklik öneriyoruz; CROSS TRAINING. Dilediğiniz sporu yapın. Koşun, aerobik yapın, tenis, basketbol oynayın... Şimdi hepsi için ayrı ayakkabınız olması gerekmiyor. NIKE; darbeye karşı koyabilen,

üstün koruyucu sistemi ve denge özelliğiyle, yüksek performans gerektiren her spor için, AIR TRAINER SC modelini sunuyor. NIKE AIR TRAINER ile farklı sporları deneyin. Sınır tanımayın, NIKE AIR TRAINER ile siz de CROSS TRAINING yapın.

NIKE AIR

AIR CROSS TRAINER HIGH

AIR CROSS TRAINER LOW

AIR TRAINER TW

S I N I R T A N I M A Y I N

Türkiye Temsilcisi **V E P A**

kelerde ölüm cezasının tarihe karışacağı yolundaydı.

Ancak, geçtiğimiz günlerde İngiltere şaşırtıcı bir biçimde "geriye dönüş" hazırlıklarına giriyordu. Baştan beri ölüm cezasının kaldırılmasına karşı çıkan, her vesileyle ölüm cezası uygulamasına dönüşü gündeme getiren muhafazakârlar için Hugles olayı "bardağı taşıran damla"ydı. Thatcher, "Bizi koruyan insanlar sokak ortasında vuruluyor, derin üzüntü içindeyim, cezaların caydırıcı olması gerekir" diyerek, ölüm cezasına dönülmesini savunuyordu. Başbakanın yeşil ışık yakması üzerine "Muhafazakâr Parti milletvekilleri derhal harekete geçiyor ve Roger Gale önderliğinde "ölüm cezasına dönüş" kampanyası başlatıyordu.

Kampanyanın en hararetli taraftarlarından biri olan Polis Federasyonu Başkanı Alan Eastwood'a göre, ölüm cezası, suç işlemeyi engelleyen, en azından zorlaştıran bir önlemdi, çünkü ölüm cezasının kaldırılmasından bu yana, öldürülen polis sayısı iki kat artmıştı. Ama Eastwood'un hesaba katmadığı birşey vardı. Thatcher'ın 10 yıllık iktidarında, öldürülen polis sayısı, ölüm cezasının kaldırılışından Thatcher'ın iktidara gelişi arasında geçen 14 yılda öldürülen polis sayısından çok daha fazlaydı.

Thatcher, caydırıcı olduğuna inandığı ölüm cezasının yeniden yürürlüğe konması için kampanya açtı

Ölüm cezası kimilerine göre "gayri insani", kimilerine göre ise toplumu korumak için kaçınılmaz

Ayrıca, "Hooliganizm" olgusu da Thatcher döneminde hayatiyet kazanmıştı. İşçi Partisi milletvekilleri suç işleme oranının Thatcher döneminde arttığına dikkat çekiyor ve "kısasa kısas' yönteminin, trajik öyküler yaratmaktan başka bir işe yaramayacağını öne sürüyordu.

Hugles olayında suçlu kim? "Ölüm cezasına dönüş" kampanyasının açılmasına neden olan Hugles'un yaşamı, ölüm cezası tartışması açısından hayli ilginçti. İlk suçunu 1968'de işlemişti. Zor kullanarak, ama silah kullanmadan, soygun girişiminde bulunmuş ve altı yıl hüküm giymişti. 1972'de, yani tahliye olduğu yıl, bu kez silahlı soyguna kalkışmış ve cezaevine geri dönmüştü. Yedi yıl sonra çıkmış, ancak çok kısa bir süre sonra, ırza tecavüzden tekrar içeri girmişti. Yedi yıl daha yatmış ve 1986'da tahliye olmuştu. Bir yıl sonra bu kez silah taşırken yakalanmış, altı aylık bir cezayla paçayı kurtarmıştı. En son vukuatı ise, silahlı soygun suçuyla aranırken bir polis memurunu öldürmekti.

Hugles, kriminel bir kişilikti hiç kuşkusuz. Islah olmamıştı bir türlü. Periyodik tecritler kâr etmemiş, her seferinde daha beter suçlar işlemiş, sonuçta işi insan öldürmeye vardırmıştı. "Böylesini idam etmeyip ne yapacaksın?" dedirten bir suçluydu Hugles. Madalyonun bir yüzü böyleydi. Ya öteki yüzü?

1968'den bu yana, ömrünün 21 yılının 18'ini cezaevinde geçiren biri, her tahliye oluşunda suç işliyorsa, üstelik işlediği suçların ağırlığı artıyorsa, cezaevlerinin tecritten başka bir işlevinin olmadığı söylenebilirdi. Oysa, "yeniden topluma kazandırmak" gibi bir amacı da vardı cezanın ve cezaevinin. Bu açıdan, Hugles'un yaşamı "ceza sistemi"nin acı bir eleştirisi gibiydi. Hugles için, ne cezalar caydırıcı olabilmiş, ne de cezaevi ıslah edici. İkinci soygun girişiminden sonra aldığı ceza yedi değil, on yedi yıl olsaydı, daha caydırıcı olur muydu? Ölüm cezası yürürlükte olsaydı, polis memurunu öldürmekten cayar mıydı, yoksa, yine de öldürür müydü?

Bu soruların yanıtları ölüm cezasına karşı alınan tavra göre değişiyor kuşkusuz. Ölüm cezası taraftarlarına göre, ölüm cezası olmadığı için rahatlıkla öldürebilmişti Hugles. Peki neden intihar etmişti? Ömür boyu hapse razı olup teslim olabilirdi pekâlâ. Ama, ya vicdan azabı engellemiş, ya da cezaevine dönme düşüncesi caydırmıştı. Bir seçeneği daha vardı. Polislerle çatışmaya girebilir, "teslim olmaktansa, çarpışarak ölürüm, hiç olmazsa bir-iki aynasızı da beraberimde götürürüm" diyebilirdi. Demedi, intihar etti. Ölüm cezası yürürlükte olsaydı ne yapardı? Belki yine intihar ederdi. Ama, "çarpışarak ölme" ihtimali de artardı bu arada. Ve, belki de, bir polis memuru daha yaşamını yitirebilirdi ●

BMW İLE "GÜVENİ" DUYARSINIZ...

BMW'nin üstünlüklerini BMW sahiplerinden dinlemiş olabilirsiniz. BMW'deki yenilikleri çeşitli yayınlardan izleyebilirsiniz. Ama BMW'de güvenliğe verilen önemi, ancak BMW'yi kullanınca anlayabilirsiniz.

BMW'nize bindiniz. Emniyet kemerinizi takın. Kemer bedeninize göre otomatik olarak ayarlanacaktır. Ve çevirin kontağı. BMW bilgisayarı size yol boyunca "yol göstermek" üzere çalışmaya başlasın. O, işini çok iyi bilen, çok titiz bir "ikinci sürücü"dür. Otomobilinizdeki 23 ayrı fonksiyonu denetler ve gerektiğinde sizi uyarır. Dahası, yalnızca otomobille değil, yol şartlarıyla da ilgilenecek, örneğin dış ısı düştüğünde buzlanmaya karşı sizi anında uyaracaktır. Periyodik bakım için servise gittiğinizde de bağlandığı ana bilgisayar ekranında, yapılması gereken her şeyi kendisi bildirecektir.

BMW teknolojisi, yalnızca bilgisayarla değil; darbe emici

ön sistem... 56 km hıza kadarki çarpmalarda deforme olmayan kabin... çarpmaya karşı son derece iyi korunmuş yakıt tankı... çarpma halinde geri gelmeyen direksiyon mili... kaygan yollarda arka tekerleklerin farklı devirlerde çalışmasını önleyerek kaymalara ve dönmelere engel olan ASC sistemi... gerektiğinde otomatik olarak açılan kapı kilitleri... karoserinin deformasyonunu önleyen bir takviye elemanı olarak görev yapan, özel bir sistemle yuvalarına yapıştırılmış ön ve arka camlar gibi diğer önlemlerle de güvenliğinizi en üst düzeye çıkarmıştır.

Bırakın, teknik ayrıntılarla ve güvenliğinizle BMW'niz ilgilensin. Siz yalnızca kumanda edin ve yolculuğun keyfini çıkarın.

BMW ile kısa bir deneme turu, BMW'ye güveninizi daha da artıracaktır. Çünkü BMW'ye güvenmek, bir aile bireyine güvenmektir, gerçek bir dosta güvenmektir. Çünkü BMW ile yolculuk yalnızca konforu yaşamak, gücü hissetmek değil, "güveni" de duymaktır.

BMW Türkiye Genel Mümessili Borusan Oto ve Yetkili Satıcıları size daha ayrıntılı bilgi vermekten mutluluk duyacaklardır.

Yollarda farklı bir dünya

İTALYA / "EN GÜZEL KADIN KİM" ANKETİ

'Melek' ve 'şeytan'

İtalyan erkeklerinin en beğendikleri kadın, evine, ailesine ve dinine bağlı Ornella Muti. Kadınların tercihi ise davranışlarında özgür, atak ve sofistike Isabella Rossellini

Geleneksel anketler tekrarlandı ve Forbes ile Fortune dergileri bu yıl da İtalya'nın en, zenginlerini seçtiler. Ama küçük bir farklılıkla. Forbes'e göre, İtalya'nın en zengin kişisi Fiat'ın patronu Agnelli idi. Fortune'a göre ise, özel televizyon işine girdikten sonra sermayesini birkaç kez katlayan Berlusconi. Ödedikleri vergiler, mal varlıkları, şirketlerinin kârları önemli ölçüde bilinmesine karşılık, dünyaca ünlü iki dergi de, en zengin İtalyan konusunda farklı sonuçlara ulaşmışlardı. Neden mi? Galiba zenginlik biraz göreliydi de ondan.

Peki ya güzellik? Epoca dergisi çok daha güç bir işe kalkıştı. İtalya'nın en güzel kadınını seçmek. Önce jüri ilk seçimi yaptı, sonra sorular halka yöneltildi. Sonuçlar, sosyolojik bir araştırmaya ışık tutacak kadar ilginçti.

"Melek" Ornella. Erkekler, gönüllerinde taht kuran İtalyan dilberi konusunda hemen hemen tek isimde birleşmişlerdi. Ornella Muti, tartışılmaz bir biçimde Çizme'nin en güzel kadınıydı. Ankette yer alan "İtalya'nın sizce en güzel kadını kim?" ve "Ünlülerden kiminle evlenmek isterdiniz?" sorularına erkeklerin verdiği cevap hep aynı olmuş, Muti birinciliği kimseye kaptırmamıştı. Yalnız, Muti'yi seçen yüz erkekten sadece 18'i onu seksi bulduğunu söylüyordu.

Erkekler güzel (ama seksi değil), yanlarında gururla gezdirebilecekleri, ailesine bağlı Ornella Muti'yi baştacı ederlerken, kadınlar "en güzel hemcinsleri" konusunda hayli farklı düşünüyorlardı. Çoğunluk-

Rossellini yetenekli bir manken ve sinema oyuncusu. Güzel, atak ve özgür. Ama erkeklere göre çekici değil.

Ornella Muti... Sıradan bir kişiliği, olağanüstü gözleri ve güzel bedeniyle erkeklerin çoğu için ideal kadın.

la üzerinde birleştikleri isim de İsabella Rossellini olmuştu. Kısaca kadınlar, davranışlarında bağımsız, entelektüel ve sofistike birini kendilerine örnek almışlardı.

"Her zaman kocamın yanındayım. Onun varlığı bana güç veriyor... Evliliğe inanıyorum... Kocam ve ben Katoliğiz.Çocuklarıma da Katolikliği aşılıyorum." Ornella Muti'nin, kendisiyle yapılan söyleşilerde, özel hayatına ilişkin olarak sürekli olarak vurguladıkları kısaca bunlar. Erkekleri çeken, kendisini "İtalya'nın en çok evlenilmek istenen kadını" yapan da bu özellikler. "Geleneksel kadın figürü..." diyor Marie Claire'in İtalyanca baskısının yazışleri müdürü Vera Montanari "örnek bir anne, saldırganlıktan uzak, ailesini bir arada tutmak için elinden geleni yapan bir kadın."

"Şeytan" İsabella. İsabella Rossellini ise simgelediği değerler açısından Muti'nin tam zıddı. Her şeyden önce, ünlü ve rafine bir anne ile babanın kızı, geleneksel olmayan bir çevrede doğup büyümüş. Geleneksel, aile kavramına da öteden beri ters düşmüş. Küçükken, annesi İngrid Bergman ile babası Roberto Rossellini'nin geçimsizliğini ve boşanmalarını yaşamış; büyüdüğünde de aynı olay kendisinin başından geçmiş. Ünlü yönetmen Martin Scorsese ile evlilikleri sadece bir yıl sürebilmiş. Her zaman başına buyruk davranmış, Katolik olmaktansa, gerektiğinde "şeytani kadın" olmayı tercih etmiş.

Komünist kadın senatör Gianna Schelotto, Rossellini'yi "kendinden emin, özgür, geleneksel olana karşı ve atak" olarak tanımlıyor. Ama arkasından da eklemeyi ihmal etmiyor: "Yalnız erkekler, kendinden emin kadın tipinden hoşlanmıyorlar. Kendilerini büyük bir sürprizle karşı karşıya buluyorlar. Evlendiklerinde ya da beraber yaşadıklarında hemen bırakıyorlar. Kaçış şimdilik kolay. Geleneklere bağlı kadın bulabiliyorlar. Fakat rezervler çok çabuk tükenebilir."

İtalyan feministlerin önde gelen isimlerinden Anna Del Boffino ise "Erkekler iki model kadın arasında gidip geliyorlar" diyor. "... günlük yaşamlarında çok yönlü farklı bir kadını arıyorlar. Ama iş âşık olmaya gelince basit bir kadına âşık oluveriyorlar."

Peki acaba zaman kimin lehinde işliyor? Geleceğin kadınları kimler olacak? Muti gibi püriten ahlakın temsilcisi, kocasının yanında kendini güçlü hisseden, dinine bağlı olanlar mı? Yoksa Rossellini gibi, atak, davranışlarında özgür, sofistike olanlar mı? Anna Del Boffino "Geleceğin kadını farklı bir kimlikle olacak" diyor. "...Duyarlı ve özgür olmak gibi kadınca niteliklerine, akılcı ve kararlı olmak gibi erkekçe nitelikler de ekleyecek. Kısaca söylemek gerekirse, Ornella Muti'den daha çok İsabella Rossellini'ye benzeyecek." ●

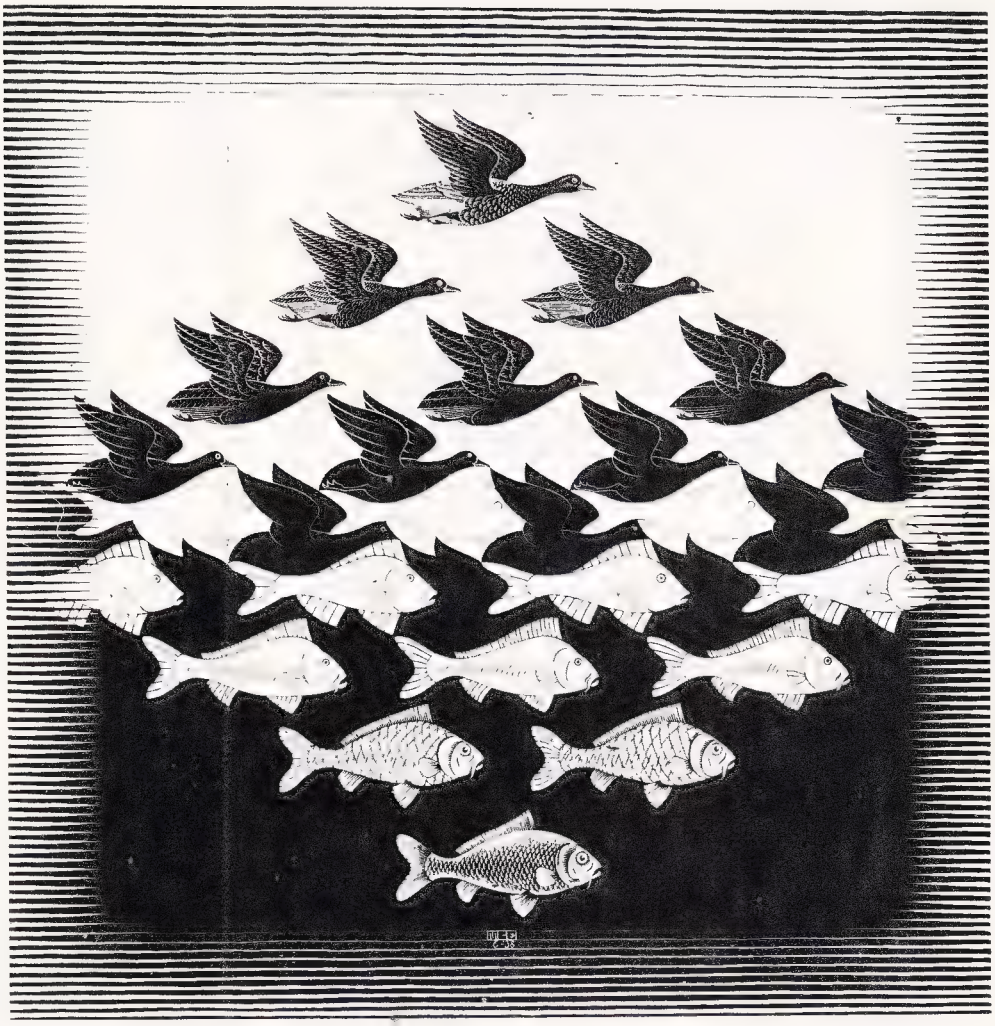

Gök ve su I, M.C. Escher, 1938.

DEĞİŞİMİ GÖRÜYOR MUSUNUZ?

Güneş Gazetesi değişiyor.

Ortaya yeni bir Güneş çıkıyor.

Siz bugünlerde Güneş alıyor musunuz,

değişimi görüyor musunuz?

Güneş'i deneyin.

GÜNEŞ

Fevkalade bir Vizon

Vizon'un bu sayısında:

Leopar, şehirde dolaştı.

Spor giyimin yaratıcıları genç bir mevsim yarattı.

Barış Manço konuştu: "Mezar taşıma 'doğru bildiğini yapardı' yazılsın."

GS bayan basketbol takımının coach'u Betsy Bailey bu yılın spor kıyafetlerini seçti.

İlk kışlıklar çıktı.

Meriç Sümen, Ali Koçman'ın bu ayki konuğu oldu.

Ayşegül Nadir'in "Dolunay Balosu"nda siyah, gümüş ve kırmızı göze çarptı.

Bu yaz neler en gözde oldu?

Raffi Portakal ve James Alabaster antika piyasasının geleceğini anlattı.

Feshane yeni bir sanat olayına sahne oldu.

Hulki Aktunç, Nazlı Eray, Doğan Hızlan, Uğur Mumcu, Sarkis Paçacı ve Ömer Uluç en son okuduklarını, dinlediklerini, izlediklerini hatırladılar.

Rüya ve İlhan Nebioğlu'nun Boğaziçi'ndeki tarihi Mocan Yalısı gezildi.

Tuğrul Şavkay "Tanrıların Yemeği Avokado"nun reçetelerini verdi.

Aziz Nesin bir öykü yazdı.

Sezer Tansuğ sergileri dolaştı.

Semih Günver içinden geldiği gibi yazdı.

İşte bunlar çok moda olurken, Ayın Haberleri ve İstanbul Rehberi ile fevkalade bir sonbahar başladı.

HEYECANLI, PERFEKSİYONİST, UÇUK: MÜJDE AR

Kuraldışı olsa da...

"Vallahi bu işler çok karışık işler, ben kendimce şöyle bir yol buldum, canım neyi istiyorsa, ne hoşuma gidiyorsa onu yapıyorum..."

"Kural dışı olsa da?"

"Kural dışı olsa da..."

Türk Sineması'nın "kadın gibi kadın" oyuncusu Müjde Ar'ın canı bir yıldır film çevirmek istemiyor. Önüne gelen senaryolar çekmiyor onu. 35 yaşına gelip de "film gibi film yapamamak" çok dokunuyor ona bugünlerde. Sinema en büyük tutkusu. "Geberinceye kadar sinema" diyor, kameranın karşısında "Hıyyk" diyebilmeyi düşlüyor.

Mükemmelin peşinde. Müjde, filmsiz geçen günlerini, beş metrekarelik odasına ve kitaplarına vakfetmiş. "Emin adımlarla sıkı bir şizofreniye doğru yürüyorum galiba" diyor gülerek. Gülüşü "sıkı bir karamsar" olduğu izlenimini silse de, o kendini tek kelime ile "Çatlak" diye tanımlıyor. ▶

BÜYÜK EV NEFRETİ

"Tek kavga etmediğim dostum kitaplar" diyor Müjde. Onlarla saatlerce gürültüsüz beraberliğini sürdürüyor. Evin içinde pek sık karşılaşmazlarsa Özdemiroğlu ile de sakin görüşmeleri olabiliyor. Müjde yalnızlığa tutkun. 35 metrekarelik bir ev düşlerinde. Hiç temizlenmeyecek, hiç yemek pişmeyecek, hiç telefonu çalmayacak bir ev... Ya da otel odası...

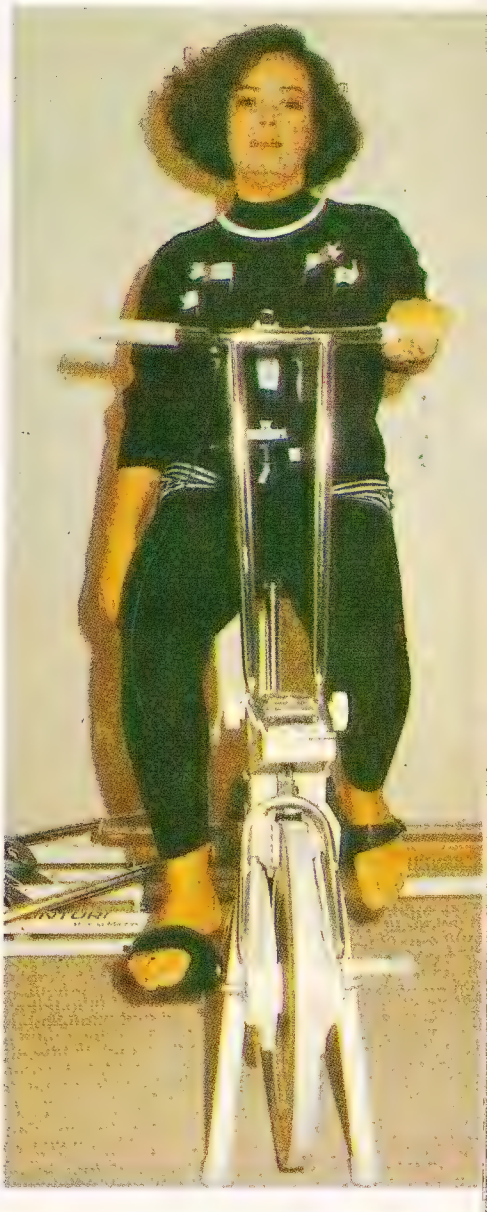

SEVİYOR... SEVMİYOR...

- Politikayı sevmiyor: "İnsan 18-20'li yaşlarda politikaya bulaşmalı."
- Türkiye'de üç vakte kadar askeri darbe beklemiyor. Ama Özal'ın cumhurbaşkanı olmasını istemiyor. Adayı Mümtaz Soysal.
- Kafka'yı, Dostoyevski'yi, Behçet Necatigil'i çok seviyor. (Ama bu liste zamana ve zemine göre oldukça uzayabiliyor.)
- Okumaya tutkun. Bir hamlede 20 kitaba birden başlıyor. Son büyük aşkını Brecht'in Halkın Ekmeği ile yaşıyor.
- Telefonla konuşmaktan, televizyon seyretmekten ve de entel barlardan nefret ediyor.
- Dünyada yaşanacak hiçbir köşe olmadığına inanıyor.
- Türk Sineması'nda en çok Nur Sürer'i beğeniyor. Ama asıl oyuncu, yazar, müzisyen Sam Shepard'a hasta: "Bir gün bir uluslararası festivalde, onu köşeye sıkıştıracağım."
- Konuşmayı çok seviyor. Küfürlü değil de "kestirmeden" konuştuğunu söylüyor. Her şeyin adı, sanı varken neden dolambaçlı yollara başvurup, kullandığı kelime sayısını azaltsın ki!

MÜJDE'NİN BİR GÜNÜ

Müjde, bugünlerde evde... Gün ağarırken kalkıyor. Önce spor. Ya Boğaz'da koşuyor ya da evde bisiklete biniyor. Sonra yakın dostları Sezen Aksu, Şener Şen ya da Selim İleri ile görüşüyor. Film çevirmeyi düşünmüyor. Sahne mi? Aralık ayına dek yaşayacak parası var!

Karamsarlığı zamanla yarışından kaynaklanıyor. Arayış, yaşamına damga vurmuş: "Hastalık derecesinde perfeksiyonistim." Aramaktan sıkılmıyor: "Mükemmel, çok güçlü bir şey. Ancak böyle güçlü bir şeyin peşinde olunca yaşam çekilir oluyor."

Kural dışı olmak, en iyinin peşinde koşmak onu agressif yapmıyor mu?

"Evet, çok sinirli olduğumu söylüyorlar. Hatta yakınlarım şeker tahlili yaptırmamı öneriyor. Ama ben bu halimin şekerden falan olduğunu sanmıyorum. Ben durup dururken Müjde olmadım. Bunun sebeplerinden biri de Aysel, annem. İşte o mükemmele yakın kişilerden biri. Kendimi bildim bileli zaman kavramını yerleştirdi beynime. Zamanı önemsediğinizde de huysuz, hırçın sinirli oluyorsunuz." Eşyalara yazık! Sık sık hırsını onlardan alıyor da...

Sinema, Aysel ve Atilla. On yıldır birlikte olduğu Atilla Özdemiroğlu bir başka tutkusu. "O benden daha da yükseklerde" diyor Özdemiroğlu'nun uçukluğunu kastederek. Cinsel kışkırtıcılığı böylesi ön plana çıkmış bir kadın bir gecelik aşklara hiç mi pas vermiyor?

"Allah! Nerede, bir gecelik aşk var mı?" diye kahkahalar atıyor: "Ben bir erkekle sevişirsem, hep onun yanında kalırım. Benim bir gecelik aşkım, en azından beş yıllık bir ilişkiye dönüşür. Onun için ilk gecelerden çok korkuyorum. Çünkü işin boku çıkıyor." Özdemiroğlu, Müjde'den bin beter, o her yattığı kadına evlenme teklif ediyormuş. Müjde'ye de öyle olmuş o da on yıldır düşünüyor. Çevredeki erkeklerin, "Vah zavallı Atilla! Müjde kimbilir kaç erkekle?" bakışlarını da hiç önemsemiyor. "Ne yapalım benim tipim bozuk!" diyor tatlı bir alaycılıkla ●

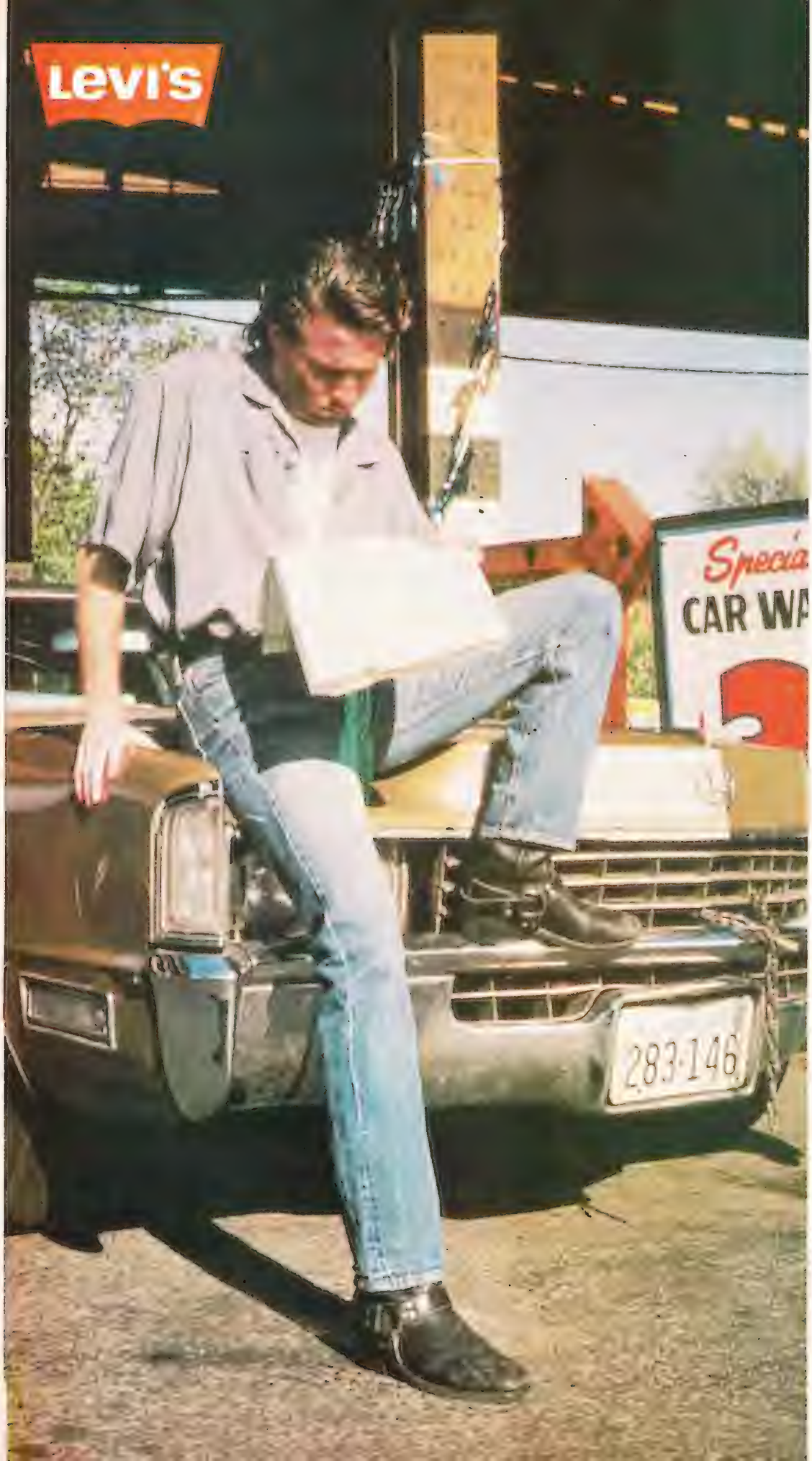

İSTANBUL

ATAKÖY GALLERİA
Sahil Yolu
34750

NİŞANTAŞI
Valikonağı Cad.
Kodaman Sok. No:2

ETİLER
Nispetiye Cad. No:11

ERENKÖY
Bağdat Cad. No:314

ŞAŞKINBAKKAL
Bağdat Cad. No:341/11

BAHARİYE
Bahariye Cad. No:68/28

ANKARA

KAVAKLIDERE
Tunalı Hilmi Cad.
No:98/39

KIZILAY
Atatürk Cad. No: 97-101

ÇANKAYA
Atakule, Zübeyde Hanım Meydanı
No: 1/425 Kat:4

İZMİR

ALSANCAK
Mustafa Bey Cad.
14/10

KARŞIYAKA
Yalı Cad. No:234/B

BURSA

Atatürk Cad. No:62/E

ADANA

Gazi Paşa Bulvarı,No:16

MERSİN

Atatürk Cad. Adil Kamun İş Hanı

ANTALYA

Kazım Özalp Cad. No:5/A

İZMİT

Fethiye Cad. Karagöz İş Hanı
No:39

ALANYA

Keykubat Cad. No:69/27

BODRUM

Cumhuriyet Cad. No:40

FETHİYE

Çarşı Cad. Belediye İş Hanı Karşısı

KUŞADASI

Yalı Cad. No:17

KEMER

Liman Cad. No:23

ŞAİR, ÇEVRECİ, SPORCU: MEHMET KEÇECİLER

'Başbakan olursam şişmanlamam'

Şimdilik kanat lideri. ANAP'ın eğilimler yelpazesinde muhafazakârların başını çekiyor. Politik düşünce ve etkinlikleri kimi dillerde "peçe" ve "takunya" aksesuarlarıyla sembollendiriliyor. Takunyayla pratikte bir ilişkisi yok... Mehmet Keçeciler, Konya milletvekili; Özal'ın alternatifi...

"Size takunyalı diyorlar, tahtanın kir tutmadığı söylendiğine göre, yararlı bir araç diyebilir miyiz, siz kullanıyor musunuz?" sorusunu temkinli, politik, kaygısız yanıtlıyor. "Şimdiye kadar hiç takunya kullanmadım. Yararlı olduğunu bilmiyordum. İlk defa duyuyorum. Takunyayı o kadar methettiniz ki, sonunda beni takunyalı yapacaksınız..."

Hafıza-i beşer. Mehmet Keçeciler'in büyük dedesi Konya "keçeciler loncası"nın başkanıymış, yani soyadın kaynağında gerçekten "keçe" var. Keçe menşeli seceresine ilişkin de şu bilgileri veriyor; "Konya'daki Üçler Mezarlığı'nda aşağı yukarı beş-altı tane dedem yatıyor. Bu dedelerimin hepsi keçeci esnafıymış, keçe imal edermiş. Daha sonraki dedem işi büyütmüş,değirmenciliğe başlamış..."

Keçecilik ve değirmencilikle hiç bir zaman ilgisi olmadı. Üniversite giriş imtihanlarına geciktiği için Konya İslam Enstitüsü'nden mezun oldu. Siyasal bilgiler okudu, Fransa'da gurbetçi öğrenci yılları... Fransız kültürünün etkisi hâlâ sürüyor, Le Monde ve Orient Express okuyor. Şair... Şair kişiliğini biraz mahcup anlatıyor. "Çok gençken yazmıştım. 1964-65 yıllarıydı. Daha sonraki yıllarda yayınlandı." Belleğinde iddialı. Guinnes Rekorlar Kitabı'na girer mi bilinmez, ama başladığı zaman tamı tamına üç bin beyit ezbere okuyabildiğini söylüyor.

Zor şeylere talip. Örneğin başbakanlık gibi. "Türkiye'de şu an en zor şey nedir, diye sorsanız, başbakanlıktır derim " diyor. Ekliyor, "İnsanlar kendi istekleriyle zorluğa talip olmaz, kolaylığa talip olurlar. Ama bazı şartlar, insanları belirli şeylere zorlar. Her şeyden önce Türk insanını tanımak, sevmek lazım. Belli yerlere gelmek lazım, belli imkânlardan geçmek lazım. Ve tabii bir siyasi partinin başında olmak lazım. Ve o siyasi partinin iktidar partisi olması lazım."

Başbakanlık formu... Bir zamanların sıkı bir 5-10 bin metre koşucusu, zor geçilirmiş. Şimdi iki türlü koşuyor. Biri Oran ormanla-

KEÇECİLER DİREKSİYONDA

Keçeciler bir akraba evliliği yapmış ve teyzesinin kızı Nahide Hanım'la evlenmiş. Ailenin reisi. Nahide Hanım için varsa yoksa çocukları Ayşegül, Zeynep, Tuğra ve en küçük Murat... Mehmet Bey, politikada direksiyona geçmek isterken, eşi hiç yanında görünmüyor, çünkü protokolden hoşlanmıyor. Ama form tutmak için Oran ormanlarında birlikte koşuyorlar. ..

PAZARLIK YAPARSA

Keçeciler, her hafta filesini alıp Ayrancı pazarına çıkıyor. Fiyatları yüksek bulup, pazarlığa kalkışınca da "Bu zamları siz yaptınız" çıkışmalarıyla karşılaşıyor. Nahide Hanım'ın ev işlerinde yardımcısı var, bir de otomatik çamaşır ve bulaşık makinesi... Ona da arada bir yemek pişirmek ve çiçekleri sulamak düşüyor, çocuklardan artan vaktinde.

KEÇECİLER'İN SÖZ ALBÜMÜNDEN

• "Turgut, Korkut, Bozkurt; bu isimler bir tarih şuurunun ifadesidir..."
• "Sosyal demokratlar, sağa doğru giden gemide, sola doğru koşuşan zavallılardır..."
• "Avrupa ile temastan kaçınmayalım, bundan korkmayalım. Hak gelince batıl zail olur. Biz onlara örnek olalım, İslam'a döndürmek için uğraşalım."
• "Onlar üniversitelere alınıyor. Alırsın içeriye öyle bir eğitim verirsin ki, bir süre sonra punk'çılığından vazgeçer..."
• "Benim bulunduğum yer, işte bu işgal ettiğim koltuk, ikinci adam koltuğudur..."
• "Kadın-erkek eşitliğine inanan bir politikacıyım. Ama hep böyle kadın hakları filan dendikçe, kadının eksikliği ortaya çıkar. Eşitlikten emin isek bu tür cereyanlara kapılmamak gerekir."

rında formda kalabilmek, diğeri başbakanlık için. Aslında ikisi arasında bir bağ var. "Kilolu başbakanlarımız oldu. Demirel gibi, Özal gibi. Bu başbakanlığın icabı mıdır, sizin böyle bir niyetiniz var mı?" sorusuna verdiği yanıtta bu bağı da açıkladı. "Oturarak çalışan insanlar ister istemez formlarını zaman içinde kaybediyorlar. Başbakanlık oturarak görev yapmayı icap ettirdiği için, böyle oluyor. Seyahat bile etse yine oturuyor. Sonra birtakım ikramlarla karşılaşıyor, reddedemiyor. Reddetse tuhaf anlaşılıyor. Bunun için kilosunu muhafaza edemiyor. Ama ben formumu korumak isterim, şişmanlamamaya gayret ederim..."

Yeşilci. Dini "manada" değil, ekolojist yeşilci. Yeşillere ANAP'ın muhafazakâr penceresinden şöyle bakıyor. "Yeşillerin çabalarını gayet olumlu buluyorum. Çevreyi korumamız lazım. Bizden sonraki nesillere doğal dengesini bozmadan teslim etmeliyiz. Bütün idarecilere, çevrenin korunması için gösterilen gayretlere yardımcı olmalarını telkin ediyorum..."

Keçeciler başbakan olursa birçok sorunu olacak. Bir de "Küçük Mehmet" sorunu olabilir mi? "Hayır ben o tür ifadeleri hayatım boyunca hiç kullanmadım. Onun için böyle bir sorunum olmayacaktır" diyor...

Güler ÖZTÜRK

Bu sonbahar-kış
Penyelux giyilecek
Angora, Shetland, Lambswool... %100 yün...
Modeller ve renkler İtalya'dan...
penyelux
Merkez: Penyelux Hasan Güreł Kombine Tekstil İşletmeleri AŞ, Mezbaha Yolu 24, Sefaköy İstanbul Tel: (1) 598 98 80 Toptan Satış Mağazalarımız: ▸ İstanbul: Osmanbey, Şair Nigâr Caddesi 60 Tel: (1) 133 06 48 Sultanhamam, Çakmakçılar Yokuşu 93-95 Tel: (1) 522 92 44 ▸ İzmir: Mimar Kemalettin Caddesi 124, Çankaya Tel: (51) 14 40 44 ▸ Ankara: Necatibey Caddesi, Hanımeli Sokak 33/A, Sıhhıye Tel: (4) 229 79 13 ▸ Adana: Reşatbey Mahallesi, Cumhuriyet Caddesi 40 Tel: (71) 17 30 39 ▸ Antalya: Elmalı Mahallesi, 7. Sokak Tel: (31) 17 10 60

GENÇ "MUHARRİR" İŞADAMI
MEHMET ALİ ILICAK

"Süleyman Bey benim için halefim diyor"

Babasının gölgesinde Mali, babasının fotoğrafından ilham alarak yazıyor...

Arkadaşları ona Mali diyor. Mehmet Ali'nin şifreli bitişik hali. Tercüman'ın birinci sayfasından anonslu köşe yazıları yazıyor. Milliyetçi... "Bir gün, 'elinde fırsat varken neden bir şeyler yazmadın?' diye sorarlarsa" kaygısıyla, "vatan, millet için" yazıyor. Kemal ve Nazlı Ilıcak'ın oğlu. Özal J.R.'la (Efe) dost, birlikte büyümüş, birlikte oynamışlar. "Efe çok modern bir gençtir. Kişisel olarak hiçbir şeyim yok. Ama çizgilerimiz ayrı" sözleriyle bugünkü ilişkinin düzeyini açıklıyor. Mali otoriter. İşadamı adayı... Odası ve sekreteri var. Bir de gazetesi. Elinde siyah oltu taşı vakur tespih. Terbiyeli sallıyor. Babasının oğlu köşe yazıyor. Mali, arabasıyla çevre yolunda seyir halindeyken aklına Bulgar zulmü geliyor. İşte köşesinin o günkü konusu. Politikaya körpe bir endişeyle bakıyor. Endişesi "Bu yaşta hükümeti tenkit etmek olmaz. Neyin doğru, neyin yanlış olduğunu nereden bileceğiz? İçimden geçeni genç bir usülle kâğıda döküyorum" sözlerinden belli.

Telvedeki gelecek... Aşk çetelesinde yabancı uyruklu sayısı fazla Mali'nin. Tabii İngiltere'de okumanın bir nedeni bu. "Yabancılarla zaten ne olur, hepsi kısa ömürlüydü" diyor. Hayatı daha ciddi bulduğu için şimdilik kaydıyla aşka ara verdiğini söylüyor. Falında politikacı olacaksın çıkıyor Mali'nin.

Markası İngiliz, Londra'da baktırmış. Süleyman Demirel de falcıyla aynı kanıda. Mali "Baba"nın sözlerini aktarıyor.

"Süleyman Bey herkese 'Halefim' diyor. Yarının başbakanı olacak diyor. Politika yapmak şimdi çok zor. Kendi işinizin kazancı da kaybı da sizedir. Politika öyle değil. Süleyman Bey'i görüyorsunuz. Kaç yaşına gelmiş, kaç badire atlatmış. Hâlâ ayakta duruyor."

Mali büyüyünce ne olacak? Şimdilik baş muharrir adayı, işadamı adayı...

Bir de başbakan ●

SEÇKİN KOKTEYLLERİN KONUKLARINDAN

Mehmet Ali Ilıcak seçkin kokteyllerin konuklarından. Kimilerine kız kardeşi Aslı da katılıyor. Ünlü işadamlarının, Türkiye'nin ünlü politikacılarının katıldığı davetlerde o da yerini buluyor. Mali'nin yazlık mekânlarından biri Antalya Mediterraine Clup. Yaz güneşi altında muzip arkadaş grubuyla muzip günler yaşanıyor.

"Bursalı" tartışması

Başbakan Turgut Ozal, meclis kürsüsünden Dışişleri eski Bakanı için "Bursalı ya..." deyince kıyamet koptu. Muhalefet de, basın da Özal'ın sözlerinin "cinsel" bir içerik taşıdığını iddia ederken, Ozal "Ben Bursa milletvekili olduğunu kastettim" diyerek sözlerini savunuyordu. Peki ya Bursa kentini üne kavuşturan Zeki Müren bu tartışmayı nasıl yorumluyordu? Özal'ın "o" anlamda espri yapmayacağına inanan Müren, **Nokta**'ya şöyle diyordu:

"Sayın Çağlayangil uzun yıllar Bursa Valiliği görevinde bulundu. Bursa'ya hizmetleri çoktur. Herhalde sayın Özal bunu kastetmiştir. Olayı olumsuz yönden düşünmedim. Çünkü Celal Bayar Bursa'nın Umurbey köyündendir, eşi gelmez üstat karikatürist Cemal Nadir Bursalıdır, benim için en büyük sanatçı Müzeyyen Senar Bursalıdır, branşında sevdiğim sanatçı Yıldırım Gürses Bursalıdır. Ben, nacizane Bursa'lıyım. Bu, halk arasında espri olarak kullanilan ikinci anlam taşıyorsa ona karışamam. Her şehirden sanatçı ruhlu insan da çıkar, demirci de çıkar, kömürcü de çıkar, çok sert yapıda insan da çıkar..."

Turgut Özal ne dedi?

Zeki Müren "Bursalı"yı yorumladı

Gülriz Sururi ve Meral Öztekin çekimler sırasında

Kaldırım Serçesi'nin azizliği

Televizyonun beğenilen dizisi 'Kaldırım Serçesi' oyuncularından birine unutamayacağı bir şey kazandırıyordu. Yeni bir burun... Çekimleri Anadolu Üniversitesi'nde tamamlanan Edith Piaf'ın yaşamını anlatan müzikalin bir sahnesinde Meral Öztekin, Gülriz Sururi'nin de destekleriyle yeni bir buruna kavuşuyordu. Yeni burnun bir anlamdaki sorumlusu Sururi olayı şöyle anlattı:

"Bir sahnede ben şarkı söyleyip kulise gidecektim. Çekim başladı. Şarkımı bitirip geri geri kulise giderken rol icabı Meral bana sarılacaktı ama olmadı. Ben başımı sahnenin tahtasına çarptım, arkasından Meral burnunu benim kafama çarptı. Meral'in burnu birkaç yerinden çatladı, hemen ameliyata alındı. Aslında bu ameliyat hoş bir netice verdi. Çünkü, yeni burnu çok daha güzel oldu..."

Mesela!

"Gelin ata bindi, ya nasip dedi."

HÜLYA AVŞAR
Film ve ses sanatçısı

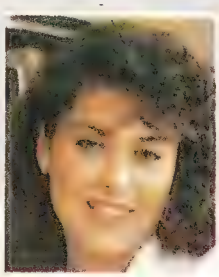

"Siz bizi DYP ile karıştırmayın. Yani dinozorlar partisi değil ki bu, ya ölsünler, ya da diğerlerine kadro açılsın..."

GÜNEŞ TANER
Devlet Bakanı

"21'inci yüzyıl Batı yarımküresinde Türk yüzyılı olacaktır."

KAMRAN İNAN
Devlet Bakanı

Çiçek Pasajı işgali

Yasadışı örgüt üyesi değildiler... Protesto ettikleri herhangi bir şey de yoktu. Gerçi bir polis kordonu altındaydılar ama bu onları korumak içindi. Taksim'den Çiçek Pasajı'na kadar pervasızca yürüdüler...

Herkesin şaşkın bakışları arasında gerçekleşen bu olay aslında İstanbul Bienali cercevesinde gerçekleşen bir etkinliğin çakırkeyif uzantısıydı... Vitali Hakko, Vakko Sanat Galerisi'nde açılan sergiye gelen konuklarını Çiçek Pasajı'na davet etmişti. "Beyoğlu'nu seviyorum" kokartlarıyla Çiçek Pasajı'nı dolduran ünlüler, o gece pasaja alınmayan müdavimlerin şaşkın bakışları ve Gönül Yazar'ın esprileriyle neşeli bir gece geçirdiler. Madam Anait'in akordeonu, midye tava, kokoreç Arnavut ciğeri ile Çiçek Pasajı'nın havasına girmekte gecikmediler. Ama bir eksik vardı yine o gecede. Tansiyon ölçenler, numaralı gözlük satanlar ve diğerleri...

Gönül Yazar "Beyoğlu'nu Seviyorum" gecesinin assolistiydi

"Hayatımın en kurak yazını yaşadım. Çünkü tek bir skandal bile yaratamadım. Umutlarım gelecek yaza kaldı."

AYNUR AYDAN
Bakan düşüren kadın

"Özal aday olmazsa bizde büyük bir moral çöküntüsü olacak. Diğerlerinde ise bir zafer havası yaratacaktır."

EYÜP AŞIK ANAP
Trabzon Milletvekili

Baykal neden etkileyici?

Erkekçe Dergisi'nin geleneksel "Ülkenin En Etkileyici Erkek"i anketine katılan 100 ünlü Türk kadını Mehmet Ali Birand'ı dördüncü kez en etkileyici erkek seçti. Anketin en çarpıcı sonuçlarından biri de ikincilik koltuğuna SHP Genel Sekreteri Deniz Baykal'ın oturmasıydı. Baykal, etkileyiciliğinin hızla yükselmesini neye borçluydu?

"Terzinin fazla kilolarımı gizlemekteki üstünlüğüne... Jüri üyesi, ülkenin en seçkin 100 kadını arasında beni yakından tanıyan kimsenin bulunmamasına, biraz daha ciddi olmak gerekiyorsa, elektronik ekran hipnozuna yada sosyal demokrasinin dayanılmaz çekiciliğine." diye yanıtlıyordu Baykal bu sorumuzu.

Baykal'ın en yakın siyasi rakibi ise 5. sıradaki Bülent Ecevit'ti. SHP Genel Başkanı Erdal İnönü ise 18. sırada epey geriden izliyordu rakiplerini. Baykal, Ecevit ve İnönü ile etkileyicilik rekabetini şöyle değerlendirdi:

"Yıllarca sayın Ecevit ile rekabet ilişkisi içinde değerlendirilmeye artık alıştım. Bu alanda, benim de, sanıyorum sayın Ecevit'in de bir iddiası yoktur. Çekicilik alanında rekabeti sürdürsek de Türkiye'yi çekip çevirme işinde dayanışmaya girsek diye düşünüyorum. Genel başkanımızın demokrasi anlayışı karşısında ise bu durum bir sorun yaratmaz. Gelecek yıl yardımcılarımızdan birinin beni geçmemesi koşuluyla benim de bu duruma bir itirazım yoktur."

Baykal, espirili yanıtlarından sonra asıl değerlendirmesini şöyle yaptı:

"Çok onurlandım. Kadınlar toplumumuzun duyarlı vicdanı. Bu değerlendirme kişiliğimin ötesinde kadınlarımızın demokrasiye ve sosyal adalete bir selamı gibi geldi bana."

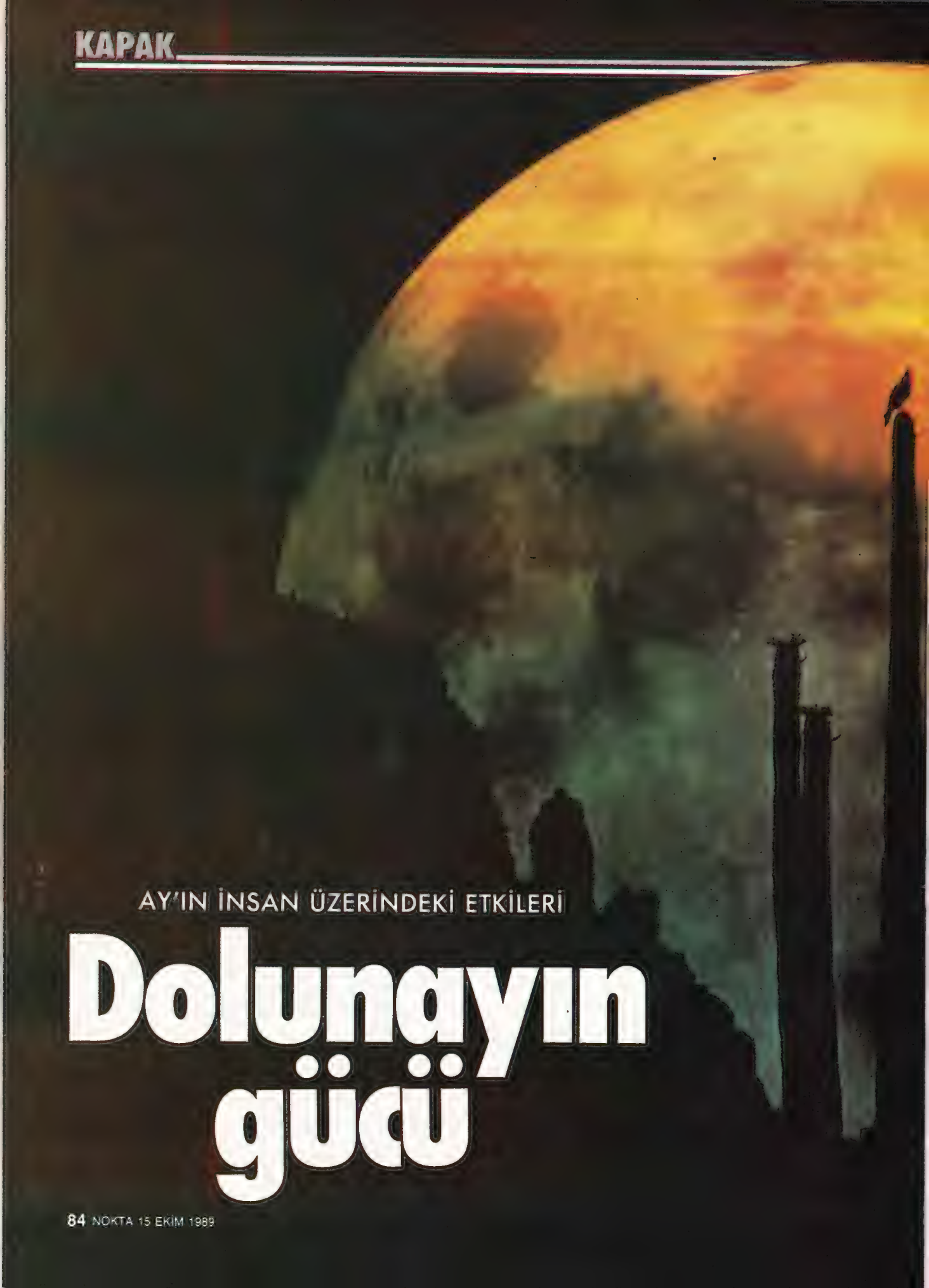

AY'IN İNSAN ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Dolunayın gücü

Ay'ın belirli dönemlerinde tohumların daha çabuk cimlendiği, bitkilerin daha çabuk büyüdüğü; hayvanların ve insanların huzursuz oldukları; şiddetin, saldırının arttığı; cinayet, intihar oranlarının, trafik kazalarının çoğaldığı doğru mu? Suların derinliklerinde yaşıyan bazı canlıların çiftleşmesi ile dolunayın bir alakası olabilir mi? Ya insanların... Psikolojik ve zihinsel yapılarının değişiminde dolunayın etkisi ne? İnsan beyninin sınırlarını zorlayacak soruların ardı arkası kesilmiyor. Nokta muhabirleri kuşkuyla başladıkları araştırmalardan şaşırtıcı sonuçlar aldılar. Birçok hastanenin psikiyatristleriyle, kronobiologlarıyla, hastalarıyla görüştüler; acil servisteki yetkililerden, ambulans şoförlerine; sokaktaki insandan, astrologlara; astronomlardan emniyet müdürlüğü yetkililerine kadar birçok insanla konuştular. Sonuç: Dolunay bizi sandığımızdan da fazla etkiliyor.

"38 yaşında bir kadın, 11 yaşından beri çektiği başağrıları son üç yılda çok arttı. Süreleri 24 saat ile 48 saat arasında değişiyor. Ön belirtileri yok. Ağrı kesiciler kimi zaman işe yarıyor, kimi zaman ya- ▶

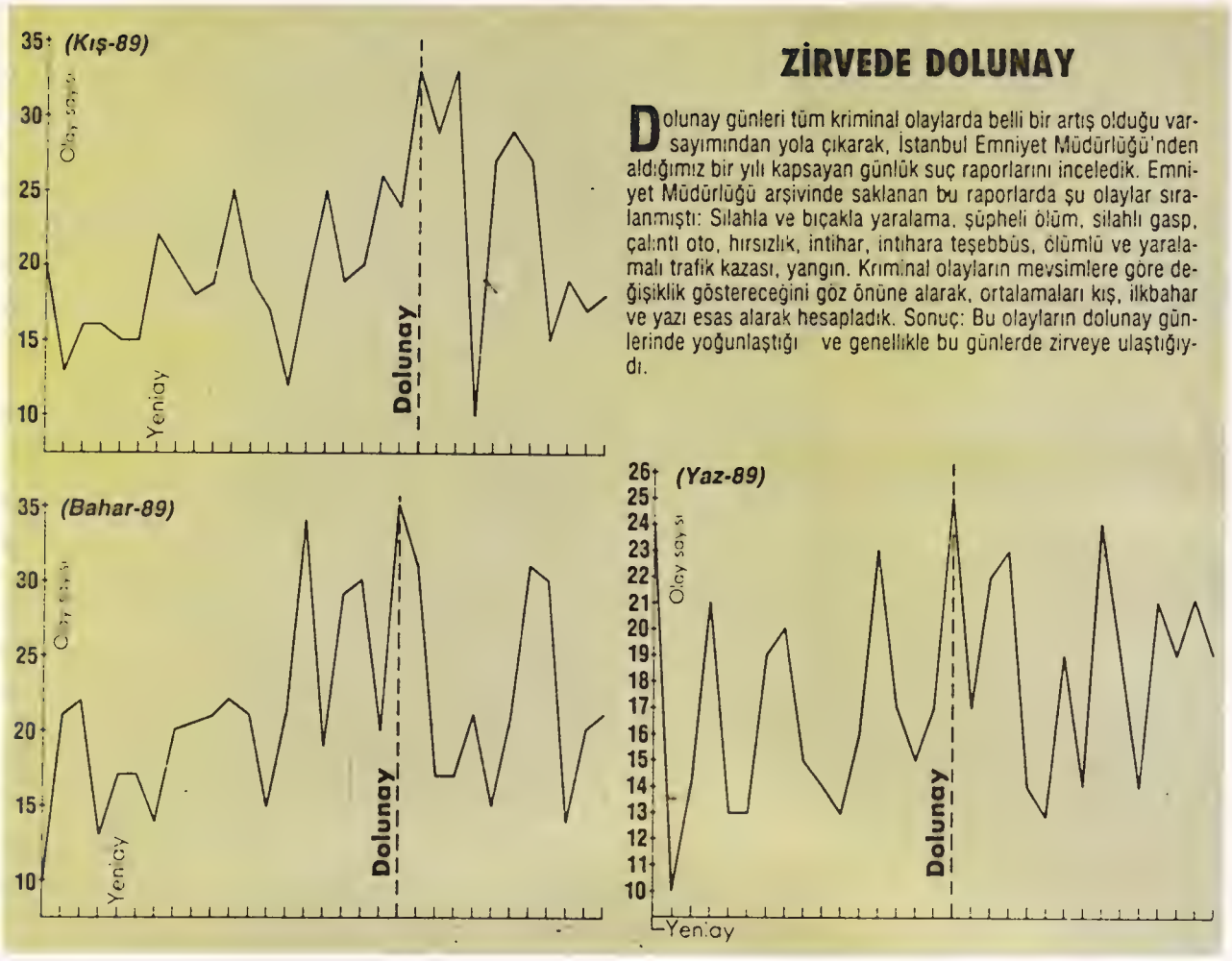

ZİRVEDE DOLUNAY

Dolunay günleri tüm kriminal olaylarda belli bir artış olduğu varsayımından yola çıkarak, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden aldığımız bir yılı kapsayan günlük suç raporlarını inceledik. Emniyet Müdürlüğü arşivinde saklanan bu raporlarda şu olaylar sıralanmıştı: Silahla ve bıçakla yaralama, şüpheli ölüm, silahlı gasp, çalıntı oto, hırsızlık, intihar, intihara teşebbüs, ölümlü ve yaralamalı trafik kazası, yangın. Kriminal olayların mevsimlere göre değişiklik göstereceğini göz önüne alarak, ortalamaları kış, ilkbahar ve yazı esas alarak hesapladık. Sonuç: Bu olayların dolunay günlerinde yoğunlaştığı ve genellikle bu günlerde zirveye ulaştığıydı.

ramıyor. Âdet öncesi dönemde sancıları daha bir artıyor. Buraya kadar adi bir migren vakası gibi... Fakat her dolunayda düzenli olarak görülüyor bu baş ağrıları. Bu ağrıya bulantı, kusma da ekleniyor. Karakterinde önemli değişiklikler olabiliyor. İki ruhlu bir karakter gösteriyor. Çok sevdiği bir insandan nefret eder hale geliyor. Kronik depresyon gözleniyor. Yalnız dolunay zamanlarında giderek artan bir saldırganlık gözleniyor. Aşırı şüpheci. Simetromanisi var, düzensizliğe tahammül edemiyor. Ve yine çoğunlukla dolunayda ortaya çıkan öfke patlamaları var. Çevresindekilere dolunayda baş ağrılarının yoğunlaştığını söylediğinde, 'Hımmmm tırnakların ve dişlerin de uzuyor mu?' sorusuyla karşılaşıyor. Oysa o, tipik bir dolunay migrenini yaşıyor." Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğretim görevlilerinden Dr. Kerem Doksat yaygın olarak "Dolunay Çılgınlığı" olarak adlandırılan ve halen tedavisi süren vakalardan birini bu cümlelerle özetliyor.

Söz, dolunaydan açıldığında Paulo ve Vittorio Taviani kardeşlerin olağanüstü filmi, Kaos'u hatırlamamak mümkün mü? Maviyle gri arasında donuk bir aydınlıkta, alabildiğine uzayıp giden bir bozkırın ortasında çılgınca, karşı konulmaz bir öfkeyle sarıldığı ağacı silkeleyen, uluyan, o yara-bere içindeki sakallı adamın görüntüsü nasıl unutulabilir ki? Bu bir fantezi mi, yoksa seyrek rastlanmakla birlikte gerçek bir çılgınlık türü mü? Günümüzde Ay'ın etkileri bir tür soytarılık olarak algılanıyor, oysa sıradan insanlar, sokaktakiler de dolunaydan bir şekilde etkileniyorlar. Çıldırmasalar bile...

İşte bir örnek; tiyatro sanatçısı Deniz Türkali, "Dolunaydan feci etkileniyorum. Uykum kaçıyor, saldırganlaşıyorum. Çocukluğumdan beri etkileniyorum dolunaydan. Ama seviyorum da onu " diyor.

★ ★ ★

Ve sadece dolunayın gücünden etkilenenler değil, bir de ona inananlar var. Türkiye'de de... Fizikçi ve Astrolog Haluk Akçam tam dolunay gecelerinde gerçekleştirilen bir "Ay Ayini"ni şu sözlerle anlatıyor: "Kare şeklinde boş bir odada toplanılıyor. Odadakiler istişare yoluyla, tabiat güçlerini kabullenebilenler arasından belli bir hiyerarşi ile gruba seçilenler. Yarımay şeklinde, kare biçimindeki bir sehpanın etrafına oturuyorlar. Odada ay ışığı dışında sadece mum ışığı bulunuyor. Vokal ağırlıklı klasik müzik, ayın kokusu yasemin, ayın madeni gümüş ve ayrıca kristal, inci aksesuarlar, bazı muska ve tılsımlar da transı kolaylaştırmak için kullanılabilir. Mısır Piramitleri'ne benzer bir cisim, kare sehpanın üzerine konuyor. Bu piramitin içinde alüminyum bir plaka var. Konsantrasyonun doruk noktasında bu plaka dönmeye başlar. Bu aşamada seansa katılanlar kendi üzerlerinde tam anlamıyla hâkimiyet kurmuşlardır. Özel bir amaçla başkalarını da etkilemeleri mümkündür." Peki nasıl? "Dolunay psişik bir akümülatörden farksızdır. Grup üyeleri için korkunç bir

zihinsel hızlandırıcıdır'' sözleriyle yanıtlıyor bu soruyu Haluk Akçam.

★★★

Tüm bunlar psikiyatristlerin, sokaktaki insanın ve ''Ay Müminleri''nin dolunayın gücüne işaret eden tanıkları. Peki bu örnekler bir istisna mı, yoksa yaygın bir etkilenmenin rastgele temsilcileri mi? Araştırmacılar Gerald N. Weiskott Teksas Eyalet Akıl Hastanelerine başvuruları, Sheldon Backman New York Akıl Hastalıkları Merkezi'nde 1 yıl boyunca gerçekleştirilen başvuruları incelediklerinde şu sonuçla karşılaşmışlardı: Dolunay günlerinde diğer günlere oranla ciddi bir başvuru artışı olmaktadır.

Ya şiddet, saldırı, cinayetler... Dolunayın insanları aşırı tepkilere yönelttiğini ortaya koyan pek çok uluslararası araştırma var. İşte bunlardan biri British Medical Journal'ın 289. sayısında yayınlanan C.P. Thakur ve D. Sharma'nın araştırmaları: Kırsal, endüstriyel ve büyük şehirlerden seçilmiş üç polis merkezinin 1978-82 yılları arasında bildirdikleri tüm cinayetler incelendiğinde, dolunay gecelerinin tüm ortalamaların üzerinde şiddete sahne olduğu gözükmektedir.

''O'' gecelerde bazı insanların etkilendikleri, hatta ''baş ağrı''larının ▶

Yasemin Boran, Ay'ın gücünden insanların yararlanabileceklerini söylüyor.

SÖYLEŞİ / YASEMİN BORAN

'Bir ışık topu'

Bir gazetede astrolog olarak çalışan Yasemin Boran, dileyen herkesin dolunayın etkilerini kendi üzerinde odaklayıp, istediği konuya kanalize edebileceğini belirtiyor. Boran, **Nokta'**ya, *dolunayla bütünleşmek için yapılacak çalışmanın koşullarını anlattı.*

**"Sabahtan itibaren kendinizi akşam yapacağınız çalışmaya hazırlamalısınız. Hafif, sebze ve meyvelerden oluşan bir akşam yemeğinden sonra, duş alıp üzerinize rahat bir kıyafet giyin. Çalışma yapacağınız odadan dolunay gözüküyorsa, perdeleri açıp ışığı kapatın. Dolunayı göremiyorsanız bir mum yakın. En rahat şekilde oturup, gözlerinizi kapatın. Zihninizi boşaltıp, derin nefes alarak gevşemeye çalışın. Zihniniz tamamen boşaldıktan sonra dolunaya bakın. Dolunayı göremeyecek bir pozisyondaysanız, mumun alevine bakarak zihninizde dolunayı canlandırmanız gerekiyor. Dolunaydan gelen ışınların yayılarak arttığını ve Ay'ın etkileriyle bütünleştiğinizi hayal edin. Bu etkilerin bir ışık şeraresi halinde vücudunuzda dolaştığını hissedin. Sonra bu şerarenin alnınızın üzerinde bir ışık topu oluşturduğunu düşünün. Artık bu ışık topunu istediğiniz amaçla kullanabilirsiniz. Örneğin böbreğiniz ağrıyorsa, o ışık topunu böbreklerinizde yoğunlaştırmaya çalışın. Yeter ki amaçladığınız şeyi zihninizde tam olarak canlandırıp, onu doğru yönlendirebilin. Sonradan kendinizi çok daha rahat ve enerji dolu hissedeceksiniz.''

Bulaşık, çok şık.

Baymak'la bulaşık hem çok şık, hem çok rahat. Aslında siz hemen bir Baymak Kompakt Bulaşık Makinesi alın, kolayca taşıyıp anında kurun. Ne taşıyıcıya, ne de tesisatçıya haber verin. İşte şimdi gelsin bulaşık keyfi: Az sarfiyatlı, gürültüsüz ve en önemlisi kokusuz. Baymak'la bulaşık,biriktirmeden şipşak. Hele bir de bekârsanız Baymak Elektrowash-6 sizin için çok şık.

Baymak Kompakt Bulaşık Makinesi farklı programlarıyla bulaşığın kirlilik derecesine göre en uygun ve en ekonomik yıkamayı sağlar.

Baymak Elektrowash 6 'da bir durulama programı fazladır. Böylece deterjan ile birlikte

ortaya çıkabilecek sağlık sorunları tamamen ortadan kalkar.

Baymak Kompakt Bulaşık Makinesi bir kerede 6 kişilik takımı 45 dakikada pırıl pırıl yıkar, kupkuru sunar.

HERKES ALABİLSİN DİYE
6 AY VADELİ

baymak®
KONFORU YAŞAMAK

KOMPAKT BULAŞIK MAKİNESİ

Genel Satış : Akabe Ticaret Merkezi, Büyükdere Cad. 80/202, 80290 Mecidiyeköy/İstanbul Tel: 175 71 92 (8 hat)
Ankara Satış : Tandoğan Meydanı 4 A Ankara Tel: 222 47 89 - 223 43 25 **İzmir Satış** : Gazi Bulvarı 22 İzmir Tel: 14 55 75 - 13 53 35

arttığını söylemek başka, dolunayda insanların cinayetlere varacak ölçüde kendilerini kaybettiklerini söylemek başka? Çoğunlukla romantizmin belli başlı kaynaklarından biri olarak nitelendirilen dolunayın insanları intiharlara, cinayetlere varacak ölçüde duygusal gerilimlere sürüklediğini düşünmek mümkün mü?

Emniyetsiz geceler. "Belki" diyor İstanbul Emniyet Müdürü Hamdi Ardalı: "İstanbul'daki kriminal vakaların belirli gecelerde artmasında dolunayın etkisi olabileceğini düşünüyorum."

Düşünmek bir yana, aslında bu soruyu emniyet müdürü olmasına rağmen Hamdi Ardalı'ya sormaya gerek bile yok. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün, İç İşleri Bakanlığı'na sunulmak üzere hazırladığı "Günlük vukuat çizelgeleri"nin üç mevsimlik dokümünü yapan **Nokta** muhabirleri şöyle bir tablo elde ettiler: Kış, ilkbahar ve yaz 1989 mevsimlerinde silahlı gasptan hırsızlığa, intihardan yaralamalı trafik kazasına tüm asayiş ihlalleri dolunay öncesi ve sonrasında mevsim ortalamaları üstünde seyrediyor, tam dolunayda ise olaylar doruğa ulaşıyordu.

Peki neden? Nasıl oluyor da dolunay normal, sıradan bir yaşama sahip insanları şiddete, birbirlerine zarar verici eylemlere sürükleyebiliyor? Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Psikiyatri Bölümü'nden Prof. Dr. Adnan Ziyalar bunun nedenini şöyle açıklıyor: "Ay, merkezi sinir sisteminin cognitif dediğimiz, tanıma, ▶

SÖYLEŞİ / HALUK AKÇAM

"Ay: Kupkuru, çatlak bir obje"

*Fizikçi ve Astrolog Haluk Akçam, **Nokta**'nın Ay'ın etkileri ve bu etkilerin kullanımı hakkındaki sorularını yanıtladı.*

Nokta: Dolunayın insan üzerindeki etkilerine inanıyor musunuz?

Akçam: Elbette ki inanıyorum, inanmayanlar biraz kitap karıştırsınlar. Böyle olaylar incelenmiş, depresif karakter gösteren hastalarda dolunaylarda hezeyan artıyor. İstatistikler var.

Nokta: Türkiye'de insanlar bir araya gelip dolunayın etkilerinden faydalanmaya çalışıyorlar mı?

Akçam: Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yapılıyor bu. Üstelik bugüne mahsus bir şey değil, eskiden en ilkel kavimlerde bile yapılıyordu. Tabii şimdi kimsenin Ay'a filan taptığı yok, çünkü Ay netice itibariyle kupkuru çatlak bir obje. Fakat bilinmeyen bir âlemdeki tesirlerin gelişine vasıta olabilir. Benim şahsi kanaatim dolunay zamanı bizim bilmediğimiz bir âlemde belirli tesirlerin yoğunlaştığı ve o anda bizim birtakım şeyler yaparak bu görünmeyen âlemdeki gücü çekebilmemiz mümkün.

Nokta: Bu dediğiniz olayı gerçekleştirmek için kaç kişi olması gerekiyor ve bu insanların bir araya gelmelerindeki ortak amaç nedir?

Akçam: Altı-yedi kişi yapıyor. Hepsinin bu işi bilmesi gerekmez tabii, ama en azından prosedürü takip edebilmeleri lazım. Bir kişi idare ediyor. Ortak amaç, ulaşılması hedeflenen amaçlar, en önemlisi şuurluluk halinin artması, yani kişi ne zaman, ne yaptığını, niye yaptığını iyi bilmeli.

Nokta: Peki bu altı kişi bir araya geldi, ne yapıyorlar?

Akçam: Bir araya geldiklerinde kendilerini bu konuya yönelterek uygun bir mizansen yaratıyorlar. Belirli odalara birtakım objeler, resimler, renklerle bezenmiş geometrik şekiller konuluyor. Karanlık olması şart değil, ama özel bir yer lazım. Oturma odasında olmaz mesela.

Nokta: Açık havada yapılması söz konusu mu?

Akçam: Açık havada deniz kıyıları, ormanlık yerler, tepeler daha uygun elbette. Ama kapalı yerde de yapılabilir. Toplum tutucu olduğundan açıklıkta yapmak birtakım tatsız sonuçlar doğurabilir, o yüzden kapalı yerlerde yapılıyor.

Nokta: Bu insanlar bunu niye yapıyorlar?

Akçam: Siz niye yemek yiyorsunuz? Hoşunuza gitsin diye. Bedeniniz kuvvetlensin diye mi? Yoksa hepsi mi? Tabiatın başka bir parçası devamlı kullanılıyor, kimseye garip gelmiyor da, bu mu geliyor? Siz protein almayın bakalım neler oluyor.

Nokta: Peki bu insanlar sizce Ay'ın belirli etkilerini görüyorlar mı?

Akçam: Tabii ki! Zaten görmeseler bu kadar uğraşmazlar. Ay'da bir kez bir şeyi yapıyorsunuz hiçbir şey olmuyor. Devam eder misiniz? Hayır, bırakırsınız. Fakat her seferinde ufak ufak bir şeyler hissediyorsanız, aşama aşama artıyorsa, elbette ki devam edersiniz...

Nokta: Türkiye'deki bazı bilim adamları bu söylediklerinize pek katılmıyor. Siz ne diyorsunuz?

Akçam: İnanmaması bir yana, birçoğunun haberi yoktur, okumuyorlardır. Bunlar insanların halisünasyonları değil. Yarı kaçık vaziyette değil bu insanlar, birtakım şeyler var. Destek verilmeli, üzerine gidilmeli.

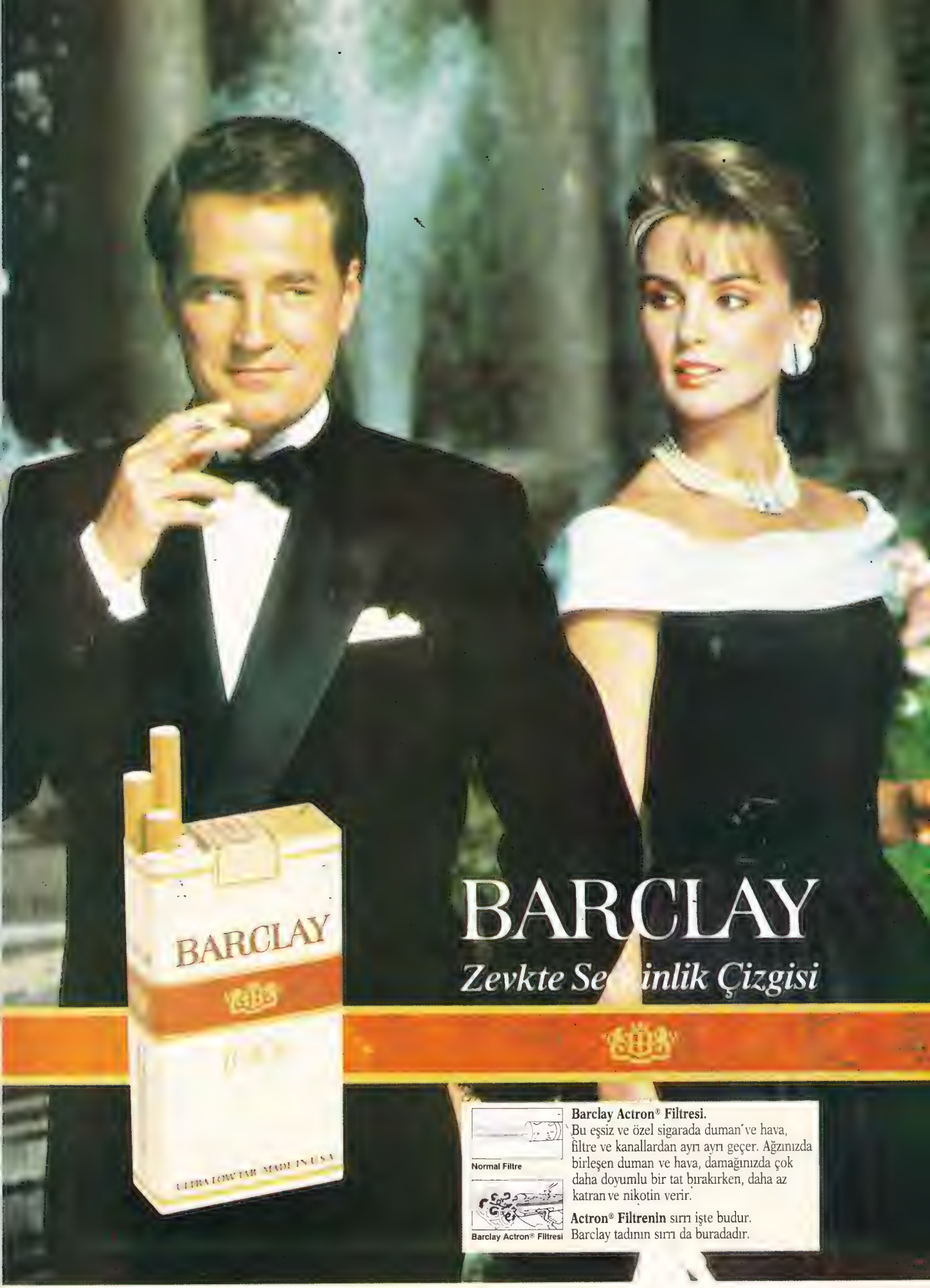

B&W HORIZON DENMARK 1979 YILI İCRA PL 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

bilme, öğrenme, algı ve idrak fonksiyonlarında önemli değişikliklere yol açıyor. Dolunay ise ayın etkilerinin en yüksek olduğu aşama. Dolunayla beraber temporal otomatizm denilen bir durum ortaya çıkar. Yani ön beyin kontrolünden müstakil şekilde merkezi sinir sisteminin komutlarıyla hareket edilmesi durumu. Temporal epilepsi bunun en uç noktasıdır. İnsanın şuurlu kontrolü olmaksızın bir seri hareketi gerçekleştirmesi... Bunların arasında cinayet olabilir, intihar olabilir... Bu davranışların ardında merkezi sinir sistemine, otomatizmi düzenleyen alt beyin parçalarına on binlerce yıl önce yeleşmiş iki temel emir rol oynuyor: Kaç ya da savaş! Otomatizm de sevmek yok. Karşındaki obje ya av ya da düşmandır. Ya savaşırsın ya da kaçarsın. Dolunay etkisinde oluşan otomatizmlerde de bu iki fonksiyon var; bu iki davranış var.''

Epilepsiden asabiyete... Yaygın olarak ''Dolunay Çılgınlığı'' olarak adlandırılan kendini kaybetmenin tıbbi tanımının dolunay temporal epilepsisi olduğunu belirtiyor uzmanlar. Bu sara türü çok çeşitli şekillerde görülebiliyor. Halen Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde tedavisi sürmekte olan bir diğer vaka 18 yaşındaki M.S. Psikiyatrist Dr.Musa Torun, M.S.'ın dolunayı içeren birkaç günlük sürede uykusunda kalkıp yürüdüğünü, anlam içermeyen hareketler yaptığını söylüyor. M.S.'ın klinik muayenelerinde dolunay günlerinde EEG araştırmasında temporal epilepsi saptandığını ve yapılan ilaç tedavisine olumlu cevap verdiğini belirtiyor Dr. Torun.

''Çılgınlık'' ya da kontrolü kaybetme bir yana, Ay'ın etkileri daha mütevazı bir şekilde de giriyor yaşama. Balıkçıların, avcıların, çiftçilerin dolunaya bağlı olarak artık bir kural haline gelmiş pek çok âdetleri var. ''Aysız yayladan inilmez... Ay yeniye geçmeden tohum ekilmez... Aysız tarla gübrelenmez, çayır biçilmez''. Avcılar ve balıkçılar ise dolunayda verimin arttığını düşünüyorlar. Aslında bu âdetler tüm doğada dolunayla birlikte aktivitenin arttığına işaret ediyor. Herkes bir ölçüde etkileniyor dolunaydan.

Örneğin Müjde Ar, Ay'dan çok etkilendiğini söylüyor: ''Fakat dolunay beni hırçınlaştırıyor. Geçtiğimiz dolunayda halılar yıkanıyordu. Atilla sandalye taşımama yardım etmedi diye sandalyelerden birini hışımla yere fırlattım. Sonradan fark ettim ki o gün dolunaymış.'' İşte bir diğer dolunay ''kurban''ı, Rapsodi dergisi Yayın Yönetmeni Deniz Yegül: ''Normalde uykusuzluk çekmem. Ama dolunaylarda genellikle uykusuz kalırım. Uyuyamadığım gecelerde gözüm aya takılmıştır. Dolunaya... Zaten dolunayda asabi olurum çoğunlukla. Ama bu bir tesadüf mü, bilemiyorum.''

İstanbul Emniyet Müdürü Hamdi Ardalı, ''Zaman zaman kriminal olaylardaki artışın dolunaya bağlanabileceğini düşünmüşümdür.''

7'den 70'e etki. Ama nasıl? Sonuçta herkes farkında olsun ya da olmasın dolunaydan etkileniyor. Kimi çıldırıyor, kimi saldırganlaşıyor, kimi de umutlanıyor, seviniyor... Peki ama nasıl? O, yeryüzünden bakıldığında pek de meçhul görünen beyaz yuvarlak insanları nasıl etkiliyor?

Uzmanlar bu soruya iki kelimelik bir cevap veriyorlar: Işığı ve çekim gücüyle... Fakat bu iki etki biçimi de yıllardır tüm dünyada büyük tartışmalara neden oldu. Örneğin ışık etkisi tartışma konusu olduğunda ortaya hemen şu soru atılıyordu: Bu ışık zaten Ay'ın kendi ışığı değil. Güneş'ten yansıyor. O halde Güneş'e göre 400 bin kere daha zayıf olan Ay ışığı, insanlar üzerinde nasıl farklı bir etki yaratabilir?

Der Spiegel dergisinde yer alan, ''Ay'ın etkileri'' isimli bir incelemede Almanya'da son yıllarda sürdürülen çalışmalarda, Ay'ın yansıttığı ışığın sivrisinekler ve bazı fare türlerini azdırdığının, melatonin isimli üreme organları üzerinde etkili bir hormonun daha fazla salgılanmasına yol açtığının ve kimi balık türlerinin dolunayda daha derinde yüzmesine yol açtığının saptandığı belirtiliyor.

İnsanlarda ise her şey bu kadar basit değil. Işık gücü olarak bakıldığında, bırakalım dolunayı, evdeki güçlü bir lambanın ışık gücü bile melatoninin salgılanması için yeterli bir etki oluşturmuyor. Ama öte yandan gece karanlığındaki o küçük ışık kaynağı bir şekilde insanların sempatik sinir sistemini etkiliyor. ''Nasıl?'' sorusuna Prof. Dr. Adnan Ziyalar: ''Işığın miktarı değil niteliği önemli. Burada Ay bize orijinal kaynaklı bir ışık göndermiyor. Bu ışık bir yansıma sonuçta. Ama o yansımanın değişik bir pırıltısı var. Bu pırıltılı ışık herkesi ama özellikle organik kökenli ruh hastaları ve epileptikler üzerinde büyük değişiklikler yaratıyor. Nöbetleri uyarıyor, bazı sara türlerinde gece konuşmalarına, gezinmelerine, korkularına yol açıyor.''

Dayanılmaz çekim. Tartışmalarda daha çok üzerinde durulan nokta Ay'ın çekim gücünün insan üzerindeki etkileri. Nedir Ay'ın çekim gücü? İstanbul Üniversitesi Astronomi Bölümü öğretim görevlilerinden Dr. Adnan Ökten, çekim gücünün oldukça önemli ölçülerde olduğunu söylüyor ve sözlerini şöyle ▶

Yeni

10 Vitaminli

Meyva aromalı top bonbon

10 Vitaminli Vitop

kent

Meyva aromalı nefis tadıyla Vitop top bonbon, 10 vitaminle zenginleştirilmiştir. İnsan sağlığında vitaminlerin yeri çok büyüktür. Büyümeye yardımcı olurlar, sinir ve sindirim sistemlerinin normal çalışmasını sağlar, vücut direncini arttırırlar. Birleşik Devletleri Ulusal Araştırma Konseyi, Beslenme Komitesi'nin en son (1980) bilimsel bulgularla belirlediği günlük vitamin dozlarıyla, **BİR PAKET VİTOP (5 ADET TOP BONBON) YENİLDİĞİNDE BİR İNSANIN ORTALAMA GÜNLÜK VİTAMİN İHTİYACI KARŞILANMIŞ OLUR. 2-3 TOP BONBON YENİLDİĞİNDE İSE, VİTAMİN EKSİKLİĞİNİN MÜKEMMEL TAMAMLAYICISI OLUR.** Vitaminler, şişmanlatmaz, enerji vermez, fazlası vücuttan atılır.

kent

"el değmeden, sağlıklı üretim"

5 adet Vitop top bonbondaki vitaminler ve miktarları

	B_1	B_6	B_{12}	H	Bc	B_3	E	C
	THIAMIN HYDROCHLORIDE	PYRIDOXINE	CYANOCOBALAMIN	BIOTIN	FOLIC ACID	NIACIN		ASCORBIC ACID
	0 mg	1,5 mg	3 ug	100 ug	300 ug	10 mg	7 mg	0 mg

Büyük buluşma!
American Express Card ve Siz

Dünyada American Express ayrıcalığını yaşayın.

Bu Kart Dünyada harcayanların dünyasına sunulan bir ayrıcalıktır.

Bu Kartı taşımanız için pek çok neden vardır. Dünyada sizi hiç yalnız bırakmayan güven duygusu. Ödeme gücünüz kadar harcayabilme özgürlüğü. Sizin dünyanız kadar genişleyebilen kullanım alanı.

Kaybolması halinde başkası tarafından kullanılmış olsa dahi en fazla USD 50 yükümlülük ve genellikle 24 saat içinde ve kesinlikle bedelsiz Kart yenileme avantajı.

Bu Kart ile aylık harcamalarınızın dökümü USD'a çevrilerek tarafınıza iletilir.

Dünyadaki 1400 American Express Seyahat Servisi'nin çoğunda, nakit para alma imkanı*, American Express Card ile seyahat bileti alındığında USD 100.000'e kadar otomatik seyahat kaza sigortası**; depozitosuz araba kiralama bu Kartla mümkündür. Ülkelerarası seyahatlerinizde, desteyle para taşıma ve bozdurma külfetinden uzak, kendinizi kanatlanmış gibi hafif hissedersiniz.

American Express Card, sizin hayat biçiminizin gereğidir.

Dünya alışverişlerinizde bir statü. Evden çıktığınız andan itibaren, hep sizinle olan güven ve özgürlük duygusu. Tereddütsüz dünya kabulü!

Daha fazla bilgi ve Kart müracaatı için lütfen aşağıdaki telefon numaralarını arayınız veya bu bankaların size en yakın şubelerine başvurunuz.

American Express Card
Üyeliğinin Ayrıcalıkları Vardır.[SM]

Aşağıdaki bankaların şubelerinden birine hemen başvurunuz.

AKBANK
Kredi Kartları Merkezi
Mustafa Kemal Paşa Bulvarı, 88
Aksaray, İstanbul
Tel: (1) 519 48 71 (4 hat) Dahili: 206, 400

DIŞBANK
Olcay Kılıç
Yıldız Posta Caddesi, 54
Gayrettepe, İstanbul
Tel: (1) 172 40 72

EGEBANK
Guray Yücel
Cumhuriyet Bulvarı, 67
35214 İzmir
Tel: (51) 25 03 90

Koç-Amerikan Bank A.Ş.
Nermin Müftüoğulları
Cumhuriyet Caddesi 233,
80223 Harbiye, İstanbul
Tel: (1) 130 01 87

TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.
Dış Hizmetler Müdürlüğü
İstiklal Caddesi, 284
80050 Beyoğlu, İstanbul
Tel. (1) 151 21 21

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Mevzuat Grup Müdürlüğü
Genel Müdürlük-Dış İşler Müdürlüğü
Alxlı İpekçi Caddesi, 75 Maçka, İstanbul
Tel: (1) 146 81 77

* Nakit para almak, nakit olanaklarına ve bulunduğunuz ülke kanunlarına uygun olması halinde mümkündür. ** American Express tarafından yapılan sigorta, poliçe kuvertür şartlarına tabidir.
Kart hakkında daha fazla bilgi için American Express İstanbul Merkez Ofisi'ni de (1) 140 62 54 numaradan arayabilirsiniz.

sürdürüyordu: "Ay'ın çekim gücü minimal oranlarda kıtalar üzerinde bile görülür, bu etki sıvılarda yani denizde metrelerce oynamaya yol açabilir."

Ve Biyolog Can Polat "İnsanların bu çekim gücünden etkilenmeyeceklerini kim söyleyebilir?" diyor. Öyle ya, insanların da yüzde 70'i su... Konuştuğumuz tüm uzmanlar, Ay'ın insan üzerindeki en temel etkisinin vücudun sıvı dengesini, basınç sistemini tıpkı metcezir gibi belirlemesi olduğunu vurguluyorlardı.

Evet, "İnsanlar Ay'ın gücünden nasıl etkileniyorlar?" sorusunun en çok söz edilir cevapları bunlar. Bugün tıbbın ya da fiziğin ulaştığı sınırlar düşünülecek olursa, bu açıklamalar, henüz gerçekten de emekleme aşamasında. Oysa cinayetler, saldırılar, intiharlar vs. ile dolunay arasında kurulan istatistiki bağlantılar son derece somut. İnandırıcı hatta...

Ya da herkesin pek çok dolunayda karşılaşabileceği irili ufaklı onlarca olay... Müjde Ar'ın sandalyeyi yere fırlatması, Yavuzer Çetinkaya'nın duygusallığı, Deniz Yegül'ün Ay'a odaklanmış gözlerini uyku tutmaması, ya da Prof. Dr. Adnan Ziyalar'ın ismini vermek istemediği bir hastası; dolunayda cinsel arzularında anormal ölçüde artış olan bir kadın. Parkta otururken karşılaştığı hiç tanımadığı erkeklere bile geceyi birlikte geçirmeyi teklif edebilen bir kadın... Tüm bunları basit bir tesadüfler zinciri içinde açıklamak mümkün mü?

Belki de dolunay, hem fizyolojik hem de psikolojik bir enerji kaynağı, insanı azdıran bir dinamo... Harran Ovası'nda Sabiî'lerin bin yıl önce inşa ettikleri 9 binadan oluşan, o günlerde insanların kurban edildikleri, bugün sadece temel kalıntıları kalan Ay Tapınağı, Ay'ın gücünün Anadolu kültüründe var olan bin yıllık bir örneği.

Ya sonuç? Dolunayda hırsızlık artıyor, intihar, cinayet artıyor, gökyüzündeki beyaz delikten parapsikolojik medet umanların sayısı artıyor... Ve araştırmacılar Ay'ın insan üzerindeki etkilerini araştırıyorlar. Neden-sonuç ilişkileri kurmaya çalışıyorlar. Ama henüz geride kocaman bir soru duruyor: Tüm bunlar gerçek mi? Gerçekse bile, dolunay, insanları ne kadar etkiliyor? Belki de bunu anlamanın en kolay yolu gelecek hafta, olmadı gelecek ay, dolunay günlerinde çevreye farklı bir gözle bakmak. İşte gelecek üç dolunayın tam tarihleri: 14 Ekim, 13 Kasım, 12 Aralık...

Pınar YEŞİLKAYA, Ayşe ARMAN, Ali BORATAV

SÖYLEŞİ / KEMAL MENEMENCİOĞLU

"Sezgisel, feminen ve şuuraltı"

*Araştırmacı Kemal Menemencioğlu, **Nokta**'nın insanların Ay'la kurdukları inanç ilişkilerine ilişkin sorularını şöyle yanıtladı.*

Nokta: İnsanların Ay'la kurdukları psikolojik ilişkinin tarihini anlatabilir misiniz?

Menemencioğlu: İnsanlar var olduğu müddetçe Ay, gelenek, din ve inançlarda önemli bir rol oynamıştır. Eski çağlarda doğa ile daha yakın yaşayan insanlar, gökyüzündeki olaylara büyük önem verirlerdi, astronomik olayları hem efsanelere işliyorlardı, hem de onlara göre günlük yaşamlarını düzenliyorlardı. Ay tanrıçaları ve bazen tanrıları bütün pantheonlarda önemli bir yer işgal ediyordu. Kaldelilerde Ay tanrıçası İştar, Mısırlılarda İsis, Yunanlılarda Diana ve Artemis ve Romalılarda Luna olarak bilinirdi. Bu medeniyetlerden önceye gittiğimiz vakit, birçok primitif anaerkil toplumlarda Ay, Güneş'ten daha önemlidir. Bunlar bir anatanrıçaya tapıyordu. Zamanla Güneş'e dönük savaşçı kavimler bu toplumları fethetti.

Tektanrılı dinlerde de Ay etkisini sürdürüyor. Ay'ı Yahudilerde Kalde kökenli ve gizli ilimleri içeren Kabala öğretisinde görüyoruz. Orada Güneş sistemi ve insan bedenini simgeleyen hayat ağacında "temel" prensibini teşkil ettiğini görüyoruz. Zamanla Ay kültlerinin tesirlerini asimilasyon yolu ile alan Hıristiyanlık'ta Ay, Meryem Ana'nın sembolu olarak kabul edildi.

Nokta: Ya İslami inanca göre...

Menemencioğlu: İslam'da Ay'ı, İbni Arabi'nin eserlerinde görüyoruz. Burada Ay'ın her 28 mevziine bir Arap harfi (Arap harfleri 28 tanedir) ve her birine birer melek ile çeşitli karşıtlıklar konulduğunu görüyoruz.

Nokta: Peki Ay'a yönelik ritüel ve inançların günümüzdeki durumu nedir?

Menemencioğlu: Zamanımızda Batı'da çok değişik kültler ortaya çıkmıştır. Bunların çoğunda Ay'ın önemli bir yeri var. Günümüze hükmeden objektif, rasyonel, objektif ve pozitivist görüşlere karşı sezgilere dayalı subjektif bir görüş, bu gruplarca savunulmaktadır. Zaten Ay, sezgilere dayanan, feminen, şuuraltı zihinsel faaliyetleri temsil eder. Bu açıdan insan psikolojisinde önemli bir yer tutar.

Batı'da bu yeni kültlerden cadılık oldukça yaygın. Bunlar dolunayda ayin yapıyorlar. Ortaçağda yüzbinlerce insan cadı oldukları inancı ile diri diri yakıldılar. Onların şeytanla işbirliği yaptıklarına ve büyü yaptıklarına inanılırdı. Bazı görüşlere göre cadılık eski dinlerin kalıntısıdır.

kulağınıza küpe olsun!

jumbo

ETİLER : Ulus yolu 7 Tel: 165 62 42
KADIKÖY : Selâmiçeşme Bağdat Cad. 208 Tel: 369 63 17
BAYRAMPAŞA: Anayol Üzeri Tel: 565 90 70

SAĞLIK / HIFZISSIHHA'YI TEST ETTİK

Hıfz-ı bela mübarek

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sağlık Dairesi Başkanlığı'na bağlı Hıfzıssıhha Enstitüsü, Haliç'e dökülen kanalizasyondan aldığımız suya "içilebilir" raporu verdi

Ne gariptir ki, İstanbul Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Kürsü Başkanı Prof. Dr. Övat Güray'ın gözlerinde pek şaşkın bir ifade yoktu. Sanki beklenilir bir sonuçmuş gibi, elindeki raporu masaya bıraktı ve "Amonyak, organik maddelerin ilk parçalanma ürünüdür. Organik maddelerin bulunduğu her yerde amonyak artıklarına rastlanır. Kanalizasyondan alınan bir suda da, amonyağın olmaması mümkün değildir. Çünkü kanalizasyon sularında bağırsak artıkları vardır. Bağırsak artıklarındaki organik maddelerin parçalanmasıyla da, amonyak suya geçer" dedi.

İstanbul Cerrahpaşa Farmakoloji Kürsü Başkanı Prof. Dr. Alaeddin Akçasu ise, "Bu bir rezalettir! Başka yerde olsa adamı idam ederler. Bu rapor karşısında benim yorumuma, demecime lüzum yok, bu rapor yeter!" sözleriyle, ifade ediyordu hayretini. "Halk sağlığını ilgilendiren konularda bu tür tahlilleri yapmak, kanunlarla bir kuruluşa verilmişse, aksi ispat edilmediği sürece bu kuruluşun yaptığı deneyler doğru kabul edilir. Ama siz aksini ispat ediyorsunuz, bu durumda şaşırmamak elde değil" şeklinde konuşmasını sürdüren Prof. Dr. Akçasu, tekrar tekrar elindeki raporu tetkik ediyordu.

Farklı tepkiler göstermelerine rağmen, her iki profesörü de bu kadar tedirgin eden bu rapor, neyin nesiydi?

13 Eylül 1989. Bağırsak enfeksiyonları yaz mevsiminde yaygınlaşmış, bunların içme sularından kaynaklandığı tartışmaları yazılı ve sözlü basında sık sık gündeme gelmişti. Bu söylentilerin doğruluğunu ölçmek, ancak bir dizi su tahlili yaptırmakla mümkündü. **Nokta,** İstanbul'da su tahlillerinin yaptırılabileceği mercileri araştırdı.

Sağlık Bakanlığı'na bağlı Yedikule Hıfzıssıhha yetkilileri, "sade vatandaş" olarak başvuruda bulunan **Nokta** muhabirlerine, ilkin "Maalesef biz bu analizleri yapamayız. Siz bir zahmet öbür Hıfzıssıhha'ya başvurun" cevabını veriyor; daha sonra kimliğini açıklayan **Nokta** muhabirine "Eğer vilayetten izin alırsanız, seve seve yaparız, neden olmasın?" gibi daha sevimli bir yaklaşımda bulunuyorlardı. Ama yine de yol çıkmaza sokulmuş, lisan-ı münasiple "baştan savma" operasyonu gerçekleştirilmişti. Artık Unkapanı Hıfzıssıhha Enstitüsü'nün kapısını çalmak farz olmuştu. Böylece 13 Eylül Çarşamba günü, **Nokta** muhabirleri, Beyoğlu 20. Noter Vekili Saadet Gülmez'i de alarak, İl Sağlık Dairesi Başkanlığı'na bağlı Unkapanı Hıfzıssıhha Enstitüsü'nün yolunu tuttular.

Oradan alınan 5 steril şişe ile ilk durak Aksaray'daki İSKİ binası olacaktı. İSKİ çay ocağındaki çeşmeden su numunesinin alınmasından sonra, bu şişeye üzeri etiketlenerek (1) numara veriliyor, sırasıyla Bakırköy, Eminönü, Üsküdar ve Gültepe'de de içilen çeşmelerden analiz edilecek örnek sular alınarak, aynı işlem tekrarlanıyordu.

Bu semtler, İstanbul'un su gereksinimini karşılayan, yine sırasıyla Büyük Çekmece, Ömerli, Elmalı ve Terkos Barajlarının su tevziatı yaptığı bölgeler göz önüne alınarak seçilmişti. Fakat doğrusu, bir diğer haber tuzağı da kurulabilirdi...

Hıfzıssıhha skandal yaratacak bir rapor verdi.

ZAMBAK TUKAN / NOKTA

Testleri test etmek. Evet, amaç içme sularının test edilmesiydi ama, Hıfzıssıhha'nın yapacağı testleri de test etmek mümkündü. Bu nedenle **Nokta** muhabirleri önce eczaneden 20 cc.'lik bir steril şırınga alı-

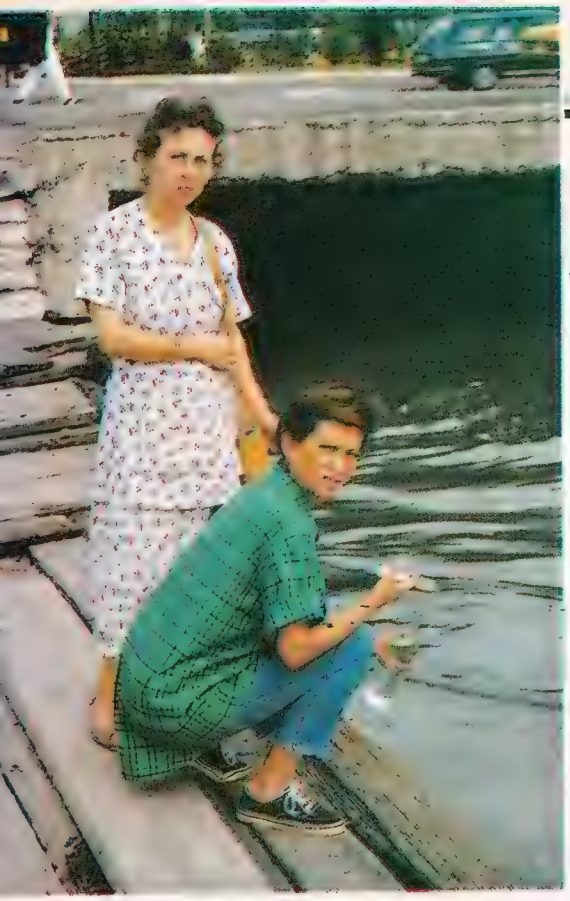

ERZADE ERTEM / NOKTA

Tarih 19 Eylül 1989. Nokta muhabirleri, noterlik memuru eşliğinde Kasımpaşa'daki kanalizasyon deşarj kanalından ve Gültepe'de bir evin mutfağından analiz edilecek su örneklerini alıyorlar.

yorlar, sonra noter vekili ile birlikte Kasımpaşa'da bir kanalizasyonun Haliç'e döküldüğü noktaya gidiyorlardı. Buradan alınan 10 cc. kanalizasyon suyu, İSKİ'den alınan (1) no.'lu su numunesine enjekte ediliyor, kural gereği yine aynı gün, usulüne uygun olarak alınan 5 su örneği, noter vekili ile birlikte Hıfzıssıhha Enstitüsü'ne götürülüyordu.

İşte, Haliç'te yapılan bu işlem, halk sağlığını korumak amacıyla kurulmuş, yasalarla halk sağlığına ilişkin her türlü muayene ve analizleri yapmak, gıda maddeleri ve suların analizleriyle ilgilenmek görevlerini üstlenmiş olan Hıfzıssıhha Enstitüsü'nün, ne kadar gayri ciddi çalıştığını kanıtlayacaktı. Çünkü 13 Eylül 1989 Çarşamba günü, 432773 sayılı makbuzla enstitüye teslim edilen su örneklerinin tahlil sonuçları, 25 Eylül Pazartesi alınıyor ve kanalizasyon suyuna, "İçilebilir evsaftadır" raporu veriliyordu. Sonuç, her iki profesörü de haklı olarak tedirgin edecek boyuttaydı.

Yoksa yeterli değil mi? Doğrusu çeşitli semtlerden alınan suların kimyasal analizlerinde, amonyak, üre ve nitritin çıkması, yani bu sulara, kanalizasyon sularının karıştığının kanıtlanması bekleniyordu. Ama doğrusu ya, Hıfzıssıhha'nın kanalizasyon suyuna "içilebilir" raporu vereceğine, pek ihtimal verilmiyordu.

İSKİ'den alınan ve içine kanalizasyon suyu katılan numunenin kimyasal analizinde ne nitrit, ne amonyak, ne de üre vardı. Ve rapor, "Gıda maddeleri tüzüğüne uygun, içme ve kullanma suları evsafında olduğunu bildirir rapordur" sözleriyle sonuçlanmıştı. K:4459 sayılı 21/9/1989 tarihli raporun altına ise, Yüksek Kimya Mühendisi Sevim Altınel, Kimya Mühendisi B. Ramazan Üçyıldız ve Ş. Hıfzıssıha Müessesesi Müdürü Sağlık İşleri Laboratuvar Hizmet Müdür Yardımcısı Dr. Zihni Birkan imzaları atılmıştı.

Öte yandan Gültepe ve Eminönü semtlerinden aldığımız su numunelerinin içilemez olduğu tespit edilmişti. Ama kuşkulanmamak mümkün değildi. Acaba bu semtlerden alınan sular doğru mu tahlil edilmişti? Öyle ya, kanalizasyon suyuna "içilebilir" raporu veren bir kuruluş, temiz sulara da "içilemez" raporu verebilirdi. Oysa Prof. Dr. Övat Güray'ın da belirttiği gibi, kanalizasyon sularında amonyak mutlaka bulunuyordu.

Fakat şaşırsak da kızsak da kanalizasyon suyuna "içilebilir" raporu almıştık. Peki Hıfzıssıhha Enstitüsü de doğru tahlil yapamayacaksa, nereye güvenecektik? Halk hangi merciye başvuracaktı? Neyse ki, 28 Eylül 1989 günü, yani üç gün sonra aldığımız muayene ve analiz raporunda enstitü, kanalizasyon zerk edilen suda koliform bakteri bulmayı becermişti. Yoksa suç bizde miydi? Demek ki 70 cc.'lik şişeye 10 cc. dışkı az geliyordu. Belki de suyun içine yeterince edememiştik!

Hatice SEÇKİN

Ne olacak?

Bu rapor, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nı, devir işlemlerinden 6 ay sonra yeni bir sorumlulukla karşı karşıya bırakıyor. **Nokta**'nın "Darülaceze vahşeti" başlıklı kapağının ardından, radikal önlemlerle bir çözüm arayışına giren belediye başkanlığının, bu kez de Hıfzıssıhha gibi tüm kent sağlığını birinci dereceden ilgilendiren bir müessesenin geleceği üzerinde hassasiyetle durması bekleniyor.

Gerçekci, çarpıcı,
usta işi bir film.
"Subay ve Centilmen"in
yönetmeninden!...
JESSICA LANGE
DENNIS QUAID
TIMOTHY HUTTON
Fırtınalı Yıllar
Ekim'89 da videoseverlere 7 seçkin film daha...
KADIN AJANLAR • ÇILGIN YOLCULUK • STAR 80
YILDIZLAR VE DÜŞLER • GARIP İKİLİ
ÖZGÜRLÜĞE KAÇIŞ • DENİZDE VAHŞET
Kaliteyi seçen video kulüplerinde.
WARNER BROS.

AXE

EAU DE TOILETTE
AFTER SHAVE

Seçkin... Etkileyici...

ŞİMDİ TÜRKİYE'DE

Renk aşkı... Boyanan yüzler, dalgalanan bayraklar.. Uzmanlar "fanatizmi, saldırganlıktan ayırmak gerek, bu bir kişilik özelliğidir" diyor

YAŞAM / FUTBOLKOLİKLER BAKIRKÖY'DE

"Fanatiğiz icabında..."

Fanatizm bir akıl hastalığı mı? Fenerbahçe-Prag maçı öncesinde stat önünde toplanan taraftarlar derdest edilip akıl hastanesine yollandı

Hostesin verdiği formu dolduran İtalyan yolcu, "cinsiyet" bölümüne gelince biraz durala r, ardından da şu yanıtı verir. "Erkek, ama fanatik değil."

İtalyanlar belki öyle ama, bizim erkekliğimiz bir hayli fanatik. Spor basını bu özelliğimizin canlı ifadesi gibi. İşte birkaç örnek:

"Adamlığından ödün verene nonoş derler. Biz Beşiktaş'a Rambo demiştik. Dün o takım Ramboş olup çıktı."

"Yunan tanrıçası gibi düzgün hatlarıyla 'Nielsen, kız ne dirsen?' dedirten efemine bir görünüşü

var.''

''Danimarkalıymış, neye yarar, Sony markalı olsaydı bir kaset sokar dinlerdik bari, 'Sarışınsın, sarışın güzel' diye...''

Bu arada, TRT'nin de hakkını yememeli. Beşiktaş-Dortmund maçında ''Recep'in düşürmesi lazım. Düşür Recep, düşür!'' diyebilen spikerler, yazılı basından pek de aşağı kalmıyor. Ne var ki, bu ''talihsiz ifadeler'', fanatizmin sınırlarını aşıp saldırganlığa yaklaşıyor gibi.

Ama, asıl irkiltici olan (spor yazarlarıyla spikerlerin kulakları çınlasın) stadyum önünde tezahürat yapan taraftarların ''fanatik'' oldukları gerekçesiyle polis tarafından derdest edilip akıl hastanesine sevk edilmesi. ''Garip ama gerçek'' deyişinin hakkını veren bu olay, geçtiğimiz günlerde İstanbul'da yaşandı.

''Toplaşmayın kardeşim!''

Fenerbahçe-Prag maçı öncesindeki gece, 81 taraftar, akıl ve ruh sağlıklarının yerinde olup olmadığının saptanması için Asayiş Müdürlüğü tarafından Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne gönderildi. Yapılan muayene sonucunda, taraftarlar ''delil yetersizliği'' nedeniyle ''fanatiklikten'' beraat ettiler. Hastanede muayene sıralarını beklerken, kimi ''Biz taraftarız, tabii ki bağırırız, bunda ne acaiplik var?''diyordu, kimisi de ''Bir daha televizyonda bile maç seyretmem''. Hepsi korkmuştu ama! Zaten amaç da buydu galiba...

Olay gecesi, hastanede nöbetçi olan Başhekim Yardımcısı Dr. Latif Alpkan, **Nokta**'ya yaptığı açıklamada, ''Bu insanları Bakırköy imajıyla korkutmak istiyorlar galiba. Ama, biz bu imajı silmeye çalışırken, böyle bir uygulamaya gidilmesi hoş değil'' diyordu.

Dr. Alpkan'ın sözleri, ister istemez 1940'lardan nahoş bir anıyı getiriyordu akla. O yıllarda, ''omuriliğinden su alma'' caydırıcı bir yöntem olarak benimsenmişti. Amaç korkutmaktı yine, ama ''hedef kitle'' farklıydı. İçkili vatandaşlar, ''ne olur, ne olmaz'' denerek sokaklardan toplanıp Bakırköy'e gönderiliyordu. ''Potansiyel suçlu'' olup olamadıkları omuriliklerinden alınan suyun incelenmesiyle saptanıyordu. En azından böyle deniyor ve gereken etki yaratılmış oluyordu. Şırınga tecrübesiyle ''içleri çekilen'' akşamcılar, ''Aman tövbe'' diyerek arkalarına bakmadan kaçıyor, öyküyü duyanlar ''Evde bile içmem'' diye yemin ediyordu. Böylece ''vatandaş''ın hır çıkarması engelleniyor, ''halk'' da huzur ve güven içinde yaşıyordu.

Neyse ki... Fenerbahçe-Prag maçı öncesinde, Bakırköy'e gönderilen ''fanatikler''in omuriliklerinden su alınmamış, psikolojik testlerle yetinilmişti. Sonuçta herkes ''temiz'' çıkmış, akıl hastalığına filan rastlanmamıştı. Ama, zaten fanatikliğin akıl ya da ruh hastalığıyla ilgisi yoktu. Dr. Alpkan şöyle diyordu: ''Fanatizm akıl hastalığı değil, bir kişilik özelliğidir. Avrupa'da fan kulüpler var. Bunlara 'saldırganların kulüpleri' denmiyor. Fanatizmi saldırganlıktan ayırmak lazım. Saldırganlık bir kişilik bozukluğudur, fanatiklik ise bir ruh hali, bir kişilik özelliğidir.''

Peki, polisi bu tuhaf uygulamaya götüren neydi? Yeni bir taraftar kitlesi vardı ortada. Yüzlerini, tuttukları takımların renklerine boyayıp, bayrak-pelerinleriyle maça gelen yeni bir taraftar kitlesiydi bu. Ve görüntüleri ''potansiyel suçlu'' muamelesi görmelerine yetiyordu.

Milliyet gazetesi spor yazarı İslam Çupi'ye göre, tarifi güçtü yeni taraftar tipinin. ''Bizim ilk gençliğimizde olduğu gibi rahat değil insanlar. Deşarj olma olanakları yok. Mesela oyun oynayamıyorlar. Ne bileyim, çocuk doğadan nasibini alamıyor. Çitlenbik ağacını tanımıyor. İstanbul'un denizinden yararlanamıyor. Çarpık kentleşmenin üzerine bir de ekonomik sorunları koyun. Bu koşullar tarif edilemez bir taraftar tipi yarattı.''

''Fanatik Galatasaraylı'' Spor yazarı Hıncal Uluç'a göre ise, üç tip seyirci söz konusuydu. ''Sadece 'spor olsun' diye seyredenler, fanatikler ve militanlar. Yani hooliganlar... Fanatik tuttuğu takımla özdeşleşiyor, tezahürat yapıyor, bayrak sallıyor, yeri gelince de küfürü basıyor. Takımı kazanırsa sevinçten ayağı yere basmıyor, kaybederse üzülüyor, kahroluyor. Fanatiğin taraftarlığı kişiliğinin bir parçası.''

Fanatikle saldırgan arasındaki fark da burada ortaya çıkıyor Hıncal Uluç'a göre. ''Taraftarlık militanın kişiliğinin ta kendisi. Fanatik, takımıyla özdeşleşirken, militan tuttuğu takımı kendisiyle özdeşleştiriyor. Dolayısıyla, kazanan da, kaybeden de takımı değil bizzat kendisi oluyor.''

Hal böyle olunca, kaybetmeye tahammül etmek de güçleşiyor. Çünkü tuttuğu takım militanın bizzat kendisi ama, çıkıp oynayan başkaları. Takımı yenilince ''küçük düşüyor'' militan taraftar, yenilgiden sorumlu olmadığı halde. Ve bir sorumlu, bir suçlu arıyor ister istemez. Bu da, kâh ''ruhsuz'' futbolcu oluyor, kâh ''İ... hakem.''

Uzun sözün kısası, fanatizm bir aşk, renk aşkı. Daha da önemlisi ''platonik'' bir aşk. Dolayısıyla, hayli ''masum'' bir ilişki söz konusu. Ama bu aşk ''gerçek aşk''a dönüşünce, ipin ucu kaçıyor gibi. Seven kıskanır, ihanete uğramaktan korkar ne de olsa. Korktuğu başına gelirse, hele erkekliği kışkırtılırsa, intikam almak ister elbette.

Özetle, hem erkeğiz, hem de fanatik. Ama sorun fanatiklikte değil de, ''erkeklik''te galiba... ●

Coplar. Tribünlerin değişmez aksesuarı. Genellikle polis copuna hedef olan taraftarlar bu kez "Bakırköy"de psikolojik testlere tabi tutuldu

Şişli'de bir mor karanfil

2 yıldır "Dayağa Karşı Dayanışma" kampanyası yürüten çeşitli kadın grupları Türkiye'de ilk kez gerçekleşecek olan "kadınevi" projesi için Şişli Belediye Başkanı Fatma Girik'e başvurdu

"7 aylık hamileyken beni çok kötü dövdü. Çok fenalaştım. Beni Türkiye'ye akrabalarımın yanına gönderdi. Ayılıp, bayılıyordum. Meğerse çocuk karnımda ölmüş. Bir ay karnımda ölü taşımışım. Çocuğumu öldürdü. Daha sonra kan zehirlenmesi oldu. Ölebilirmişim. Ama, Allah tarafından çekecek çilem varmış. Onun için ölmedim."

"Kocam etki altındaydı. Ailesiyle birlikte oturuyorduk. Annesinin bir sözü üzerine beni dövdü. Annesinin her ağzını açışında ve çoğu kez gerçek olmayan şikâyetlerden dolayı kocamdan dayak yerdim..."

"En az haftada üç akşam eve sarhoş gelirdi. Benimle yatmak, leş gibi içki kokan ağzıyla beni öpmek isterdi. İsteyip istememem onun için çok önemli değildi. Aynı hayvan gibi. Sonunda yüzünü görmekten bile tiksinir oldum..."

Naciye, Nurcan, Sevtap üçü de dayak yemiş, horlanmış, dayak yediğini saklamış en kötüsü hâlâ dayak yiyor. Naciye çocuğunu karnında öldüren adamla. Sevtap kendisine tecavüz eden kocasıyla hâlâ birlikte yaşıyor. Çünkü başka çareleri yok.Evlerini terk edip nerede, nasıl yaşayacaklar, çocuklarına nasıl bakacaklar. Her gün belki düzelir umuduyla baba evinde, koca evinde yaşamaya devam ediyorlar. Belki...

Feminist kadınların ve grupların iki yıldır sürdürdükleri Dayağa Karşı Dayanışma Kampanyası dayak yiyen birçok kadının bir araya gelmesini sağlamış, ülkemizde yaygın ve meşru bir biçimde uygulanan şiddeti deşifre etmişti. Ama yalnızca o kadar. Araştırmalar Türkiye'de her dört kadından birinin dayak yediğini, kendisine itaatsizlik eden kadının dövülebileceğine inanan erkeklerin oranının ise yüzde kırk beş olduğunu gösteriyordu.

Ama dayak yiyen kadınlar yine baba evinde yine koca evinde, yine şiddete maruz kaldıkları mekândaydı. Çünkü sığınabilecekleri bir yer yoktu.

Şişli'de bir karanfil. İşte çeşitli kadın grupları bir araya gelerek "Dayağa Karşı Dayanışma" kampanyası çerçevesinde bir proje oluşturdular: "Kadın Sığınma Evi". Şişli Belediye Başkanı Fatma Girik'e sunulan ve onay gören bu proje çeşitli nedenlerden dolayı çaresiz kalan kadınları barındırmayı amaçlıyor.

Türkiye'nin ilk kadınevi Şişli Belediyesi tarafından sağlanacak bir binada 20 kadın ve 40 çocuğu barındırabilecek şekilde düzenlenecek. Bu konuda öncülüğü feminist gruplar çekiyor. İçlerinde eski öğretim üyelerinden Şirin Tekeli'nin de bulunduğu "Bağımsız Feminist Kadınlar", "Ayrımcılığa Karşı Kadın Derneği", "Sosyalist Feminist", "Kadın Çevresi" gibi grupların kuracağı bu "sığınak"ta şiddete maruz kalan kadınların geçici bir süre de olsa yaşayabilmesi hedefleniyor. Tabii ki iş sadece korumakla bitmeyecek. Kadınların, özgüvenlerini yeniden kazanmaları için gerekli koşullar sağlanacak. Tam bir kadın sığınağı olacak bu ev; yani şiddet uygulayan

LRDAL ALAYINOKTA

kimsenin onu orada bulması, bulsa bile ulaşması mümkün değil...

Kadın dayanışması. Aslında feministlerin ön ayak olduğu bu proje yıllardır dünyanın birçok ülkesinde başarıyla uygulanıyor. Örnek mi? Özellikle İngiltere, İrlanda, Almanya, Yunanistan ve Filipinler'de her geçen gün sayıları artıyor. Zürih Kadınevi beş yılda 700 kadını ve 600 çocuğu ağırlamış ve gelenler ortalama bir ile üç ay arasında koruma evinde kalmış. Stockholm'deki Vesteras Kadınevi, yine çevre belediyesinin desteği ile kurulmuş. Türkiye'nin ilk kadınevi de bir belediyenin desteği ile kuruluyor.

Şişli Belediye Başkanı'nın kadın olması projeyi oluşturan kadınlara anlamlı gelmiş ve bu iş için Şişli Belediye Başkanı Fatma Girik'in kapısını çalan proje ekibi son derece olumlu karşılanmıştı.

"Şirin Tekeli ve çeşitli kadın gruplarından arkadaşlar projeyi bana açtılar" diyen Fatma Girik, prensipte her şeyi kabul ettiğini, Anakent Belediye Başkanı Nurettin Sözen'le görüşüp bina aramaya başladıklarını söylüyordu. Fatma Girik "Ben kadın başkan olduğum için, benim bölgemde olması daha uygun" diyordu. Artık geriye tek şey kalıyordu: Uygun bir ev bulmak.

Ev sözü verilmişti, ama her şey ev ile bitecek miydi peki? Örneğin, bu kadınevinin masraflarını kim karşılayacaktı? Belediye Başkanı Girik, bu konuda endişe etmiyor "Çeşitli kuruluşlar var. Bir de vakıf kuracağız. Masrafları karşılarız. Evi bulup feminist hanımlara teslim edelim, gerisi kolay." diyor.

Kadın olmanın "ayrıcalığı". Yurt dışında yıllardır uygulanan kadınevleri artık tüm çevrelerce kabul görmüş durumda. Türkiye'de ise bu projenin henüz iki yıllık geçmişi var. Ayrımcılığa Karşı Kadın Derneği Yönetim Kurulu'ndan Emine Başa, tüm zorluklara karşın, kadınlara yönelik uygulanan şiddeti ortaya çıkarmak ve dayanışma sağlamak için böyle bir evin kaçınılmaz olduğunu söylüyor ve devam ediyor: "En acil talep barınak. Daha önce insanları evlerimizde birkaç günlüğüne ağırlıyorduk. Ama bu belli bir dayanışmanın ötesine geçmiyordu. İki yıllık mücadelenin sonunda kadın sığınma evi projesini gerçekleştirdik."

Kadın "sığınağı"nda herkes kendi parası karşılığı kalmayacağına göre bir finansman sorunu kaçınılmaz olarak gündeme geliyor. Ama bu da unutulmuş değil. Avukat Canan Arın "Finansman sağlamak, kadınlara çeşitli beceriler sağlamak ve her şeyden önce bu evin özerkliği için bir vakıf kuracağız" diyor. Arın, ayrıca şiddete maruz kalan kadınların muhatabı olan doktor, polis, hemşire gibi gruplara yönelik "eğitim" çalışmaları yapacaklarını söylüyor. Ama, tabii bunlar uzun vadede gerçekleşecek.

Kısa bir süre sonra Şişli'de açılacak kadın sığınağı için düşünülen isimlerden biri de; Mor Karanfil. Proje gerçekleşince mor karanfilli kapıdan girenler belki de ilk kez kadın dayanışmasının en somut halini bu sığınakta yaşayacaklar.

Ayşegül DEVECİOĞLU

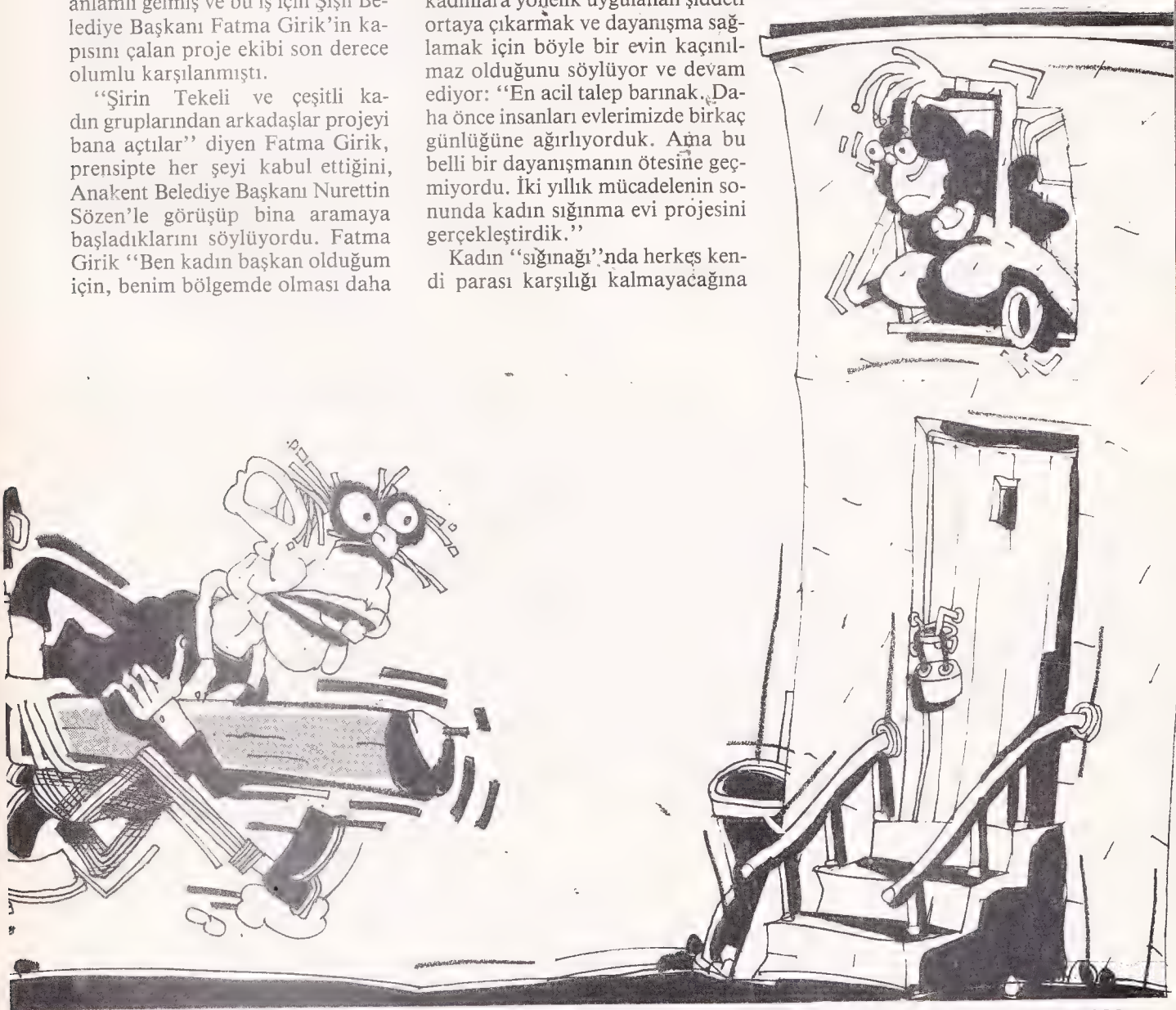

BİLGİ YAYINEVİ'nden
YAKIN DÖNEMİ BELGELEYEN KİTAPLAR

NAMI 864 RAKIMLI TEPE-ÇANKAYA Cüneyt Arcayürek Ekim'de Çıkıyor	ÖZAL HİKÂYESİ Hasan Cemal 5. Basım
DARBELER ve GİZLİ SERVİSLER Cüneyt Arcayürek 4. Basım	KENAN EVREN'İN YAZILMAMIŞ ANILARI Baskın Oran Fadıl Kocagöz 7. Basım
NE SÖYLERSEN BİR EKSİK Reha İsvan Ekim'de Çıkıyor	SOYGUN "Hayali İhracatın Boyutları" Bilal Çetin 3. Basım
TANK SESİYLE UYANMAK Hasan Cemal 7. Basım	DEMOKRASİ KORKUSU Hasan Cemal 4. Basım
EYLÜL İMPARATORLUĞU Erbil Tuşalp 3. Basım	TARİHİ YAŞARKEN YAKALAMAK Hasan Cemal
BİN İNSAN Erbil Tuşalp 7. Basım	OLAYLAR ve İNSANLAR-4 Hasan Pulur
Özal Ekonomisinde Paramız Pul Olurken "KİM KAZANDI KİM KAYBETTİ" Osman Ulagay 2. Basım	Bırakınız Yapsınlar Bırakınız Geçsinler TÜRKİYE EKONOMİSİ 1980-1985 Ortak Kitap 3. Basım
BUYRUKLU DEMOKRASİ Yavuz Donat 2. Basım	KU DE TA 1 "Büyüklere Masallar" KU DE TA 2 "Ada'ya Demokrasi Nasıl Geldi" Cüneyt Arcayürek 3. Basım
ÖZAL'LI YILLAR Yavuz Donat	ZEHİR YÜKLÜ BULUTLAR "Halepçe'den Hakkâri'ye" Erbil Tuşalp

BİLGİ YAYINEVİ, Meşrutiyet Cad. 46/A-06420 Yenişehir-ANKARA Tel: 131 81 22 - 131 16 65
BİLGİ DAĞITIM, Babıâli Cad. 19/2-34360 Cağaloğlu-İSTANBUL Tel: 522 52 01 - 526 70 97

Ekim 1989 ● 4000 TL.

Benissimo

AYLIK KADIN MODA DERGİSİ

İTALYA'DAN PATRONLU

67

DİKİŞ VE ÖRGÜ MODELİ

NÜKHET DURU
"NÜKHET"İ ANLATTI

BEYKOZ'DA BİR İBRANİ PEYGAMBERİ:
HZ. YUŞA

NEDEN KISKANIYORUZ?

MEHPARE ÇELİK
ÜNLÜ OLMAKTAN NEFRET EDİYOR

EN GÜZEL KAZAĞI SEÇİYORUZ

çıktı

VESTEL GOLDSTAR MİKRODALGA FIRIN ARMAĞAN EDİYORUZ

SİNEMA / BATMAN

Kara Şövalye'nin dönüşü

İlk macerası 1939 yılında yayımlanan çizgi kahraman "Batman"in 50. yaşgününde yapılan film, yarasa kılığındaki adalet savaşçısını yeniden müthiş popüler kıldı... Filmi gişe rekorları kırarken, Avrupa ve Amerika'yı da "Batmania" sardı

Kentlerin kara şövalyesi Batman "kişiye özel ve üstün gizli silahlara sahip"

Bruce Wayne yakışıklı, bekâr ve dolar milyonlarının varisi genç bir erkek... Kendine bir sürü eğlence yaratabilir, bir "sunny boy"un dertsiz, tasasız hayatını sürebilir. Wayne de öyle yapıyor.. Gün boyu muhteşem villasında hiçbir iş yapmak zorunda olmayan insanların tatlı hayatını yaşıyor, yine de fazla göze çarpmayan, dedikodu sütunlarında boy göstermekten hoşlanmayan biri... En azından gündüzleri böyle ama ya geceleri? Geceleri Bruce Wayne, koyu renkli, bütün vücudunu saran "stretch" bir kostüm giyiyor, sadece ağız ve çene nahiyesini açıkta bırakan sivri kulaklı bir maske takıyor ve görünüşünü daha da heybetli kılan pelerinine sarındıktan sonra doğup büyüdüğü kentin, Gotham City'nin karanlık ve terkedilmiş sokaklarında "turlamaya" başlıyor. Gece evine geç kalan hemşehrilerini korkutmaktan zevk mi alıyor? Her gece maskeli baloya mı gidiyor? Yoksa Bruce Wayne bir tür "sapık" filan olmasın?...

Kendi adaletini kendin yap. Bruce Wayne'in gece turlarının amacı bunlardan hiçbirisi değil. O garip kılığa eğlence olsun diye bürünmüyor. Wayne, o gizemli ve korkunç haliyle dünyanın bütün kötülüklerine ve kötülerine karşı amansız, acımasız bir mücadele veriyor, kendi hesabına, tek başına. Bruce Wayne aslında "Batman", ama

Joker'de Jack Nicholson müthiş bir oyun veriyor

Batman'in filmde bir de fantastik çizgili bir otomobili var

"şşşşt" kötüler bunu henüz bilmiyor...

Bruce daha dokuz yaşındayken annesiyle babası bir soyguncu tarafından öldürülüyor. Bu olay Bruce'un hayatını belirliyor, ileri yaşlarında kötülere karşı vereceği amansız savaşta anne ve babasının hatırası hep yanında olacaktır. Ama bu tür çizgi-roman tarzının bir kuralı, Batman hiçbir zaman en büyük düşmanı, annesinin ve babasının katili "Joker"i kıstıramıyor. Joker, "patolojik" bir canidir, kötülerin atası Habil gibi o da "mimlenmiş..." Bir kimyevi madde fabrikasını soyarken Batman'in olaya müdahalesiyle bir asit havuzuna düşüyor ve bazı kötüler bir türlü ölmediği için (!) o asit havuzunun içinden Jack Napier adlı Gotham'lı basit bir canlının yerine "Joker" çıkıyor. Kireç beyazı bir ten rengi, yeşil saçlar ve kan kırmızısı dudaklarında sürekli bir şeytani sırıtma...

İyi ki doğdun Batman. Batman'in ilk çizeri Bob Kane, Superman'e rakip bir çizgiroman kahramanı tasarlama fikriyle çizim masasının başına oturduğu sıralarda henüz 18 yaşındaymış, yıl 1939. Kane, Süperman'in kasları iyice ortaya çıkaran "stretch" giysisini, bütün intikamcıların atası Zorro'nun maskesini ve Leonardo da Vinci'nin bir "uçuş makinesi" için çizdiği tasarımlardan da yarasa kanadı etkisini yaratan pelerini "ödünç almış" ve ortaya Batman çıkmış.

Yarasa adamın ilk maceraları "Detective Comics" adlı çizgiroman dergisinde yayınlanıyor. O zamanki satış fiyatı 10 cent derginin, bugün Batman'ın ilk sayısına koleksiyoncular 20 bin dolar vermeye hazır. Batman, "Joker" ve diğer bütün kötülere karşı yıllar boyu çarpışıyor ve bugün Hollywood onun 50. yaşgününü, namına yaraşır biçimde, 35 milyon dolara mal olan, yakında bizde de gösterime girecek bir filmle kutluyor. Batman rolünde "Beterböcek-Beetlejuice" filminin baş aktörü Michael Keaton, "Joker" rolünde "şeytani sırıtma"nın tartışılmaz üstadı Jack Nicholson var. Filmin yönetmeni, "Beterböcek"i çeviren yetenekli ve genç isim Tim Burton.

Yoksa eşcinsel mi? Batman yaratıldığı günden beri birçok değişim geçirmiş. 1940 yılında Bruce Wayne kendisiyle aynı kaderi paylaşan, yani annesi, babası soyguncular tarafından öldürülmüş öksüz bir yavruyu evlat ediniyor. Dick'i büyütüyor, sırrına ortak ediyor ve bu aşamadan sonra Bruce-Dick ikilisi "Robin" ve "Batman" olarak kötülere karşı birlikte savaşmaya başlıyorlar. İkinci Dünya Savaşı yıllarında bu ikili öncelikle cani Japon ve Almanlara karşı savaşıyor.

Daha sonraki yıllarda her dönemin ruhuna uygun olarak sırasıyla "Batman komünistlere karşı", "Batman Mafya'ya karşı" biçiminde, kötülüklere karşı verilen bitmez tükenmez savaş sürüyor.

Bunca erdemliliğe karşın yine de 50'li yıllarda iki kaslı vücutlu, yakışıklı erkeğin, inatla bekâr kalması ve aynı evi paylaşması bazı ahlak kumkumalarında kuşkular yaratıyor. Robin'le Batman, bedenlerinin bütün hatlarını ortaya çıkaran giysiler içindeki bu iki adalet savaşçısının adı eşcinsele çıkıyor. Tabii ki iftira ama, bundan sonra Robin ortak maceralarında kızlara karşı ölçülü bir ilgi göstermeye başlıyor, ama Batman "bakir" kalmaya devam ediyor. Ne bir kadına ilgi dolu bir bakış, ne bir flört denemesi. Hatta eşcinsellik kuşkusunu bertaraf etme kaygısıyla 1966'da ABD'de gösterime giren bir televizyon dizisinde ikilinin yanına bir de "Harriet Teyze" veriliyor, teyze evde "ahlaklı" koşulların hüküm sürmesini garantileyecek.

Film ve başarı. Bob Kane kalemini daha 1941 yılında yardımcılarına devretmiş, uzun yıllar Batman'in çizimine "baş editör"lük yapıyor. Kane'in kendi kendini emekliye ayırmasından sonra da Batman dizisi rutin bir şekilde devam ediyor... 1986 yılına kadar. O yıl yeni bir çizer, Frank Miller, artık iyice suyu çıkmış olan konuyu yeniden ele alıyor.

Miller'in ilk yapıtı "The Dark Knight Returns-Kara Şövalyenin Dönüşü" büyük bir başarı olmuş ve bugün bir çizgi-roman şaheseri sayılıyor. "Yeni Batman fazlasıyla sert, adalet tutkusu çılgınlık noktasına varmış biri. Gotham City, hikâyenin geçtiği yer, New York'a analojik bir "cangıl", bir "kâbuslar kenti" ve Batman ilk kez bir kadınla Miller'in çizdiği hikâyede bir araya geliyor. Şanslı hanımın adı Vicki Vale, altın kalpli milyoner Bruce Wayne'e hayran, Batman'in gerçek kimliğini öğrenmeyi tutku haline getirmiş bir gazeteci. Filmde bu rolü Kim Basinger oynuyor.

Tim Burton'un Batman filmi Miller'in çizgi-romanından çok şey almış, en başta da bugüne kadar yapılan en büyük harcamalardan biriyle sağlanan Gotham City dekorunu. Eleştirmenlerin belirttiğine göre, gösterime girdikten sonra üç gün içinde 42.7 milyon dolar hasılat yapan (bu bir rekor) filmin başarısını bir yıldız daha paylaşıyor: Gotham City ve dâhiyane çevre tasarımcısı Anton Furst.

Batman, bütün ABD kökenli "süper" çizgi-roman kahramanları gibi aslında çocuksu bir hayalgücünün ürünü. İyi ile kötünün akla kara gibi ayrılabildiği bir dünyada yaşıyor; Amerikan bireyciliğine, "kendi adaletini kendin yapmak" gibi bir anlayışa fazlasıyla prim veriyor. Yine de "büyüklere masallar"ın en iyi örneklerinden biri...

Hem kim istemez, "çalışmak zorunda kalmadan yaşamayı" hiçbir doğaüstü güçle donatılmadan "kendi zekâ ve gücüyle inanılmaz kahramanlıklar yapabilmeyi" ve dünya her an havaya uçabilecek bir silah deposuyken "kişiye özel ve üstün gizli silahlara sahip olmayı?.." Batman'da hepsi var... ●

Kim Basinger "yarasa"ları da erkekler kadar çok seviyor

Yarasalar mı, erkekler mi?

"Batman"in bir de gazeteci hayranı var: Vicki Vale. Vale'i ünlü şarışın Kim Basinger oynuyor.

Soru: Siz yarasalara bayılıyormuşsunuz doğru mu?

Basinger: Onlara tapıyorum. Ayrıca çok yararlılar. Hatta tanıdığım bir tanesi Warner stüdyolarına 220 milyon dolar kazandırmıştı.

Soru: Erkekleri tercih etmez misiniz?

Basinger: Oh! Tabii, tercih ederim etmesine ama, küçük sivri kulakları ve kocaman siyah pelerinleri olması şartıyla. Böyle birini tanıyorsanız, hemen bana haber verin.

Soru: Batman o kadar da sıradan biri değil, biliyorsunuz...

Basinger: Siz de biliyorsunuz, peri masalları için bu çok normal. Peri masallarını çok severim ben. Hem çok peri masalı okuyorum, hem de biliyor musunuz yazıyorum.

Soru: Başka hobileriniz de var mı?

Basinger: Evet. Bir tanesini itiraf etmeye biraz çekiniyorum. Lancet gibi ciddi tıp dergilerine büyük bir tutkum var. Zevkle okuyorum onları.

Soru: Ne diyorsunuz, filmlerde hep seksi kadını "femme fatale"ı oynamak zor bir meslek olsa gerek?

Basinger: Tanrı'nın bana verdikleriyle yaşamaya çalışıyorum. Şaşı ya da kambur olmadığım için şikâyet ediyor muyum? Hayır, hiç sanmıyorum. İnsanın kendi görüntüsüne karşı savaşması neye yarar ki? Çevreme baktığımda insanların pek çoğunun mutsuz olduğunu görüyorum. Çünkü olduklarından başka biri olmak istiyorlar. Ben neysem oyum. Kendimi kabul ediyorum. Şimdiye kadar bana hiç büyücü rolü teklif edilmedi. Bu bir eksiklik gerçekten. Tanrı'nın yardımıyla, ilerleyen yaşlarda o da olacak herhalde.

Soru: Rollerinizi nasıl seçersiniz?

Basinger: İçgüdülerime kulak vererek. Her şey çok açık. Bana, "bunu yap, bunu yapma" der. Mutluluğumu büyük ölçüde sezgilerime borçluyum. Biliyorsunuz, oyuncuların çevresinde mistik bir hale yaratılır. Bu, saçmalıktan başka bir şey değil. Bütün bunlar sinema, yalnızca filmlerde oluyor böyle şeyler. Bizler rahibe ya da kahraman değiliz. Yalnızca oyuncuyuz. Ben kısaca şöyle diyorum: Kendin ol, tekstini oku, ve sus.

ÖZEL

MEF

MODERN EĞİTİM FEN DERSHANESİ

1989 - 1990 ÖĞRETİM YILINDA ÖSS ve ÖYS'DEN BEKLEMELİ (Okula devam etmeyen) ÖĞRENCİLERE

- Hafta İçi Sabah kurslarımız dolduğu için **kayıtlar kapanmıştır.**
- **6 Kasım 1989** günü başlayacak olan Hafta İçi Öğle kurslarımız için **kayıtlar devam etmektedir.**

Bu kurslar ÖYS'ye yöneliktir.

Hafta İçi Öğle kurslarına katılacak öğrencilerin **Düzey Belirleme Sınavı 26 Ekim 1989 günü saat: 14.30'da** yapılacaktır.

- Şubat (Sömestr) kurs kayıtları başlamıştır.

NOT: Kayıtları dolmuş bulunan Hafta Sonu Sabah ve Öğle kurslarıyla, Hafta İçi Sabah kursları için başvurulmaması önemle duyurulur.

VELİ VE ÖĞRENCİLERİMİZE, KURUMUMUZA GÖSTERDİKLERİ İLGİDEN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİZ.

MEF ÖĞRENCİ KAYIT VE HALKLA İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ

GENEL MÜDÜRLÜK **(BEŞİKTAŞ):** Serencebey Yokuşu No. 4 160 72 00-01-02-03
ŞUBE I **(BEŞİKTAŞ):** Barbaros Bul. S.Bağcı İşhanı 56-58 158 43 46 - 158 43 47
ŞUBE II **(KADIKÖY):** Osman Ağa Mah. Kuşdili Cad. Sevimli İşhanı B Blok 346 27 58 - 346 27 62
ŞUBE III **(BAKIRKÖY):** Cevizli Mah. İstanbul Cad. Kırmızı Şebboy Sok. Gürdamar İş Merkezi Kat 2-3-4
542 33 80 - 542 37 77

BİENALDEN İZLENİMLER

Ortalıkta şenlik var

2. Uluslararası İstanbul Bienali, bir yandan tartışmalara yol açarken, sergileri de sanatseverlerden büyük ilgi görüyor

Havalar soğuyor. Öte yandan, farklı bir sıcaklık kol geziyor İstanbul'da; insanın ''ruhunu ısıtan'' bir sıcaklık. Bienal havaları...Kapalı mekânlardan açık mekânlara doğru genişledikçe daha fazla sayıda insanın yüreğine kıpırtı salan ılık bir esinti. Kendisiyle önceki yıl tanışmıştık. Adı, ''1. İstanbul Uluslararası Çağdaş Sanat Sergileri''ydi. O zamanlar 2.'sinin yapılacağı pek kesin değildi. Sultanahmet'teki Mimar Sinan Hamamı'nda Mehmet Güleryüz, Şenol Yorozlu, Bedri Baykam, Sarkis, Ömer Uluç ve Mehmet Gün'ün; Aya İrini'de ise Pistoletto, Zorio, Morellet, Alberola, Rainer ve Lupertz'in yapıtlarıyla karşılaşmıştık. Hareket Köşkleri, Askeri Müze, Resim ve Heykel Müzesi, İstanbul'un belli başlı galerileri yüzlerce yapıtı ağırladı. Bunların arasında Fikret Mualla'lar ve Kokoschka'lar da vardı.. Övgülerle yergilerin, kavgalarla hoşgörülü davranışların bir arada bulunduğu hareketli ve şenlikli günlerdi, 25 Eylül - 15 Kasım 1987...

''Geleneksel Çevrede Çağdaş Sanat. Bu yıl, 2. bienalde, ''çağdaş sanat'' başlığı taşıyan yapıtların sergilendiği ''geleneksel'' mekânlar; Süleymaniye Kültür Merkezi ve Aya İrini. Süleymaniye Kültür Merkezi'nde Daniel Buren, Jannis Kounellis, Richard Long ve Sol Lewitt'in; Aya İrini'deyse, Mehmet Aksoy, Erol Akyavaş, Neşe Erdok, Serhat Kiraz, Anne-Partrick Poirier ve Ömer Uluç'un yapıtları bulunuyor.

Askeri Müze'de üç ayrı Akdeniz var: İtalya, İspanya ve ''80'li Yıllarda Türk Resmi'' başlığı altında Türkiye. Bir başka Akdeniz, Yıldız Üniversitesi'nde; yapımcı Efi Strouse'nın sergisinde beş sanatçı: Danil, Dimitri Alithinos, Marianne Strapatsakis, Marios Spiliopoulos ve Niki Liodaki. Çok az aşağıda, ''SA'' kitaplığında iki Yugoslav; Evgenia Demnievska ve Jasna Tomiç. Beşiktaş'ın ''itidal''e ihtiyacı var; Resim Heykel'de üslenmiş Berlin'den dokuz sanatçıyla Hareket Köşkü'nde yer tutmuş ''Avusturya Öncü'' sanatçıları karşı karşıya. Ne olduysa havuzdaki ''yalnız'' kuğuya oldu, şimdilerde süngüsü düşük, dolanıyor... Asıl, Süleymaniye'den yola çıkılmalı; Mustafa Altıntaş'ın işlerini görmeli, Ayasofya'nın oralarda Sarkis bulunuyor, Aya İrini'de mermer ve Mehmet Aksoy var; geleceğe açılan tek kapıdan geçiliyor ister istemez ve Sultanahmet Meydanı'na doğru gidiliyor. Orada herkes Metin Deniz'in sandalyelerin ardına sakladığı alegoriyle bu-

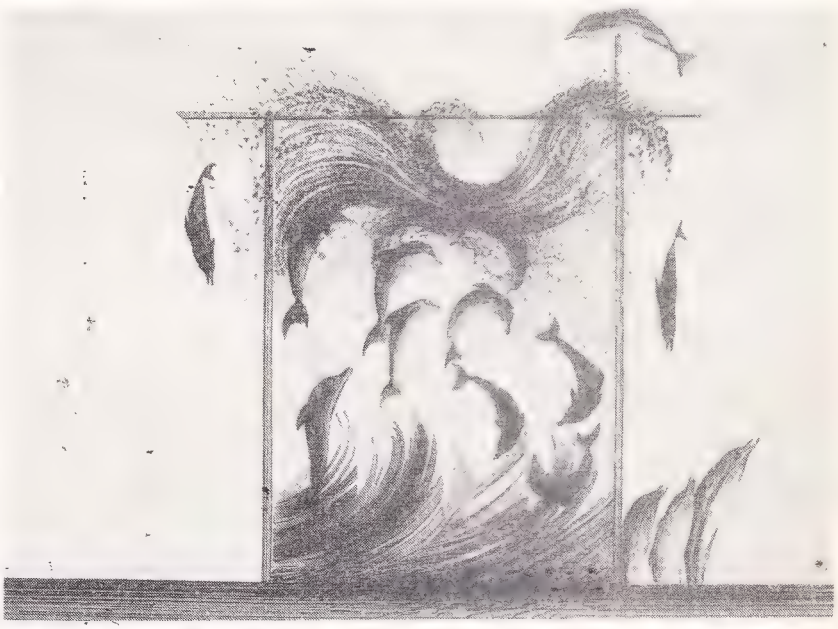

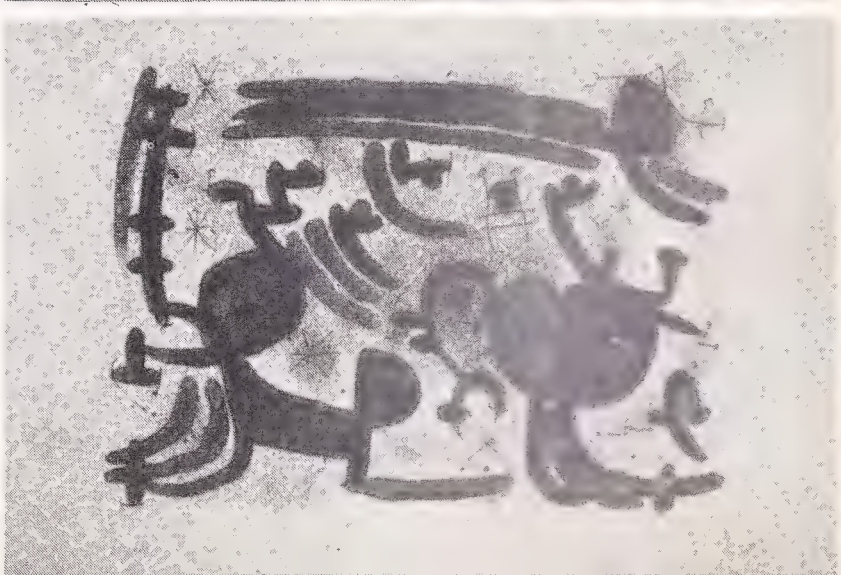

''Yunusların Çaresizliği'' Erol Eti, 7×5.5 m (üstte) **''Lunapark ve Âşıklar''** Miro. Litografi (altta)

run buruna geliyor (son derece figüratif bir cümle bu yapıt) ve bu akış, insanı, inanılmaz bir biçimde Cankurtaran'a Ahırkapı'ya Erol Eti'nin "Yunus"larına doğru çekiyor: Onun adına da "Geleneksel Çevrede Çağdaş Sanat" demişler. Kimileri "Yunus"ları kırıyorlar. Bu belki de hiç önemli değil; Erol bunu yaratmış, yapmış, bin kişi merakla seyretmiş; on kişi yıkmış... Asıl akla takılan, Metin Deniz'le Erol Eti, bu işleri yapmak için neden bienali beklemişler bunca zaman?

İstifa beyler! Neresinden bakarsak bakalım; bienalin uluslararası bir işlevi var, katılan bütün sanatçılar için.

İlginç olan, sanatçılarımızdaki değişmelerin bienalle yeryüzüne çıkıyor oluşu. Bütün bu coşku, bu istek, bu yaratı gücü ve tabii bu olanaklar, uluslararası bir organizasyonla motive oluyor demekki (yahut, bizde öyle oluyor). Bienalin yayınladığı dalgalar, yüreklerin ritmini etkilemeye başladığında "olay" sayısı ve "çeşidi"de artıyor ister istemez. Gerçi yürek atışının ritmini etkileyen ılık rüzgârdır bir yerde sanat, ama ticari bir olaydır aynı zamanda. Rekabet, bu mahalleye girerken, elbet birkaç aksesuar değiştirecek, tabii yine herkese yanaşıp aynı şeyleri söyleyecek. Ve tabii ki birileri de heyecanlanıp işi kotaranları "istifa"ya çağırabilir. Halbuki ortalıkta şenlik var.

Aytekin HATİPOĞLU

Mehmet Aksoy'un Aya İrini'de sergilenen yapıtlarından "Ayrılık" Mermer 255×130×60

Karanlığı delmek

2.Uluslararası İstanbul Bienali Komite Başkanı devlet sanatçısı Aydın Gün'ün bienal kataloğunda yer alan, sanat-sanatçı kavramları üzerine bir tez niteliğindeki yazısı, aynı zamanda bienalin dayandığı temel ilkeyi ortaya koyuyor...

Tarihin çok uzun bir döneminde insanımızın üstüne çökmüş olan en yoğun karanlıklardan biri de RESMİ'nin (sureti) yasaklanmasıdır; kendimizle hesaplaşır gibi hesaplaşmak zorundayız bu tarihle: Kendi tarihimizle hesaplaşmadan gerçekliği bulmamız, yaratıcı olmamız ve çağdaşlaşmamız mümkün olabilir mi? TARİH'i, bugün'ü ve yarın'ı aydınlatan bir değer olarak yorumlayacağımıza, boş bir gururlanma ve çalım satma duvarı haline getirmişiz. Oysa tarih bir tamamlanmamışlık'tır, aşılması gerekli olan'dır. Sanatçı da çoğu kez var olanı yıkarak ulaşır, yaratma denen mucizeye ve böylece aşar karanlığı. Sanat tarihi var olanların birbiri üstüne yığılması'nın değil yıkılması'nın tarihidir; en büyük sanatçılar, en büyük yıkıcılardır.

Camus bir yazısında "**Sanatçı sürekli olarak yeniden yaratmak zorundadır; her yeni yapıt bir öncekinin yıkımı anlamına gelir; çünkü sanat olanaksız'a duyulan talebe biçim verilmesidir**" diyor.

Tarih ne bir put, ne de erişilmez bir tabudur. "**Olanaksıza duyulan talebe biçim verilmesinin**" engeli olduğu sürece tarih tabulaşır ve karanlıklaşır.

Zaman'ın dışına kaçarak değil, onun acımasız akışı içinde kalarak, ona katılarak ve katkıda bulunarak delebiliriz bu karanlığı; Uluslararası İstanbul Bienali, tarihin üstümüze yığdığı karanlığı delme eylemidir.

Tarihin ve geleceğin sanatçılarımıza yüklediği en onurlu görevlerden biridir.

SURİYE İLE SU SORUNU

Su Türkiye'nin, söz kimin?

Özal, Suriye'nin PKK ile sıcak ilişkileri sürerse, Türkiye'nin "su vermeyeceğini" açıkladı. Şimdilik pek yakın bir olasılık gibi görünmese de: Ya sular kesilirse?

"Suriye bazı şartlara uyduğu zaman 500 metreküp suyu veririz. Şartların ne olduğu anlaşmada yazıyor. Suriye'nin anlaşmaya uyduğu konusunda bazı şüphelerimiz var. Söylenmesi gereken şeyi söyledim. Daha fazla kaşımayın."

Turgut Özal, GAP gezisinin son gününde düzenlediği basın toplantısında "sınırlı kaşıma" talebini iletti ama yara, bütün hafta boyunca endişeli tartışmalarla kaşındı durdu. Özal'ın "açık seçik" söyleyemediği şüpheler, özel istihbarat bilgilerine dayanıyordu. Suriye, Türkiye'ye verdiği sözün aksine, sınırlarını "militan geçişi"ne açık tutuyor, PKK kurmaylarının Şam'da üstlenmelerine izin veriyordu. Eğer bu tutum sürerse, Türkiye de Suriye'nin suyunu keser, en ağır yaptırımı uygulardı.

Durduk yerde değil ama, bir basın toplantısında ve tek soruda, küçük bir gerilim doğmuştu. Suriye Dışişleri Bakanı Faruk El Şara, New York'ta yaptığı açıklamada, su geçişiyle terör sorunu arasında bağlantı kuramadığını söylemekle yetindi. Türkiye'de, böyle bir yaptırımın doğurabileceği sonuçlar tartışıldı. Suriye'nin suyu kesilirken, Sovyetler'le ve Arap dünyasıyla ilişkilerin bozulma ihtimalini de hatırlamak gerektiği söylendi.

Aslında, "suya kesik atma" harekâtının şimdilik yalnızca adı var. Gerçekleşme olasılığı, en azından "çok yakın" görünmüyor. İş ki, bu küçük gerilim korkulan, açıkça korkulan şeylerin kıvılcımı olmasın.

Suriye Devlet Başkanı Esad, "barış suyu projesi"ne ihtiyatlı yaklaşmıştı

ESKİ BİR UMUT

Barış suyu akmıyor

Özal, 1987'deki Suriye gezisine eli boş gitmedi. Çantada, büyük bir projenin, "barış suyu projesi"nin umutları vardı: Türkiye, Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin Akdeniz'e akan binlerce metreküplük suyunu, "dost ve kardeş" ülkelerle paylaşmak istiyordu. Ortadoğu'daki içme suyu kaynaklarının yetersizliği, projeyi daha da anlamlı kılıyordu. İlk aşamada, Suriye'nin Halep, Hama ve Şam kentlerini besleyerek Ürdün'e kadar uzanacak, 3400 kilometrelik "batı hattı... "Ardından, 3900 kilometrelik Irak-Kuveyt-Suudi Arabistan-Bahreyn-Katar-Birleşik Arap Emirlikleri hattı... Bu öneri, Şam'da biraz sevinçle, biraz da "damarlarımızı Türkiye'ye bağlamayalım" kaygısıyla karşılandı. Ama görüşmelerde hep "ne iyi düşünmüşsünüz" havası esti... Şimdi "barış suyu" projesinin adı pek geçmiyor. Yalnızca, Dicle ve Fırat'ın sularını yalayan gerilimli rüzgârlar esiyor. Barışın suyu, çıktı çıkacak...

GÖRÜŞ / PARLAMENTODAN

Partiler suya bakıyor

Kadir Çıtak/Güneş

İstemihan Talay (SHP İçel Milletvekili): Özal, Suriye'ye gittiği zaman, daha sonraki gelişmelerin ne olabileceği ya da daha önceki durumun ne olduğu gibi bir değerlendirme yapmadan, Suriye ile su anlaşmasının altına imza koydu. Buna karşılık, Türkiye'nin güvenlik gereksinimine Suriye'nin olumlu katkılarda bulunacağı varsayıldı. Bunlar, Özal'ın gelişmelerin boyutunu değerlendirmeden, bir ön-angajmana girdiğini göstermektedir. Bence bu, dış politika açısından bir hatadır. Hata, baştan böyle bir anlaşmaya girilmesi olmuştur.

Mehmet Dülger (DYP Genel Başkan Yardımcısı): Su çok önemli bir silah. Bu silah biraz fazla erken ve çok açık kullanıldı. Yani yüz beşlik topla güvercin avına çıkılmış gibi oldu. Bunu diplomatik kanallardan ve diplomasinin kuralları içinde söylemek daha doğru olurdu. Şuriye de ''kaldırmıyorum kampları, sıkıysa kes suyu'' dese ne olacak? Halkın ortasında çıkıp ''basarım ümüğüne, keserim suyunu'' denmez. Hariciye saçını başını yoluyordur şimdi. Diplomatik açıdan isabetsiz bir davranış.

Fethi Çelikbaş (ANAP Burdur Milletvekili): Hükümetin politikası yerindedir. Türkiye aleyhinde el altından birtakım tertiplere geçen devletlere karşı, Türkiye'nin elindeki bütün imkânları memleket lehine kullanmasında yarar ve zaruret vardır. Onlar nasıl dünyadaki lehlerinde olan devletleri seferber etmişlerse, bu terörist hareketlerin kaynağı, yatağı olduğu söylenen bu devlete karşı, Türkiye elindeki imkânları kullanmalıdır. Müzakere ediliyor, ''peki'' diyorlar. Aradan yirmi gün geçiyor, eski hale dönüyorlar. Bu durumda gayet tabii sert mukabelede bulunmak lazımdı.

Su başını Özal tutmuş, suyu kesse mi, kesmese mi? Türkiye suyu keserse, Suriye'ye pankart ihracatı başlayacak

"Yollar yürümekle aşınmaz."
Süleyman Demirel, 1969

Süreyya Seri Güneş

"Yollar yürümekle aşınmaz, demiyorum. Devletin gücünü gösteririz."
Turgut Özal, 1989

ÜNİVERSİTELER OLAYLARLA AÇILDI

Herkes yol derdinde

İstanbul'da, Ankara'da, Adana'da... Üniversite kapılarının yeni öğretim yılına açıldığı hemen her yerde olaylar çıktı, devlet gücünü gösterdi, yollar yine aşınmadı...

O gece yatağa girerken, ertesi gün için içleri içlerine sığmıyordu. Yaz tatili bitmiş, sıra okulların açılışına gelmişti. En sağlam coplarını hazırladılar, kasklarını kontrol ettiler, son talimatları dinlediler. Bir öğretim yılını daha "fazla mesai"yle geçireceklerini biliyorlardı. Haksız çıkmadılar. Hacettepe Üniversitesi'nde, ODTÜ'de, İstanbul Üniversitesi'nde hepsine çok iş düştü.

Evet, üniversiteler olaylı törenlerle açıldı. Daha doğrusu, "sert oyun" geçen hafta, Hacettepe Üniversitesi açılmadan, "şüpheli" öğrencilerin evlerinden toplanmasıyla başladı. Açılış töreninde, Öğrenciler Derneği'nin temsilcilerine konuşma izni verilmedi, ortalık yine karıştı, gözaltına alınanlar oldu.

Üç gün sonra, ODTÜ'nün açılışında, Başbakan Özal öğrencilere "Fikirlerinizi sertlikle kabul ettirmeye çalışmayın" derken, karşısında yalnızca öğretim üyeleri vardı. Öğrenciler içeri alınmamıştı. Yürümek istediler: 15 gözaltı, bir ağır yaralı. Aynı gün İstanbul Üniversite'sinde, "normal tören"in kendilerine göre olmadığını düşünen öğrenciler, şarkılı türkülü ve "söz"lü alternatif açılış düzenlediler. Erzurumdakiler, türbanlarını ▶

ELEMAN ARANIYOR

Genç, yakışıklı,
tercihan 12,5 yıllık evli,
çocuklarını seven, evine düşkün,
tercihan ileri derecede tatlı dil bilen,
benimle bir VİTRA Satıcısı'na gidip
yeni banyo takımımızı seçmeme yardımcı olacak
35 yaşlarında bay eleman aranıyor.

İsteklilerin, bu cumartesi sabah
kahvaltısından sonra tarafıma
şansen başvurmaları rica olunur.
Ücret tatminkârdır. Başvurular
kesinlikle gizli tutulmayacaktır.

İmza

.....

Evin Hanımı...
Yani:Annesi/Aşçısı/
Temizlik Görevlisi...
(Daha sayayım mı?!)

Eczacıbası

Ne Varsa Vitra'da Var!

R
P
M

Gere Dağıtım
dasa Dağıtım ve Satış A.Ş.

çıkarmamakta direnince, törenin onlara göre olmadığı "hatırlatıldı." Adana'da gözaltına alınanların ilk sorgusuna başlandı, vs.

Daha ilk günlerden niçin çıkmıştı bunca olay? Özal, Selçuk Üniversitesi'nin açılışında, geçmişin unutulmaz bir sözüne nazire yapıyordu: "Yollar yürümekle aşınmaz, demeyiz. Devletin gücünü gösteririz." Aradan onca yıl geçmiş, onca olay yaşanmış ama dert değişmemişti. Bazılarının derdi hep yollardı, yolların aşınmamasıydı. Üniversite kapısından geçen yolda yürürken aşınan gençlikleri takan olmuyordu. İyi de, kim tahrik ediyordu bu gençleri? ●

Milli Eğitim Bakanı Akyol, öğrencileri "anlamaya" çalışıyor.

nokta ÖZEL

GÖRÜŞ / AVNİ AKYOL

"Yüzde 51'i bulsunlar..."

Öğrencilerin talepleri hakkında yalnızca basından izlediğim kadarıyla konuşabilirim. Aslında bana daha çok politik ve ideolojik bir tutum gibi geliyor. Çünkü üniversite gençliği ile ilgili sorunların çözümüne çok sıcak, çok yumuşak, gerçekçi bir tavırla yaklaşan, çocukları anlayan, onlara rağmen bir politika izlemeyen eğitim anlayışından yanayım... Olaylarda bazı çevrelerin tahrikleri olduğu söyleniyor. O tip duyumlarımız var. Benim tepkim, "Böyle bir şey olabilir mi, böyle bir hareket var mı?" biçiminde oluyor. Ama ben hiç rasgelmediğim için "Allah Allah nerede oluyor?" diyorum... Çocuklarımızın sorunları için, dilekleri için veya masum olan görüşlerini sunmaları için değişik platformlarda onları konuşmaya ve tartışmaya yöneltmek lazım. Onlardan yararlanmaya dönük programlara ağırlık vermek lazım. Ama Ankara Üniversitesi rektörünün çok gerçekçi bir yaklaşımı var. "Öğrencilerin yüzde 51'ini aşan dernek temsilcisi olsun, konuşsun" diyor. Bunlar küçük bir azınlık. Çoğulcu demokrasilerde herkese söz vermek lazım. Bu doğru ama üniversiteler de politik arena değil.

İstanbul Üniversitesi öğrencileri resmi törenin kendilerine göre olmadığını düşündüler. Sazlı sözlü "alternatif açılış" düzenlediler

Nuray Kalcı/Güneş

Dişinizle, tırnağınızla değil tek parmağınızla başarıya ulaşın...

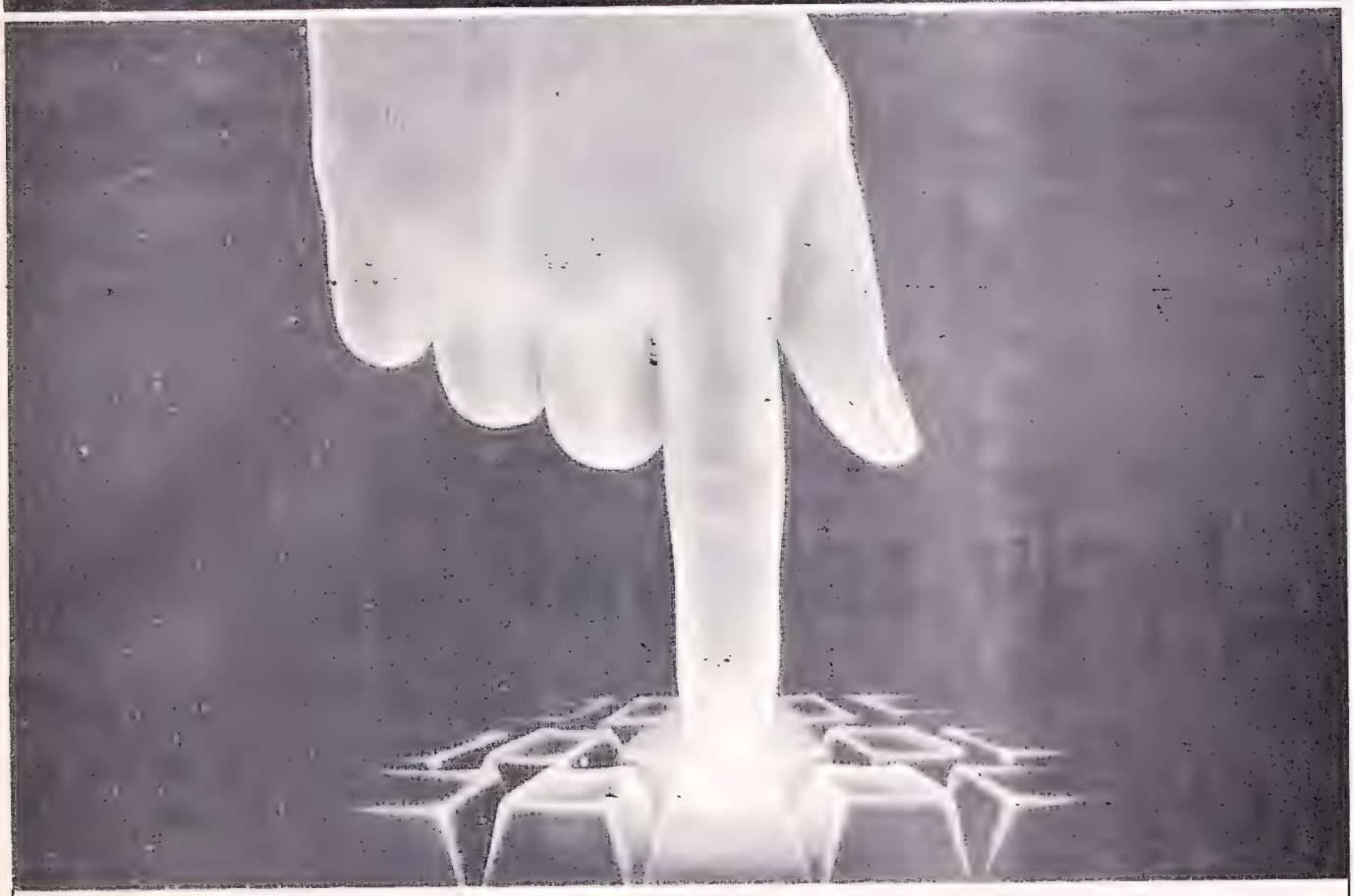

Olivetti PC, her şeyden önce bir Olivetti'dir. Bu yüzden, her Olivetti PC, Olivetti üstünlüğünün, kalitesinin ve büyüklüğünün bir simgesidir. Her Olivetti PC, Olivetti teknolojisinin iş dünyasına sunduğu kolaylık ve rahatlık demektir.

Büronuza bir PC almak istiyorsanız en iyi, en gelişkin ve markası bir garanti olan PC'yi seçmek en doğal hakkınız.

İşte Olivetti, aradığınız PC konusunda size en değerli, en geçerli garantiyi, Olivetti markasını sunuyor. Parmağınızı PC kolaylıklarına uzatmadan önce gözünüzü dev Olivetti teknolojisine çevirin. Servisiyle, garantisiyle, bugünü ve yarınıyla Olivetti PC'yi büronuza, iş hayatınıza yerleştirin.

Unutmayın, iş dünyasında PC'ler çoğaldıkça, Olivetti PC'nin değeri daha da artacaktır.

olivetti
COMPUTER

İşte Olivetti PC M250

- Intel 80286 8/10 Mhz Mikroişlemci, 0 bekleme süresi
- 1-2 MB standard RAM
- 16 MB'a kadar RAM arttırma kapasitesi
- Opsiyonel 80287 Aritmetik Mikroişlemci
- 20/40 MB Hard Disk kapasitesi
- 1.44 MB 3.5" disket kapasitesi
- 3 adet çevre birimini entegre olarak bulundurabilmesi
- VGA Ekran Kontrol Ünitesi
- 12" monokrom, 14" renkli monitör seçenekleri
- 101-102 tuş klavye
- 3 adet AT/XT genişleme yuvası

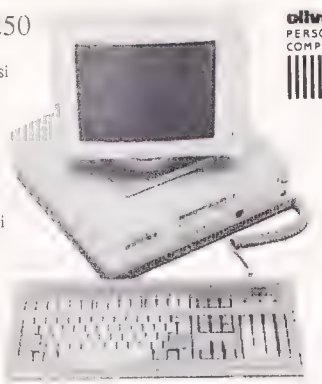

olivetti
PERSONAL
COMPUTER

OLIVETTI YETKİLİ SATICILARI- İSTANBUL: ALSİS:151 02 03-4 hat, BİLPA:174 26 15-166 45 34, BİL-SER:175 00 00-4 hat, DENDATA: 148 08 48-148 07 55, EROKOM: 131 26 68- 148 03 57, ELSAN 172 49 44, İNFO.175 07 80-4 hat, PRES.583 67 43-44, PROMAKS: 132 46 56-131 14 20, SİSPA:155 08 92-153 63 77, TEKNODATA: 150 87 47-153 29 77 **ANKARA:** BİLPA:135 49 60-5 hat, İNFO: 126 54 45, MEGABİM:131 90 79 **İZMİR:** BİLPA: 226 680, BOYUT: 220 235, GİLTAŞ: 226 966-67, İNFO. 226 271-223 140, SÖZER 130 809-148 753, TEKNOKOM:226 252 **ADANA:** ELSAN: 140 524-17 57 42 MODEM.172 139-138 356 **BURSA:** BEBİM: 22 1293, KAVRAM:15 11 29, MONİTOR.159 851 **KONYA:** MAKROBİM:12 1494-11 9190 **KAYSERİ:** İPEK: 27 552 **ERZURUM:** GÜNGÖR: 217 63-336 21 **ADAPAZARI:** SABİM: 312 88 **DENİZLİ:** SÖZER:160 91 **ANTAKYA:** SU:388 00-3 hat **BALIKESİR:** BEBİM:161 13 **BANDIRMA:** BEBİM:253 93 **BOLU:** AKPA: 12 022-18 868

Tanju-Hülya aşkı, cumhuriyet tarihinin en çok konuşulan birkaç aşkından biri

HAFTANIN PORTRESİ

Tanju sahaya!

Tanju nelere müstahak, nelerin kurbanı? Suçlu mu, masum mu? Milyonlar, bunu tartışıyor. Anti-Tanju cephesi çoğunlukta

Tanju kim? Milyarları cebe atıp, sakatlık numarasıyla sahadan kaçan; geride mahzun eşini bırakıp bir "Yeşilçamlı"nın peşinde koşan; kulübü Galatasaray'a senet sahtekârlığı yoluyla ihanet eden kral eskisi mi?

Yoksa, bir yandan şanssız sakatlığıyla boğuşup, sahalara döneceği günü bekleyen; diğer yandan hayatının aşkını, üstelik yasak bir aşkı gönlünce yaşayamamanın burukluğuyla yalnız kalan; iftiralara uğrayan kurban mı?

Geçen haftanın en çok tartışılan konularından biri buydu ve Tanju'ya yüklenenler çoğunluktaydı. İki yıl öncesinin Avrupa gol kralı, Almanya'daki otel odası gazeteciler tarafından basılıp, Hülya Avşar'la birlikte çekilmiş fotoğrafları yayınlanınca iyice zor duruma düştü. Müstahak mıydı?

Eğer düzensiz yaşantısı, iyileşmesini geciktiriyorsa, evet... Galatasaray taraftarlarının, yöneticilerin kızmaya da söylenmeye de hakları vardı. Hülya Avşar'la yaşadığı aşk da, düzensiz yaşantısının parçasıysa, yine itiraz edilebilirdi.

Ama bu ilişkinin ortasına çomak sokmak, işi "sen Hülya'ya âşık olamazsın, evine dön" türünden dış müdahalelere taşımak, haklı itiraz menzilinin çok ötesine varan atışlarla birlikte geliyordu. Tanju'nun bozuk plak gibi tekrarladığı "Bu benim özel yaşantım" savunmasındaki haklılık payını inkâr etmek zordu. Bir futbolcuyu durup dururken senet sahtekârlığıyla suçlayanları anlamak kadar zor.

Olan oldu, ortalık anti-Tanju tezahüratlarla inlemeye başladı. Bu gürültüyü bastırabilecek, Tanju'nun özel hayat hakkını iade edebilecek tek bir ses var: Gol sesi, Tanju'nun gollerinin getireceği ses...

nokta ÖZEL

GÖRÜŞ / ERGUN GÜRSOY

"Niye sahtekârlık yapsın?"

Tanju'nun senet sahtekârlığı yapması, kesinlikle uydurma. Her gün böyle şeyler çıkıyor. Ne yapabiliriz ki, Başbakan için bile çıkıyor. Tanju'nun ödenmeyen senetleri için bile böyle bir talebi yok ki sahtekârlık yapsın. Şu anda antrenmanımıza çıkan bir adam niye bizimle mahkemelik olsun?.. Tanju olayıyla ben ilgileniyorum. Bana bırakıldı. Tanju'ya yapılacak ödemeleri durdurdum. Çıksın oynasın, iki mislini veririm. Hülya Avşar'la ilişkisi de kendi sorunu, o konuda bir yorum yapmam.

GÖRÜŞ / TANJU ÇOLAK

"Hiç inkâr etmedim"

Şu günlerde ne kötü durumdayım, ne çok iyi durumdayım. Antrenmanlara başladım, ayağımda büyük derecede bir iyileşme var. Olayların bu kadar büyütülmesine gelince, her şeyin basın tarafından yaratıldığını düşünüyorum. Basının bu kadar üzerime gelmesine gerek yoktu. Ben ilişkiyi inkâr etmedim, "Var" dedim. Şimdi de inkâr etmiyorum. Neyi ispat etmek istiyorlar ki? Ben de bunu öğrenmek istiyorum. Belki basın da haklı, Türkiye'nin sorunları bitti, benim sorunum başladı artık. Bu sorun çözülecekse ben çözerim. Ben, "Önce futbol, sonra özel hayatım" diyorum. Lütfen öyle olsun.

GÜNAYDIN

DEMİREL'İN KÖSTEBEĞİ KONUTTA

DYP liderine yakın kaynaklar "Özal onu bulamaz" diyor

SABAH

ECEVİT ANAP'A YETİŞİYOR

GALLUP'un yaptığı son kamuoyu araştırmasına göre ANAP'ın oyu yüzde 13.5'e düşerken DSP'nin oy oranı yüzde 10'a yaklaştı

Milliyet

FİRAR TÜNELİ

Bayrampaşa Özel Tip Cezaevi'nde TİKKO, PKK ve Dev-Yol davalarından tutuklu 36 kişinin kaldığı bloktan sokağa doğru kazılmış 18 metre uzunluğunda bir tünel ortaya çıkarıldı

BİR YORUM

Ferahlamak için...

Ülke ve devlet bütünlüğü açısından dil birliği konusunda çok titiz davranmak, hele aynı endişeyle, anadili durumundaki bazı bölge dillerini yok saymak, yine ülke ve devlet bütünlüğü açısından ters tepkilere de yol açabilir. İnsanlar kendi dillerini bile yok sayan bir devlete bağlı kalmak için çok büyük bir heyecan duymazlar.

Bu bakımdan, ülke bütünlüğünü tehlikeye sokmadan da, Türkiye'nin yapabileceği şeyler var. Onları yapmadan, Güneydoğu sorununda yalnızca güvenlik önlemleri yoluyla temelli gelişmeler beklemek yanlış olur.

Örneğin, askeri rejim döneminde yapılmış olan ve "Türklerin anadili Türkçedir" diyen saçma yasanın kaldırılması gerek. O kalkmalı ki, Anayasa'da "yasaklanmış diller"den söz eden hüküm de kalksın. Düşüncelerin bile yasaklanamadığı bir dünyada, sözlü ya da yazılı olarak herhangi bir dille anlatımın yasaklanması ne demek?

Bu çeşit "ferahlama"lara gidildiği zaman görülecek ki, ülke yıkılmıyor ve dünya başımıza çökmüyor.

Başka ferahlamalar oldu da ne oldu?

Eskiden yasaklanmış romanlar, şiirler yayınlandı da Türkiye birbirine mi girdi?

Eskiden sinema ekranlarına gelmeyen, gelemeyen filmler, Danıştay kararıyla da olsa, şimdi gösterildiği zaman ahlak bozulup toplum çöküyor mu?

Çoğulculuk, ancak çoğulcu bir ortamda yüzerek öğrenilir.

Mümtaz Soysal, 5 Ekim, Milliyet

Cumhuriyet

DOĞULU ÖĞRETMEN DOĞU'YA

PKK saldırılarına karşı "güvenlikli eğitim" seferberliği

"O yöre çocuklarına karşı bir tavır yok. Başka illerden gelenlere saldırı oluyor" diyen Milli Eğitim Bakanı Akyol, Başka bölgelerde görev yapan Doğu kökenli öğretmenlerin süreleri dolmasa bile Doğu'ya atanmalarının düşünüldüğünü söyledi

FOTOĞRAFLARIN İÇİNDEN...

Metin Erol/Gün Ha

– Şurada iki Bursalı görülmüş efendim

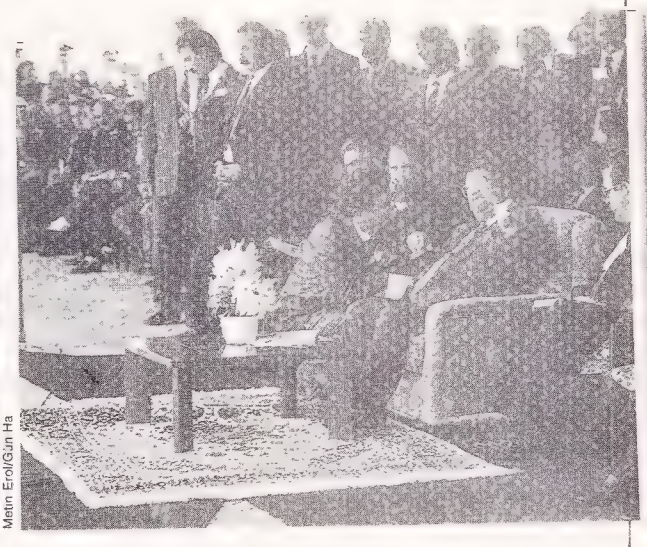

– Ekipler, ilk hedefiniz Bursa, ileri!

(Başbakan Özal ve Selçuk Üniversitesi Rektörü Halil Cin)

KISA... KISA...

Şevardnadze Nikaragua'da

Sovyet Dışişleri Bakanı Şevardnadze, ABD'den sonra bir günlüğüne Nikaragua'yı ziyaret etti. Şevardnadze, 1979'da gerçekleştirilen Sandinist Devrim'den bu yana ülkeyi ziyaret eden en yüksek düzeydeki Sovyet yetkilisi.

Ressam Charles

Prens Charles'ın suluboya resimlerinin yer aldığı "Britanya'nın görünüşü" adlı kitap, geçtiğimiz hafta İngiltere'de yayınlandı. Ül-

kenin elit dergileri arasında yer alan "Burke's Peerage"ın Yazı İşleri Müdürü Brooks-Baker kitap hakkında yazdığı eleştiride, Charles'ın Hitler ve Churchill gibi birçok amatör ressamdan daha yetenekli olduğunu iddia etti.

Doğal afet katliamı

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar, dünyada 20 yıldan bu yana meydana gelen binlerce doğal afetin toplam 3 milyon kişinin ölümüne neden olduğunu söyledi. Bu afetler arasında 100 bin fırtına, 10 bin sel, binlerce deprem, yangın, toprak kayması, kasırga, volkanik patlama ve tropik siklon bulunuyor.

Noriega yine iktidarda, yandaşları ise sokaklarda

Panama: Sıfatsız lider hâlâ dimdik

Bu kez yıkıldı, yıkılacak derken, Panama'nın fiili lideri General Noriega hâlâ dimdik ayakta. Geçtiğimiz hafta, bir grup genç subayın Savunma Bakanlığı'nı basarak başlattıkları ayaklanma, başlangıçta iyi gitti. Hatta birçok ajans "Noriega" devrildi şeklinde haberler geçti. Ama, ABD'nin geçen yıl devrilmesi için elinden geleni ardına koymadığı Panama'nın sıfatsız lideri, bir buçuk yıl içindeki ikinci darbeyi de kazasız belasız atlattı.

Uyuşturucu kaçakçılığına karıştığı gerekçesiyle, Noriega'nın devrilip ABD'de yargılanmasını isteyen Amerikan yönetimi, kendilerinin bu darbe girişimiyle hiçbir ilgileri olmadığını açıkladı. Ancak Başkan Bush, ayaklanmanın bastırılmasından sonra, Noriega'nın hâlâ devrilmemiş olmasından üzüntü duyduğunu belirtmeden edemedi. Dışişleri Bakanı Baker da, darbenin Amerikan askerleriyle desteklenmesi yoluna gidilmediğini, ancak bu "hakları"nın saklı olduğunu söyledi.

Mısır-ABD: Mübarek puan topluyor

ABD de Mübarek'i destekliyor

Geçtiğimiz hafta içerisinde ABD'yi ziyaret eden Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek, İsrail işgali altındaki topraklar için önerdiği 10 maddelik barış planı çerçevesinde, girişim ve temaslarını sürdürüyor.

ABD Başkanı George Bush, İsrail Başbakanı İzak Şamir'i telefonla arayarak, Mısır ve İsrail liderleri arasında bir zirve toplantısı düzenlemeyi önerdi. ABD Dışişleri Bakanı James Baker da, ABD'nin Mısır planını desteklediğini söyleyerek İsrail'e, plan çerçevesinde Filistinlilerle görüşme çağrısında bulundu. Öte yandan, resmi bir ziyaret için Japonya'da bulunan FKÖ lideri Arafat, İsrail'e, Mübarek'in planı hakkında kesin bir görüş birdirilmesini istedi.

Mübarek'in barış planındaki en önemli nokta, "İsrail'in vereceği toprağa karşı barış" ilkesine dayanıyor olması. Mısır lideri, barış planında, Doğu Kudüs'teki Filistinlilere, Batı Şeria ve Gazze'deki seçimlere katılma hakkı tanınmasını istiyor.

Yunanistan: Hesap ödeye, ödeye...

Yunanistan'ın eski başbakanı ve PASOK lideri Andreas Papandreu, skandallarla sarsılan iktidar döneminin hesabını vermeye devam ediyor. İlk olarak eylül ayının son haftasında, birçok politikacı, işadamı ve gazetecinin telefonlarının dinlenmesiyle ilgili meclis soruşturması sonucunda yüce divana sevk edilmişti. Sonra da Koskotas skandalı olarak anılan banka yolsuzlukları nedeniyle, ikinci kez yüce divanın yolunu tuttu. Geçtiğimiz hafta ise, parlamentoda görüşülen uçak dosyasından zor sıyırdı. İktidar ortağı Yeni Demokrasi Partisi, Papandreu'yu, hava kuvvetlerine uçak alımı sırasında yapılan yolsuzluklarla, devlet bütçesine yaklaşık üç buçuk trilyon lira zarar vermekten sorumlu tutuyordu. İktidarın diğer ortağı olan Komünistler ise, devlet bütçesine zarar verildiğini kabul etmelerine rağmen, eski başbakanın bu konudaki sorumluluğunu kanıtlayacak yeterli kanıt olmadığını savundular. Böylece,

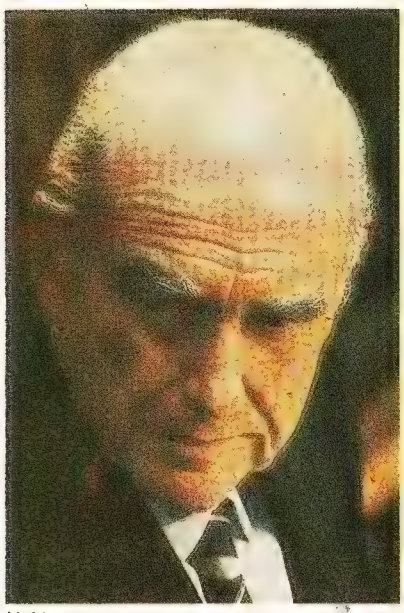

Hakkındaki soruşturma talepleri Papandreu'yu hayli yıprattı

yapılan oylama sonucunda, Papandreu üçüncü kez yüce divanın yolunu tutmaktan kurtuldu.

İki Almanya: Göç, sürüyor

Doğu Almanların Batı Almanya'ya göçü durmak bilmiyor. Geçtiğimiz haftalarda Macaristan üzerinden Batı Almanya'ya iltica eden Doğu Alman vatandaşları, büyük göçlerini geçtiğimiz hafta Çekoslovakya üzerinden sürdürdüler.

Demokratik Almanya hükümeti, salı günü aldığı bir kararla, Federal Almanya'nın Prag elçiliğinde ve çevresinde günlerdir bekleyen vatandaşlarına, Federal Almanya'ya gitmeleri için izin verdi. Böylece, duvarları ve tel örgüleri aşarak, zaman zaman Prag polisiyle çatışarak Batı'ya geçmekte direnen Doğu Almanlar, trenlerle özgürlüğün yolunu tuttular.

Bu arada Federal Almanya Başbakanı Helmut Kohl, Doğu Almanya'nın köklü siyasi reformlara girişmesi halinde, hükümetinin büyük ekonomik destek vermeye ve her alanda işbirliği yapmaya hazır olduğunu belirtti. Kohl ayrıca, Batı'ya göç edenlerin, Polonya, Macaristan ve Sovyetler'deki gibi reformlar yapılmasını istediklerini söyledi.

Doğu Almanların Batı'ya göçü durmak bilmiyor

KISA... KISA...

Kokain mafyası yargılanacak

Kolombiya Yüksek Mahkemesi, Devlet Başkanı Virgilio Barco'nun kokain kaçakçılarının yargılanması için ABD'ye gönderilmesi yolundaki kararını onayladı. Ancak, mahkeme, kaçakçıların mal varlıklarına el konulmasını reddetti.

AIDS alarm veriyor

Dünya Sağlık Örgütü'nce yapılan açıklamada, eylül ayında tüm dünyadaki AIDS vakalarında yüzde 2.5'luk bir artış olduğu ve AIDS'lilerin sayısının 182 bin kişiye çıktığı belirtildi. Açıklamada, dünyadaki AIDS'lilerin yüzde 57'sinin de ABD'de bulunduğu bildiriliyor.

1956 anılıyor

Macaristan hükümeti, 23 Ekim 1956'da bastırılan Sovyet aleyhtarı ayaklanmanın yıldönümü dolayısıyla, bu yıl ulusal düzeyde anma törenleri düzenlenmesini kararlaştırdı.

Şenes Erzik, özerk bir yapılanmanın şirket gibi işleyen kulüplerini özlüyor

SÖYLEŞİ / ŞENES ERZİK

"Düzen bozuk"

Şenes Erzik federasyonu, altı ay önce göreve başladığında Türk futbolu ilkbahar havası yaşıyordu. Ama 1989 sonbaharı, üst üste yenilgilerin sonrasında bir sonbahar hüznünü de birlikte getirdi. Türk futbolunun son yıllardaki macerası yeniden tartışılmaya başlandı. Federasyon da, haliyle bu tartışmaların ortasında kaldı. Ama Şenes Erzik, sürekli başarılara yeni bir yapılanmayla ve köklü değişikliklerle ulaşılabileceği görüşünde. Mevcut yapılanmadan pek fazla bir şey beklemiyor. Peki yeni temel nasıl kazılacak, bina nasıl yükselecek? Erzik, umutlarını **Nokta**'*ya anlattı.*

Nokta: Geçen sezon çok iyimser bir hava içinde kapandı ama bu sezon başında, önce İzlanda mağlubiyeti sonra Avrupa Kupaları'ndaki başarısız sonuçlar havayı bozdu. Türk futbolunun gerçek gücünü hangisi yansıtıyor? Geçen sezonun başarıları mı, bu sezonun başarısızlıkları mı?

Erzik: Biz Doğu Almanya'ya gittiğimiz zaman, taptaze, çiçeği burnunda bir federasyonduk. Gerçekten oradaki sonuç, geçen sezon hem milli takımın hem Galatasaray'ın iyi bir form çizgisini yakaladığı zamana denk geldi. O nedenle, motivasyon üst düzeydeydi. Ve netice-

de orada bir mucizeyi gerçekleştirdik. O zaman da aynı şeyi söylemiştim, İzlanda mağlubiyetinden sonra da aynı şeyi söyledim. Olaya inanmak kesin şart. O zaman da inanmıştık, İzlanda'da da inanmıştık.

Nokta: Ama sonuçlar çok farklı oldu.

Erzik: Arada bir tek fark var. Araya giren yaz tatilini, daha doğrusu Galatasaray'ın erteleme maçları nedeniyle ligler bir ay uzayınca olamayan yaz tatilini, çok kötü bir hazırlık dönemi izledi. Bazıları sezonu kapatıp on gün sonra açtı, gidip Avrupa'da 1. lig takımlarıyla maçlar oynadı. Arkadan toplama takımlarla maçlar yaptı. Plansız programsız hareket ettiler ve erken yüklemelerden ötürü sakatlıklar ortaya çıktı. Motivasyonsuzluk ortaya çıktı.

Nokta: Sakatlıklardan söz ediyorsunuz. En çok üzerinde durulanlar, Rıdvan, Tanju ve sakat sakat oynayan Uğur. Geçen sezonun başarılarında, genel bir patlamanın ötesinde yıldızların omuzladığı maçlardan söz edilebilir mi?

Erzik: Meseleye yüzeysel bakarsanız, evet. Yıldız futbolcuların takımları sürüklemesi, deyimi öyle kullanıyorsak patlama yaptırabilmesi her zaman mümkün. Maradona'lı Napoli örneğin. Ya da Gullit'li, Van Basten'li Milan... Bu dünya futbolunda inkâr edilemez bir gerçek.

Yıldız futbolcuların üst düzey formda bir araya toplanmış olmaları geçen sezonun başarılarını getirdi. Bu sezon aynı futbolcular aynı başarıyı gösteremiyor. Olayı ileriye dönük düşünürsek ve geçmişe dönük analiz yaparsak, futbolcuların hazırlanmaları için verdiğimiz şeylerin de yeterli olmadığını görürüz. Verdiğimiz şeyler neler? En başta tesisler. Sonra ne ölçüde plan program dahilinde çalıştıkları, ne ölçüde motive edildikleri... Bütün bunların analizini iyi yapmak lazım. Bu nedenle Türk futbolunun envanterini çıkarmaya çalışıyoruz.

Nokta: Envanter, Türk futbolunun gerçek gücü hakkında fikir verebilecek mi? Yani yıldız futbolcuların yetişmesi biraz şansa bağlı ama görevini iyi yapan futbolcuların yetişmesi sisteme bağlı. Bugün ▶

Kara Dul ve Kral!.

Dişi örümcek, erkeğine sınırsız bir açlık duyar. Bu açlık, cinsel ilişki doyuma ulaştıktan sonra vahşete döner. Dişi örümcek, yaşamını erkeğini yiyerek sürdürür. İlişki ancak erkeğin ölümü ile biter.

Tanıştıklarında, kral, şan ve şöhretin zirvesindeydi. Ünü ülke sınırlarını aşmış, dünyayı zorlamaya başlamıştı. Kesesi ve kasası da doluyor, milyarderliğe doğru hızla yol alıyordu.

Kara Dul için durum, tam tersineydi. Kolay gelen şöhreti perçinleyememişti. Son çalıştığı işyerinden kavulmuş, gittiği, ikinci sınıf gazinoyu dolduramadığı için salon kapanmıştı. Artık sinema teklifi almıyor, gazeteler onu yazmıyordu. Hayatına giren tüm erkekleri sonuna kadar sömürdüğü için, artık zenginler de ardında sıraya girmiyorlardı. Sıfırı tüketmek üzereydi.

Kara Dul, planını çabuk yaptı. Dedikodu basımında, Kral'ı tahrik eden, "O da kimmiş.. Elime su dökemez. Elimi sallasam, onun gibi ellisini bulurum" gibisinden sözler etti.

Kral'ın tepesi atmıştı. Kara Dul'un çalıştığı gazinoya gitti bir gece.. Çat kapı soyunma odasına girdi. Güya öfkesini dile getirecekti. Oysa, Kara Dul ağlarını örmüştü. Kral ağa takıldı.. Sonra her ağa düşen gibi, çırpınmağa başladı. Çırpındıkça saplandı..

Bugün Kral tüm itibarını yitirmiş.. Onu en çok sevenler bile, krallığını unutmuşlar, palyaço muamelesi yapıyorlar.. Şöhreti zedelenmiş, sağlığı bozulmuş, maddi durumu tepe taklak gitmiş.. Yuvası dağılmak üzere,çok sevdiği oğlu, tam bir prenses olan eşi ile birlikte onu terk etmeğe hazırlanıyor.

Kara Dul ise tersine.. Kral'ın getirdiği şan, şöhret ve reklamı en iyi değerlendirmiş,Kral'la her buluşmasını ordu gibi gazeteciye izletmeyi başarmış, yarattığı skandallarla, gene günün kadını oluvermiş. Birden işsizlikten assolistliğe yükselmiş, ardında gene zengin erkekler sıra olmuşlar;Kral olmadığı zamanlar, bunlarla ilişkilerini anlatan resimler, yazılar yayınlanmağa başlamış..

Bu anlattığımız bir masal.. Yaşayan kişilerle hiçbir ilgisi yok. En küçük benzerlik, tamamen tesadüflerden ibaret. Şimdi gerçeğe gelelim.

Tanju, Türk futbolunun en büyük süperstarlarından birisi, belki de birincisidir. Onun sayesinde, Galatasaray, milli takım kazanmakta, tribünler dolmakta, gazeteler ve dergiler satmaktadır. Dünya futbolu süperstarlar üzerinde durdukça, bunun böyle olması da doğaldır.

Süperstarlar kolay yetişmezler. Bu yüzden kolay da harcanmazlar.

Şimdi bu çapta bir futbolcuyu, içinden çıkmaya çalıştığı, ama bir türlü sıyrılamadığı bir çıkmazda, yok etmek mi, yöneticilik, adamlıktır, ona yardım etmek, elinden tutmak ve düzlüğe çıkarmak mı?.

Gene yazıyoruz. Tanju kazanılırsa, Galatasaray kazanacak, milli takım kazanacaktır, Babıâli kazanacaktır..

Tanju yanlış yapmıştır. Yanlış yaptığını bilmektedir ve düzeltmek için, yürekten çırpınmaktadır. Bu işte suçlu olmayan tek kişi belki de odur. Çünkü onun yanlışı, insancıl, duyan, yaşayan her insanın her zaman yapabileceği bir yanlıştır.

Tanju suçsuzdur,ama suçlu olanlar vardır.

1.Galatasaray yönetimi.. Tanju'yu bu inanılmaz ikilem içinde tek başına bırakmışlar, sonra da, hiç gereği yokken, aba altından sopa göstermeğe kalkmışlardır. Tanju'yu satma, kiralama tehditleri, gülünç balonlardır. Gerekirse o yönetim kurulu toptan gider, Tanju'lar gitmez.. Çünkü futbolumuza Tanju lazımdır. Bir de ona doğruyu bulmasında yardım eden yöneticiler.. Gençler, yeniler, deneyimsizler, mükemmel olabilseler, tek başlarına başarabilselerdi, bugün, en paralı, en şöhretli sınıf olan yöneticilere acaba ihtiyaç olur muydu?

Tanju'yu kazanmak.. İşte o profesyonel yöneticinin işidir. Bunu beceremeyenlerin Tanju'ya savaş açmaları, sadece kendi aczlerinin ifadesi ve öfkesidir.

2. Tanju'nun üzerine çala kalem giden, onu çıldırtmak için, bir gerçeğin yanına bin yalan katan gazeteciler suçludur.

3. Hülya Avşar suçludur. Tanju'yu sadece kendi tükenmiş şöhretini geri getirmek için, insafsızca kullanmış, sömürmüştür. Bugün geldiği noktada, hayatına giren her erkeğe söylediği gibi değil de "gerçekten seviyorsa" onu bırakması gerektiğini anlamalıdır. Sevmiyorsa, artık, kullanma yönünün değiştiğini görmelidir. Bugün şöhretli ve paralı olan, Tanju değil, Hülya'dır.Tanju'dan ona artık fayda gelmez. Bıraksın, başkasını bulsun.

Hıncal ULUÇ

SASA

"PET-ÇEVRE 89" KAMPANYASINA VE ÇEVRE TEMİZLİĞİ BİLİNCİNİN ARTMASINA DESTEK OLAN KİŞİ VE KURULUŞLARA TEŞEKKÜR EDİYOR.

Koordinatörlüğümüzün "PET-ÇEVRE 89" adı altında, şişelerin çevre görüntüsünü bozmasına engel olmak ve bunları ekonomiye yeniden kazandırmak amacıyla 1 Temmuz 1989 tarihinde başlattığı kampanya, 30 Eylül 1989 tarihinde sona ermiştir. Ülkemizin çeşitli illerinde ve tatil beldelerinde yürütülen kampanya boyunca, çevreye bırakılan şişeler kampanyaya katılan öğrenci elemanlarımız tarafından toplanmıştır.

"PET-ÇEVRE 89" kampanyasının yürütülmesinde bize manevi destek olan

- T.C. Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğüne,
- T.C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğüne,
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğüne,
- İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Muğla, Aydın ve Balıkesir havalisi anakent ve ilçe belediyelerine,
- İzmir Orman Bölge Müdürlüğüne,
- T.C. Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliğine
- Türk Denizcilik Cemiyetine
- Bodrum Gönüllülerine

ve ayrıca tüm özel kuruluşlara ve kişilere teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Ülkemizde çevre temizliği bilincinin büyük bir hızla artmakta olması en büyük sevincimizdir. Dileğimiz, bu gelişmeye sağlanan her türlü desteğin sürmesidir.

SASA SUNİ VE SENTETİK ELYAF SANAYİ A.Ş.

PET ŞİŞE ÇEVRE KORUMA KOORDİNATÖRLÜĞÜ

Sabancı İşhanı 80190 Salıpazarı İstanbul

BR Birleşik Reklamcılar A.Ş.

üç büyükler de milli takım da beklerinden şikâyetçiyse ve Türkiye'de çok iyi bir bekin varlığından söz edilemiyorsa, Türk futbolunun güçlü olduğunu iddia etmek ne kadar yerinde olur? Bu güç abartıldığı zaman, başarısız sonuçlara boş yere kurbanlar yaratılmıyor mu?

Erzik: Sizinle hemfikirim. Türk futbolunun envanterini çıkarma işlemini büyük ölçüde tamamladık. Kulüplerimize üç ay süre tanıyarak, mali, idari, teknik yapılarını analiz eden birer soru varakası yolladık. 120 tane soru sorduk. Altyapıları var mı, kaç tane antrenman sahaları var, profesyonel menajer var mı, kaç para maaş alır?.. Ve çoğu arkadaşlarımızın tahminlerinin aksine, 1. ligden bir, 2. ligden üç, 3. ligden beş kulübümüz dışında tüm kulüpler cevap gönderdi. Biz bunu, kulüplerin de 66 yıllık yapının değişmesini arzuladıkları biçiminde yorumluyoruz. Bizim hedefimiz, bu bilgilerin analizini yaparak, bizim tarif ettiğimiz profesyonel futbol yapılanmasına uyan ya da bir ölçüde uyup bir ölçüde uymayan kulüpleri saptamak.

Nokta: Tarif ettiğiniz yapılanma konusunda kulüplerden öneri alıyor musunuz?

Erzik: Biz ilk kademede bunu istemedik. Önce fotoğrafı çekip envanteri çıkaralım, istedik. Sonra da kulüplerin elimizdeki kriterlere göre yeniden yapılanmalarını isteyeceğiz. Belli bir süre içinde bunu başaramayanlar profesyonel futbol kulübü tanımlamasının içinden çıkarılacaklar. Yoksa bugünkü sorunlar aşılamaz. Örneğin bir profesyonel menajerlik kavramını oturtmak zorundayız. Profesyonel işletmecilik kavramını oturtmak zorundayız.

Nokta: Yavaş yavaş özerkliğe geliyorsunuz galiba. Hasan'ın cezası konusunda İdare Mahkemesi'nin yürütmeyi durdurma kararıyla ortaya çıkan tartışma var. Siz özerk federasyon musunuz, özerkliği getirecek federasyon musunuz?

Erzik: Biz hem özerk yapılanmayı kuracak federasyonuz, hem de özerk federasyonuz. Biz özerk federasyonu, üzerinde hiçbir konuda baskı olmayan federasyon olarak anlıyoruz. Şu ana kadar bizim hiçbir uygulamamız konusunda hiçbir makamdan onay almak da istemedik, uyarı da almadık. Biz gerçekten özerk federasyonuz o zaman. Hasan olayında mahkemeden kararın çıktığı gün bir basın toplantısı düzenledim. Bir basın mensubu bana aynen şunu sordu: "Niye bu kadar büyük reaksiyon gösteriyorsunuz başkan bey?"

Biz, Türk futbolunun yapılanmasını çağdaş standartlara oturtmaya çalışırken, Türk futbolunun sorunları için idare mahkemelerinde çözüm aranıyorsa, bu bizi rahatsız eder.

Nokta: Özerkliğin iki yönü var. İdari ve mali özerklik. Kulüpler milyarlarca liralık transfer yapıyor. Ama gelirler bu harcamaları karşılamıyor. Maç biletlerine büyük zamlar yapılıyor, tribünler boşalıyor. Bütçe açığını kapatmak için ya milyarlarca lira verecek başkanlar aranıyor, ki bunlar kaçınılmaz olarak iktidarlara yakın isimler, ya da doğrudan devlete koşuluyor. Bu ilişkiler mali özerkliğe, dolayısıyla idari özerkliğe engel olmaz mı?

Erzik: Bütün çabamız, mali özerkliği sağlayabilmenin yollarını göstermek. Biz statları kulüplere kiralarken, stat işletmeciliğini yerleştirmek istedik. Çünkü biliyoruz ki Türkiye'de kulüpler profesyonel işletmecilik düzeyine gelmedikçe bu söylediğiniz sıkıntılar ortadan kalkmaz. Denenecek ve hatalar görülecek. Bilet fiyatları belirlenirken, maçın hafta içi mi, hafta arası mı oynandığı, hava durumu, ilk maçın sonucu gibi etkenlerin hesaba katılması öğrenilecek örneğin. Bunu yapacak olanlar, bugünkü kulüp yöneticisi arkadaşlarımız değil. Onların vakti yok. Bu işi tamamen profesyonel yöneticiler yapacak. Zaten bizim bir kararımız var. Bir kulübün gelirlerinin yüzde 25'inden fazlasına temlik konamaz. Artık kulübün başına para için getirilen kişiler de, "bugün veririm, yarın alırım" diyemeyecek. Verirken düşünecek. Ve devreye, bilanço çıkaran, kâr-zarar hesabı yapan, belirli dönemlerde hesap veren tam profesyonel yöneticiler girecek.

Yönetime geldiklerinde bozuk düzenle karşılaşıp düzeltemeyen yöneticilere de o kadar yüklenmesek daha iyi. Adamın bulduğu düzen bu bozuk düzen. Bizim umudumuz bu durumu düzeltmek. Yapılanmayı ona göre oluşturacağız. Bu işin üstesinden geliriz.

Can KOZANOĞLU

college set ŞİMDİ

STAEDTLER Hediyeli COLLEGE SET

College Set,Şablon,
Hazır mürekkep kartuşu,
2mm versatil ve ucu
hepsi tek pakette sadece
College Set fiyatına !

GRAFİK SANATI

STAEDTLER
KIRTASİYE SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

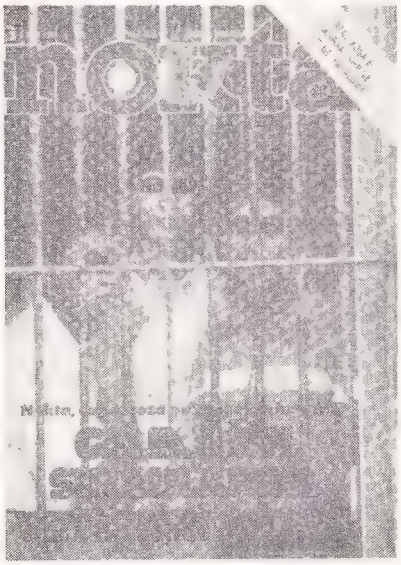

Suçlu çocuklar

Çocuk ıslahevlerinin yürekler acısı halini gördükten sonra, insan "Maazallah buraya masum bir çocuk düşse, nasıl bir insan olarak çıkar?" diye düşünmekten kendini alamıyor. Çocuğun ıslahı için en önemli unsur sevgi, şefkat ve güven duygusudur. Bunların hiçbirini veremediğimiz çocukları, beyaz çarşaflarda yatırsak da, ceplerine harçlık koysak da onları gerçek anlamda ıslah edemeyiz. Özetle, ıslahevlerinin ciddi bir biçimde ıslahı gerekiyor.

Selahettin Çakıroğlu-RİZE

Askeri bölge kısıtlaması

Bir yandan siyasilerimiz "Cumhurbaşkanı sivil mi, asker mi olsun?" diye tartışadursunlar, pek çok önemsiz gibi görünen alanda sevilleşmeye ihtiyaç duyulduğu da bir gerçek. İstanbul'un en güzel yörelerinden birinde, iki köyün sakinleri karayollarının askerler tarafından kesilmesinden dolayı şikâyetçiler. İşin enteresanı da bu şikâyetlere karşı kaymakamın, "Bizim gücümüz yetmez" deyişi. Olay, askeri otoritenin sivil otoriteye galebe çaldığına küçük bir örnek. Ama gocunmaya ne hacet, ne de olsa "Asker milletiz", "Her Türk asker doğar..."

Cahit Ayar-İSTANBUL

VOSVOSKOLİKLER!

Sahibinden, iyi huylu
Süper 1974 1303

Sadece meraklısına

12 MİLYON

169 66 80 (270)

Açıklama

İstanbul Emniyet Müdürü Hamdi Ardalı, geçen hafta dergimizde yer alan hırsızlık haberiyle ilgili olarak, telefonla şu açıklamayı yaptı: "Haberde yer alan rakamlar gerçeği aksettiriyor. 1985'te 9 bin 560 olan hırsızlık olayına karşı, 4 bin 986 sanık yakalanmış. 1988'de ise 4 bin 41 hırsızlık olayına karşı, 4 bin 793 sanık yakalanmış. Bu duruma göre hırsızlık olaylarında artış söz konusu olmadığı gibi yakalanan sanık sayısında da yüzde 90'a varan bir başarı sağlanmıştır."

DOĞULU PATRONLAR

Doğulu patronların gözüyle, "Doğu nasıl kalkınır?"
Tatlıcı, Cankurtaran, Erez, Polat, Kalsın, Bitlis,
Baydur, Dodanlı... Doğulu patronlar, "Kamu öncülüğü, bol teşvik" diyor.
Sayılarla Doğu ve Güneydoğu'nun panoraması:
Nüfustaki payı yüzde 17, sanayideki payı yüzde 5...

● Güneş Taner, bildiğini okuyor; "İsteyen, istediği KİT'i alabilir."
● İpragaz'ın yarısını Fransızlar aldı ● Feyyaz Berker, "Ancak ayakta kalan yaşayabilecek"
● Zarardaki dev BMC rampada ● Tasarrufçu enflasyonla başedebildi mi?

HAFTALIK EKONOMİK HABER DERGİSİ
PANORAMA

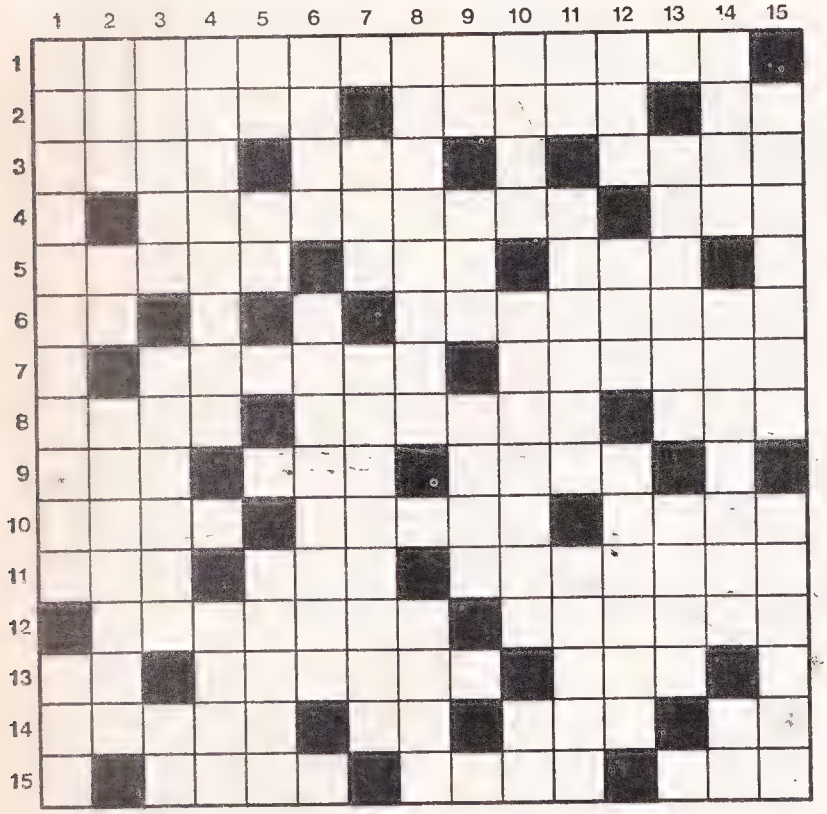

SOLDAN SAĞA 1- 1820-1903 yılları arasında yaşamış, biyolojik, psikolojik, sosyal ya da ahlaki olaylardaki evrimin tıpkı bir fizik kanunu gibi tamamiyle mekanik bir kanun olduğunu, bu durumda da zihnin özgürlüğünden ve yaratıcılığından söz edilemeyeceğini ileri sürmüş ünlü İngiliz filozofu. **2-** Ekonomik alanda kendi kendine yeterli olmaya yönelen bir ülkenin rejimi - Tokat'ın bir ilçesi - Bir gıda maddesi. **3-** Leş - Bir işi yaptırabilme gücü - Kumar oynatanın kazançtan aldığı pay. **4-** Yalıtım - Çoğu tek parça kadın giysisi. **5-** İlkçağ'daki büyük uygarlıklarla ilgili olan - Birleşmiş Milletler'e bağlı "Gıda ve Tarım Örgütü"nün simgesi - Eski dilde bağırsaklar. **6-** Bir nota - Bir kimse ya da bir sorun için halkın kanısının belirmesi amacıyla yapılan oylama. **7-** İstanbul'da **Refik Halit Karay** tarafından yayımlanan mizah gazetesi - Bir Afrika ülkesi olan Zambia'nın başkenti. **8-** Hindistan'da büyük toprak sahibi prenslere verilen ad - Eski Türklerde ölen hükümdar ya da kahramanların mezarına dikilen küçük heykellere verilen ad - Ruh. **9-** Hararet - Bir Avrupa halkı - Temel. **10-** Taş kırmakta kullanılan büyük çekiç - Katı, eğilip bükülmez - Masonların toplantı yeri. **11- Maksim Gorki**'nin tanınmış bir romanı - Tanrı'ya göre insan - Çabuk kurumasını sağlamak için boya ve verniğe katılan madde. **12-** Konya'nın bir ilçesi - Bir tür pamuklu kumaş. **13-** Tunus'un plaka işareti - İçinde katı bir madde erimiş bulunan sıvı - Giysi yapılan bir tür pamuklu kumaş. **14-** Mantık - Hayvanlara vurulan damga - Karadan havaya güdümlü Sovyet füzelerine verilen ad - Bir nota. **15-** Hindistan'da halkın ayrılmış olduğu birbirine karşı kapalı sınıfların adı - Bir yerde biriken sıvıları dışarı akıtmak için kullanılan oluk ya da boru - İçinde anason, sakız gibi kokulu maddeler olmayan üzüm rakısı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- 1864-1935 yılları arasında yaşamış, "asker ressamlar" adıyla anılan grubun üçüncü kuşak temsilcilerinden olup Türk manzara resmine çağdaş boyutlar kazandırmış, **Üsküdar'dan, Fenerli Sokak Üsküdar, Ağaçlar Arasında Ağıl** gibi yapıtlarıyla tanınmış Türk ressamı - Bir sanat yapıtında işlenen konu. **2-** Anadolu'da kurulmuş eski bir uygarlık - Yapısına girdiği sözcüğe olumsuz anlam katan bir önek - Yalnız son vurgulu ünlünün aynı olmasına dayanan yarım uyağa verilen ad. **3-** Kimi hayvan ve bitki hücrelerinde bulunan, iğne biçiminde billur madde - **Reşat Nuri Güntekin**'in bir romanı - İlave. **4-** Güney Amerika'da bir ülke - Bir aygıtın ya da aracın ana çizgilerini gösteren çizim. **5-** Notada durak işareti - **Yahya Kemal Beyatlı**'nın hece ölçüsüyle yazdığı tek şiiri - Büyük ve derin karavana. **6-** Kamboçya'nın para birimi - Karagöz oyunundaki kambur cücenin adı. **7-** Sergen - Vücudun iç hastalıklarıyla ilgili hekimlik kolu. **8-** Cinsel çekiciliği olan - Tırpana balığına verilen bir başka ad. **9-** Praseodim elementinin simgesi - **Yılmaz Güney**'in senaryosunu yazıp yapımcılığını üstlendiği ve **Şerif Gören**'in yönettiği, 1982 Cannes Film Şenliği'nde büyük ödülü kazanan film - Kötülük, zarar. **10-** İber Yarımadası'nın ikinci uzun ırmağı - Esnek - Nazi partisinin hücum kıtasını simgeleyen harfler. **11-** Sodyumun simgesi - Uzayda ekseni çevresinde yavaşça dönen, kızgın gaz ve tozlardan oluşmuş gök varlığı - Tuzlanıp kurutulmuş yiyecek. **12-** Sırça - Güzel kokulu olan şeyler için kullanılan sözcük - Bir tür kayak yarışı. **13-** İslam inancına göre kıyamet günü bütün ölülerin dirilerek toplanacağı yer - Kulak iltihabı - **14-** ABD'de boşanmanın kolay oluşuyla ünlü kent - Kararsızlık, tereddüt - Tavlada bir sayı. **15-** Güzel kokulu bir kavun türü - Hıristiyanlıkta kilise tarafından verilen "cemaatten kovma" cezası.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	G	E	O	R	G	E	S	S	İ	M	E	N	O	N	■
2	Ü	R	K	Ü	■	T	E	K	T	O	N	İ	K	■	E
3	L	İ	■	Y	O	■	M	İ	■	R	■	H	A	R	S
4	A	V	R	A	S	Y	A	■	A	S	T	A	R	■	P
5	Y	A	N	■	M	A	F	İ	Ş	■	A	L	İ	Z	E
6	U	N	■	B	A	L	O	T	A	J	■	E	N	İ	R
7	G	■	D	A	N	■	R	A	M	İ	Z	■	A	L	A
8	U	F	O	■	H	U	■	L	A	G	O	S	■	İ	N
9	R	E	■	M	A	R	K	İ	■	O	N	U	R	■	T
10	A	K	Y	E	M	■	A	K	A	L	A	■	E	L	O
11	T	■	A	N	D	A	L	■	B	O	R	A	N	İ	■
12	A	R	K	■	İ	P	E	K	A	■	O	K	A	P	İ
13	■	A	■	A	B	A	Ş	O	■	K	■	İ	N	A	K
14	A	T	A	L	E	T	■	B	A	L	A	D	■	R	A
15	D	E	N	E	Y	İ	M	■	K	E	R	E	V	İ	T

AHMET TURHAN ALTINER

Ay, ay, yay, yay, vaaaaaay

Avcı ve köpek kurdun peşindedir... Avcının silahı, köpeğin burnu çok keskindir ama gözleri zayıf.. Kurdun burnu pek iyi koku almaz ama kulakları süper keskindir, gözleri ise karanlığı bile delici... Kurt sürekli kaçmaktadır, köpek ise koklaya koklaya iz sürmekte... İki yanını iyi görebilmek, avcıyı ve köpeği atlatabilmek için hep sırt çizgisinde saatte 60 kilometre hızla koşmaktadır kurt... Geceleri karanlığı delici gözleri sayesinde kaçmayı başarmaktadır...

Ama dolunay varsa hali dumandır kurdun... İşte o zaman "hattı hâlâ"da yani tepelerin sırt çizgilerinde çaresiz uluyan kurdu görebilirsiniz... Dolunayda fâş olur gözler önüne karanlığın kurdu kuşu korkar ay ışığından testimize buyur ola bu kez de, uuuuuuuuuuuuuuuuuu...

1 Anaerkil zamanlarda Ay erkek, Güneş dişi olarak kabul edilirmiş. Ay ve Güneş'in çiftleşmesinden Dünya doğmuş. Ataerkillikle birlikte Ay kadınlaşmış, Güneş ise güçlü erkek vasfına kavuşmuş. Ama rahminin Ay tarafından düzenlendiğine inanılmış. Kadınların 28 günde bir geldiği kabul edilen âdet kanamaları ile Ay'ın Dünya etrafındaki turunu 28 günde tamamlaması arasındaki uyum Charles Darwin tarafından da vurgulanmış. Darwin'e göre kadının efendisi Ay'dır. Eh, Ay'ın neden bu denli delirtici olduğu da artık açıklanmış oluyor mu? Dolunaya dikkatle bakınız. Orada bir insan göreceksiniz. İnsan şeklini yaratan koyu, dairesel alanların bilimsel adı neymiş?

a. Ajda
b. Ayşe
c. Anaitis
d. Maria

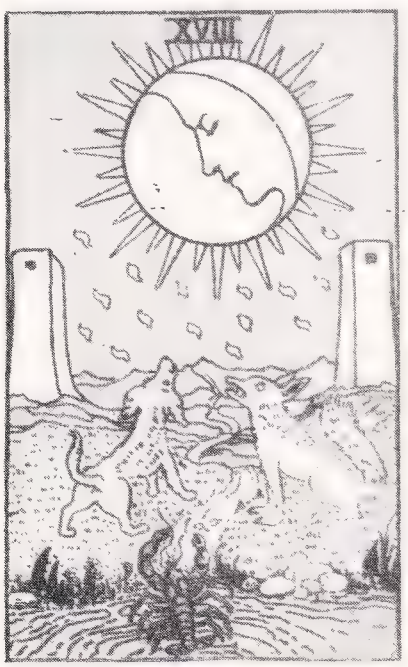

Tarot kartı

2 *Aydaki Kadın* romanını kim yazmış?

a. Behzat Ay
b. Jules Verne
c. Ece Ayhan
d. Ahmet Hamdi Tanpınar

3 Ay insanları cezbetmeye devam ediyor ama bu cazibe onları delirtme cazibesi midir acaba? Ay gökte bir cisimdir, canlı değildir, insanı delirtmez dediği için idam edilmiş bir filozof varmış. İÖ 500 ve 428 arasında yaşamış. Kimmiş?

a. Aydan Siyavuş
b. Lunacharsky
c. Anaxagoras
d. Ay Böke

4 *Luna* yani *Ay* filmi 1979 yılında çok ünlü bir yönetmen tarafından yapılmıştı. Halen İstanbul'da gösterilmekte olan bu şoke edici filmin oyuncuları Jill Clayburgh ve Matthew Barry. Peki, yönetmeni?

a. Ayzenştayn
b. Taviani kardeşler
c. Aytmatov
d. Bernardo Bertolucci

5 Ay'ın çeşitli zamanlarına göre ruhi değişmeler gösteren kimselere halk arasında ne denir?

a. Külbastı
b. Lunatik
c. Aybastı
d. Kurt adam

6 Divan edebiyatında gökyüzü bir çini tabağa, Güneş ayvaya, yıldızlar nar tanelerine benzetildiği zaman Ay neye benzetilirmiş?

a. Top
b. Kavun
c. Elma
d. Armut

7 "Gölgede bırakılıyor Ay tarafından Güneş" ile bitiyor "The Dark Side of the Moon" yani "Ayın Karanlık Yüzü" adlı albümün son parçası... Müzisyenleri kim?

a. Elton Jones
b. Engel, Bert, Hump ve Dick
c. Pink Floyd
d. King Crimson

8 Bir tanrıça heykelinden detay görüyorsunuz. Yüzde, kaşlarda, gözlerde, dudaklarda, çenede, boyunda, yanlardaki öküze benzeyen yaratıkların boynuzlarında, gerdanda hilalleri görebildiğimiz bu Ay tanrıçasını tanıdınız mı?

a. Cleopatra (heykelin burnu ne yazık ki koparılmış)
b. Selena
c. Aya İrini
d. Artemis

Yanıtlar: 1)**d**, 2)**d**, 3)**c**, 4)**d**, 5)**c**, 6)**c**, 7)**c**, 8)**d**.

HALA ÇALIŞIYOR MU?
ÖYLEYSE BİR OKI'DİR.

Avrupa'nın ücra bir köşesindeki bir oto tamircisinin garajında OKI marka bir yazıcı... ama baştan aşağı öylesine kalın bir yağ tabakasıyla kaplı ki, markası bile okunamayacak durumda.

Bu haldeyken bile bir OKI olduğu açıkça görülüyor.

Başka hiç bir yazıcı bu koşullarda böylesine verimli çalışamaz.

Çünkü OKI yazıcıları, fabrikadan çıkmadan önce tam 27 kere çeşitli deneylerden geçer. Titreşime, ısıya, darbelere dayanıklılık sınamalarından sonra, gerçek yaşamın ağır koşullarına göğüs germeye hazırdırlar artık.

Bu işlemlerle ilgili olarak, OKI yazıcılarımızdan yıllar boyu sürecek üstün bir çalışma bekleyebilirsiniz.

İster matrix, isterse laser bir model sözkonusu olsun.

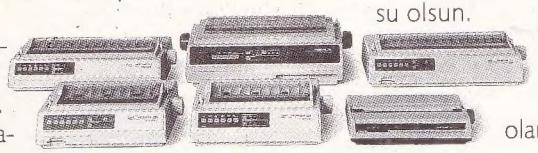

Kirlenmekten korkmayacak bir yazıcıya mı ihtiyacınız var, kalitesi daha önce kanıtlanmış olan OKI'yi seçmekte gecikmeyiniz.

OKI

AĞIR KOŞULLARA GÖĞÜS GEREBİLMEK ANCAK GERÇEK YAŞAMIN HARCIDIR.

OKI - Europe Ltd. • Bond House • 347/353 Chiswick High Road, London W4 4HS. UK. • Tel.: (01) 742.2001

Mikrotek BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. A.Ş. Tozkoparan Cami Sokak No: 1 Beyoğlu 80050—İSTANBUL Tel: 1548250 Fax: (1) 155 78 74 Telex: 24959 Mikt Tr.

EFENDİM, MİLLET BİZE 5 YIL İÇİN İKTİDAR YETKİSİ VERDİ. SONUNA KADAR KULLANIRIZ.
LATİF

Türk bankacılığında yeni bir boyut: Nixdorf teknolojisi.

Bütün dünyada ve Türkiye'de, hem teknoloji hem de iş dünyası için zaman boyutu giderek değer kazanıyor. Bilginin hızla işlenmesi, sonuçların hemen somutlaştırılması ve bunun mümkün olduğunca çok birime aynı zamanda yansıtılması...

Bu yüzden bankacılık çok yönlü bir alan: Ulusal ve uluslararası düzeyde uzmanlaşmayı gerektiriyor. Bir yandan günlük ve tekdüze, bir yandan da son derece karmaşık.

Bu zorlukların içinden çıkabilmek için, bütün dünyada birçok banka, Nixdorf'un Bütünsel Bankacılık Çözümü'ne başvuruyor. Özel olarak bankaların gereksinimlerini karşılamak için tasarlanmış bir donanım ve yazılım birleşimi; buna ek olarak hizmet ve eğitim... Nixdorf'u bütün dünyaya tanıtan ve tercih nedeni yapan özellikler gelişen Türk Bankacılığında da başarının yolunu çiziyor. Dostlarıyla ilişkileri her gün daha çok gelişen Türkiye'nin birçok önemli bankasında Nixdorf'un Bütünsel Çözümü'nden yararlanılıyor. Türkler ve Almanlar, aynı değeri, aynı zaman içinde aynı hızı ve çözümleri paylaşıyorlar.

Bankacılar, bütünsel haberleşme sistemlerinin bir parçası olarak işleyebilecek bilgisayar istiyor. Bilgisayara sahip olmak da yeterli değil. Bunun ötesinde o bilgisayar sisteminin arkasında deneyimi ve bilgisiyle sürekli destek olacak bir kuruluş gerekiyor.

Nixdorf, donanım alanında modüler yapıya sahip. Teknolojinin gelişimine paralel olarak eski modül yenisiyle değiştirilebiliyor.

Aynı işlem, yazılımdaki gelişmeler için de geçerli... Evet, Nixdorf bilgisayar hep genç kalır ve uzun bir süre donanım ve yazılım yatırımı korunmuş olur.

Avrupa bankalarının yarısından fazlası Nixdorf'la çalışıyor. Bütün dünyada 150.000'in üzerinde terminal, bankalarda hizmet vermeyi sürdürüyor.

Bütün bankacılar Nixdorf'u tanır.
Şimdi siz de tanıyorsunuz.

Türk-Alman dostluğu geleceğe bakıyor.

NIXDORF
COMPUTER

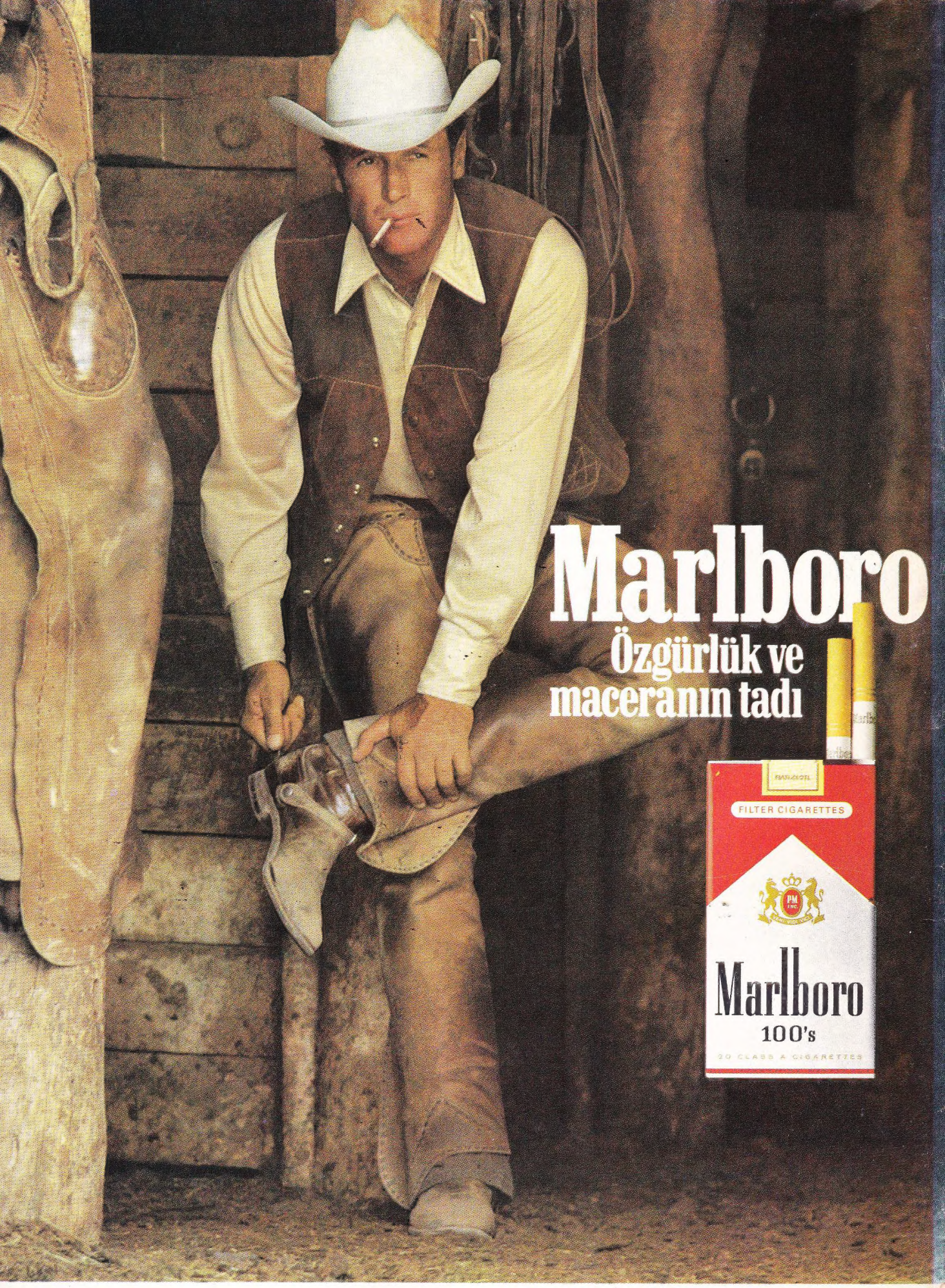

1979 YILI İCRA PL. 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.